

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΘ' – ΤΕΥΧΟΣ 3 – ΜΑΡΤΙΟΣ 2002
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἑπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντῆς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Εὐάγγελος Π. Λέκκος
θεολόγος, νομικὸς

Διευθυντῆς Συντάξεως τοῦ Δελτίου
Εὐάγγελος Δ. Θεοδώρου
Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Τακτικὸν μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ
Ἀρχιμ. **Χρυσόστομος Σκλήφας**
Ἀρχιμ. **Νεκτάριος Παρασκευάκος**
Πρωτοπρ. **Δημήτριος Τζέρπος**

Συλλογὴ ὕλης
Ἀριστομένης **Ματσάγγας**, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Χρῆστος Καραγιάννης, Μ. Th.

Ἰω. Γενναδίου 14 - 115 21 Ἀθῆναι
Τηλ.: 010-72.18.308. Fax: 010-72.18.336
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail: iera-synodos@ath.forthnet.gr

Τυπογραφεῖον
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ ΑΒΕ
Σόλωνος 98 – 106 80 Ἀθήνα. Τηλ.: 010 3661200, Fax: 010 3617791
<http://www.livanis.gr>

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ - ΜΗΝΥΜΑΤΑ - ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Ἱερᾶς Συνόδου,

Ἐγκύκλια Σημειώματα 166

Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Χριστοδούλου,

Μήνυμα πρὸς τὴ Διαθρησκειακὴ Συνάντηση

τῆς Κύπρου 169

Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου,

Ἡ ἐπίσημη Ἐπίσκεψη ἀντιπροσωπείας τῆς

Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ Βατικανὸ 170

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ – ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩ- ΜΑΤΑ - ΑΙΡΕΣΕΙΣ

Παναγιώτη Ι. Μπούμη,

Γνωμοδότηση γιὰ τὴ διχοτόμηση Μητρο-

πόλεως 176

Γεωργίου Κρίππα,

Ἀνθρώπινα δικαιώματα, αἱρέσεις καὶ Ἐκ-

κλησία 179

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝ- ΤΑΞΕΩΣ – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ – ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ – ΔΙΑΦΟΡΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου,

Τὸ βεληνεκὲς τῶν Διαθρησκειακῶν Δια-

λόγων 186

Ε.Δ.Θ.,

Παρατηρήσεις καὶ σχόλια 190

Ε.Π.Λ. (ἐπιμέλεια)

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικὰ 194

Ἰω. Χρ. Ταρνανίδη,

Ὁ Πατριάρχης Φώτιος καὶ ὁ κόσμος

τῶν Σλάβων 222

Εὐαγγέλου Καρακοβούνη,

Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη καὶ οἱ ἐπικριτὲς τῆς 234

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προκηρύξεις πληρώσεως κενῶν θέσεων 239

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ – ΜΗΝΥΜΑΤΑ
ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΕΠΙΣΚΕΥΕΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 421
 Διεκπ. 224

Ἀθήνησι τῇ 11ῃ Φεβρουαρίου 2002

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
 τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ
 τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐν συνεχείᾳ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1011/13.3.2001 ἡμετέρου Ἐγκυκλίου σημειώματος, γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἐξοχωτάτου Ὑφυπουργοῦ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κ. Χρήστου Πάχτα, ἤρξατο ἡ χρηματοδότησις τῶν μελετῶν τῶν ἔργων τοῦ προγράμματος, τὸ ὁποῖον ὑπέβαλε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὴν ἔνταξιν αὐτῆς εἰς τὰ Ἐπιχειρησιακὰ Προγράμματα τοῦ 3ου Κοινοτικοῦ Πλαισίου Στηρίξεως. Εἰς αὐτὴν τὴν α' φάσιν χρηματοδοτοῦνται αἱ μελέται πέντε ἔργων μεγάλων κεντρικῶν ὑποδομῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ τὰ δίκτυα παρεμβάσεων ἐθνικῆς σημασίας, ἅτινα θὰ προταθοῦν διὰ τὴν ἀμέσως προσεχῇ περίοδον, δέον ὅπως κατατεθοῦν προτάσεις ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων Ἱερῶν Μητροπόλεων, προκειμένου ἵνα ἐπιλεγοῦν αὗται, αἱ ὁποῖαι ἀνταποκρίνονται εἰς τὰ γενικὰ κριτήρια ἐπιλεξιμότητος καὶ ἐντάξεως, τὰ ὁποῖα τίθενται ἀπὸ τὸ Κοινοτικὸν Πλαίσιον Στηρίξεως καὶ ἐκπληροῦν τὰ εἰδικὰ κριτήρια, τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν τοὺς στόχους καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ προγράμματος τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως τοῦτο ὑπεβλήθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, διὰ τοῦ ὁποίου διεξάγονται αἱ σχετικαὶ διαπραγματεύσεις. Ἡ πρότασις θὰ ἀφορᾷ εἰς τὴν χρηματοδότησιν τῶν ἀναγκαίων μελετῶν, οὕτως ὥστε νὰ ἀκολουθησῇ εἰς ἐπομένην φάσιν ἡ χρηματοδότησις ἔργων.

Αὐτονόητον εἶναι ὅτι, προκειμένου μίᾳ Ἱερᾷ Μητροπόλει νὰ καταθέσῃ πρότασιν, ὅτι ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ἀνάληψιν μιᾶς ἢ περισσοτέρων δραστηριοτήτων, αἱ ὁποῖαι θὰ περιλαμβάνωνται εἰς τὰ δίκτυα παρεμβάσεων ἐθνικῆς σημασίας, δέον ὅπως διαθέτῃ τὸ ἀπαιτούμενον ἀκίνητον, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ γίνῃ ἡ ἐν λόγῳ παρέμβασις (οἰκόπεδον ἢ κτίσμα).

Εἰδικώτερον, τὰ δίκτυα παρεμβάσεων τὰ ὁποῖα

ἐνδιαφέρουν τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις καὶ θὰ προταθοῦν κατὰ τὴν ἀμέσως προσεχῇ περίοδον, εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

1. Ἀνάπτυξις Ἐθνικοῦ Δικτύου Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν (40 Σταθμοί).

Προϋπολογισμὸς ἀνὰ σταθμόν: 132.000 Εὐρώ.

2. Ἰδρυσις καὶ λειτουργία 6 Κέντρων ἀνοικτῆς περιθάλψεως Ἀτόμων μὲ Εἰδικὰς Ἀνάγκες (ΑΜΕΑ).

Προϋπολογισμὸς ἀνὰ σταθμόν: 734.000 Εὐρώ.

3. Ἰδρυσις καὶ λειτουργία δύο πιλοτικῶν ὑποδομῶν, διὰ τὴν φροντίδα κατ' οἶκον τῶν ἡλικιωμένων, μὲ τηλεϊεδοποίησιν.

Προϋπολογισμὸς ἀνὰ ὑποδομὴν: 500.000 Εὐρώ.

4. Δημιουργία, ἀνάδειξις καὶ προβολὴ πολιτιστικῆς διαδρομῆς «*Ἡ πορεία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴν Ἑλλάδα*», μὲ τὴν ἐπὶ μέρους συστηματικὴν ἀξιοποίησιν, ἀνάδειξιν καὶ σύνθεσιν αὐτῶν, τοῦ Βήματος τοῦ Ἁγίου Παύλου (σημεῖα ὅπου ἐδίδαξε ὁ Ἅγιος) εἰς τὰς πόλεις: Καβάλα (Φιλίππους), Βέροια, Ἀθήναι (Πνύκα), Θεσσαλονίκη, Κόρινθος, Κεφαλληνία, Πρέβεζα (Νικόπολις).

Προϋπολογισμὸς ἀνὰ ὑποδομὴν: 587.000 Εὐρώ.

5. Ἀνάδειξις - προβολὴ Ἐκκλησιαστικῶν Μνημείων τῆς ἱστορικῆς διαδρομῆς τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῆς χώρας ἡμῶν, ἅτιμα κατεῖχον οὐσιαστικὴν θέσιν καὶ ρόλον εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας καὶ εἰδικώτερον τῶν Ἱερῶν Μονῶν: Μεγάλου Σπηλαίου, Ἁγίας Λαύρας, Μεγάλου Μετεώρου, Φιλοσόφου καὶ Τιμίου Προδρόμου Γορτυνίας, Ζωοδόχου Πηγῆς (Ἁγίας) Ἀνδρου, Ἁγίου Γεωργίου Πάρου, Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Σπάρτης καὶ Μεγάλης Παναγίας Σάμου.

Προϋπολογισμὸς ἀνὰ Μονήν: 1.830.000 Εὐρώ.

6. Δημιουργία Ἐθνικοῦ Δικτύου προληπτικῆς ἱατρικῆς καὶ ψυχολογικῆς ὑποστηρίξεως τῶν νέων κοινωνικοῦ αποκλεισμοῦ (δίκτυον κατὰ τῶν ναρκωτικῶν, AIDS καὶ συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων), διὰ τῆς ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας 40 δομῶν.

Προϋπολογισμὸς ἀνὰ δομὴν: 100.000 Εὐρώ.

7. Δημιουργία Κέντρου νοσηλείας και διαμονής, διὰ τὴν περιθαλψὶν καὶ τὴν φροντίδα ἡλικιωμένων Κληρικῶν.

Προϋπολογισμός: 3.000.000 Εὐρώ.

8. Κατασκευὴ δικτύου 4 Κέντρων Ὁλοκληρωμένης Κοινωνικῆς Προστασίας, διὰ τὴν παροχὴν ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν τριῶν (3) βαθμίδων κοινωνικῆς προνοίας καὶ φροντίδος εἰς τὴν οἰκογένειαν, τὸ παιδί, τοὺς νέους, τοὺς ἡλικιωμένους, τὰ ἼΑτομα Μὲ Εἰδικὰς Ἀνάγκας (ΑΜΕΑ), τοὺς οἰκονομικοὺς πρόσφυγας καὶ τοὺς παλιννοστοῦντας ὁμογενεῖς.

Προϋπολογισμός ἀνὰ κέντρον: 1.500.000 Εὐρώ.

9. Κατασκευὴ δύο προτύπων Κέντρων ὑποστηρίξεως καὶ περιθάλψεως κακοποιημένων παιδιῶν καὶ γυναικῶν ἐν κινδύνῳ.

Προϋπολογισμός ἀνὰ κέντρον: 2.900.000 Εὐρώ.

10. Ἐκσυγχρονισμός ὑποδομῶν εἴκοσι (20) Ἐκκλησιαστικῶν Γηροκομείων.

Προϋπολογισμός ἀνὰ Γηροκομεῖον: 800.000 Εὐρώ.

11. Ἐκσυγχρονισμός ὑποδομῶν καὶ ἐξοπλισμοῦ ὀκτώ (8) Κέντρων ψυχικῆς ὑγιεινῆς καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν κέντρων ὑποστηρίξεως Ἀτόμων Μὲ Εἰδικὰς Ἀνάγκας (ΑΜΕΑ).

Προϋπολογισμός ἀνὰ κέντρον: 800.000 Εὐρώ.

12. Ἀναστήλωσις, ἀποκατάστασις καὶ ἀνάδειξις Ἐκκλησιαστικῶν Μνημείων Βυζαντινῆς περιόδου καὶ δημιουργία πολιτιστικῆς διαδρομῆς. Ἡ δρᾶσις ἀφορᾷ εἰς δέκα (10) πρωτοχριστιανικά καὶ βυζαντινὰ μνημεῖα, τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ ἀποτελέσουν κόμβους πολιτιστικῆς διαδρομῆς ὑπὸ τὸν τύπον δικτύου.

Προϋπολογισμός ἀνὰ μνημεῖον: 1.000.000 Εὐρώ.

13. Προστασία, ἀνάπλασις καὶ ἀνάδειξις εἴκοσι (20) ἱστορικῶν Μονῶν.

Προϋπολογισμός ἀνὰ Μονήν: 1.400.000 Εὐρώ.

14. Ἀνάπτυξις πληροφορικῆς ὑποδομῆς (μία πλήρης θέσις Η/Υ), τῶν περιφερειακῶν μονάδων διοικήσεως καὶ ἀναπτύξεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου (Ἱερὰ Μητροπόλεις, Ἱεροὶ Ναοί, Ἱερὰ Μοναὶ καὶ Ἰδρύματα, 3000 σημεία).

Προϋπολογισμός ἀνὰ θέσιν: 1.470 Εὐρώ.

15. Ἀνάπτυξις συγχρόνου τηλεπικοινωνιακῆς ὑποδομῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὰ τρία ἐπίπεδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως καὶ εἰς τὸ σύνολον τῶν Ὑπηρεσιῶν Αὐτῆς (3000 σημεία).

Προϋπολογισμός ἀνὰ θέσιν: 1.000 Εὐρώ.

Ὅθεν παρακαλοῦνται αἱ Ἱερὰ Μητροπόλεις, βάσει τῶν ἀνωτέρω, ὅπως ἐκδηλώσουν τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν διὰ τὴν ὑλοποίησιν τῶν παρεμβάσεων, καταθέσουν δέ, ἐντὸς τῶν ἐπομένων δέκα (10) ἡμερῶν, σύντομον τεχνικὴν περιγραφὴν καὶ προϋπολογισμόν τῶν ἀπαιτουμένων ἐργασιῶν.

Ἐν συνεχείᾳ θὰ ἐπιλεγοῦν αἱ καταλληλότεραι προτάσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ὑποβληθοῦν πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὴν Διαρκὴ Ἱερὰν Σύνοδον, θὰ συνταχθοῦν τὰ τεχνικὰ δελτία τῶν ἐργῶν καὶ θὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὸ ὡς ἄνω Ὑπουργεῖον πρὸς ἔνταξιν.

Διὰ πᾶσαν περαιτέρω πληροφορίαν, δύνασθε ἵνα ἀπευθύνησθε εἰς τὴν Εἰδικὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων (τηλ. 010 7254510).

Ἐντολὴ καὶ Ἐξουσιοδοτήσις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Σαλῶνων ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Κοινοποιήσις:

Εἰδικὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν

Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων

Παρ' ἡμῖν.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 503 Ἀθήνῃσι τῇ 18ῃ Φεβρουαρίου 2002
Διεκλ. 265

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ
τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν συνεχείᾳ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 421/11.2.2002 ἡμετέρου Ἐγκυκλίου Σημειώματος, περὶ χρηματοδοτήσεως Ἐκκλησιαστικῶν Ἔργων ὑπὸ τοῦ Γ' Κοινοτικοῦ Πλαισίου Στηρίξεως, γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι:

α) Διὰ τὴν ἔνταξιν τῶν Ἱερῶν Μονῶν εἰς τὸ ἄνω Πρόγραμμα ἀπαιτοῦνται εἰς τὴν Τεχνικὴν Ἐκθεσιν τὰ κάτωθι στοιχεῖα: Χρονολογία ἰδρύσεως, τετραγωνικὰ κτιρίου, ἀναγκαιότης ἐπεμβάσεως, εἶδος ἀπαιτουμένων ἐπεμβάσεων καὶ προϋπολογισμὸς ἔργου ἀποκαταστάσεως.

β) Διὰ τὴν ἔνταξιν τῶν ὑπολοίπων κτιρίων εἰς τὸ ὡς ἄνω Πρόγραμμα ἀπαιτοῦνται εἰς τὴν Τεχνικὴν ἔκθεσιν τὰ κάτωθι στοιχεῖα: Μορφὴ κτιρίου (π.χ. ἐνὸς ἢ δύο ὀρόφων), τετραγωνικὰ κτιρίου, αἰθουσαι κτιρίου, πληροφόρησις διὰ τυχόν ἔργα διαμορφώσεως περιβάλλοντος χώρου καὶ ἐξοπλισμὸς κτιριακοῦ συγκροτήματος.

Ἐντολὴ καὶ Ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Σαλῶνων ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Κοινοποιήσις:
Εἰδικὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν
Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων
Παρ' ἡμῖν.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 318 Ἀθήναι τῇ 12ῃ Φεβρουαρίου 2002
Διεκπ. 228

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καὶ
τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπιθυμοῦντες ὅπως ἐνημερώσωμεν ὑμᾶς ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς προσλήψεως ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων κατὰ τὴν ἀμέσως προσεχῆ διετίαν (2002-2004), γνωρίζομεν ὑμῖν τὰ κάτωθι:

1. Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. Φ. 908/7489/24.1.2002 ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἐκοινοποιήθη ὑμῖν τὸ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. ΔΠΠ/Φ. 29/26456/16.1.2002 ἐγγράφον τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν, Δημοσίας Διοικήσεως καὶ Ἀποκεντρώσεως (Δ/νσις προσλήψεων προσωπικοῦ) σχετικῶς μὲ τὸν τριετὴ προγραμματισμὸν προσλήψεων προσωπικοῦ τῶν ἐτῶν 2002-2004, συνοδευόμενον μετὰ τῶν σχετικῶν πινάκων πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ὑποβολὴν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας.

2. Τὸ ἐγγράφον τοῦτο διὰ τὰς προσλήψεις, ἀφορᾷ εἰς τὰς ἑκατὸν ἐξήκοντα (160) θέσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων τοῦ Ν. 1476/1984 καὶ τὰς ἑκατὸν (100) θέσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων τοῦ Ν. 2819/2000, δηλαδὴ τὰς θέσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων τῶν ὁποίων ἡ μισθοδοσία καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου.

3. Ἐκ τῶν ἑκατὸν (100) θέσεων τῶν Ἐκκλησια-

στικῶν Ὑπαλλήλων τοῦ Ν. 2819/2000 ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἡ πλήρωσις εἴκοσι πέντε (25) θέσεων κατὰ τὸ ἔτος 2001. Διὰ τὰς ὑπολοίπους ἑβδομήκοντα πέντε (75) θέσεις δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ ὑφ' ὑμῶν πρότασις πρὸς πλήρωσιν, διότι τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας κατόπιν τῶν ὑμετέρων ἀπαντήσεων περὶ τοῦ κλάδου καὶ τῆς ειδικότητος ἐκάστης θέσεως ἐτοιμάζει τὴν σχετικὴν πρότασιν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν διὰ τὴν ἐγκρίσιν πληρώσεως τούτων κατὰ τὸ ἔτος 2002.

4. Ἡ ὑμέτερα ἀπάντησις πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας δεόν νὰ περιλαμβάνῃ προτάσεις διὰ πλήρωσιν ὑφισταμένων κενῶν θέσεων τοῦ Ν. 1476/84 ἢ θέσεων αἱ ὁποῖαι πρόκειται νὰ κενωθοῦν κατὰ τὰ ἔτη 2002, 2003 καὶ 2004 κατόπιν συνταξιοδοτήσεως ἢ παραιτήσεως τῶν κατεχόντων αὐτὰς ὑπαλλήλων, ἀναφέροντες τὸν Κλάδον καὶ τὴν ειδικότητα τοῦ πρὸς διορισμὸν ὑπαλλήλου συνοδευόμενας μετὰ τῶν σχετικῶν πινάκων.

Αἱ ἀπαντήσεις ὑμῶν δεόν νὰ ἀποσταλῶσι τὸ συντομώτερον δυνατόν διὰ τηλεμοιοτύπου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, Δ/νσιν Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως (FAX 010 3233372).

5. Δύνασθε νὰ ἀποστείλῃτε, ἐὰν ἐπιθυμῇτε, εἰδικὴν πρότασιν διορισμοῦ Ἱεροκλήρυκος τοῦ Ν. 1811/1988 (τοῦ καταργηθέντος ΟΔΕΠ) ἀναφέροντες τὸ ἔτος διορισμοῦ 2002, 2003 ἢ 2004.

Ἡ πρότασις αὕτη δεόν ὅπως διαβιβασθῇ πρὸς τὴν Δ/νσιν Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ κοινοποιηθῇ εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐντολὴ καὶ Ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Σαλῶνων ΘΕΟΛΟΓΟΣ

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ὅλοι οἱ Ἕλληνες, καὶ εἰδικότερα οἱ Κύπριοι, ζοῦμε πάντοτε εἰρηνικά καὶ μὲ πλήρη ἀνεκτικότητα πρὸς τὸν πλησίον μας, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ τί ἐκεῖνος πιστεύει. Σεβόμεθα τὴν ἰδιοπροσωπία του, τὴν ταυτότητά του, τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμά του. Παράλληλα διατηροῦμε ὡς ἀνεκτίμητο θησαυρὸ τὸν δικό μας Ἑλληνορθόδοξο πολιτισμό, ἀπὸ τὸν ὁποῖο οἱ διάφοροι λαοί, ἀνεξαρτήτως πολιτισμικῆς καὶ ἐθνικῆς προέλευσης, ἔχουν πολλαπλὰ εὐεργετηθεῖ καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ συνέχιση τῆς ὑπαρξῆς μαζί μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους πολιτισμοὺς καὶ λαοὺς, κρίνεται ἀπὸ τοὺς ἀνὰ τὸν κόσμον πνευματικὸς ἀνθρώπους ἀπαραίτητη ὡς ἀποτελεσματικὸ ἀνάχωμα στὴν ἐπικράτηση τῆς βαρβαρότητας.

Γιὰ τὴν ἐκδήλωση τῆς καταλλαγῆς ποὺ ὀργανώνετε ἐπιλέξατε αὐτὴ τὴ χρονικὴ περίοδο, μετὰ τὸ τραγικὸ γεγονός τῆς τρομοκρατικῆς ἐπίθεσης στὶς Η.Π.Α. τὴν 11ην Σεπτεμβρίου τοῦ 2001, περίοδο κατὰ τὴν ὁποία ἡ ἀνθρωπότητα αἰσθάνεται ἀπὸ τὴν τρομοκρατία καὶ τὴν ἀπανθρωπιά τραυματισμένη. Εἶναι ἐπίσης σημαντικὸ τὸ ὅτι διεξάγεται στὴν Κύπρο μας, τὸ σταυροδρόμι, ὅπως σωστὰ ἀναφέρετε, λαῶν καὶ πολιτισμῶν, μὲ τὴν καίρια συμβολή τῆς στὴν παρουσία καὶ προβολή τοῦ Ἑλληνορθόδοξου πολιτισμοῦ σὲ ὅλη τὴν Οἰκουμένη. Παρουσία πολὺ μεγαλύτερη τοῦ πληθυσμιακοῦ καὶ ἐπιφανειακοῦ τῆς μεγέθους. Καὶ εἶναι τὸ πιὸ κατάλληλο μέρος γιὰ τὸ Συνέδριο ἡ Κύπρος μας γιὰ τὴν ἰδρυτὴς τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας μαζί μὲ τὸν Ἀπόστολο Βαρνάβα εἶναι ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος, ἰδρυτὴς ἐπίσης καὶ τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος διεκήρυξε τὴν καταλλαγὴ στὸν κόσμο τονίζοντας ὅτι «οὐκ ἔνι Ἕλλην ἢ καὶ Ἰουδαῖος, Σκύθης δοῦλος ἢ ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός» (Κολ. γ' 11). Δυστυχῶς ἡ Κύπρος παραμένει ἡ μόνη χώρα σὲ ὅλη τὴν Οἰκουμένη, στὴν ὁποία ἀκόμη δὲν ἔχουν πέσει τὰ τεῖχη ποὺ τὴ χωρίζουν τεχνητὰ καὶ μὲ τὴ χρῆση κοσμικῆς βίας σὲ δύο μέρη. Καὶ πρὸς ὄνειδος ὅλων μας, ποὺ ἀνήκουμε στὸν πολι-

τισμένο κόσμο καὶ ὅλων μας ποὺ ἐκπροσωποῦμε τίς διάφορες θρησκείες, στὸν χωρισμὸ αὐτὸ χρησιμοποιοῦνται ὡς μέσα –πλὴν τῆς ὠμῆς στρατιωτικῆς βίας καὶ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου– ἡ θρησκεία ἀλλὰ καὶ ὁ τυφλὸς ἐθνικισμός. Ἀποτέλεσμα τῆς βίας εἶναι νὰ ἐξακολουθεῖ ἐπὶ 28 περὶπου χρόνια μιὰ ἀπαράδεκτη κατάσταση ἀπάνθρωπου χωρισμοῦ τῶν πολιτῶν τῆς Κύπρου, κατὰ παράβαση κάθε ἀνθρώπινου δικαιώματος καὶ στοιχειωδῶν ἀρχῶν ἀνθρώπινης ἐλευθερίας καὶ ἀξιοπρέπειας. Ὅχι ὅτι εἶναι τὸ μόνο πρόβλημα στὴν περιοχὴ. Παλαιστίνιοι καὶ Ἰσραηλινοὶ πρέπει καὶ αὐτοὶ νὰ ζήσουν μὲ εἰρήνη, ἐλευθερία, ἀγάπη καὶ δικαιοσύνη καὶ ἐκεῖ ἐπίσης νὰ ἰσχύσουν οἱ ἀποφάσεις τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ οἱ Συμφωνίες ποὺ ἔχουν ὑπογραφῆ.

Εὐχομαι οἱ ἀξιότιμοι καὶ ἐλλογιμότατοι Σύεδροι, ἐκπροσωποῦντες διαφόρους λαοὺς, θρησκείες καὶ πολιτισμοὺς εὐρισκόμενοι λίγα μέτρα ἀπὸ τὴν πράσινη διαχωριστικὴ γραμμὴ τοῦ αἵσχους νὰ συνειδητοποιήσουν τὸ πόσο προσβλητικὴ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα εἶναι ἡ χαίνουσα πληγὴ τῆς κατοχῆς μεγάλου μέρους τῆς Κύπρου καὶ μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐκδήλωσής σας καὶ τῆς προώθησης τῆς εἰρήνης καὶ τῆς σταθερότητας στὴν περιοχὴ τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου νὰ ζητήσουν τὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ο.Η.Ε. καὶ τὴν ἐπαναφορὰ στὴν ἐνιαῖα Κύπρο τῆς κυριαρχίας καὶ τῆς ἐλευθερίας διακίνησης καὶ ἐγκατάστασης ὅλων τῶν κατοίκων καὶ πολιτῶν τῆς, ἀνεξαρτήτως ἐθνικῆς προέλευσης καὶ θρησκευτικῆς πίστεως, ὥστε νὰ ἐπανέλθει στὴ Μεγαλόνησο ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἐλευθερία.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διὰ πρεσβειῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τοῦ προστάτου τῆς Μεγαλόνησου Ἀποστόλου Βαρνάβα νὰ σκέπει ὅλη τὴν Κύπρο καὶ νὰ ἐλεεῖ καὶ νὰ ἀγιάζει ὅλους τοὺς Κυπρίους ἀδελφούς μας! Καλὴ ἐπιτυχία στὴν ἐκδήλωσή σας καὶ ὑλοποίηση κατὰ λυσιτελὲς τρόπο τῶν συμπερασμάτων τῆς!

Η ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟ ΒΑΤΙΚΑΝΟ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ της 10ης Μαρτίου 2002

Σε εξέλιξη βρίσκεται η επίσημη επίσκεψη που πραγματοποιεί από την Παρασκευή 8 Μαρτίου έ.ε. Ἀντιπροσωπεία της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος στο Βατικανό, η οποία απαρτίζεται από τους Σεβασμιώτατους Μητροπολίτες Ἀττικής κ. Παντελεήμονα και Κερκύρας κ. Τιμόθεο, τους Θεοφιλέστατους Ἐπισκόπους Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιο και Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννη και τους Πανοσιολογιώτατους Ἀρχιμανδρίτες κ. Ἐπιφάνιο Οἰκονόμου, Γραμματέα της Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Τύπου, τῶν Δημοσίων Σχέσεων και τῆς Διαφωτίσεως, και π. Ἰγνάτιο Σωτηριάδη, Γραμματέα της Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων και τῶν Διαχριστιανικῶν Σχέσεων.

Σκοπὸς τῆς ἐπίσκεψης τῆς Ἀντιπροσωπείας, πού πραγματοποιεῖται κατόπιν πρόσκλησης τοῦ Προέδρου τοῦ Ποντιφικικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν Προώθηση τῆς Χριστιανικῆς Ἑνότητος Καρδινάλιου Βάλτερ Κάσπερ, εἶναι ἡ ἀνταλλαγή σκέψεων και ἐμπειριῶν πάνω σὲ μεγάλα και φλέγοντα θέματα και προβλήματα πού ἀπασχολοῦν τὴ σύγχρονη Εὐρώπη (ὅπως ὁ ἐπιχειρούμενος ἀποχριστιανισμὸς τῆς Γηραιᾶς Ἡπείρου, ἡ μάστιγα τῶν ναρκωτικῶν, οἱ ραγδαῖες ἐξελίξεις στὸν τομέα τῆς βιοτεχνολογίας και τὰ ἠθικά διλήμματα πού αὐτὲς θέτουν, ὁ κλονισμὸς τῆς οἰκογένειας, ὁ κοινωνικὸς ἀποκλεισμὸς εὐαίσθητων ομάδων τοῦ πληθυσμοῦ, οἱ καταστροφικὲς λατρεῖες, ἡ καταπολέμηση τῆς βίας και τῆς τρομοκρατίας και ἡ προσπάθεια ἐδραίωσης τῆς εἰρήνης ἀνὰ τὸν κόσμον κ.ἄ.) και ἡ κατάθεση προτάσεων γιὰ μία δημιουργικὴ και οὐσιαστικὴ παρουσία τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν στὴν ὑπὸ διαμόρφωση νέα εὐρωπαϊκὴ πραγματικότητα.

Τὴν Παρασκευή 8 Μαρτίου έ.ε. ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συναντήθηκε με

τὰ μέλη τοῦ Ποντιφικικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν προώθηση τῆς Χριστιανικῆς Ἑνότητος και εἶχε μία ἰδιαίτερα ἐγκάρδια και ἐνδιαφέρουσα συζήτηση. Κατὰ τὴν ἐναρξὴ τῆς συνάντησης ἀναγνώσθηκε μῆνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου πρὸς τὸ ἐν λόγω Συμβούλιο, στὸ ὁποῖο, μεταξύ ἄλλων, ἐπισημαίνονταν τὰ ἀκόλουθα: «Χωρὶς νὰ παραθεωροῦμε ἢ νὰ παραμερίζουμε τὰ σημαντικὰ δογματικὰ θέματα, πού δυστυχῶς ἀκόμη χωρίζουν τίς δύο Ἐκκλησίες μας και ἐμποδίζουν τὴ συμπροσευχὴ και τὴ διακοινωνία, παρὰ ταῦτα, ἐμεῖς μπορούμε νὰ συνεργαστοῦμε μεταξύ μας γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση πολλῶν φλεγόντων ζητημάτων τῆς ἐποχῆς μας».

Στὴ συνέχεια ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων ἀνέγνωσε προσωπικὸ τοῦ μῆνυμα ὑπογραμμίζοντας, μεταξύ ἄλλων, τὰ ἀκόλουθα: «Τώρα πρέπει νὰ ἐγκαινιάσουμε μίαν συνεργασία σὲ πρακτικά, ἠθικά και κοινωνικά θέματα, ἡ ὁποία θὰ εἶναι εὐκολότερη και ἀποτελεσματικότερη ἀπὸ ὅ,τι στὸ θεολογικὸ διάλογο... Δὲν ξεχνιοῦνται εὐκολὰ δέκα αἰῶνες χωρισμοῦ με τὰ λάθη πού ἐγιναν και τίς πικρίες πού αὐτὰ συσσωρεύσαν. Χρειάζεται προσπάθεια, ἀγῶνας και κυρίως θερμὴ προσευχή». Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συζήτησης πού ἀκολούθησε τονίστηκε ἐκατέρωθεν ὅτι στόχος αὐτῆς τῆς ἐπικοινωνίας δὲν εἶναι ὁ θεολογικὸς διάλογος, ἀλλὰ ἡ καλλιέργεια σχέσεων ἐμπιστοσύνης, εἰλικρίνειας και ἀμοιβαίας συνεργασίας. Ἀναπτύχθηκαν ἀπόψεις σχετικὰ με τὴν εὐκαιρία πού ἔχουν στὴν ἐποχὴ μας οἱ Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες νὰ ἀρθρώσουν λόγο πνευματικὸ και νὰ συμβάλουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο στὴν ὑπὸ ἐξέλιξη διαμόρφωση τοῦ Συντάγματος τῆς Εὐρώπης. Ἐπίσης, ἐξετάστηκε τὸ θέμα τῆς ἀνταλλαγῆς Ἀντιπροσωπειῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν με στόχο τὴ γνωριμία τοῦ τρόπου ζωῆς

καὶ τῶν ἰδιαιτεροτήτων τῆς καθεμιᾶς, ἐνῶ τονίστηκε ἡ ἀνάγκη περαιτέρω ἐνίσχυσης τοῦ θεσμοῦ τῆς χορήγησης ὑποτροφιῶν. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὁ Καρδινάλιος Κάσπερ ἀναφέρθηκε μὲ θερμὰ λόγια στὸ πρόσωπο τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, «ἐνὸς ἀνθρώπου μὲ ὄραμα γιὰ τὴν Ἐκκλησία, τοῦ ὁποῖου ὁ λόγος μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ διαδραματίσει καθοριστικὸ ρόλο στὴ διαμόρφωση τῶν σύγχρονων εὐρωπαϊκῶν συνθηκῶν σὲ πνευματικὸ καὶ θρησκευτικὸ ἐπίπεδο».

Τὸ Σάββατο 9 Μαρτίου ἐ.ε. ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συναντήθηκε μὲ τὰ μέλη τοῦ Ποντιφικικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὸν Πολιτισμό. Ὁ Πρόεδρος τοῦ ἐν λόγω Συμβουλίου Καρδινάλιος Πουπάρο ὑπογράμμισε τὴν ἀνάγκη συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, προκειμένου νὰ μὴ χαθεῖ ὁ πολιτισμὸς τῆς Εὐρώπης. Στὴ συζήτηση ποὺ ἀκολούθησε ἐγίνε ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὴν ἀποπείρα ἐξοβελισμοῦ τῶν θρησκευτικῶν συμβόλων καὶ τονίστηκε ὅτι ὁ ἀγώνας τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας στὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων πραγματοποιήθηκε μὲ στόχο τὴ διαφύλαξη ἀναφορᾶς στὴ θρησκευτικὴ ταυτότητα, καὶ θὰ συνεχισθεῖ γιατί ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὀφείλει καὶ δύναται νὰ δώσει ψυχὴ καὶ πνεῦμα στὴν Εὐρώπη. Ἐπισημάνθηκε μάλιστα ὅτι ἡ Δημοκρατία δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι οὐσιαστικὴ, παρὰ μόνον ἂν στηρίζεται στίς διαχρονικὲς ἠθικὲς ἀξίες τοῦ Εὐαγγελίου.

Στὴ συνέχεια ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας συναντήθηκε μὲ τὰ μέλη τοῦ Ποντιφικικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ τὴ δικαιοσύνη, τοῦ ὁποῖου προΐσταται ὁ Καρδινάλιος Βαντουάν. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνάντησης ἀντηλλάγησαν ἀπόψεις σχετικὰ μὲ σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, ὅπως ἡ παραβίαση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἡ ἐξάπλωση τῆς φτώχειας, τὰ χρῆ τῶν χωρῶν τοῦ Τρίτου Κόσμου, καθὼς καὶ ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος. Ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρουσίασε μάλιστα ἀναλυτικὰ τὴν πρωτοβουλία τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴ σύγκληση Διαθρησκειακῆς Συνάντησης στὴν Ἀθήνα τὸν ἐρχόμενο Σεπτέμβριο, μὲ στόχο τὴν καταγραφή τῶν θέσεων τῶν τριῶν μεγάλων μονοθεϊστικῶν θρη-

σκειῶν στὸ φλέγον ζήτημα τῆς τρομοκρατίας.

Ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συναντήθηκε ἐπίσης μὲ τὸν Μονσινιὸρ Τοράν, Γραμματέα τοῦ Κράτους τοῦ Βατικανοῦ γιὰ τὶς Σχέσεις μὲ τὰ Κράτη, στὸν ὁποῖο καὶ ἐπέδωσε μῆνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου. Στὸ ἐν λόγω μῆνυμα τονίζονταν, μεταξὺ ἄλλων, τὰ ἀκόλουθα: «Σημαντικὸς παράγοντας γιὰ τὴν κοινὴ μαρτυρία τῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς μία Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, ποὺ προσπαθεῖ νὰ ἐνώσει ὄχι μόνον τοὺς διάφορους λαοὺς, ἀλλὰ καὶ τὶς ποικίλες πολιτιστικὲς παραδόσεις, εἶναι ἡ ἐπισήμανση τῆς κοινῆς κληρονομιάς καὶ ταυτότητας τῆς Εὐρώπης, ἰδιαίτερα τώρα ποὺ βρίσκεται σὲ ἐξέλιξη ἡ διαδικασία γιὰ τὴ διαμόρφωση ἐνός κοινοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Συντάγματος». Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος, ἐπισήμανε χαρακτηριστικὰ ὅτι ἡ ἀποτελεσματικότητα τῆς προσέγγισης τῶν Ἐκκλησιῶν στὴ νέα εὐρωπαϊκὴ πραγματικότητα δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ δύναμη καὶ τὸν ἀριθμὸ τῶν πιστῶν τῆς καθεμιᾶς, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν τρόπο παρουσίας τῆς ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου. Στὸ πλαίσιο τῆς συζήτησης, ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρθηκε στὸν ἀγώνα γιὰ τὴ διατήρηση τοῦ θρησκευματος στίς ταυτότητες, «ἐναντὶ ἀγώνα ποὺ βρίσκεται σὲ ἐξέλιξη προκειμένου νὰ ἐμποδιστεῖ ἡ ἐκκοσμίκευση καὶ ὁ θρησκευτικὸς ἀποχρωματισμὸς τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας».

Τέλος, ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας μας ἀπηύθυνε προφορικὴ πρόσκληση πρὸς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία γιὰ τὴ Διαθρησκειακὴ Συνάντηση τῶν Ἀθηνῶν, ποὺ ἐγίνε ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὸν Μονσινιὸρ Τοράν, ὁ ὁποῖος καὶ ὑπογράμμισε τὴ συμμετοχὴ τοῦ Βατικανοῦ δι' ἀντιπροσωπειάς.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 11ης Μαρτίου 2002

Ἱστορικῆς σημασίας συνάντηση μὲ τὸν Πάπα Ἰωάννη - Παῦλο Β' εἶχε σήμερα τὸ μεσημέρι ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία βρίσκεται ἀπὸ τὴν προηγούμενη Παρασκευὴ 8 Μαρ-

τίου ἐ.ἑ. σὲ ἐπίσημη ἐπίσκεψη στὸ Βατικανὸ κατόπιν πρόσκλησης τοῦ Προέδρου τοῦ Ποντιφικικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν Προώθηση τῆς Χριστιανικῆς Ἐνότητας Καρδινάλιου Βάλτερ Κάσπερ. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ὑποδέχθηκε τὴν Ἀντιπροσωπεΐα τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας στὸ ἰδιαίτερο Γραφεῖο του, ὅπου ὑποδέχεται τοὺς ἀρχηγοὺς κρατῶν καὶ Ἐκκλησιῶν.

Κατὰ τὴν ἐναρξὴ τῆς συνάντησης, ποὺ διήρκεσε περίπου τριάντα λεπτά, ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς Ἀντιπροσωπεΐας, Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων προσφώνησε τὸν Πάπα Ἰωάννη - Παῦλο Β', εὐχαριστώντας τον γιὰ τὴν θερμὴ ὑποδοχὴ καὶ φιλοξενία. Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Πάπας ἐξέφρασε τὴ βαθύτατη εὐγνωμοσύνη του πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, ποὺ ἔστειλε τὰ μέλη τῆς Ἀντιπροσωπεΐας στὴ Ρώμη «ὡς ἀγγελιοφόρους εἰρήνης» μετὰ τὴν ἀδελφικὴ συνάντησή ποὺ εἶχε μαζί του τὸν προηγούμενο Μάιο κατὰ τὸ προσκύνημά του στὸν Ἁγιο Πάγο, στὰ εὐλογημένα βήματα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ὅπως ἐπισήμανε, ἡ ἀμοιβαία προσωπικὴ γνωριμία, ἡ ἀνταλλαγὴ σκέψεων, ὡς καὶ ἓνας εἰλικρινὴς διάλογος γιὰ τὰ μέσα ἐδραίωσης τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἀποτελοῦν ἀπαραίτητες καὶ οὐσιαστικὲς προϋποθέσεις γιὰ τὴν κοινὴ πρόοδο σὲ πνεῦμα ἐκκλησιαστικῆς ἀδελφοσύνης, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐναρξὴ μίας συνεργασίας, ἡ ὁποία θὰ ἐπιτρέψει στοὺς Καθολικοὺς καὶ τοὺς Ὁρθόδοξους νὰ προσφέρουν ἀπὸ κοινοῦ μίαν ζωντανὴ μαρτυρία τῆς κοινῆς χριστιανικῆς τους παρακαταθήκης. Αὐτό, σημείωσε, ἰσχύει κυρίως στὴ σημερινὴ κοινωνία, ὅπου ἡ ἐναρμόνιση μεταξὺ τῶν τρόπων ζωῆς καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου φαίνεται νὰ ἔξασθενεῖ. Σύμφωνα μὲ τὸν Προκαθήμενο τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, «στὸ πλαίσιο τῶν ἐξελίξεων ποὺ λαμβάνουν χώρα σήμερα στὴν Εὐρώπη καὶ μὲ βάση τὴν ἀνάγκη ἐνὸς νέου εὐαγγελισμοῦ τῆς, ἔφθασε ἡ ὥρα τῆς συνεργασίας... Ἔχουμε καθῆκον νὰ ἀντιμετωπίζουμε τὰ προβλήματα τοῦ κόσμου μὲ τρόπο δυναμικὸ καὶ θετικὸ καὶ νὰ ἀναζητοῦμε τὴ λύση τους. Ἔχουμε καθῆκον νὰ μεταδώσουμε τὴ χριστιανικὴ παρακαταθήκη ποὺ κλη-

ρονομήσαμε. Καθίσταται λοιπὸν ὁλοένα καὶ πιὸ ἐπείγον οἱ Χριστιανοὶ νὰ δώσουμε στὴν κοινωνία μίαν παραδειγματικὴ εἰκόνα τῆς κοινῆς συμπεριφορᾶς μας ριζωμένοι ἐν τῇ πίστει καὶ νὰ ἀναζητήσουμε ἀπὸ κοινοῦ μίαν θεραπεία στὰ σοβαρὰ ἠθικὰ προβλήματα ποὺ θέτουν οἱ ἐπιστῆμες καὶ οἱ ἀποπειρὲς παραγκωνισμοῦ ἢ ἀκόμη καὶ ἀρνήσεως κάθε ἀναφορᾶς στὴν ὑπερβατικὴ διάσταση τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ ἐπιβάλλει νὰ ὑπογραμμίσουμε, ὅπως κάναμε ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐγὼ τὸ περασμένο ἔτος, τὸ καθῆκον μας νὰ κάνουμε καθεὶ ποῦ εἶναι στίς δυνάμεις μας, ὥστε ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ τῆς Εὐρώπης καὶ οἱ χριστιανικὲς ρίζες τῆς νὰ διατηρηθοῦν ἀναλλοίωτες». Ὁ Πάπας ἐπισήμανε τὴν ἰδιαίτερη εὐθύνη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία διαφύλαξε τὴν κληρονομία πίστεως καὶ χριστιανικῆς ζωῆς καὶ ἀποτελεῖ μίαν πλούσια πηγὴ ἀπὸ ὅπου ἡ Ἐκκλησία τῆς Δύσης ἀντλήσει τὴ λειτουργία της, τὴν πνευματικότητά της καὶ τὸ δίκαιό της. Καὶ συνέχισε: «Μέσα στὴν εὐθύνη μας, ποὺ συνίσταται νὰ τείνουμε πρὸς τὸν οἰκουμενισμὸ τῆς Ἀγιότητος, ὁ ὁποῖος τελικὰ θὰ μᾶς ὁδηγήσει μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν πλήρη κοινωνία ποὺ δὲ σημαίνει οὔτε ἀφομοίωση, οὔτε συγχώνευση, ἀλλὰ συνάντηση στὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἀγάπη, ὀφείλουμε νὰ ἐμβαθύνουμε τὴν συνεργασία μας καὶ νὰ ἐργασθοῦμε μαζί γιὰ νὰ διατρανώσουμε μὲ δύναμη τὴ φωνὴ τοῦ Εὐαγγελίου μέσα στὴν Εὐρώπη». Τέλος, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, εὐχαριστώντας γιὰ τὴν ἐπίσκεψη τῶν μελῶν τῆς Ἀντιπροσωπεΐας, παρακάλεσε νὰ μεταφέρουν τοὺς ἐγκάρδιους χαιρετισμοὺς του στὸν Μακαριώτατο, στὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ σὲ ὅλους τοὺς πιστοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἑλλάδος.

Στὴ συνέχεια ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων ἐπέδωσε στὸν Πάπα προσωπικὸ μῆνυμα τοῦ Προκαθήμενου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, στὸ ὁποῖο τονίζονταν, μεταξὺ ἄλλων, τὰ ἀκόλουθα: «Εἶναι πραγματικὰ μίαν εὐσημὴ ἡμέρα αὕτη κατὰ τὴν ὁποία οἱ Ἅγιες Ἀποστολικές μας Ἐκκλησίες, τῆς Ρώμης καὶ τῆς Ἑλλάδος... ποὺ συνδέονται μεταξύ τους μὲ μεγάλους καὶ σημαντικοὺς ιστορι-

κοὺς δεσμούς... συναντῶνται γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία ἐδῶ, στὸ μαρτύριο τοῦ Πρωτοκορυφαίου Ἀποστόλου Ἀγίου Πέτρου μὲ σκοπὸ τὴν ἀμοιβαία γνωριμία καὶ τὴ συνεργασία... Χωρὶς νὰ ἀρνούμαστε τὶς δογματικὲς πραγματικότητες καὶ διδασκαλίες ποὺ μᾶς χωρίζουν καὶ ἐμποδίζουν τὴ συμπροσευχή καὶ τὴν εὐχαριστιακὴ διακοινωνία μας, ἐμεῖς, παρ' ὅλα αὐτά, εἴμαστε σὲ θέση νὰ συνεργασθοῦμε σὲ ἐπίπεδο κοινωνικό, πολιτισμικό, ἐκπαιδευτικό, οἰκολογικό καὶ βιοηθικό πρὸς ὄφελος τῆς ἀνθρωπότητας. Ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἀντιπροσωπείας μας ἀποσκοπεῖ στὴ δημιουργία μίας γέφυρας ἐπικοινωνίας, συμφιλίωσης καὶ ἐμπιστοσύνης μεταξὺ μας στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση, ὥστε ἡ μαρτυρία μας ὡς Χριστιανῶν νὰ εἶναι πιὸ ἔντονη, πιὸ ἀξιόπιστη καὶ πιὸ ἀποτελεσματικὴ σὲ μίαν κοινωνία ποὺ εἶναι ἑτοιμὴ νὰ ἀπωλέσει τὶς παραδοσιακὲς ἀξίες τῆς Πίστεως στὸν Ἀυτρωτὴ Χριστό».

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟ ΡΑΤΖΙΓΚΕΡ

Ἀκολούθως ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας συναντήθηκε μὲ τὸν Καρδινάλιο Ράτζιγκερ, Πρόεδρο τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἀγίας Ἐδρας γιὰ τὴ Διδασκαλία τῆς Πίστεως, στὸν ὁποῖο καὶ ἐπέδωσε μῆνυμα τοῦ Μακαριωτάτου. Στὸ μῆνυμα ἐπισημαίνονταν, μεταξὺ ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Ἕνας σημαντικὸς παράγοντας γιὰ μίαν ἐνιαία μαρτυρία μας εἶναι ἡ διατήρηση τῶν ἀληθειῶν καὶ τῶν δογμάτων τοῦ μᾶς παραδόθηκαν διαμέσου τῶν αἰώνων ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους, τοὺς Ἀγίους Πατέρες καὶ τοὺς Διδασκάλους τῆς ἀδιαίρετης Ἐκκλησίας... Μόνο παραμένοντας πιστοὶ στὴν ἀγιωτάτη Πίστη ποὺ παραδόθηκε ἀπ᾽ αὐτοὺς Ἀγίους, μπορούμε ὄντως νὰ κάνουμε τὴν μαρτυρία μας ἀποτελεσματικὴ».

Ὁ Καρδινάλιος Ράτζιγκερ ἀνέφερε ὅτι εἶναι ιδιαίτερα σημαντικό οἱ δύο Ἐκκλησίες νὰ συνεργασθοῦν γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση κοινῶν φλεγόντων προβλημάτων, ποὺ ἀφοροῦν στὸ κοινὸ εὐρωπαϊκὸ μέλλον. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων τόνισε ὅτι ἀπὸ τὴν ἀνάγερση στὸν Ἀρχιεπισκοπικὸ Θρόνο τοῦ κ. Χριστοδούλου ἰδρῦθηκαν

πολλὲς Συνοδικὲς Ἐπιτροπὲς μὲ σκοπὸ τὴν ἐπεξεργασία ζητημάτων Πίστεως καὶ σύγχρονων κοινωνικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζονται πληρέστερα μέσω τῆς ἀνταλλαγῆς σκέψεων καὶ ἐμπειριῶν. Ὅπως σημείωσε, ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἀντιμετωπίζει τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα, γιὰτὶ αὐτὰ ἔχουν θεολογικὲς διαστάσεις, καὶ ἡ Θεολογία μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἐπηρεάζει τὴν ἀνθρώπινη ζωή.

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΣΤΟ ΠΟΝΤΙΦΙΚΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Νωρίτερα ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας συναντήθηκε μὲ τὰ μέλη τοῦ Ποντιφικικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν Οἰκογένεια, τοῦ ὁποῖου προΐσταται ὁ Καρδινάλιος Ἀλφόνσο Λόπεζ Τρουτζίλο. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνάντησης ἐπιβεβαιώθηκε ἡ κοινὴ ἀντίληψη τῶν δύο Ἐκκλησιῶν στὰ θέματα ποὺ ἄπτονται τῆς οἰκογένειας καὶ τῆς ζωῆς, τὰ ὁποῖα καὶ προσφέρονται ἰδιαίτερα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη κοινῶν δράσεων. Ἐπίσης τόνιστηκε ἡ συμβολὴ τοῦ Μακαριωτάτου στὸ μεγάλο ἀνοιγμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν κοινωνία καὶ παρουσιάστηκαν οἱ δραστηριότητές Της (Σχολὲς Γονέων, Ἰδρύματα γιὰ τὶς ἄγαμες μητέρες καὶ τὴν προστασία τῆς μητρότητας, χορήγηση ἐπιδόματος γιὰ τὸ τρίτο παιδί στὶς Ἱερὲς Μητροπόλεις τῆς Θράκης κ.ἄ.). Τέλος, συζητήθηκαν ἐκτενῶς ζητήματα βιοηθικῆς καὶ ἐγινε ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὶς δραστηριότητες τῆς ἀρμόδιας Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν ὁποία ὁ Καρδινάλιος Τρουτζίλο ἀπηύθυνε πρόσκληση νὰ συμμετάσχει στὴν 4η Συνάντηση γιὰ τὴ Βιοηθικὴ καὶ γιὰ θέματα Οἰκογένειας ποὺ διοργανώνει ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία τὸν προσεχὲς Ἰανουάριο.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 12ης Μαρτίου 2002

Μὲ τὸν Γραμματέα τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἀγίας Ἐδρας γιὰ τὴν Καθολικὴ Ἐκπαίδευση, Μονσινιὸρ Πιτὸ συναντήθηκε σήμερὰ τὸ πρωὶ ἡ Ἀντιπροσω-

πεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία βρίσκεται σὲ ἐπίσημη ἐπίσκεψη στό Βατικανό ἀπὸ τὴν προηγούμενη Παρασκευὴ 8 Μαρτίου ἐ.ἔ. κατόπιν πρόσκλησης τοῦ Προέδρου τοῦ Ποντιφικικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν Προώθηση τῆς Χριστιανικῆς Ἐνότητας Καρδινάλιου Βάλτερ Κάσπερ.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνάντησης ἔγινε ἐκτενὴς παρουσίαση τῆς δραστηριότητος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας στὸ χώρο τῆς ἐκπαίδευσης σὲ ὅλο τὸν κόσμο μὲ τὴ λειτουργία Ἱεροσπουδαστηρίων - Σεμιναρίων, Καθολικῶν Πανεπιστημίων, Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν καὶ Καθολικῶν Σχολείων. Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης ἀναφέρθηκε στὰ δεδομένα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσης στὴν Ἑλλάδα (Ἐκκλησιαστικά Σχολεῖα, Ἀνώτερες Ἐκκλησιαστικὲς Σχολές καὶ Θεολογικὲς Σχολές στὰ Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης), ἐνῶ ἔκανε λόγο γιὰ τὴ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν στὴν πρωτοβάθμια καὶ δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση καὶ γιὰ τὴν κατὰ τὴν τῶν νέων στίς Ἐνορίες. Ἐπίσης μίλησε γιὰ τὸ σχέδιο Νόμου περὶ ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδύσεως ποὺ ἐπεξεργάζονται ἐπιτροπές τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τόνισε τὸ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλου γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό. Μάλιστα ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων ἐπέδωσε στὸν Μονσινιὸρ Πιτὸ μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου στὸ ὁποῖο τονίζονταν, μετὰ ξὺ ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀρνηθεῖ ὅτι ἡ ἐκπαίδευση καὶ ἡ θεολογικὴ ἐπιμόρφωση στὴν εὐρωπαϊκὴ κοινωνία ἀντιμετωπίζουν σήμερον πολλές καὶ ποικίλες προκλήσεις, ποὺ προέρχονται ὄχι μόνον ἀπὸ ἐξωγενεῖς παράγοντες, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς καὶ πολιτικούς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐσωτερικούς. Συνεργαζόμενοι μετὰξὺ μας μπορούμε νὰ ἐπισημάνουμε αὐτὲς τὶς ποικίλες παραμέτρους καὶ ἔτσι νὰ προωθήσουμε τὶς δικές μας ἐκπαιδευ-

τικὲς μεθόδους καὶ πρακτικὲς ποὺ θὰ ὠφελήσουν καὶ τὴ σύγχρονη εὐρωπαϊκὴ νεολαία καὶ τὶς μελλοντικὲς γενιές».

Στὴ συνέχεια ἡ Ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐπισκέφθηκε τὸ Ποντιφικικὸ Συμβούλιο γιὰ τὸ Διαθρησκειακὸ Διάλογο, ὅπου ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὸν Πρόεδρό του Καρδινάλιο Ἀρίντσε. Ὁ Καρδινάλιος ὑπογράμμισε τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία διεξάγει τὸ Διαθρησκειακὸ Διάλογο, ποὺ ἀποτελεῖ μίαν εἰλικρινῆ συνάντηση μὲ τοὺς ἄλλους μὲ πρότυπο τὴν ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ στόχο τὴν προώθηση τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης στὸν κόσμο. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἀντιπροσωπεῖας μας τονίστηκε πὼς παρὰ τὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲ διεξάγει ἀπὸ μόνῃ τῆς Διαθρησκειακοῦ Διάλογο, κάτι ποὺ πραγματοποιεῖται στὸ πλαίσιο τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν προσέγγιση τῶν ἀνθρώπων ποὺ πρεσβεύουν διαφορετικὰ θρησκευτικὰ πιστεύω, ἰδιαίτερα μάλιστα μετὰ τὸ ἀποτρόπαιο τρομοκρατικὸ χτύπημα τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 2001. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή, καὶ μὲ στόχο τὴν κατάθεση πνευματικοῦ λόγου «ὕπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου» καὶ κατὰ τῆς βίας καὶ τῆς τρομοκρατίας, διοργανώνει τὸν προσεχὴ Σεπτέμβριο στὴν Ἀθήνα Διαθρησκειακὴ Συνάντηση τῶν τριῶν μεγάλων μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν. Ἐπίσης ἔγινε ἀναφορὰ στὴν πολὺπλευρὴ μέριμνα τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας γιὰ τοὺς ἀλλόθρησκους πρόσφυγες καὶ μετανάστες, οἱ ὁποῖοι ἀγκαλιάζονται μὲ ἀγάπη ὡς παιδιά καὶ πραγματικὲς καὶ ἀληθινὲς εἰκόνες τοῦ Θεοῦ.

Χθὲς τὸ βράδυ τὴν Ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δεξιώθηκε ὁ Πρέσβης τῆς Ἑλλάδος στὴν Ἀγία Ἐδρα κ. Στυλιανὸς Ροκανάς, παρουσία κορυφαίων ἀξιωματούχων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ - ΑΙΡΕΣΕΙΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΧΟΤΟΜΗΣΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Πανοσιολογιώτατον

Ἀρχιμ. π. Θεολόγον Ἀποστολίδην

Ἀρχιεπισκοπάρχου τῆς Ἱ. Συνόδου

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐνταῦθα

Πανοσιολογιώτατε Ἁγιε Ἀρχιεπισκοπάρχε,

Ἐν πρώτοις εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τιμὴν ποὺ μοῦ κάνατε καὶ ἐκ μέρους τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου νὰ μοῦ ζητήσετε νὰ ἐκφέρω καὶ ἐγὼ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς διχοτομήσεως μιᾶς Μητροπόλεως.

Ἀνταποκρινόμενος, λοιπόν, στὴν ἐπιθυμία-πρόσκληση τοῦ Μακαριωτάτου καὶ τῆ δικῆ Σας, εὐσεβάτως λαμβάνω τὴν τιμὴ νὰ Σᾶς ὑποβάλω τὰ ἑξῆς:

Στὴν ἐρώτησή σας «ποιο ὄργανο ἀποφασίζει τὴ διχοτόμηση μιᾶς Ἐπισκοπῆς-Μητροπόλεως», ἢ ὅπερ τὸ αὐτό, τὴν ἀπόσπασση τμήματος ἀπὸ μία ἐπι-

Τοῦ κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Ι. ΜΠΟΥΜΗ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

σκοπή, εὐσεβάτως σᾶς ἀναφέρουμε τὰ ἑξῆς:

Ὅπως εἶναι γνωστό, καὶ ὅπως ἔχουμε ἀναγράψει στὴ γνωμοδότησή μας «Γιὰ μιὰ λύση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» («Ἐκκλησία», τόμ. ΞΗ' (1991), σελ. 231 ἑξ.), κανόνες σχετικοὶ μὲ τὴ διαίρεση μητροπόλεως εἶναι οἱ «στ' Ἀρδικῆς, νγ' / ξβ', νστ' / ξε' καὶ 4η' / ρθ' Καρθαγένης. Πρὸβλ. καὶ ιβ' τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου». Ξεχωρίζουμε καὶ παραθέτουμε τὰ πιὸ χαρακτηριστικὰ τμήματα ἀπ' αὐτοὺς.

Ὁ στ' Ἀρδικῆς μεταξὺ ἄλλων ὁρίζει: «Ἄλλ' οἱ τῆς ἐπαρχίας, ὡς προεῖπον, ἐπίσκοποι ἐν ταύταις

ταῖς πόλεσι καθιστᾶν ἐπισκόπους ὀφείλουσιν, ἐνθα καὶ πρότερον ἐτύγχανον γεγονότες ἐπίσκοποι. Εἰ δὲ εὐρίσκωτο οὕτω πληθύνουσά τις ἐν πολλῶ ἀριθμῷ λαοῦ πόλις, ὡς ἀξίαν αὐτὴν καὶ ἐπισκοπῆς νομίζεσθαι, λαμβανέτω».

Ὁ Ἀγ. Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης γράφει στὸ «Πηδάλιον» (σελ. 451) καὶ στὴ «Συμφωνία» ποὺ παραθέτει στὸν ἀνωτέρω κανόνα: «Ὁ δὲ ξβ' τῆς ἐν Καρθαγ. παρομοίως διορίζει, ὅτι οἱ λαϊκοὶ ἐκεῖνοι ὅπου κῆμμιαν φορὰν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν δὲν εἶχον Ἐπίσκοπον χωριστὸν ἐδικὸν τους, νὰ λαμβάνουν τοῦτον, μὲ τὴν γνώμην ὁμῶς καὶ θέλῃσιν τοῦ Ἐπισκόπου ἐκεῖνου, εἰς τὸν ὁποῖον ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἦσαν ὑποκειμένοι. Ὁ δὲ ξε' τῆς αὐτῆς λέγει, νὰ μὴ χωρίζεται κῆμμία μικρὰ παροικία ἀπὸ τὴν ὅλην ἐπαρχίαν, εἰς τὸ νὰ γίνεται νέα Ἐπισκοπή, χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ τῆς ἄλλης (ὅλης) ἐπαρχίας Μητροπολίτου. Ἀλλὰ καὶ ὁ ρθ' τῆς αὐτῆς-διορίζεται, ὅτι οἱ μὴ ἔχοντες χωριστὸν Ἐπίσκοπον τόποι νὰ μὴ λαμβάνουν αὐτόν, χωρὶς τὴν ψήφον τοῦ Μητροπολίτου καὶ τοῦ Πατριάρχου καὶ ὅλης τῆς Συνόδου, καὶ τὴν γνώμην τοῦ ἄνωθεν ἐξ ἀρχῆς διοικούντος αὐτοὺς Ἐπισκόπου. Ὅρα καὶ τὸν α' Ἀποστολικόν».

Ἄλλ' ἂς δοῦμε, τί γράφουν σχετικῶς καὶ συγκεκριμένως καὶ οἱ ἀνωτέρω κανόνες. Στὸν νγ' / ξβ' τῆς Καρθαγένης διαβάζουμε: «Ἐν πολλαῖς συνόδοις ὥρισται συνεδρίῳ ἱερατικῷ, ἵνα τὰ πλήθη τὰ ἐν ταῖς παροικίαις ἀπὸ τῶν ἐπισκόπων κατεχόμενα, τὰ ἴδιον ἐπίσκοπον μηδέποτε ἐσχηκόντα, εἰς μὴ κατὰ συναινέσιν τοῦ ἐπισκόπου, παρ' οὗ ἐξ ἀρχῆς κατέχονται, μὴ λαμβάνοιεν ἰθυντάς ἰδίους, τοῦτέστιν ἐπισκόπους».

Στὸν νστ' / ξε' Καρθαγένης ἀναγράφεται: «Ἐκαστῶ ἐπισκόπῳ τὸ πρέπον ἐφυλάχθη, ἵνα ἐκ τῆς συγκλησίας τῶν παροικιῶν μηδὲν ἀποδραφθεῖν πρὸς τὸ ἴδιον κτήσασθαι ἐπίσκοπον, εἰ μὴ κατὰ συναινέσιν τοῦ τὴν ἐξουσίαν ἔχοντος· ἐὰν δὲ αὐτὸς παραχω-

ρήση, ὥστε τὴν αὐτὴν διοίκησιν ἐπιτραπείσαν ἴδιον κτήσασθαι ἐπίσκοπον, εἰς τὰς λοιπὰς τὸν προχειρισθέντα μὴ ἐπιβαλέσθαι διοικήσεις, διότι μία ἐκ τοῦ σώματος τῶν πολλῶν ἀφαιρεθεῖσα, αὐτὴ καὶ μόνη ἠξιώθη τιμὴν ἰδίας ἐπισκοπῆς ἀναδέξασθαι».

Καὶ ὁ 4η' / ρθ' Καρθαγένης ὁρίζει σαφῶς: «Ἡρεσε κάκεινο, ἵνα οἱ ὄχλοι, οἱ μηδέποτε ἰδίους ἐσχηζότες ἐπισκόπους, εἰ μὴ ἐκ πάσης τῆς συνόδου ἐκαστης ἐπαρχίας καὶ τοῦ πρωτεύοντος ψήφισμα γένηται, καὶ κατὰ συναίνεσιν ἐκείνου, οὗ τινος ὑπὸ τὴν διοίκησιν καθίστατο ἡ αὐτὴ ἐκκλησία, μηδαμῶς δέξωνται».

Ὅπως καθίστανται φανερὸ καὶ ὅπως ἐγράψαμε καὶ στὴν προμνημονευθεῖσα γνωμοδότησή μας, τρεῖς εἶναι οἱ παράγοντες, οἱ ὁποῖοι ἔχουν λόγο ἢ ἀποφασίζουν ἐκκλησιαστικῶς γιὰ τὴ διαίρεση ἢ διχοτόμηση μιᾶς ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας-ἐπισκοπῆς: α) Ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, β) Ὁ Πρῶτος - ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, γ) Ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης.

Τί γίνεται ὁμως στὴν περίπτωση, κατὰ τὴν ὁποία δὲν ζεῖ ἢ ἔχει παραιτηθεῖ ἢ καθαιρεθεῖ ὁ οἰκεῖος ἱεράρχης; Στὴν περίπτωση αὐτὴ θὰ λέγαμε, ὅτι ἡ ἀκριβέστερη καὶ ἰδανικότερη διευθέτησις τοῦ θέματος θὰ ἦταν νὰ ἐκλεγεῖ πρῶτον ὁ νέος ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως αὐτῆς, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν νοτ' / ξε' τῆς Καρθαγένης θὰ ἔχει «τὴν ἐξουσίαν», γιὰ νὰ δώσει τὴ συναίνεσή του στὴ διχοτόμηση τῆς Μητροπόλεως.

Σημ. Χαρακτηρίζουμε ὡς ἰδανικότερη καὶ κανονικότερη τὴν διευθέτηση αὐτή, γιατί ἔτσι:

1. Δὲν κινδυνεύουμε νὰ ὑπερβοῦμε τὸ τρίμηνο, δηλ. τὴν προθεσμία πού προβλέπουν οἱ κανόνες γιὰ τὴν πλήρωση τῆς θέσεως τοῦ μητροπολίτου μετὰ τὴν ζηρεία τῆς Μητροπόλεως (κε' καν. τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου), ἢ τὸ ἑξάμηνο (κατὰ τὸν Ν. 590/1977 ἀρθρ. 24. 1). οὔτε τὴ διάρκειαν ἐνὸς ἔτους, μετὰ τὴν ὁποία πρέπει νὰ ἀντικατασταθεῖ ὁ τοποτηρητής (οδ' / πβ' καν. τῆς Καρθαγένης).

2. Ἐπίσης δὲν κινδυνεύουμε νὰ γίνουμε αἰτιοὶ παραβάσεως ἀπὸ ἐκκλησιαστικὰ ἢ πολιτικὰ πρόσωπα τοῦ κανόνα, πού λέει νὰ μὴ ἀφαιροῦνται ἢ διαρπάζονται πράγματα ἀπὸ τὴ Μητρόπολιν ἀπόντος ἢ θανόντος τοῦ Μητροπολίτη (Πρβλ. λε' καν. Πανθέκτης καὶ ιε' Ἀγκύρας).

Ἐν συνεχείᾳ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἀποφασισθεῖ ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία μετὰ τὴ συγκατάθεσιν καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου («πρώτου») ἡ διαίρεσις τῆς Μητροπόλεως.

Σημ. Βεβαίως ἐδῶ πρέπει νὰ ἐρευνήσουμε, μήπως ὑπάρχει καμμία ἐκπεφρασμένη ἢ καταγεγραμμένη, καλλίτερον, γνώμη τοῦ κοιμηθέντος ἢ παραιτηθέντος ἐπισκόπου τῆς, ἢ ὁποία δὲν ἐπρόλαβε νὰ πραγματοποιηθεῖ. Βεβαίως ἀκόμη εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχουμε τὴ γνώμη καὶ τὴ συναίνεσιν τοῦ κλήρου, τοῦ μητροπολιτικοῦ συμβουλίου, ἂν ὄχι τοῦ λαοῦ τῆς ὑπὸ διχοτόμηση Μητροπόλεως.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ μπορούσε κάποιος νὰ ἰσχυρισθεῖ, ὅτι τὴν ἀπουσία τοῦ οἰκείου ἱεράρχου καὶ τὴν ἔλλειψη τῆς συναίνεσός του τὴν ἀναπληρώνει ἡ συναίνεσις τοῦ πρώτου, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, καὶ ἡ ἐγκρίσις τῆς Ἱεραρχίας. Πρὸς αὐτοὺς πρέπει νὰ καταφύγουμε. Καὶ ἡ μὲν συναίνεσις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἴσως εἶναι εὐκολο νὰ ἐκφρασθεῖ, νὰ διακριθῇ, μετὰ μιᾶ ἀπλῆ συναίνεσιν ἐγγράφῃ ἢ δημοσίᾳ.

Πῶς ὁμως θὰ διακριθῇ καὶ θὰ ἐκφρασθεῖ ἡ συναίνεσις τῆς Ἱεραρχίας; Ἐδῶ πρέπει νὰ λάβουμε ὑπ' ὄψιν τὸν σαφὲς 4η' / ρθ' καν. τῆς Καρθαγένης, ὁ ὁποῖος ἀπαιτεῖ νὰ γίνῃ «ψήφισμα» (= ἀπόφασις) ἐκ πάσης τῆς συνόδου τῆς ἐπαρχίας, τῆς Ἱεραρχίας ἐνὸς ἔθνους. Καὶ λέει «ἐκ πάσης» τῆς συνόδου στὴν περίπτωση πού ζεῖ ὁ οἰκεῖος ἱεράρχης. Φυσικὸ ὁμως εἶναι τὸ ψήφισμα αὐτὸ νὰ προέρχεται «ἐκ πάσης» τῆς συνόδου ἀπαραιτήτως καὶ πολὺ περισσότερο στὴν περίπτωση πού δὲν ὑπάρχει ἐπίσκοπος ἐξουσίαν ἔχων στὴν ὑπὸ διαίρεσιν Μητρόπολιν.

Μετὰ ταῦτα τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ὅπωςδήποτε ἡ ἀπόφασις πρὸς διχοτόμηση πρέπει νὰ εἶναι ὅλης τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὄχι τῆς Διαρκοῦς ἢ μιᾶς ἀριστίνδην (ἢ ἀρεστίνδην) συνόδου.

Ἐνα ἐρώτημα πού ἐπίσης προβάλλει ἔνεκα τοῦ ὅρου (= προϋποθέσεως) «ἐκ πάσης» καὶ ἔνεκα ἐπὶ πλέον τοῦ ὅρου (= λόγου) ἀπουσίας οἰκείου ἱεράρχου, ἀρκεῖ ἡ ἀπλή πλειονοψηφία τῆς συνόδου (= οἱ μισοὶ σὺν ἓνα τῶν παρόντων στὴ σχετικὴ συνεδρία τῆς Συνόδου) ἢ ἀπαιτεῖται ἐπληρωμένη πλειονοψηφία; Μήπως δηλαδή, γιὰ νὰ ἔχουμε τὸ «ἐκ πάσης» ἀπαιτεῖται ἡ συγκατάθεσις τῶν μισῶν σὺν ἓνα τοῦ ὅλου

ἀριθμοῦ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ μητροπολιτῶν τῆς ἐν λόγῳ συνόδου; Ἡ μήπως ἀκόμη χρειάζονται τὰ 2/3 τῶν ἐν ἐνεργείᾳ μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος; Καὶ τὸ τελευταῖο τοῦτο μήπως εἶναι ἀπαραίτητο καὶ ἔνεκα τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ ἀπόφασις αὐτὴ κατὰ κάποιον τρόπο εἶναι ἀναθεώρηση καὶ ἀνατροπὴ προηγουμένης συνοδικῆς ἀποφάσεως, ὅταν δηλ. εἶχε ἰδρυθεῖ ἡ ὑποψηφία πρὸς διαιρέσιν μητρόπολιν;

Ἐπίσης ὀφείλουμε νὰ προσέξουμε καὶ τὴν λέξιν τοῦ κανόνα «ψηφισμα». Δὲν λέει δηλονότι ἀπόφασις, ἀλλὰ ψηφισμα ἴσως πρότασις ψηφισμένη, ὅχι ἀπόφασις τελεσίδικη καὶ αὐτοδικαίως πραγματοποιούμενη. Τί ἀκριβῶς ὑπονοεῖ δὲν ἀναφέρει ὁ κανόνας αὐτὸς σαφῶς. Πλὴν ὅμως ὁ βυζαντινὸς κανονολόγος Βαλσαμῶν στὴν ἐρμηνεία του στὸν ἐν λόγῳ κανόνα προσθέτει: «Εἰ μὴ βασιλεὺς θελήσει, κατὰ τὴν δοθείσαν αὐτῷ ἐξουσίαν, ἕτερόν τι ποιῆσαι· τῆνικαῦτα (=τότε) γὰρ τὸ ὀρισθησόμενον γενήσεται, καθὼς ἐν διαφόροις κανόσιν ἐγράψαμεν» (Γ. Ράλλη-Μ. Ποτλῆ, Σύνταγμα, τόμ. Γ', σελ. 542).

Ἄλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ τοῦ σχολίου ὁ Βαλσαμῶν στὴν ἐρμηνεία τοῦ νοτ' / ξε' καν. τῆς Καρθαγένης παραθέτει τὰ ἑξῆς σημαντικά: «Σὺ δὲ γίνωσκε, ὅτι τὸ μὲν φυλάττεσθαι τὰς ἐνορίας τῶν ἐπισκόπων ἀπαρασλεύτους, ὡς κανονικὸν συντηρεῖται· τὸ δὲ γίνεσθαι ἐκ νέου ἐπισκοπὰς εἰς παροικίας ὑποκειμένας ἑτέροις ἐπισκόποις, χωρὶς βασιλικῆς προστάξεως οὐ παραχωρεῖται, κἂν μυριάκις συναινέσῃ ὁ ἔχων ταύτην ἐπίσκοπος. Διεγνώσθη γὰρ συνοδικῶς μηδὲ αὐτὴν τὴν μεγάλην σύνοδον χωρὶς προστάξεως βασιλικῆς δύνασθαι καινίζειν ἐπισκοπὴν· καὶ προε-

γράφη τὰ περὶ τούτου εἰς ἑτέρους κανόνας» (Ράλλη-Ποτλῆ, τόμ. Γ', σελ. 455).

Κατόπιν τούτου ἐκτὸς τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος πρέπει, ὅπως φαίνεται, νὰ θελήσῃ καὶ νὰ ἐγκρίνῃ καὶ ἡ Κυβέρνησις διὰ Νομοθετικοῦ Διατάγματος, ὅπως ἄλλωστε τοῦτο προβλέπεται καὶ ἀπὸ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977, ἄρθρ. 71, 1). Τέλος, θὰ πρέπει νὰ ἀναφερθεῖ, ὅτι ἡ ἐνέργεια αὐτὴ τῆς διχοτομήσεως καὶ ὅλη ἡ σχετικὴ διαδικασία, γιὰ νὰ ἔχει τὴ σφραγίδα τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀφείλει σύμφωνα μὲ τὸν λδ' ἀποστολικὸ κανόνα νὰ πραγματοποιηθεῖ ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων «τοῦ ἔθνους» ἐν «ὁμονοίᾳ», οὕτως ὥστε «νὰ δοξασθῇ ὁ Θεός, διὰ Κυρίου, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι· ὁ Πατήρ, καὶ ὁ Υἱός, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα».

Υ.Γ. Ἴσως δὲν εἶναι ἄσκοπον νὰ σημειώσουμε ἐδῶ εὐσεβάστως καὶ τὸ ἑξῆς: Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὐτῇ μήπως θὰ πρέπει νὰ τεθεῖ καὶ νὰ διευθετηθεῖ καὶ τὸ θέμα τῶν ὁρίων μερικῶν μητροπόλεων; Μήπως τ.ἔ. καὶ ἡ ὁριοθέτησις αὐτὴ ἐνισχύσει τὴν ἄποψη ὅτι ἡ προκείμενη ἐπιθυμία πρὸς διχοτόμησιν τῆς Μητροπόλεως Ν. Σμύρνης δὲν ἐξειδικεύεται, ἀλλὰ ἀνταποκρίνεται σὲ πραγματικὰς ἀνάγκας καὶ σὲ ἀντικειμενικὰ δεδομένα; Μήπως τ.ἔ. ἀποβλέπει στὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν καὶ τὴν λυσιτελεῖ ποιμαντικὴ διακονία; Καὶ δεόν νὰ ληφθεῖ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς διαρρυθμίσεως τῶν ὁρίων τῶν μητροπόλεων γιὰ τὴν καλλίτερη διαποίμανσιν τοῦ λαοῦ αὐτῶν ἔχουν ληφθεῖ ἐπανειλημμένως ἀποφάσεις ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἔχουν καταρτισθεῖ καὶ σχετικὲς ἐπιτροπές, ἀλλὰ δὲν ἔχουν ὑλοποιηθεῖ μέχρι τοῦδε.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἑρίτιμον

Καν Ἀλίκην Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

Ὁμότ. Καθηγ. Ἑγκληματολογίας Παντείου Πανεπιστημίου, Πρόεδρον Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὰ Δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου

Ἐνταῦθα

Ἑρίτιμος Κα Πρόεδρε,

Ἐπικαλούμενος τὴν ιδιότητά μου ὡς νομικοῦ (ἀριστούχου Διδάκτορος) εἰδικοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ διαμαρτυρηθῶ ἐντόνως, δι' ὅσα ἐπιστημονικῶς ἀβάσιμα εἶπατε εἰς τὴν πρωινὴν ἐκπομπὴν τοῦ τηλεοπτικοῦ σταθμοῦ NET τῆς 28.12.2001 πρὸς δὲ καὶ ἐπιστημονικῶς ἀνακριβῆ καὶ νὰ σᾶς παρα-

Τοῦ Δρος κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΡΙΠΠΑ**

καλέσω, εἴτε νὰ τὰ αἰτιολογήσετε, εἴτε νὰ τὰ ἀνασκευάσετε, δηλώνω δὲ ὅτι, ἐφ' ὅσον παραθέσετε τὴν ἀναγκαίαν ἐπιστημονικὴν θεμελίωση, θὰ τὰ ἀποδεχθῶ καὶ θὰ ἀνακαλέσω τὴν ὡς ἄνω ἀποψή μου περὶ ἀβασίμου τούτων [...]

Τὶς ὅσες ἀπόψεις σας ἐξεφράσατε εἰς τὴν ὡς ἄνω ἐκπομπήν, τίς ὁποῖες καὶ θεωρῶ ἐπιστημονικῶς ἀβάσιμες καὶ ἐν ὄψει τῆς ἐπισήμου ιδιότητός σας (τῆς προέδρου τῆς Ἐθν. Ἐπιτρ. Ἀνθρ. Δικ.) φρονῶ, ὅτι θὰ πρέπει ἢ νὰ τίς αἰτιολογήσετε ἢ νὰ τίς ἀνασκευάσετε, ἐπαναλαμβάνων ἐν πλήρει καλοπιστίᾳ, ὅτι ἐφ' ὅσον ἐπιμένετε ἐπ' αὐτῶν καὶ τίς αἰτιολογήσετε ἐπαρκῶς, δεόντως καὶ ἀδιαμφισβητήτως, θὰ τίς ἀποδεχθῶ καὶ θὰ ἀνακαλέσω τὴν ἀποψή μου ἐπὶ τοῦ ἀβασίμου αὐτῶν. Διευκρινίζω, ὅτι ἐπειδὴ δὲν συνεκράτησα τίς ἀκριβεῖς λέξεις καὶ φράσεις ποὺ ἐχρησιμοποίησατε, ἂν δὲν ἀποδώσω σωστὰ τὰ λεχθέντα σας, παρακαλῶ νὰ μὲ διορθώσετε καὶ βεβαίως δηλώνω, ὅτι ἀποδέχομαι a priori πᾶσαν διόρ-

θωσή σας, συνεπαγομένην, ἐννοεῖται, ἀνάλογον τροποποίηση τῆς παρούσης μου. Ὡς ἐκ τούτου λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἐπισημάνω τὰ κάτωθι:

1. Εἶπατε, ὅτι ὁ ὅρος «αἰρέσεις» δὲν ὑπάρχει, δὲν χρησιμοποιεῖται ἢ δὲν συνηθίζεται ἐπιστημονικῶς (ἢ κατὰ τέτοιο). Ἐν προκειμένῳ σᾶς ἐπισημαίνω, ὅτι οἱ αἰρέσεις (sectes) ρητῶς ἀναφέρονται εἰς τὰ ἑξῆς ἐπίσημα ἔγγραφα: α) Assemblée Parlementaire τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης Recommendation No 1412/1999 ὑπὸ τὸν τίτλον *Activités Illegales des sectes* υἱοθετηθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ὑπουργῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης τὴν 19.9.2001 (Réunion 765ε). β) Assemblée Parlementaire τοῦ Συμβ. τῆς Εὐρώπης, Ἐπιτροπὴ Νομικῶν Ὑποθέσεων καὶ Ἀνθρ. Δικαιωμάτων Doc 8373 τῆς 13.4.1999 ὑπὸ τὸν τίτλον *Activités Illegales des sectes*. γ) Assemblée Parlementaire τοῦ Συμβ. Εὐρώπης Recommendation No 1178/92 ὑπὸ τὸν τίτλον *Relative aux sectes et aux nouveau mouvements religieux*. δ) Εὐρωβουλή: Ἐκθεση τῆς 21.11.1996 ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ αἰρέσεις στὴν Εὐρώπη». ε) Εὐρωβουλή Ψήφισμα τῆς 29.2.1996 ὑπὸ τὸν τίτλο «Ψήφισμα τῆς 29.2.1996 σχετικὰ μὲ τίς σέκτες στὴν Εὐρώπη. Τὸ ἴδιο ὄργανο (Εὐρωβουλή) ἔχει ἐκδώσει καὶ δύο ἄλλα παρόμοια ψηφίσματα τῆς 22.5.1984 καὶ τῆς 29.2.1996 (ὡς ἄνω ἀναφερόμενο). στ) Ὑπ' ὄψιν ἐπίσης καὶ ἡ ἐκθεση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Συνελεύσεως τοῦ Συμβ. Εὐρώπης τῆς 29.11.1991 ὑπὸ τὸν τίτλον *Rapport sur les sectes et les nouveau mouvements religieux*. Ἐὰν δὲν τὸ γνωρίζετε, σᾶς πληροφορῶ, ὅτι τὰ Κοινοβούλια τῶν κρατῶν Γαλλίας, Γερμανίας, Ἑλβετίας, Βελγίου καὶ Ἰσπανίας συνέταξαν προσφάτως ἐκθέσεις περὶ «αἰρέσεων» (sectes), εἰς τίς ὁποῖες ἐπισημαίνεται ὁ διὰ τὴν κοινωνίαν κίνδυνος ἐξ αὐτῶν. *Ὅλες τίς ἐκθέσεις αὐτὲς τίς ἔχω εἰς χεῖρας μου καὶ εἶναι ὁποτεδήποτε εἰς τὴν διάθεσίν σας, ἐὰν ἔχετε καὶ τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ τοιούτου περιεχομένου των.* (Ἡ Γερμανικὴ

Ἑομοσπονδιακὴ Βουλὴ, ὅταν συνέτασσε τὴν ἐν λόγῳ ἔκθεσὴ τῆς, μὲ ἐκάλεσε εἰς τὴν Βόννην καὶ ὁμίλησα ἐνώπιον τῶν Γερμανῶν Βουλευτῶν ὑπὸ τὴν ιδιότητά μου ὡς διεθνῶς γνωστοῦ ἑξπαίῳ ἐπὶ τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων). Τὰ κράτη Γαλλία, Ἀγγλία, Γερμανία, Ἑλβετία, Αὐστρία ἔχουν ἰδρύσει κ ρ α - τ ι κ ῆς ὑπηρεσίεες πρὸς προστασίαν τῆς κοινωνίας ἐκ τῶν αἱρέσεων (τὰ σχετικά στοιχεῖα καὶ οἱ ἀλλοδαπὲς νομοθεσίεες εἶναι ὁποτεδήποτε εἰς τὴν διάθεσὴ σας εὐρισκόμενες εἰς χεῖρας μου).

Ἡ ἔγκυρος ἐπιστημονικὴ βιβλιογραφία ἐπὶ τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων πλειστάκις καὶ συνεχῶς ἀναφέρεται εἰς τίς αἱρέσεις, π.χ. εἰς τὴν Γαλλίαν μέγα πλῆθος συγγραμμάτων καὶ μελετῶν ἀναφέρεται εἰς αὐτὲς (εὐρίσκονται εἰς χεῖρας μου καὶ εἶναι ὁποτεδήποτε εἰς τὴν διάθεσὴ σας, ἐὰν ἀμφιβάλετε). Κλασικὸ ἐν προκειμένῳ σύγγραμμα εἰς τὴν Γαλλίαν (λέγω κλασικὸ, διότι παραπέμπεται ἀπὸ πλῆθος ἄλλων ἔργων) εἶναι τὸ κάτωθι ἔργον:

Francis Messner, *Les «Sectes» et le droit en France*, 1999. Τὸ ἔργον αὐτὸ περιλαμβάνει τίς ἐξῆς ἐπιστημονικὲς μελέτεες πού ἀναφέρονται ὅλες στίς αἱρέσεις:

1) Philippe le Valois, «*Sectes chrétiennes traditionnelles*» et «*mouvements religieux contemporains*» nés et implantés en France au cours du XX siècle.

2) Jean-Marie Woehrling, *Une définition juridique des sectes*.

3) Jean Duffar, *Les nouveaux mouvements religieux et le droit international*.

4) Philippe Segur, *La «secte» en droit constitutionnel*.

5) Pierre-Henri Prelot, *La secte en droit administratif*.

6) Francis Messner, «*Sectes*» et droit local alsacien-mosellan.

7) Brigitte Basdevant-Gaudemet, *Les pouvoirs publics face aux sectes en France*.

8) Renee Koering-Joulin, *Activités sectaires et droit pénal*.

9) Guy Siat, *Droit fiscal et sectes le gourou et le fisc*.

10) Jaqueline Flauss-Diem, *Activités «sectaires» et droit de la famille*.

11) Pierre Strasser, *Sectes et droit du travail*.

12) Magalie Flores-Lonjou, *Statut des ministres du culte et secte*.

13) Eric Santer, *Sectes et association* (ἡ παρούσα μελέτη ἀναφέρεται σὲ σωρεῖαν ἀποφάσεων τοῦ γαλλικοῦ Συμβ. Ἐπικρατείας μὴ ἀναγνωρίζουσων πολλὲς αἱρέσεις ὡς θρησκείεες, αὐτόθι, σελ. 281).

Τέλος, παραθέτω δύο χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα τοῦ σπουδαίου καὶ κλασικοῦ αὐτοῦ συγγραμματος ἀναφέροντα, ὅτι εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπῃ τὸ δικαίικὸ σύστημα τῶν κρατῶν βασίζεται εἰς μίαν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν (τὸν Χριστιανισμόν), ὡς καὶ ὅτι τὸ φαινόμενο τῶν αἱρέσεων δὲν παύει νὰ ἐξεγείρει τὴν κοινὴν γνώμην «partout en Europe, les systèmes juridiques se sont élaborés dans le contexte d' une culture dominée par le christianisme» (σελ. 301) «le phnomène des nouveaux mouvement religieux ou des sectes ne cesse d' agiter l' opinion publique» (σελ. 302). Παραθέτω, τέλος, τέσσερα αὐτοτελὴ συγγράμματα πασίγνωστα, ἀναφερόμενα ὁ νομαστικῶς στίς αἱρέσεις:

1) IKOR, *Les sectes en France*, 1991.

2) D. Epailly, *Les sectes et le droit familial*, 2000.

3) A. Vivien, *Les sectes en France*, 1993 (στὴν σελ. 77 ἑπ. ἀναφέρεται σωρεῖα καταδικαστικῶν ἀποφάσεων τῶν αἱρέσεων δι' ἁξιόποινεες δραστηριότητεες).

4) M. Boudierlique, *Sectes, les manipulations mentales*, 1990.

Καὶ τὰ συγγράμματα αὐτὰ θεωροῦνται κλασικὰ καὶ παραπέμπονται συνεχῶς ἀπὸ ἄλλα ἔγκυρα ἔργα (καὶ τὰ συγγράμματα αὐτὰ εὐρίσκονται εἰς χεῖρας μου καὶ εἶναι εἰς τὴν διάθεσὴ σας ὁποτεδήποτε, ἐὰν ἀμφιβάλετε).

Ἡ ἔγκυρη γαλλικὴ ἐφημερίδα *Le Monde diplomatique* (Μάιος 2001, τεῦχ. 566) καταχωρεῖ ἐκτεταμένο δημοσίευμα (τρεῖς ὁλόκληρεες σελίδεες μεγάλου σχήματος) ὑπὸ τὸν τίτλον: «Les sectes, cheval de troie des etats unis en Europe» (Αἱρέσεις, δούρειος ἵππος τῶν ΗΠΑ, στὴν Εὐρώπῃ). Τὸ δημοσίευμα αὐτὸ εἶναι ἄκρως ἀποκαλυπτικὸ (ἔχει καταχωρηθεῖ ὁλόκληρο ἐν μεταφράσει καὶ στὴν ἐφημ. Ἐλευθεροτυπία στὸ φύλλο τῆς 29.7.2001) καὶ παραθέτει συγκεκριμένα στοιχεῖα (ὀνόματα, διευθύν-

σεις, περιγραφή δράσεως κ.λπ.). Ὁ διαπρεπέστερος καὶ γνωστότερος Γάλλος πανεπ. καθηγητής-συνταγματολόγος Jacques Robert, στὸ ἔργο του *La liberté de religion, de pensée et de croyance (Liberté et droit fondamentaux*, 7η ἔκδ. 2000, σελ. 360-361) ἀναφέρεται σὲ σωρεία ἀξιοποίνων πράξεων τῶν αἰρέσεων (sectes) καὶ προτείνει τὴν ΙΔΡΥΣΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ καὶ ἐπὶ λέξει «il convient de mettre en oeuvre, d'une manière systématique et indifférenciée, une police générale de tous les groupes aux apparences sectaires» (αὐτόθι, σελ. 361). Πλήθος ἐπίσης ἄλλοι Γάλλοι διαπρεπεῖς καθηγηταὶ συνταγματολόγοι διεκτραγωδοῦν τὰ ἐγκλήματα ποὺ διαπράττουν οἱ αἰρέσεις (sectes ἐπὶ λέξει, π.χ. ὁ καθηγητής Turpin, *Les libertés publiques*, 5η ἔκδ. 2000, σελ. 129, εἰς εἰδικὸν κεφάλαιον ὑπὸ τὸν τίτλον «L'existence des sectes»).

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ εἰς ἄλλα εὐρωπαϊκὰ κράτη, π.χ. εἰς τὴν Γερμανία, ὅπου ἡ χρῆση τοῦ ὅρου «αἰρέσεις» εἶναι συχνή καὶ εἰς τὰ ad hoc νομικὰ συγγράμματα (πρβλ. Dieter Bayer, *Das Grundrecht der Religions- und Gewissensfreiheit*, 1997, σελ. 164. Winter, *Staatskirchenrecht der Bundesrepublik Deutschland*, 2001, σελ. 59. Schmidt, *Grundrechte*, 3η ἔκδ. 2001, σελ. 168. Schmidt-Seidel, *Grundrechte*, 2α ἔκδ. 2001, σελ. 147. de Mortanges, *Religiöse Minderheiten und Recht*, 1998, σελ. 17. Kimms-Schlüdner, *Verfassungsrecht II – Grundrecht*, 1998, σελ. 128. Schmalz, *Verfassungsrecht*, 3η ἔκδ. 1997, σελ. 141. Pieroth-Schlink, *Grundrechte-Staatsrecht*, 13η ἔκδ. 1997, σελ. 123. v. Campenhausen, *Staatskirchenrecht*, 3η ἔκδ. 1996, σελ. 404. Puza-Küstermann, *Staatliches Religionsrecht im europäischen Vergleich*, 1993, σελ. 45 κ.ά.). Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ εἰς τὰ ἄλλα εὐρωπαϊκὰ κράτη π.χ. στὴν Αὐστρία (Pree, *Österreichisches Staatskirchenrecht*, 1984, σελ. 13) κ.ο.κ.

Ἄπαντα τὰ ὡς ἄνω συγγράμματα εὐρίσκονται εἰς χεῖρας μου καὶ εἶναι ὅποτεδήποτε εἰς τὴν διάθεσίν σας, ἐὰν τυχὸν ἔχετε καὶ τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ λόγου μου τὸ ἀληθές. Ἐπίσης καὶ πολλὰ ἄλλα ὅμοια ἢ παρόμοια ἐπιστημονικὰ ἔργα τῆς ἀλλοδαπῆς.

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω προκύπτει, ἐρί-

τιμος Κα Μαραγκοπούλου, ὅτι ἡ λέξις αἰρέσεις χρησιμοποιεῖται κατὰ κόρον εἰς τὰ ad hoc ἐπιστημονικὰ (νομικὰ) συγγράμματα εἰς τὴν Εὐρώπῃ. Ἐπίσης χρησιμοποιεῖται κατὰ κόρον καὶ ὑπὸ τῶν πλέον ἀντιπροσωπευτικῶν ὀργάνων τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης καθὼς καὶ ὑπὸ τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου. Κυρίως ὁ λόγος χρησιμοποίησεως τοῦ ὅρου τούτου εἶναι ὅτι πολλὰς ἀπὸ τῆς αἰρέσεις ἀναπτύσσουν δραστηριότητα ἐπικίνδυνη διὰ τὴν κοινωνίαν καὶ ὡς ἐκ τούτου καὶ τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης καὶ τὸ ἴδιο τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης ἔχουν εὐαισθητοποιηθεῖ καὶ λαμβάνουν σειρὰ προστατευτικῶν μέτρων ἐν οἷς καὶ τὴν ἰδρυση κρατικῶν ὑπηρεσιῶν προστασίας ἐναντι τῶν αἰρέσεων.

Ἐπειδὴ πιστεύω, ἐρίτιμος Κα Μαραγκοπούλου, ὅτι εἴσθε ὄχι μόνον ἐντιμος, ἰσχυρὰ καὶ ἀξιόλογος προσωπικότης πολλὰ προσενεγκοῦσα εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς ἐγκληματολογίας ἀλλὰ καὶ γενναία καὶ τολμηρὰ καὶ πρωτίστως ἀντικειμενική, εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι θὰ ἀνακαλέσετε, τὰ ὅσα ἀντίθετα εἶπατε στὴν προαναφερομένη τηλεοπτικὴ ἐκπομπή, ὡς ἐπιστημονικῶς ἀβάσιμα καὶ ἀνακριβή.

2. Περαιτέρω, εἶπατε, ὅτι ἡ Ἑλλάς διασύρεται καταδικαζομένη ἀπὸ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριον Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων (λόγῳ ποινῶν ποὺ ἐπιβάλλει εἰς ὑπαίτιους τοῦ ἐγκλήματος τοῦ προσηλυτισμοῦ). Ἐπειδὴ, ὡς προαναφέρω, εἶμαι ἐξπαιρὸς ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων καὶ παρακολουθῶ ἐξ οὐνυχιστικὰ τὰ τεκταινόμενα, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ παρατηρήσω, ὅτι ΠΟΥΘΕΝΑ ΔΕΝ ΕἶΔΑ ΕΝ ΕΥΡΩΠῃ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΙΑΣΥΡΟΜΕΝΗ διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ὅταν μάλιστα ἡ ἀπὸ 24.2.1998 ἀπόφασις τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων (ὑπόθεσις Λαρίσης καὶ ἄλλοι κατὰ Ἑλλάδος ὑπ' ἀριθ. 140/1996/759/958-960) ΕΠΙΚΥΡΩΝΕΙ ΚΑΙ ΔΕΧΕΤΑΙ ὡς ὀρθὴς καὶ συμφωνεῖς πρὸς τὴν ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΝ ΣΥΜΒΑΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΡΕΙΣ ΚΑΤΑΔΙΚΕΣ ΕΠΙ ΠΡΟΣΗΛΥΤΙΣΜῳ ΙΣΑΡΙΘΜΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε, ἐρίτιμος Κα Μαραγκοπούλου, ὅποιος θὰ ἐπιχειροῦσε νὰ διασύρει ἢ χλευάσει τὴν Ἑλλάδα ἰσχυριζόμενος ὅτι κατὰ παράβασις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Συμβάσεως Ἀνθρωπί-

νων Δικαιωμάτων καταδικάζει ἐπὶ προσηλυτισμῷ θὰ αὐτοεξευτελιζόταν πανηγυρικά, διότι ἀπλούστατα θὰ τοῦ ἀντιτασσόταν ἢ ὡς ἄνω πρόσφατη ἀπόφαση τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων. Βεβαίως εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐφρόντισαν νὰ θάψουν τὴν πολὺ σπουδαία καὶ σημαντικὴ αὐτὴν ἀπόφαση (δὲν εἶδα νὰ δημοσιευθεῖ πουθενὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα, οὔτε νὰ γίνῃ ἔστω ἀπλὴ μνεῖα αὐτῆς ἀπὸ τὸν ξιφουλκοῦντα ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας προοδευτικὸν τύπον). Εἶναι ἐπομένως πιθανὸν καὶ ἐσεῖς ἡ ἰδίᾳ νὰ τὴν ἀγνοεῖτε, διότι ἀδυνατῶ νὰ φαντασθῶ ὅτι τὴν ἐγνωρίζετε καὶ ἐν γνώσει τούτου ἀναφέρατε ὅσα ἀναφέρατε εἰς τὴν ἐπίμαχον ἐκπομπήν. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς βοηθήσω νὰ τὴν ἀποκτήσετε, πρὸς τοῦτο θὰ πρέπει νὰ χτυπήσετε εἰς τὴν κάτωθι διεύθυνση εἰς τὸ Internet: <http://www.dhcour.coe.fr/fr/LARISSIS%20Fr.html> 30/5/1998, ὁπότε καὶ θὰ τὴν βρεῖτε ἀμέσως.

Περαιτέρω ἡ ἀπόφαση αὐτὴ παραπέμπουσα σὲ προηγουμένη ἀπόφαση δέχεται ἐπίσης ὅτι ἡ ἐλληνικὴ διάταξη ποὺ τιμωρεῖ τὸν προσηλυτισμὸν εἶναι ἀπολύτως σύμφωνη πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴ Σύμβαση Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων. Μάλιστα ἀπορρίπτει ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τῶν τριῶν προσφευγόντων συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ὅτι ἡ ἐλληνικὴ ἐν προκειμένῳ διάταξη ἀναφέρει τὶς ἐγκληματικὰς περιπτώσεις ἐνδεικτικῶς καὶ ὄχι περιοριστικῶς λόγω τῆς φύσεώς της ὡς διατάξεως ποινικῆς. Ἐπομένως ἡ ἀπόφαση αὐτὴ εἶναι ἐντόνως ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος στὸ θέμα τοῦ προσηλυτισμοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου περίπτωσις διασυρμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν προκειμένῳ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ. Προσέξτε λοιπὸν μὴν σᾶς παρασύρουν ἄλλοι καὶ βγαίνετε καὶ λέτε στίς τηλεοράσεις τέτοιες ἀνακρίβειες, διότι μεταξὺ τῶν τηλεθεατῶν ὑπάρχουν καὶ εἰδικοὶ ἐπὶ τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων, οἱ ὅποιοι γνωρίζουν πρόσωπα καὶ πράγματα. Καὶ τὸ λέγω αὐτό, διότι εἶμαι πεπεισμένος περὶ τῆς ἐντιμότητός σας καὶ τῆς ἀκεραιότητός σας καὶ βεβαίως πιστεύω, ὅτι ποτὲ ἐν γνώσει δὲν θὰ λέγατε τέτοια πράγματα. Ἐπειδὴ καὶ ἐδῶ πιστεύω, ἐρίτιμος Κα Μαραγκοπούλου, ὅτι εἴσθε ὄχι μόνον ἐντιμὴ, ἀδέκαστη καὶ ἀκεραία ἀλλὰ καὶ γενναία,

εἶμαι βέβαιος, ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου θὰ σπεύσετε νὰ ἐπανορθώσετε, τὰ ὅσα ὡς ἄνω ἐπιστημονικῶς ἀβάσιμα καὶ ἀνακριβῆ (καλοπίστως καὶ ὄχι ἐκ κακῆς προθέσεως) ἀναφέρατε στὴν ἐπίμαχο τηλεοπτικὴ ἐκπομπή.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ προσηλυτισμοῦ καὶ περὶ δῆθεν διασυρμοῦ τῆς Ἑλλάδος (παπαγαλιστὶ τούτου ἐπαναλαμβανομένου ὑπὸ τῶν φιλοαιρετικῶν ρητόρων καὶ κονδυλοφόρων) ἐπικαλουμένων τῶν λοιπῶν κρατῶν καὶ προωθουμένης τῆς ἰδέας ὅτι μόνον εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ προσηλυτισμὸς τιμωρεῖται, σᾶς πληροφορῶ, ὅτι ὁ προσηλυτισμὸς τιμωρεῖται εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη καὶ ἐπίσης στίς Η.Π.Α. διὰ ρητῶν διατάξεων. Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου σᾶς διαβιβάζω πρόσφατη μονογραφία μου εἰς γλῶσσαν γαλλικὴν ἀναφέρουσα σωρεῖαν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ προσηλυτισμῷ εἰς τὰ κυριώτερα εὐρωπαϊκὰ κράτη καὶ εἰς τὶς Η.Π.Α. Τὸ ἔργον μου αὐτὸ ἐκυκλοφόρησε τὸ ἔτος 2001 καὶ προέκάλεσε μέγα ἐνδιαφέρον εἰς ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη, μοῦ ἐζητήθη δὲ μέγας ἀριθμὸς ἀντιτύπων, μέχρις ἐξαντλήσεως τῶν ἀποθεμάτων μου. Ἔτσι τὸ ἐκυκλοφόρησα εἰς δευτέραν ἐκδοσιν (ἀνατύπωση) καὶ τὸ τρέχον ἔτος 2002, διότι ἐξακολουθεῖ νὰ ζητεῖται συνεχῶς ὑπὸ πολλῶν. Τὸ ἔργον μου αὐτὸ εὐρίσκεται σήμερον στίς περισσότερες πανεπιστημιακὰς βιβλιοθήκας καὶ βεβαίως καὶ στὴν βιβλιοθήκη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων. Συνημμένως λαμβάνετε καὶ τὶς δύο ἐκδόσεις τοῦ ἐν λόγω ἔργου μου, καὶ τὴν τοῦ 2001 καὶ τὴν τοῦ 2002.

Βλέπετε λοιπὸν ὅτι τὰ λεχθέντα σας ἀπὸ τηλεοράσεως καταρρέουν ἀφ' ἐαυτῶν, ὁπότε ἔχετε καὶ προσωπικὴ ὑποχρέωσις νὰ τὰ ἀνακαλέσετε. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὸ κάνετε πρὸς προστασίαν τοῦ κύρους σας καὶ τῆς προσωπικότητός σας.

3. Τέλος, εἶπατε εἰς τὴν ἰδίαν ἐκπομπήν, ὅτι ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν στράτευση τῶν ἀντιρρησιῶν συνειδήσεως ἀποτελεῖ ἀτομικὸν δικαίωμα.

Ἐρίτιμος Κα Μαραγκοπούλου, ἐφ' ὅσον ἀσχολεῖσθε μὲ τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα, ΟΦΕΙΛΑΤΕ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ, ὅτι ἐν προκειμένῳ ἔχει ἐκδοθεῖ σειρὰ ὅλη ἀποφάσεων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς καὶ

τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων, οἱ ὁποῖες δέχονται τὰ ἑξῆς: α) Ἀτομικὸν Δικαίωμα ἀπαλλαγῆς τῶν ἀντιρροησιῶν συνειδήσεως ἀπὸ τὴν στράτευση ΔΕΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ, ΔΕΝ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΚΑΙ ΔΕΝ ΚΑΤΟΧΥΡΟΥΤΑΙ ΑΠΟ ΠΟΥΘΕΝΑ. β) Τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη δικαιοῦνται νὰ μὴ ἀναγνωρίσουν ἓνα τέτοιο δικαίωμα. γ) Τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη δικαιοῦνται νὰ προβλέψουν εἰς τὴν νομοθεσίαν τους ποιεῖς διὰ τοὺς ἀρνούμενους νὰ στρατευθοῦν λόγῳ ἀντιρροήσεως συνειδήσεως. δ) Ἡ τυχὸν ἀναγνώριση ἀπαλλαγῆς τῶν ἀντιρροησιῶν συνειδήσεως ἀπὸ τὴν στράτευση παραβιάζει τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος, διότι ἔχουμε δυσμενῆ μεταχείριση τῶν στρατευομένων πολιτῶν ἔναντι τῶν ἀπαλλασσομένων ἀντιρροησιῶν (καὶ οἱ ἀποφάσεις αὐτὲς ἔχουν «ταφεῖ» καὶ δὲν ἐμφανίζονται πουθενὰ πλὴν τῆς παραπομπῆς τους σὲ ἓνα μόνον ἔργο, καθ' ὃ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου).

Ὑπ' ὄψιν, τέλος, ὅτι καὶ εἰς τὴν πρόσφατο ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος ἡ ἀπαλλαγή τῶν ἀντιρροησιῶν ἀπὸ τὴν στράτευση ἐτέθη ὡς ἀπλὴ ἐνδεῖα τοῦ κράτους ΚΑΙ ΟΧΙ ΩΣ ΑΤΟΜΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑ. Ἄρα τὸ ἐλληνικὸν κράτος ἀπλῶς δικαιούται καὶ δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἀπαλλάξει τοὺς ἀντιρροησῆς συνειδήσεως ἀπὸ τὴν στράτευση. Ἐὰν ἀρνηθεῖ νὰ τοὺς ἀπαλλάξει, καμίας παραβίαση κατενός ἀτομικοῦ δικαιώματος δὲν διαπράττει.

Τὰ ἴδια ἔχει δεχθεῖ καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Ο.Η.Ε. (ἀπόφαση Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Ο.Η.Ε. 185/84). Καὶ ἐπίσης τὸ Συμβούλιο Ἐπικρατείας (ΣτΕ 526/2001). Ὅλες οἱ ἐπικαλούμενες ἀποφάσεις καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Ο.Η.Ε. εὐρίσκονται εἰς χεῖρας μου

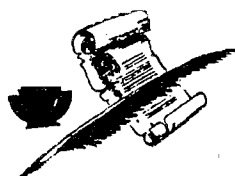
καὶ εἶναι ὅποτεδήποτε εἰς τὴν διάθεσίν σας, ἐὰν ἔχετε καὶ τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ προαναφερθέντος περιεχομένου αὐτῶν. Ὅλες δὲ οἱ ἀποφάσεις αὐτὲς (καὶ εἰς τὸ πρωτότυπον καὶ εἰς ἑλληνικὴν μετάφραση τῶν κρισίμων ἀποσπασμάτων τους) περιέχονται εἰς τὴν μελέτην μου «Υπάρχει; Ἀναγνωρίζεται; Ἡ κατοχυροῦται; ἀτομικὸ δικαίωμα ἀντιρροησιῶν συνειδήσεως», ἡ ὁποία δημοσιεύεται εἰς τὸν τιμητικὸν τόμον τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ τοῦ πανεπιστημίου σας καὶ συναδέλφου σας Δημητρίου Κόρσου (Δόσις Ἀγαθὴ – Σύμμεικτα πρὸς τιμὴν καθηγητοῦ Δημητρίου Κόρσου, Ἀθήνα 1988, σελ. 225 ἐπ.). Ὑποθέτω, ὅτι τὸ πανεπιστήμιόν σας (Πάντειον) θὰ σᾶς ἔχει ἀποστείλει τὸν τιμητικὸν αὐτὸν τόμον (ἀφοῦ ὑπῆρξατε καθηγήτρια αὐτοῦ), ὅπου μπορεῖτε νὰ δεῖτε τὴν μελέτην μου αὐτήν. Ἐὰν τὸ παρέλειψε, τὸ κείμενον τῆς ἐν λόγω μελέτης μου εἶναι ὅποτεδήποτε εἰς τὴν διάθεσίν σας, ἐφ' ὅσον μοῦ τὸ ζητήσετε.

Ἐρίτιμος Κα Μαραγκοπούλου, θὰ χαρῶ ὅλως ἰδιαίτερος, ἐὰν μὲ διαβεβαιώσετε, ὅτι δὲν εἶπατε τίποτε ἀπολύτως ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων, καὶ ὅτι λάθος κατάλαβα. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε, ἐὰν τὰ εἶπατε (ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει), ἀποδεικνύονται ἐπιστημονικῶς ἐντελῶς ἀβάσιμα καὶ ἀνακριβή, οἱ δὲ ἐν προκειμένῳ ἀπόψεις μου (δεδομένου ὅτι στηρίζονται εἰς ἐπιστημονικὰ δεδομένα ἀδιάσειστα) δὲν μποροῦν νὰ ἀντικρουσθοῦν.

Ἐλπίζω νὰ μὲ τιμήσετε διὰ συγκεκριμένης καὶ πλήρως αἰτιολογημένης ἀπαντήσεώς σας. Ἐὰν δὲν τὸ πράξετε ἐντὸς εὐλόγου χρόνου, δικαιῶμαι νὰ ἐρμηνεύσω τὴν στάση σας κατὰ τὴν κρίση μου, ἐν πάσῃ βεβαίως καλοπιστίᾳ καὶ ἐν πλήρει σεβασμῷ τῆς τιμῆς καὶ ὑπολήψεώς σας.

Μετὰ τιμῆς

Γ. Κρίππας

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΑΣ

1. Τόμοι Περιοδικού ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Έκαστος τόμος: 14,67 € + έξοδα αποστολής
(Διατίθενται τόμοι από το έτος 1949)
2. Τόμοι Περιοδικού ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ
Έκαστος τόμος: 14,67 € + έξοδα αποστολής
(Διατίθενται τόμοι από το έτος 1954)
3. Τόμοι Έπιστημονικού Περιοδικού ΘΕΟΛΟΓΙΑ
Έκαστος τόμος: 17,61 € + έξοδα αποστολής
(Διατίθενται τόμοι από το έτος 1964)
4. ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ Περιοδικού ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Τόμοι 3 (από το έτος 1923-1988)
Έκαστος τόμος: 14,67 € + έξοδα αποστολής
5. ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ Περιοδικού ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ
Τόμος 1 (από το έτος 1952-1991)
14,67 € + έξοδα αποστολής
6. ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ Έπιστημονικού
Περιοδικού ΘΕΟΛΟΓΙΑ
Τόμος 1 (από το έτος 1923-1989)
14,67 € + έξοδα αποστολής
7. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
Τόμοι 8. Συντάκτης των ύπ' άρ. 4-7
ό φιλόλογος Άδαμάντιος Άνεστίδης.
Έκαστος τόμος: 17,61 € + έξοδα αποστολής
8. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (Κων. Μπόννη)
Τόμος 1ος ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΝ
Τόμος 2ος ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ
Τιμή σειράς: 15 €.

9. ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Τόμος 1ος (1998)
Τόμος 2ος (1999)
Έκαστος τόμος 15 € + έξοδα αποστολής

10. ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ
(Κων. Μπόννη)
6 € + έξοδα αποστολής

11. ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ, Ίστορικο-Τελετουργική θεω-
ώρηση. (Ίωάννου Φουντούλη, Όμοτίμου Καθηγητού της
Θεολογικής Σχολής του Άριστοτελείου Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης), 6 € + έξοδα αποστολής.

12. ΤΑΦΗ ή ΚΑΥΣΗ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ;
(Πρακτικά Ήμερίδας)
Γράφουν: Μακ. Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης
Έλλάδος κ. Χριστόδουλος, Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπά-
κτου Ίερόθεος, Άρχιμ. Νικόλαος Χατζηνικολάου, Πρό-
εδρος της Ειδικής Συνοδικής Έπιτροπής Βιοηθικής,
Πρωτοπρ. Στυλιανός Καρπαθίου, Θεολόγος - Ψυχία-
τρος, Άναστάσιος Μαρίνος, Άντιπρόεδρος του Συμ-
βουλίου της Έπικρατείας, Γεώργιος Μαντζαρίδης, Κα-
θηγητής Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλονί-
κης, Παναγιώτης Χριστινάκης, Καθηγητής Θεολογικής
Σχολής Πανεπιστημίου Άθηνών, 6 € + έξοδα αποστολής.

ΕΠΩΦΕΛΗΘΗΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Έάν παραγγείλετε συνολικά τη σειρά των ΕΥΡΕΤΗΡΙΩΝ των Περιοδικών ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ, ΘΕΟΛΟΓΙΑ και
την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ έχετε έκπτωση επί της συνολικής τιμής 30%.

ΓΙΝΕΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ:

- Τής έφημερίδας Η ΑΛΗΘΕΙΑ
Έτήσια συνδρομή έσωτερικού ιδιωτών: 20 €
Έτήσια συνδρομή Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ.: 25 €
Έτήσια συνδρομή έξωτερικού (για όλες τις χώρες): 60 \$
Έτήσια συνδρομή Κύπρου: 30 \$

ΤΡΟΠΟΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ ή ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ταχυδρομώντας τὸ Δελτίο Παραγγελίας στην διεύθυνση:
Γιά τὸν Κλάδο Έκδόσεων ΕΜΥΕΕ, Ίωάννου Γενναδίου 14, 11521 Άθήνα.
Τηλεφωνώντας καθημερινά (08.00-14.00) στὸ (+3010)72.18.308 ή στὸ (+3010)72.51.149.
Στέλνοντάς μας: e-mail: iera-synodos@ath.fortnet.gr
Fax: (+3010)72.18.308

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ
ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

— ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

— ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

— ΔΙΑΦΟΡΑ

Τὸ ἄρθρον τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Συντάξεως

ΤΟ ΒΕΛΗΝΕΚΕΣ ΤΩΝ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ

Τὰ λεχθέντα σὲ προηγούμενα ἄρθρα μας περὶ τῆς ἀναγκαιότητος καὶ τοῦ βεληνεκοῦς τῶν διαθρησκειακῶν διαλόγων ἐπιτρέπουν τῇ διατύπωσι μερικῶν ἀκόμη ἐπισημάνσεων καὶ συμπερασματικῶν σκέψεων:

7. Ἀπὸ χριστιανικῆ σκοπιᾶ δὲν ὑπάρχει κώλυμα γιὰ τὴ συνάντησι ἡγετικῶν στελεχῶν τῶν διαφόρων ἰδίως μονοθεϊστικῶν ἢ παγκοσμίων θρησκειῶν πρὸς σύναψι εἰλικρινοῦς οἰκοδομητικοῦ διαλόγου. Ἀπὸ χριστιανικῆ σκοπιᾶ θεμέλιο τοῦ διαλόγου αὐτοῦ εἶναι ὅτι οἱ ὁπαδοὶ ὅλων τῶν θρησκειῶν εἶναι τέκνα τοῦ αὐτοῦ οὐρανίου Πατρὸς καὶ μὲ νοσταλγία στρέφονται πρὸς Αὐτόν, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται γιὰ τὸν «ἄγνωστον Θεόν», γιὰ τὸν ὅποιο ὁ Ἀπ.

ἐαυτοῖς εἰσι νόμος, οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιον... διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ρωμ. β', 14-16).

Ἡ σωτηρία πρέπει νὰ γίνη δεκτὴ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους: Ὁ Θεὸς «πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α' Τιμ. α', 4).

8. Ἀλλὰ μὲ ποῖες διαθέσεις καὶ ἐλπίδες οἱ ἐκ- κ- πρόσωποι τοῦ Χριστιανισμοῦ θὰ προσέλθουν σὲ διαθρησκειακὸ διάλογο, γνωρίζοντας τὴν ἀρχαιοπαράδοτη ἀγιοπατερικὴ διδασκαλία, κατὰ τὴν ὁποία «σωθήσεται ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς» (Μάρκ. ιστ', 16) καὶ ἐπομένως, κατὰ τὸν ἱερὸ Κυπριανό, «extra Ecclesiam nulla salus» (P.L. 3, 1122· 4, 502 κ.λ.); ἔχοντας ὑπ' ὄψει ὅτι τὸ ζήτημα τῶν προϋποθέσεων τῆς σωτηρίας τῶν ἀλλοθρήσκων εἶναι γιὰ διαφόρους ἐκπροσώπους τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν θεολογούμενο, ὅς προσέρχονται στοὺς διαθρησκειακοὺς διαλόγους οἱ ἐπαίοντες ἐκπρόσωποι τοῦ Χριστιανισμοῦ, οἰκιοποιοῦμενοι τίς ἐλπίδες, τίς ὁποῖες εἶχεν ὁ ὡς «συντηρητικὸς» θεωρούμενος αἰμίμηστος καὶ μακαριστὸς Καθηγητὴς καὶ Ἀκαδημαϊκὸς Ἰωάννης Καρμίου, ὅταν ἔγραφεν: «Ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία», ἐμμένουσα στὴν ἄποψι ὅτι ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας δὲν ὑπάρχει σωτηρία, «ἐπαφίεται “εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν, τὴν πανσοφίαν καὶ τὴν παντοδυναμίαν τοῦ πάντας ἀνθρώπων θέλοντος σωθῆναι Θεοῦ τὴν καὶ δι' ἄλλων ἀγωγῶν καὶ ἐκτάκτων μέσων καὶ ὁδῶν μετοχέτευσιν καὶ μετάδοσιν τῆς χάριτος καὶ σωτηρίας πρὸς τοὺς ἀξίους καὶ ἐπιδεκτικούς ταύτης ἀνθρώπους, τοὺς ἐξ ἀδριῆτου μὲν ἀνάγκης καὶ ἀγνοίας ἢ καλῇ τῇ πίστει πλανωμένους, ἀλλ' ἐν πίστει καὶ ἀρετῇ βιοῦντας ἔξω τῆς ταμιούχου τῆς θείας χάρι-

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀθηνῶν, Τακτικοῦ Μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς
Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Παῦλος εἶπε στοὺς Ἀθηναίους: «Ὅν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν» (Πράξ. ιζ', 22-23). Αὐτὸς εἶναι ὁ Δημιουργὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου: «Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ... ἐποίησεν ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ... ὁρίσας ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἄρά γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὗροιν...» (Πράξ. ιζ', 24-28). Ἡ ἀπὸ τοὺς μὴ χριστιανοὺς ἀναζητήσις τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἀνταποκρίνεται στὸ ὅτι τὸ «μυστήριον τοῦ Χριστοῦ» πρέπει νὰ ἀποκαλυφθῇ σὲ ὅλα τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἦσαν καὶ εἶναι δυνάμει «συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ (τοῦ Θεοῦ) ἐν Χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου» (Ἐφ. γ', 5-6).

Στὸν θεῖο αὐτὸ προορισμὸν τοὺς συντελεῖ καὶ τὸ ὅτι οἱ ἀνήκοντες στὰ ἔθνη αὐτὰ «νόμον μὴ ἔχοντες

τος καὶ κιβωτοῦ καὶ οἰκονόμου τῆς σωτηρίας ἀλη-
θοῦς Ἐκκλησίας... ἔτι δὲ καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς μὴ
βεβαπτισμένους, ἀλλ' ἐν πίστει ἀναζητοῦντας τὸν
ἀληθινὸν Θεὸν καὶ τὴν σωτηρίαν των ἑτεροθρή-
σκους ἀγαθῆς προαιρέσεως» (Ἰωάννου Ν. Καρμίρη,
Δογματικῆς Τμῆμα Ε': Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία,
Ἀθήναι 1973, σ. 195-197, ὅπου ὑπάρχουν παραπομ-
πὲς σὲ παρόμοιες αἰσιόδοξες ἀντιμετωπίσεις τοῦ
ζητήματος τῆς σωτηρίας τῶν ἀλλοθρήσκων).

Οἱ ἐλπιδοφόροι αὐτοὶ στοχασμοί, ὅπως προσ-
θέτει ὁ Καθηγητὴς Ἰω. Καρμίρης, στηρίζονται «ἐπὶ
τῆς ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ εὐρέως ἐφαρμοζο-
μένης ἀρχῆς τῆς “οἰκονομίας” ἀντὶ τῆς “ἀκριβείας”.
Ἔτσι στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία “ἐφαρμόζεται γε-
νικῶς καὶ κατ’ ἀκριβείαν τὸ “extra Ecclesiam nulla
salus”, εἰς ἐξαιρετικὰς δὲ περιπτώσεις καὶ κατ’ οἰκο-
νομίαν τὸ “Ecclesia extra Ecclesiam”, λαμβανομένου
πάντοτε ὑπ’ ὄψιν ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι μυστήριον,
ὀφείλουσα νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ Κυριακὸν “γε-
νήσεται μία ποίμνη εἰς ποίμνην” (Ἰωάν. ι', 16) διὰ
τῆς ἐνσωματώσεως ὅλης τῆς πανανθρωπίνης οἰκο-
γενείας τῶν τέκνων τοῦ κοινοῦ οὐρανίου Πατρὸς
καὶ Πλάστου εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ...» (Αὐτ., σσ.
197-198).

Οἱ θεολογούμενες φιλελεύθερες αὐτὲς ἀπόψεις
τοῦ «συντηρητικοῦ» Καθηγητοῦ Ἰω. Καρμίρη,
ὅπωςδήποτε εἶναι ἀντίθετες πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ ὀρι-
μου Karl Barth ἀναθεωρηθεῖσα «Διαλεκτικὴ Θεο-
λογία», ἡ ὁποία κηρύττει τὴν ἀπόλυτη ἀντίθεσι τῆς
ἐν Χριστῷ ἀποκαλύψεως πρὸς ὅλες τὶς θρησκείες
καὶ παραθεωρεῖ ὅτι ἡ μοναδικότης καὶ τὸ ἀπόλυτο
τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν αἰρῶνται, ἀλλὰ τονίζονται
περισσότερον, ὅταν γίνῃ δεκτὸν ὅτι ὁ Χριστιανι-
σμός εἶναι ἀνακεφαλαίωσις οὐρανίων καὶ συμ-
βατῶν πρὸς αὐτὲς ἐπιγείων –ἄρα καὶ ἀνθρωπολο-
γικῶν– πραγματικότητων (Ἐφ. α' 10) καὶ ἀπευθύ-
νει τὸν σωτηριῶδη λόγο Του στὸν ἄνθρωπο, στὴν
οὐσία τοῦ ὁποίου ἀνήκει καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἀνάτα-
σις, ὡς *ordo hominis ad Deum*. Ἐπομένως τὰ θε-
τικὰ στοιχεῖα τῶν Θρησκειῶν εἶναι δυνατόν νὰ θε-
ωρηθῶν ὡς προβαθμίδες τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ
δικαιολογοῦν τὴ συμμετοχὴ τῶν Χριστιανῶν σὲ δια-
θρησκειακὸ διάλογο. Ὁ διάλογος αὐτὸς εἶναι πα-

ραδεκτὸς καὶ ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ ἐσχατολογικὴ
σκοπία, κατὰ τὴν ὁποία «πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ
ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (Ματθ. α', 15· πρβλ.
Γαλ. δ', 4), μέσα στὴν ὁποία πραγματοποιοῦνται αἱ
«ἐπαγγελίαι Θεοῦ» σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Πολ-
λὲς θρησκευτικὲς νοσταλγίες τῶν ἀνθρώπων εἶναι
δυνατὸν ὄχι νὰ ἀποκλείωνται ἐκ τοῦ Χριστιανι-
σμοῦ, ἀλλὰ νὰ περικλείωνται στὶς ἐσχατολογικὲς
προοπτικὲς του.

Ἐπομένως ἐὰν ἀπὸ χριστιανικὴ σκοπία τὸ βε-
ληνecές τῶν διαθρησκειακῶν διαλόγων φθάνη χρο-
νικῶς ἕως τοὺς ἐσχάτους χρόνους καὶ τροπικῶς ἕως
καὶ τὰ ζητήματα τῆς Ἱστορίας τῆς σωτηρίας, ἡ ὁποία
προϋποθέτει πρὸς τοὺς μὴ Χριστιανούς ὄχι προση-
λυτιστικὲς ἐνέργειες, ἀλλὰ τὸ ἐν Χριστῷ ἱεραπο-
στολικὸ καὶ θεραπευτικὸ κήρυγμα, πολὺ περισσό-
τερον βρίσκονται μέσα στὰ ὅρια τοῦ βεληνεκοῦς
αὐτοῦ οἱ εὐκταῖοι διαθρησκειακοὶ διάλογοι, ποὺ
ἔχουν ὡς εὐκολώτερο κύριο στόχο τὴν ἁρμονικὴ συν-
ύπαρξι καὶ τὴν κοινὴ ἀνθρωπιστικὴ κοινωνικοπο-
λιτιστικὴ δοῦσι τῶν Θρησκειῶν. Ἄς προσθέσωμε
λίγα λόγια γιὰ τὰ δύο αὐτὰ εἶδη τοῦ διαλόγου σὲ
σχῆμα χιαστί, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ δεύτερο.

9. Ὁ πρῶτος καὶ ἐγγύτερος προσπελάσιμος στό-
χος τῶν διαθρησκειακῶν διαλόγων εἶναι ἡ καταδί-
κη τῆς πολιτικοποιήσεως τῆς Θρησκείας καὶ Θεο-
λογίας ἢ τῆς θρησκαιοποιήσεως καὶ θεολογικοποι-
ήσεως τῆς Πολιτικῆς, ποὺ ὁδηγοῦν στοὺς νὰ καθί-
σταται ἡ Θρησκεία ὄργανο καὶ ἐργαλεῖο ἀκὸμῃ καὶ
γιὰ πολεμικοὺς σκοποὺς ἢ καὶ τρομοκρατικὲς ἐνέρ-
γειες. Οἱ ἡγέτες τῶν διαφόρων Θρησκειῶν δὲν πρέ-
πει νὰ περιορίζωνται σὲ συναντήσεις ὑψηλοτάτου
ἐπιπέδου καὶ τουριστικοῦ ἐνδιαφέροντος πρὸς
ἄσκησιν ὑψηλῆς θρησκευτικῆς διπλωματίας ἐρήμην
καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν κατευθυνομένων ἀπὸ αὐτοὺς καὶ
συνγὰ ἀλληλομισουμένων μαζῶν τῶν πιστῶν, ἀλλὰ
πρέπει μὲ ἐντατικὸν διάλογο νὰ δημιουργήσουν καὶ
προωθήσουν κώδικες γνησίας ἀδελφικῆς ἐπικοινων-
νίας καὶ συνυπάρεξως τῶν μαζῶν αὐτῶν. Πρέπει
νὰ ἐξαντλήσουν ὅλες τὶς δυνατότητες τῆς ἐσωτε-
ρικῆς ἱεραποστολῆς τους καὶ τῆς χρήσεως τοῦ τύ-
που, τοῦ ραδιοφώνου, τῆς τηλεοράσεως, τοῦ διαδι-
κτύου καὶ τῶν λοιπῶν ΜΜΕ γιὰ νὰ ἀπαμβλυνθοῦν

οἱ ὑφιστάμενες ἀντιθέσεις, γιὰ νὰ ἐρμηνευθοῦν καὶ βιωθοῦν μὲ νέο τρόπο μερικὲς πολεμοχαρεῖς ἐκφράσεις τῶν ἱερῶν τους βιβλίων καὶ γιὰ νὰ γίνουν οἱ Θρησκείες παράγοντες εἰρήνης, ἀνθρωπισμοῦ καὶ πολιτιστικῆς προόδου. Ὅλες οἱ Θρησκείες πρέπει νὰ καταδικάσουν τὴν ἄρνησι ἐπικοινωνίας, τὴν ἐλλειψὶ ἀνοχῆς τοῦ ἄλλου ὡς ἄλλου, τὴν μισαλλοδοξία, τὸ φανατισμὸ καὶ τὴ βία. Ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ ἐξαντλοῦν τὰ ὄρια τῆς ἐπιρροῆς τους γιὰ τὴν πρόληψι ἢ κατάπαυσι ἀδελφοκτόνων πολεμικῶν συγκρούσεων, γιὰ τὴν ἀδελφοποίησι τῶν ἀνθρώπων, γιὰ τὴν ἐπικράτησι τῆς δικαιοσύνης, γιὰ τὴν ἐξάλειψι τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν συνάνθρωπο, γιὰ τὴν ἀποκρήρυξι τῆς ἀποικιοκρατίας, γιὰ τὸν στιγματισμὸ τοῦ πολιτιστικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, γιὰ τὸ καμουφλᾶρισμα τῶν συμφερόντων μερικῶν ὁμάδων, γιὰ τὴν προβολὴ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, γιὰ τὴν προστασία τῶν ἐθνικῶν ἢ θρησκευτικῶν μειονοτήτων, γιὰ τὴν περιφρούρησι τῶν δικαιωμάτων τῶν γυναικῶν, γιὰ τὴν ἐξουδετέρωσι τοῦ παντός εἶδους μισαλλοδόξου «φο(υ)νταμενταλισμοῦ», ποὺ δὲν πρέπει νὰ συγχέεται μὲ τὴν αὐτονόμη ὑπεράσπισι τῶν θεμελίων τῆς βιουμένης πίστεως, γιὰ τὴν ἐκρίζωσι τοῦ ρατσισμοῦ, γιὰ τὴν κωδικοποίησι τῶν θεμελιωδῶν πανανθρωπίνων ἀξιῶν κ.λπ.

Ἰδίως σὲ περιοχές, στὶς ὁποῖες συνυπάρχουν κοινότητες διαφόρων Θρησκειῶν, λ.χ. στὴν Μέση Ἀνατολὴ ἢ στὴ Β. Ἀφρική ἢ στὴν Ἀμερική ἢ καὶ σὲ περιοχές τῆς Εὐρώπης, πρέπει νὰ ἐνταθοῦν οἱ προσπάθειες γιὰ τὴν εἰρηνικὴ συνύπαρξι τῶν ὁπαδῶν τῶν κοινοτήτων αὐτῶν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι ἀξιόλογη ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νικολάου Α' τοῦ Μυστικοῦ (α' ἡμῖς ἰ' αἰῶνος), τὴν ὁποία ἀπηύθυνε «τῷ περιδόξῳ καὶ λαμπροτάτῳ ἀμυχῶ τῆς Κρήτης καὶ ἡγαπημένῳ», στὴν ὁποία συνιστᾷ στὸν μωαμεθανὸ ἡγεμόνα νὰ εἶναι προστάτης τῶν δικαίων τῶν Κυπρίων, ποὺ ζοῦσαν ὑπὸ τὴν ἐξουσία του: «Τοῦτο γὰρ –ἔγραφεν ὁ Πατριάρχης– κοινὸν δίκαιον παρὰ πᾶσιν, ὅσοι πόλεις ἢ ἔθνη κέκτληνται ὑποφόρους, τὸ πρὸς τοὺς κατ' αὐτοὺς ἐπιόντας καὶ πόλεμον συνιστῶντας αὐτοὺς ἀντεπιέναι καὶ ῥύεσθαι τῆς ἐπιθέσεως, ὡς ἑαυτῶν οἰκείους καὶ ὑπο-

τελεῖς καθεστηκότας» (Migne Ἑ.Π. 111, 28 ἐξ.)

Τὸ πνεῦμα τῆς χριστιανικῆς παναγάπης, ποὺ πρέπει νὰ ἐμψυχώνει καὶ τοὺς διαθρησκειακοὺς διαλόγους, συνετέλεσεν ὥστε καὶ ὁ ἱερός Φῶτιος ὁ Μέγας νὰ συνάψῃ φιλία πρὸς τὸν ἀμυχῶν τῆς Κρήτης. Τέτοια φιλία, ὅπως τόνισε ὁ μνημονευθεὶς Νικόλαος Α' ὁ Μυστικός, δὲν ἐκδηλώθηκε πρὸς τὸν ἀμυχῶν οὔτε καὶ ἐκ μέρους τῶν «ὁμοδόξων καὶ ὁμοφύλων» του. Ὁ Μ. Φῶτιος, ὅπως προσθέτει χαρακτηριστικῶς ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης Νικόλαος Α', «ἄνθρωπος ὢν τοῦ Θεοῦ καὶ πολὺς τὰ τε θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα, ἤδει ὅτι καὶ τοῦ σεβάσματος διίστη διατείχισμα, ἀλλὰ τό γε τῆς φρονήσεως, τῆς ἀγχινοίας, τοῦ τρόπου εὐσταθῆς, τὸ τῆς φιλανθρωπίας, τὰ λοιπὰ ὅσα κοσμεῖ καὶ σεμνύνει τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν προσόντα, πόθον ἀναφλέγει τοῖς τὰ καλὰ φιλοῦσι τῶν οἷς πρόσεστι τὰ φιλούμενα. Διὰ τοῦτο καὶ κεῖνος ἐφίλει» τὸν κοσμούμενον ἀπὸ τὶς ἀρετὲς αὐτές, «εἰ καὶ μεταξὺ τὸ διαφέρον τῆς πίστεως ἴστατο» (Migne Ἑ.Π. 111, 37).

10. Ὅσον ἀφορᾷ στὸ ἱεραποστολικὸ καθήκον πρὸς διάδοσι τῆς πίστεως, τὸ ὁποῖο κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον προβάλλεται ἀπὸ ὅλες τὶς Θρησκείες, τοῦτο –εἴτε ἐκτελούμενο κατ' ἄτομον καὶ κατὰ περίπτωσιν, εἴτε καθ' ὁμάδες– δὲν πρέπει νὰ συρρικνώνεται, ἀλλὰ εἶναι δυνατόν νὰ συνυπάρχῃ μὲ τοὺς ἐπισήμους διαθρησκειακοὺς διαλόγους. Οἱ διάλογοι αὐτοὶ πρέπει νὰ διεξάγονται χωρὶς σκόπιμες ἀποκρύψεις τῆς ἀληθοῦς διδασκαλίας τῶν Θρησκειῶν καὶ χωρὶς ἀκρωτηριασμούς τῆς μὲ παρουσίας τοῦ μέρους ἀντὶ τοῦ ὅλου, πρὸς ἐπίτευξι συγκρητιστικῶν συγκλίσεων καὶ ψευδῶν εἰρηνικῶν λύσεων, οἱ ὁποῖες δὲν εἶναι βιώσιμες.

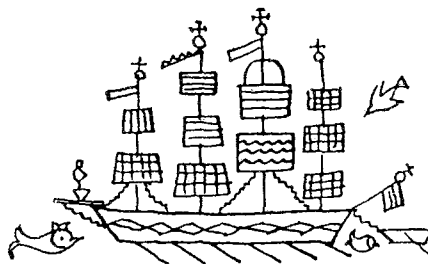
Ὅλες οἱ Θρησκείες διεκδικοῦν τὴ μοναδικότητα καὶ τὸ ἀπόλυτο καὶ πρέπει τόσον στὶς ἱεραποστολικὲς ἐξορμήσεις των, ὅσον καὶ στὶς διαθρησκειακὲς συναντήσεις νὰ αὐτοπαρουσιάζονται μὲ εἰλικρίνεια καὶ ἐν ἀληθείᾳ χωρὶς ὑστερόβουλες ἀποσιωπήσεις, γιὰ νὰ γίνεται ἀντικειμενικὴ καὶ ρεαλιστικὴ ἀλληλογνωριμία καὶ ἀνίχνευσις τοῦ ἐδάφους πρὸς διαπίστωσι τῶν πραγματικῶν ὁμοιοτήτων καὶ διαφορῶν, συγκλίσεων καὶ ἀποκλίσεων καὶ πρὸς προσδιορισμὸ συνεργασίας σὲ τομεῖς κοινῶν ἐνδιαφέροντος, λ.χ. στὴν καταπολέμησι τῆς ἀθεΐας καὶ τοῦ

ἀγνωστικισμού.

Ἡ ἀληθὴς συνάντησις τῶν διαλεγομένων Θρησκειῶν προϋποθέτει εἰλικρινῆ μετάνοια γιὰ σφάλματα τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος, παραμερισμὸ φιλικῶν ἢ ἐχθρικῶν εἰκόνων καὶ παραστάσεων ἀπὸ παρωχημένες ἐποχές ἢ ἀπὸ προσωπικὲς συναρτήσεις καὶ ὑποκειμενικὲς προκαταλήψεις. Ἡ ἄνευ ἀλλοιώσεων καὶ φαλκιδώσεων παρουσιάσις τοῦ περιεχομένου ἐκάστης ἐκ τῶν διαλεγομένων Θρησκειῶν καὶ ἡ ἄνευ μυωπίας ἢ δαλτωνισμού ἢ παραμορφωτικῶν φακῶν ὑποδοχὴ τῶν λεγομένων ἀπὸ τοὺς ἄλλους στὸ διάλογο εἶναι προϋπόθεσις ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτοῦ, ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ συνίσταται στὴ διαπίστωσι τῆς ἐλλείψεως δυνατότητος συγκλίσεως. Ἡ ἀναγκαία ἀγάπη καὶ φιλικὴ σχέσις, ὥς καὶ τὸ ἀπαραίτητο πνεῦμα τῆς γνησίας ἀνοχῆς μεταξὺ τῶν διαλεγομένων δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίζουν τὴ «μαξιμαλιστικὴ» προβολὴ ἢ γνῶσι καὶ κατανόησι τοῦ περιεχομένου τῶν προβαλλομένων στὸ διάλογο πιστευτέων καὶ πρακτέων. Τὸ περιεχόμενο τῆς διδασκαλίας τῆς πίστεως δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμᾶς, γιὰ νὰ τὸ ἀποκρύπτωμε. «*Doctrina non nostra*». Ἐπομένως ἡ πάντα ὑπομένουσα καὶ ἀνεχομένη ἀγάπη δὲν πρέπει νὰ ἐκτοπίζῃ τὸ περιεχόμενο τῆς ἀσυμβίβαστης καὶ ἄνευ ἀνοχῆς πίστεως.

Τὸ ὅτι ἡ ἀγάπη πάντα ἀνέχεται καὶ ὑπομένει, αὐτὸ δὲν αἶρει ὅτι ἡ πίστις δὲν ἀνέχεται συμβιβασμούς. «*Fides nihil, caritas omnia tolerat* (= ἀνέχεται)». Στὴ μεσαιωνικὴ αὐτὴ ρῆσι βρίσκεται ὁ χρυσοῦς κανὼν καὶ τὸ ἀληθὲς βεληνεκὲς τῶν διαθρησκειακῶν διαλόγων, οἱ ὅποιοι –ἐπαναλαμβάνομεν– δὲν ἀποκλείουν τὴν –μακρὰν παντὸς προσηλυτισμοῦ καὶ ἐξαναγκασμοῦ– ἱεραποστολή, ἡ ὁποία ἀποβλέπει στὸ νὰ κάνουν οἱ προσελκνύμενοι στὴ νέα πίστι καὶ οἱ «ἐπιστρέφοντες» χρῆσι τοῦ ἀνθρωπίνου δικαιώματος τοῦ αὐτοπροσδιορισμοῦ. Εἴθε αὐτὸ νὰ ὁδηγῇ στὴ διακήρυξι τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ: «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου!» (Ἰω. κ', 29).

Σημείωσις: Τὰ γραφόμενα στὰ ἄρθρα μας περὶ τοῦ βεληνεκοῦς τῶν διαθρησκειακῶν διαλόγων εἶναι ἀναμόρφωσις εἰσηγήσεων τοῦ γράφοντος σὲ δύο συνέδρια περὶ τῶν διαλόγων αὐτῶν, ποὺ ἔγιναν τὰ τελευταῖα χρόνια στὴν Βουδαπέστη καὶ στὴ Βιέννη. Τὰ συνέδρια αὐτὰ ὀργανώθησαν ἀπὸ τὴν Θεολογικὴ «Τάξι» τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν. Στοιχεῖα τῶν εἰσηγήσεων αὐτῶν παρουσιάσθηκαν καὶ στὴ μελέτη: Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἑρμηνευτικὲς προσεγγίσεις στὰ σημεῖα ἐπαφῆς Χριστιανισμοῦ καὶ Βουδδισμού – Ἀνάπτυο ἀπὸ τὸν Χαριστήριο Τόμο πρὸς τιμὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, Ἀθήνα 2000.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ραδιοφωνικός Σταθμός «Πειραϊκή Ἐκκλησία»

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, –ἀναφερόμενος στὸν σχεδιαζόμενο ἀποκλεισμό τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλο «Πειραϊκή Ἐκκλησία» θαυμασίου Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πειραιῶς ἐκ τῆς διαδικασίας χορηγήσεως ἀδείας λειτουργίας–, προσέβη στὴν ἐξῆς καταγγελία: «Παρὰ πᾶσαν ἔννοιαν δικαίου ὁ Ραδιοφωνικός Σταθμός τῆς Πειραϊκῆς Ἐκκλησίας συνεχῶς ὑποβαθμίζεται καὶ ἀδικεῖται στὴ διαδικασία χορηγήσεως ραδιοφωνικῶν ἀδειῶν. Ἐνῶ ἔχει πληρότητα ὁ φάκελλος καὶ ἐνῶ ὁμολογεῖται ὑπὸ πάντων ἡ ὑψηλὴ ποιτικὴ στάθμη τῆς «Πειραϊκῆς Ἐκκλησίας», παρὰ ταῦτα –σύμφωνα μὲ ἐξακριβωμένες πληροφορίες– συνεχῶς βρίσκεται κάποια πρόφασις ὑποσκελισμοῦ τῆς ἀπὸ τὴ διαδικασία χορηγήσεως ἀδειῶν».

Στὴ συνέχεια καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δι' ἐπιστολῆς τοῦ πρὸς τὸν Ὑπουργὸ Τύπου καταγγέλλει τὰ εἰς βάρος τῆς «Πειραϊκῆς Ἐκκλησίας» τεκταινόμενα καὶ τονίζει τὴν ἀνάγκη τῆς δι' αὐστηρῶν ἀξιολογικῶν κριτηρίων δικαιώσεως τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πειραιῶς, ὁ ὁποῖος διακρίνεται γιὰ τὴν πολυετὴ ἱστορία του, γιὰ τὰ ἐκλεκτὰ προγράμματά του, γιὰ τὸ πλῆθος τῶν διακεκριμένων καὶ ἀνιδιοτελῶν συνεργατῶν του καὶ γιὰ τὴ μεγάλη ἀκροαματικότητά του.

Φροντὶς γιὰ τοὺς φυλακισμένους

Τὶς τελευταῖες ἐβδομάδες τὰ ΜΜΕ κατέστησαν φανερὴ ἀφ' ἑνὸς τὴν οἰκτρὴ κατάστασι τῶν φυλακῶν, μέσα στίς ὁποῖες ἔγιναν καὶ δολοφονίες ὡς ξεκαθαρίσματα λογαριασμῶν ἀνθρώπων τοῦ ὑποκόσμου καὶ τῆς μαφίας τῶν φυλακῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου προεβλήθησαν παραδείγματα λαμπρῶν κληρικῶν (λ.χ. τοῦ βραβευθέντος ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία πατρὸς Γερβασίου), ἡ καὶ ἐνοριακῶν κέντρων (λ.χ. τῶν Ἱ.

Ναῶν Ἀγίου Σπυριδωνοῦ καὶ Εὐαγγελιστρίας Πειραιῶς), ποὺ ἀναπτύσσουν πολύπτυχη ποιμαντικὴ μέριμνα φυλακισμένων καὶ ἀποφυλακισθέντων. Χαρακτηριστικὲς εἶναι καὶ οἱ ἐπισκέψεις τοῦ Μακ. Προκαθημένου στοὺς φυλακισμένους, ὡς καὶ παρόμοιες ἀξιόλογες ἐκδηλώσεις σὲ ἄλλες Ἱ. Μητροπόλεις.

Ἡ Πρόνοια Φυλακῶν πρέπει νὰ ὁργανωθῇ συστηματικώτερα μὲ συνεργασία Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, γιὰ ν' ἀναβιώσῃ παλαιὰ παράδοσις. Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ παράδειγμα τῶν Βυζαντινῶν χρόνων. Τότε ἡ Πολιτεία ἀνεγνώριζε στὴν Ἐκκλησίᾳ τὸ δικαίωμα νὰ ἀσκήσῃ ἐποπτεία στίς φυλακές, νὰ ἐλέγχει τὸ ἔργο τῶν φρουρῶν τῶν φυλακῶν καὶ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν χριστιανικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ συμπεριφορὰ πρὸς τοὺς φυλακισμένους. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς τὸ 529 ἐξέδωκε εἰδικὸ νόμο, συμφώνως πρὸς τὸν ὁποῖο οἱ ἐπίσκοποι κάθε Τετάρτῃ καὶ Παρασκευῇ ἔπρεπε νὰ ἐπισκέπτονται τοὺς φυλακισμένους, νὰ πληροφοροῦνται ἀπὸ αὐτοὺς τὰ αἷτια τῆς φυλακίσεώς τους, νὰ τοὺς συμβουλευοῦν, νὰ ὑπενθυμίζουν στίς δικαστικὰς ἀρχὰς καὶ στοὺς φρουροὺς τὰ χριστιανικά τους καθήκοντα καὶ ν' ἀναφέρουν στὸν αὐτοκράτορα τοὺς ὑπαλλήλους, ποὺ ἀδιαφοροῦσαν γιὰ τὴν ζωὴ τῶν φυλακισμένων.

Ἀναμφιβόλως ἡ συνεργασία Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας σὲ σημερινὰ διαφοροτικὰ μορφολογικὰ πλαίσια, ἀλλὰ μὲ τὸ ἴδιο χριστιανικὸ ἀνθρωπιστικὸ πνεῦμα, θὰ ἀπέδιδε καρποὺς.

Ἔργο ἀγάπης, πίστεως καὶ ὑπομονῆς

Τὰ ὑπὸ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἰδρυόμενα ἐνοριακὰ κέντρα Συμβουλευτικῆς Ἱατρικῆς καὶ Περιθάλψεως δίδουν ἀφορμὴ στὸ νὰ προβληθῇ ἡ ἀξία τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀξιοπρεποῦς ἱατρικῆς καὶ νοσηλευτικῆς φροντίδος.

Ὅπως τονίζει ἡ Καθηγήτρια τῆς Νοσηλευτικῆς Δρ κ. Ἀφροδίτη Ραγιᾶ σὲ ἄρθρο της στὸ ὑπὸ τὸν

τίτλο «Νοσηλευτική» Περιοδικό τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσηλευτῶν Ἑλλάδος, «ἡ Νοσηλευτική εἶναι ἔργο ἀγάπης, πίστεως καὶ ὑπομονῆς. Βασίζεται σὲ πνευματικὰ θεμέλια καὶ ἐμπνέεται ἀπὸ χριστιανικὰ ἰδεώδη. Εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῆς ἀγάπης. Συγγενεῦει μὲ τὸ ἔργο τῆς μητέρας ἢ τοῦ πατέρα καὶ τὴν πράξη τοῦ «Καλοῦ Σαμαρείτη». Εἶναι παρουσία ἐφαρμοσμένης ἀγάπης, ἀναφερόμενη πρὸς τὸν Χριστό, ὁ ὁποῖος εἶπε «ἡσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με» (Ματθ. κε' 36). Προσφέρει διακονία, ἄνεση, συμπαράσταση, ἄμεση βοήθεια, ἀνακούφιση, παρηγορία, προστασία, ἀναστήλωση ψυχικὴ καὶ διαπαιδαγώγηση σὲ θέματα ὑγείας. Ἡ Νοσηλευτικὴ εἶναι ἐπιστήμη καὶ τέχνη, θεωρία καὶ πράξη. Γι' αὐτὸ ἡ εὐδόκιμη ἄσκησή της ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸν νοσηλευτὴ καὶ τὴν νοσηλεύτρια τὸν συνδυασμὸ ἐπιστημονικῶν γνώσεων, τεχνικῶν δεξιοτήτων καὶ καλλιεργημένης προσωπικότητος μὲ ζήλο, φωτισμένη συνείδηση καὶ ἡρωισμό...».

Ἡ πίστις στὸν Θεὸ

Ὁ διακεκριμένος Ἀκαδημαϊκὸς κ. Κωνσταντῖνος Τούντας σὲ ἐπιφυλλίδα του στὴν ἐφημερίδα «Ἑστία» ἀσχολήθηκε προσφάτως μὲ τὸ θέμα: «Ὁ Θεός, ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ βιονική». Ἀναφερόμενος, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, στὴν ἀξία τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος, τονίζει: «Αὐτὲς... βοηθοῦν καὶ βιολογικὰ τὸν ἄνθρωπο. Καὶ πάνω στὴ βοήθεια αὐτὴ μπορῶ νὰ σᾶς μιλήσω καὶ ἀπὸ προσωπικὴ μου πείρα. Οἱ ἄρρωστοι, πού διαθέτουν πίστι, ἀντιμετωπίζουν πιὸ ἀποτελεσματικὰ τὶς βαρεῖες ἐγχειρήσεις».

Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιφυλλὶς τονίζει ἐπὶ πλέον: «Ὅτι παραδεχόμεθα τὴν ὑπαρξὴ ἐνὸς ὑπέρτατου ὄντος πού δημιούργησε καὶ πού πυροδότησε αὐτὸ τὸ περίφημο “κοσμικὸ αὐγὸ” γιὰ νὰ δημιουργηθεῖ τὸ τεράστιο αὐτὸ σύμπαν μὲ τὴν ποικιλία καὶ τὴν πολυμορφία, τόσο στὸ μακρόκοσμο ὅσο καὶ στὸν μικρόκοσμο. Καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος πού στὸν πλανήτη μας ἔχει ἱστορία μόνο μερικῶν χιλιάδων ἐτῶν θὰ πρέπει νὰ ἀποτελεῖ, ὡς τὸ ὑπέρτατο ὄν τοῦ Θεοῦ, τὸ μέλημα ὅλων τῶν κοινωνιῶν. Τελειώνω, ἀναφέροντας τὰ λόγια τοῦ μεγάλου σύγχρονου φιλοσόφου

καὶ ἀκαδημαϊκοῦ, τοῦ Γάλλου Jean Guilton ἀπὸ τὸ βιβλίο του “Dieu et la Science” (Θεὸς καὶ Ἐπιστήμη). “Ἡ λίγη ἐπιστημονικότης σὲ ἀπομακρύνει ἀπὸ τὸν Θεό, ἐνῶ ἡ πολλὴ σὲ ὁδηγεῖ σὲ αὐτόν”. “Un peu de science éloigne de Dieu, mais beaucoup y ramène”».

«Βυζάντιο – Τὸ φῶς ἐξ Ἀνατολῶν»

Στὴ Δύσι πληθύνονται ὁλοὲν καὶ περισσότερον οἱ ἐκδηλώσεις νοσταλγίας τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδοξίας. Οἱ ἐκδόσεις βιβλίων, οἱ διοργανώσεις Ἐκθέσεων καὶ οἱ σχετικὲς μουσικὲς ἐκδηλώσεις πρὸς προβολὴν τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος, τοῦ λατρευτικοῦ πλούτου τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν καὶ ιδίως τῶν ἱερῶν εἰκόνων τῆς εἶναι ἀλλεπάλληλες καὶ συχνῆς εἰς διάφορα μέρη τῆς Δύσεως.

Χαρακτηριστικὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι ἡ κατὰ τὶς ἡμέρες αὐτὲς λειτουργία ἐντὸς τοῦ ἐπισκοπικοῦ μουσείου τῆς γερμανικῆς πόλεως Paderborn Ἐκθέσεως ὑπὸ τὸν τίτλο «Βυζάντιο – Τὸ φῶς ἐξ Ἀνατολῶν» (Byzanz – Das Licht aus dem Osten). Ἡ Ἐκθεσις αὐτὴ, πού προβάλλει πτυχεῖς ἀπὸ τὸ μεγάλο τοῦ Ὁρθοδόξου Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ, ἀνοίξε τις πύλες τῆς ἀρχῆς Δεκεμβρίου 2001 γιὰ νὰ τὶς κλείσῃ τὴν 31η Μαρτίου. Ἀλλὰ εἶναι τόσον ἐντυπωσιακὴ ἡ προσέλευσις δεκάδων χιλιάδων θεατῶν, οἱ ὁποῖοι προσέρχονται γιὰ νὰ θαυμάσουν τὰ ἐκθέματα, ὥστε ἀπεφασίσθη ἡ παράτασις τῆς Ἐκθέσεως τουλάχιστον μέχρι τῆς 28ης Ἀπριλίου.

«Ὁ Ὁρθόδοξος Κληρὸς στὸν Ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Μακεδονίας»

Ὁ ἐορτασμὸς τῆς Ἐθνικῆς ἐορτῆς κατὰ τὸν μῆνα Μάρτιο, πού μᾶς ὑπενθυμίζει τὴ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας στοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνες τοῦ Ἑθνους, καθιστᾷ ἐπικαιρὸ τὸ βιβλίο τοῦ Αἰδεσιμολογιστάτου Πρωτοπρεσβυτέρου καὶ τ. Λυκαίωρχη πατρὸς Εὐαγγέλου Σκορδᾶ, τὸ ὁποῖο ἔχει τὸν τίτλο «Ὁ Ὁρθόδοξος Κληρὸς στὸν Ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Μακεδονίας» (Ἀθῆναι 2001, σσ. 270).

Ὁ πατὴρ Εὐάγγελος μὲ δαψιλὴν χρῆσι πλήθους

Πηγῶν καὶ Βοηθημάτων, μὲ διερευνήσι Ἀρχείων, μὲ εὐσυνειδήτη κριτικὴ ἀξιολόγησι προσώπων, πραγμάτων καὶ γεγονότων καὶ μὲ προφανή προσωπικὴ βιωματικὴ συμμετοχὴ στὰ ἐξιστορούμενα ὑπ' αὐτοῦ παρουσιάζει κατὰ ἐπιστημονικὸ ἱστοριογενετικὸ καὶ συγχρόνως ἐκλαϊκευτικὸ τρόπο τὴν ἱστορικὴ διαδρομὴ τῆς Μακεδονίας σὲ συνάρτησι μὲ τὴν πολύπτυχη προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ὁλόκληρο τὸ Γένος καὶ ἰδίως γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Μακεδονίας.

Ὡς τονίζει στὸν προλογικὸ χαιρετισμὸ του ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑστίας Ν. Σμύρνης κ. Αὐγουστίνος Καμπᾶς, «τὸ βιβλίον αὐτὸ τοῦ Αἰδεσιμολογιωτάτου πατρὸς Εὐαγγέλου Σκορδᾶ εἶναι προϊὼν τῆς καταξιωμένης καὶ γνωστῆς εὐρυμαθείας, διανοήσεώς του καὶ τῆς ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν εὐσυνειδήτου καὶ ἐνσυνειδήτου ἐπαγγελματικῆς προσφορᾶς του στὸν τομέα τῆς Παιδείας ὡς Ἐκπαιδευτικοῦ, παράλληλα μὲ τὴ φωτισμένη ἱερατικὴ του ιδιότητα».

Νεομάρτυρες Κληρικοὶ τῆς Μακεδονίας

Στὴ συνέχεια πρέπει νὰ ἐπισημάνωμε ὅτι ὁ πατὴρ Εὐάγγελος Σκορδᾶς μὲ τὸ ἐξαίρετο αὐτὸ βιβλίον του, —ποῦ προσετέθη εἰς πλῆθος ἐκλεκτῶν μελετῶν καὶ δημοσιευμάτων του—, καθιστᾷ φανερόν ὅτι «τὰ ἱστορικὰ πράγματα καταδεικνύουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ὡς κορυφὴ τῆς Ὁρθόδοξίας, διὰ μέσου ἐμπνευσμένων Ἀρχιερέων καὶ Ἱερέων κράτησε τὴ δάδα τῆς πίστεως καὶ τὴν ἐθνικὴ συνείδηση τῶν Πατέρων μας ἄσβεστη. Πάνω στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στηρίχθηκε τὸ ματωμένο ἔθνος μας. Αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξε ἡ μεγάλη πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ δύναμις τοῦ ἀγωνιζομένου ἐλληνικοῦ λαοῦ κατὰ τὴ σκοτεινὴν περίοδο τῆς δουλείας καὶ τοὺς σκληροὺς ἐθνοφυλετικοὺς ἀνταγωνισμοὺς τῶν Βαλκανίων λαῶν, κυρίως τῶν Βουλγάρων. Κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν περίοδο τῆς γερμανικῆς Κατοχῆς... τὰ θύματα τοῦ Κλήρου ὑπῆρξαν ἀμέτρητα» (σ. 209).

Ἡ ἀκαδημαϊκὴ προδιαγραφὴ μελέτης τοῦ πατρὸς Εὐαγγέλου Σκορδᾶ ὁδηγεῖ στὸ νὰ θαυμάσωμε «κατὰ τὴν ἐκτύλιξη τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τὸ

θάρος καὶ τὴν ὑπομονὴ τῶν ταπεινῶν ἱερέων, ποὺ μὲ πίστη καὶ φιλοπατρία ἀγωνίσθηκαν μὲ ἐπιμελὴ ποιμαντικὴ φροντίδα γιὰ τὴν ἀνακούφιση τοῦ δεινοπαθοῦντος ποιμνίου τους. Ἀπέβησαν οἱ Νεομάρτυρες γιὰ τὴ σωτηρίαν τῆς ἐλληνικῆς Μακεδονίας. Ἡ αἵματηρὴ θυσία ἑκατοντάδων Ἑλλήνων Κληρικῶν μαζί μὲ τοὺς λαϊκοὺς ἀγωνιστὲς Μακεδονομάχους προστάτευσεν τοὺς ἐθνικοὺς μας θησαυροὺς καὶ τὰ ἐθνικά μας συμφέροντα. Σώθηκε ἡ Μακεδονία τουλάχιστον κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος της» (σσ. 209-210).

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίον καθίσταται ἐποπτικώτερο μὲ πλῆθος φωτογραφιῶν καὶ λεπτομερὴ Κατάλογο Μακεδονομάχων Κληρικῶν.

Λογία Μικρασιάτισσα

Στὰ παρατεθέντα στίς δύο προηγούμενες παρατηρήσεις πρέπει νὰ προσθέσωμε ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ π. Εὐαγγέλου Σκορδᾶ εἶναι ἑκδόσεις τῆς ἀκτινοβόλου Ἑστίας Ν. Σμύρνης, ἡ ὁποία ἑκδόσεις ἔγινε μὲ δαπάνες τοῦ «Ἐπάθλου Ἰσαβέλλας Μαλόβρουβα».

Σὲ ἓνα ἔτος, πρὸς τὸ τέλος τοῦ ὁποίου θὰ κλαύσωμε γιὰ τὴ συμπλήρωσι 80 ἐτῶν ἀπὸ τὴ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ, ἐπιβάλλεται νὰ ἐξάρωμε τὸ γεγονός ὅτι ἡ μικρασιατικὴ καταγωγὴ κ. Ἰσαβέλλα Μαλόβρουβα μὲ τὸ ὅλο ἔργο της στὴν περιοχὴ τῆς Νέας Σμύρνης καὶ εὐρύτερα στὸν ἐλληνικὸν ὅλον συνετέλεσε στὴ διατήρησι τῆς μνήμης γιὰ τὸν ὅλον πολιτισμὸ τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Δικαίως ἀναφέρεται σὲ λεξικά, ἀνθολογίες καὶ στὸ *Dizionario dei pittori e incisori* ὡς συγγραφεὺς ἔργων ἱστορικοῦ καὶ λαογραφικοῦ περιεχομένου, πολλὰ τῶν ὁποίων ἔχουν μεταφρασθῇ στὰ Γαλλικά, Ἀγγλικά, Ἰταλικά καὶ Ἰσπανικά. Ἐκ τῶν βιβλίων της ἰδιαιτέρως γνωστὰ εἶναι τὰ «Μικρασιατικά» καὶ «Μικρασία, ἡ Μεγάλῃ Ἑλλάδι».

Τὰ βιβλία τῆς κ. Μαλόβρουβα, οἱ περιοδικὲς ἐκδόσεις της, τὰ ἄρθρα της, οἱ πολλὲς ραδιοτηλεοπτικὲς συνεντεύξεις καὶ οἱ διαλέξεις της προβάλλουν τὸν λαμπρὸ μικρασιατικὸν πολιτισμὸ μὲ πολὺ τιμὸ ὕλικό, ποὺ περιέχεται στὸ Ἀρχεῖο, ποὺ ἔφεραν ἀπὸ τὴν Μικρὰ Ἀσίαν ὁ ἀείμνηστος πατέρας της

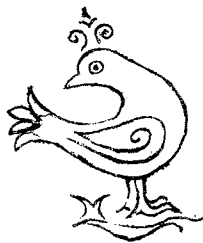
Ἀβραάμ Σικιαρίδης καὶ ὁ ἀξέχαστος σύζυγός της ἱατρός Εὐάγγελος Μαλόβρουβας.

Ἡ κ. Μαλόβρουβα εἶναι Ἐφορος τῆς Βιβλιοθήκης καὶ μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑστίας Ν. Σμύρνης, ἡ ὁποία, μὲ τίς φωτισμένες ἐνέργειες τοῦ Προέδρου της κ. Αὐγουστίνου Καμιᾶ, ἔχει καταστή κέντρο πολυδιάστατης πολιτιστικῆς καὶ κοινωνικῆς δραστηριότητος καὶ πνευματικὸς φάρος μὲ λαμπρὴ ἀκτινοβολία.

Ὡς τονίζει ὁ π. Εὐάγγελος Σκορδᾶς, παρουσιάζοντας προλογικῶς στὸ βιβλίο του τὴν προσωπικότητα τῆς κ. Μαλόβρουβα, «ἡ ἐρίτιμος κυρία ἀσχολεῖται καὶ μὲ τὴν Ζωγραφικὴ καὶ παρουσιάσθηκαν

ἐκθέσεις ἔργων της στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικό. Τιμήθηκε μὲ πολλὰ βραβεῖα, χρυσὰ μετάλλια καὶ τιμητικὰ διπλώματα. Εἶναι ἡ μεγάλη πνευματικὴ Κυρία τῆς Νέας Σμύρνης ποὺ διασώζει τὸ μεγαλεῖο τῆς λογίας Μικρασιάτισσας Γυναίκας. Στὴ μνήμη τοῦ ἀλησμόνητου συζύγου της ἰδρύσε τὸ Πνευματικὸ Κέντρο «Ἀρμονία Λόγου καὶ Τέχνης»..., ὅπου στὴν πνευματικὴ αὐτὴ κυψέλη συγκεντρώνονται οἱ ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων, τῆς Τέχνης καὶ γενικῶς τοῦ Λόγου μὲ διαλέξεις μεγάλου κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ποικίλες μουσικὲς ἐκδηλώσεις».

Ε.Α.Θ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἡ συχνότης εἰς τὴν ὁποίαν μεταδίδεται ἐφεξῆς ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετατοπίζεται ἀπὸ τοὺς 89,4 μεγακύκλους τῶν FM εἰς τοὺς 89,5 διὰ τὴν περιοχὴν τῆς Ἀττικῆς

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 12ης Φεβρουαρίου 2002

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος παρέθεσε τὸ παρελθὸν Σάββατο, 9 Φεβρουαρίου 2002, ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τῆς Ἑλληνίδος Ἐπιτρόπου κ. Ἄννας Διαμαντοπούλου καὶ τῶν Ἑλλήνων Εὐρωβουλευτῶν.

Στὸ γεῦμα, τὸ ὁποῖο πραγματοποιήθηκε στὸ Ἑστιάτοριο «Αἶγλη» στὸ Ζάππειο, ἐκτὸς τῶν τιμωμένων προσώπων, συμμετεῖχαν ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς Ὁρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Ὁρησκευμάτων κ. Ἰωάννης Κονιδάρης, ὁ Διευθυντὴς Ὁρησκευτικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ. Παναγιώτης Καρακάσης, ὁ τέως Ὑπουργὸς κ. Θεόδωρος Πάγκαλος, στελέχη τῶν δύο Ὑπουργείων ἐπὶ Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων, ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς στὴν Ἑλλάδα κ. Γεώργιος Μαρκοπουλιώτης, ὁ Ἀναπληρωτὴς Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου γιὰ τὴν Ἑλλάδα κ. Νικόλαος Κωστήσης, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶς Βρυξέλλες Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος, τὰ μέλη τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακολουθήσεως Εὐρωπαϊκῶν Θεμάτων καθὼς καὶ λοιποὶ ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ γεύματος ὁ Μακαριώτατος ἐκφώνησε σχετικὴ ὁμιλία μὲ θέμα «Ὁ ρόλος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴν ἀντιμετώπιση τῶν σύγχρονων κοινωνικῶν εὐρωπαϊκῶν προβλημάτων», ὅπου τόνισε τὴ σημαντικὴ ἀποστολὴ τῶν εὐρωβουλευτῶν καὶ τὶς δυσκολίες τους στὴν ὑλοποίηση τοῦ ἔργου τους, ἐξέφρασε τὴν ἀντίθεσή του στὴ δημιουργία μιᾶς Εὐρώπης ἡ ὁποία θὰ κινεῖται μὲ καθαρὰ οἰκονομικὰ κριτήρια καὶ ἀνέπτυξε τὶς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας στὰ θέματα τῆς Βιοηθικῆς καὶ Βιοτεχνολογίας καὶ τὶς πρωτοβουλίες τῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ

αὐτά, τὸ ρόλο τῆς γυναίκας καὶ τὶς σὲ βάρος τῆς διακρίσεις, τὸ πρόβλημα τῆς τρομοκρατίας καὶ κατέληξε ὡς ἐξῆς: «Τὸ πνευματικὸ ὑπόβαθρο καὶ τὸ κεκτημένο τῆς Εὐρώπης εἶναι χριστιανικὸ καὶ αὐτὸ εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θέλομε νὰ τὸ ἀπεμπολήσομε. Κανένα εὐρωπαϊκὸ ἔθνος δὲν εἶναι διατεθειμένο νὰ διαγράψει τὶς ἱστορικές του καταβολές καὶ παραδόσεις. Πολὺ περισσότερο ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν εἶναι πρόθυμος νὰ τὸ πράξει. Γιὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ταυτότητάς του δικαίως καυχᾶται».

Τὶς προσωπικὲς τους τοποθετήσεις στὴν ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου ἐξέφρασαν, μέσα σὲ ἐγκάρδιο κλίμα, ἡ Ἐπίτροπος τῆς Ἑλλάδος κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου, ὁ τ. Ὑπουργὸς κ. Θεόδωρος Πάγκαλος καὶ οἱ Εὐρωβουλευτὲς κ. Γεώργιος Κατηφόρης –ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως στὴ Συντακτικὴ Συνέλευση γιὰ τὶς μελλοντικὲς θεσμικὲς ἀλλαγές–, Χρῆστος Ζαχαράκης, Ἰωάννης Μαρῖνος, Κωστῆς Χατζηδάκης, Ἐμμανουὴλ Μπακόπουλος, Ρόδη Κράτσα, κ.ἄ. Κοινὸς προβληματισμὸς τῶν ἀντιφωνήσεων-τοποθετήσεων ἦταν ὁ ρόλος τῶν Ὁρησκείων καὶ ἰδιαίτερως τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν ἱστορικὴ διαμόρφωση τοῦ πολιτισμικοῦ εὐρωπαϊκοῦ γίνεσθαι, καθὼς καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο θὰ μποροῦσε νὰ συμβάλλει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ Γραφεῖο τῆς στὶς Βρυξέλλες στὴν προβολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς παράδοσής της στὰ σύγχρονα κοινωνικὰ εὐρωπαϊκὰ προβλήματα.

Τέλος, χαρετισμὸ ἀπηύθυνε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιος ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὶς εὐχαριστίες του πρὸς ὅλους ὅσοι βοηθοῦν καὶ στηρίζουν τὸ ἔργο τοῦ Γραφείου στὶς Βρυξέλλες καὶ τοὺς κ. Εὐρωβουλευτὲς γιὰ τὶς εἰδικὲς εὐρωπαϊκοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 21ης Φεβρουαρίου 2002

Ἡμερίδα μὲ θέμα «Ἐκκλησία καὶ Βιοηθικὰ Διλήμματα» διοργανώνει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ Σάββατο 23 Φεβρουαρίου

ε.ε., στην Αίθουσα «Λεωνίδα Ζέρβας» του Έθνικού Ίδρυματος Έρευνών και από 10.00 έως 12.30. Τήν μερίμνα της διοργάνωσης έχει η Ειδική Συνοδική Επιτροπή Βιοηθικής.

Στο πρώτο μέρος της Ημερίδας ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης κ. Νικόλαος Χατζηνικολάου, πρόεδρος της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Βιοηθικής, θα παραθέσει ενημερωτικά στοιχεία για τις δραστηριότητες της Επιτροπής.

Στο δεύτερο μέρος θα μιλήσουν σχετικά με τις Μεταμοσχεύσεις:

α) Ο Καθηγητής κ. Αντώνιος Κουτσελίνης, με θέμα: «Έγκεφαλικός θάνατος. Ιατρική και ήθικο-δεοντολογική προσέγγιση»

β) Ο Καθηγητής κ. Γεώργιος Γαλίτης, με θέμα: «Θεολογική θεώρηση των Μεταμοσχεύσεων».

γ) Ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης κ. Νικόλαος Χατζηνικολάου με θέμα: «Έκκλησία και Μεταμοσχεύσεις».

Τήν Ημερίδα θα κλείσει με κατάθεση των σκέψεων του για το τόσο καίριο και λεπτό θέμα ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος.

(Εκ του Γραφείου Τύπου της Ιεράς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ της 23ης Φεβρουαρίου 2002

«Η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και τα σύγχρονα επιστημονικά επιτεύγματα μας οδηγούν σε νέες, πρωτόγνωρες καταστάσεις, οι οποίες αναιρούν γεγονότα που ίσχυαν τους προηγούμενους αιώνες. Φυσικά οι νέες αυτές πραγματικότητες δεν ανατρέπουν τα ήθικα έρεϊσματα και τα βάθρα επί των οποίων εδράζεται η Όρθόδοξη Πίστη μας. Απαιτούν όμως προσεγγίσεις και τοποθετήσεις νηφάλιες και θαρραλέες, προϊόν ένδελεχούς μελέτης και συστηματικής προσπάθειας, και πάνω απ' όλα φιλάνθρωπες, διότι για την Έκκλησία μας η αγάπη είναι ο υπέρτατος όλων των άλλων νόμος και το κριτήριο σωτηρίας».

Τις επισημάνσεις αυτές έκανε ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος, αναφερόμενος στο θέμα των μεταμοσχεύσεων, ένα θέμα που, όπως είπε, «έχει δημιουργήσει έντονη ποιμαντική προβληματική», κατά τη

διάρκεια της Ημερίδας Ενημέρωσης Κληρικών με θέμα «Έκκλησία και Βιοηθικά Διλήμματα», που πραγματοποιήθηκε σήμερα το πρωί στις εγκαταστάσεις του Έθνικού Ίδρυματος Έρευνών. Τήν Ημερίδα, που παρακολούθησαν 270 κληρικοί, εκπρόσωποι των Ιερών Μητροπόλεων του λεκανοπεδίου Αττικής, διοργάνωσε η Ειδική Επιτροπή Βιοηθικής της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Όπως σημείωσε ο Μακαριώτατος, «η αγάπη, που οδηγεί στην αυτοθυσία, αποτελεί την κυρίαρχη σκέψη της Εκκλησίας μας, η οποία λειτουργεί ως η Μητέρα και όχι η μητριά του λαού μας, χωρίς βέβαια να παραθεωρεί άλλες παραμέτρους». Και συνέχισε: «Η Εκκλησία μας, και στο θέμα των μεταμοσχεύσεων, με φρόνημα ύψηλο σταθμίζει, έξιςορροπεί τα πράγματα και οίκοινομεί πρὸς την κατεύθυνση της δίκαιης κατά περίπτωση λύσης· και έπειδή σέβεται άπεριόριστα την μοναδικότητα του κάθε ανθρώπου στον κόσμο, δέν του προσφέρει προδιαγεγραμμένες ενιαίες συνταγές, αλλά πνευματικά, ήθικά και θεολογικά κριτήρια, προκειμένου ο ίδιος νά χαράξει την πορεία του. Και έμεις ως κληρικοί δέν μπορούμε νά είμαστε άνελεήμονες ή νά όχυρωνόμαστε πίσω από τους τύπους για νά καλύψουμε άπάνθρωπες τοποθετήσεις».

Ο Προκαθήμενος της Ελλαδικής Εκκλησίας, εκφράζοντας τη χαρά και την ικανοποίησή του για την Ημερίδα, η οποία «δίνει την εύκαιρία για άνταλλαγή γόνιμων προβληματισμών, που καλόν είναι νά διακρίνονται από καλόπιστη και όχι έπικριτική διάθεση», συνεχάρη τόν Πρόεδρο, τά μέλη και τούς συνεργάτες της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Βιοηθικής για τό μέχρι σήμερα έργο τους. Όπως τόνισε, οι 55 θέσεις της έν λόγω Επιτροπής για τις μεταμοσχεύσεις υιοθετήθηκαν στο σύνολό τους από την Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος τόν Οκτώβριο του 1999 και άποτέλεσαν τη βάση επί της οποίας η Έκκλησία, που δέν κλείνει τό όλο θέμα, εξέφρασε τις επιφυλάξεις και τις αντιρρήσεις της στον σχετικό πρόσφατα ψηφισθέντα νόμο. «Η Εκκλησία, που όφείλει νά έχει λόγο στο θέμα, χωρίς όμως ποτέ νά άπαξιώνει την έπιστήμη ή τις αντίθετες άπόψεις άλλων φορέων, άποδέχεται την ιδέα των μεταμοσχεύσεων με καθαρά πνευματικά και όχι χρησιμοθηρικά ή στενά όρθολογικά κριτήρια. Και σέβεται ισότιμα και τόν

λήπτη, αλλά και τὸν δότη, γιατί εἶναι ὅλοι παιδιά της. Θεωρεῖ δὲ ἐξαιρετικά σημαντική τὴν ἐλεύθερη καὶ ρητὴ ἐν ζωῇ συναίνεση τοῦ δότη, ἡ ὁποία σὲ καμία περίπτωση δὲν πρέπει νὰ εἰκάζεται» κατέληξε ὁ Μακαριώτατος.

Στὸ πλαίσιο τῆς Ἡμερίδας ὁ Πρόεδρος τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Νικόλαος Χατζηνικολάου παρουσίασε, μεταξύ ἄλλων, ἀναλυτικά τίς δραστηριότητες καὶ τὴν μέθοδο ἐργασίας τῆς ὡς ἄνω Ἐπιτροπῆς, ποὺ συνεστήθη μὲ πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου τὸ 1998, ἀποτελώντας τὴν πρώτη σχετική προσπάθεια σὲ ὁλόκληρο τὸν Ὁρθόδοξο κόσμο «νὰ διατυπωθεῖ μέσα ἀπὸ τίς προκλήσεις τῆς βιοτεχνολογίας ἐκκλησιαστικός λόγος σύγχρονης ἀνθρωπολογίας». Ἰδιαίτερα ἀναφέρθηκε στὴ συνεργασία καὶ ἐπικοινωνία τῆς μὲ τίς Ἐπιστημονικὲς Ἐπιτροπὲς τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Κυπριακοῦ Κοινοβουλίου, τὴν Διακοινοβουλευτικὴ Συνέλευση Ὁρθόδοξων, τὸν Ἐθνικὸ Ὄργανισμὸ Μεταμοσχεύσεων, τὴ Διορθόδοξη Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τίς ἀντίστοιχες Ἐπιτροπὲς τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς καὶ ἄλλες Ἐπιτροπὲς καὶ φορεῖς, στὴν προετοιμασία ἐιδικῶν ἐκδόσεων, ὅπως ὁ τόμος «Ἐκκλησία καὶ Μεταμοσχεύσεις», καὶ στὴ διοργάνωση Ἡμερίδων, Μεταπτυχιακῶν Σεμιναρίων (μὲ θέματα «Εὐθανασία» καὶ «Ἐμβρυϊκὴ Ἐξέλιξη καὶ Αναπαραγωγικὲς Τεχνικὲς») καὶ ἄλλων ἐκδηλώσεων, ποὺ πραγματοποιοῦνται στὸ Κέντρο Βιοϊατρικῆς Ἠθικῆς καὶ Δεοντολογίας στὸ Ἀγιορείτικο Μετόχι τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου στὸν Βύρωνα.

Ἰδιαίτερα σημαντικὲς γιὰ τὴν ἐνημέρωση τῶν κληρικῶν ἦταν τέλος οἱ ἐμπεριστατωμένες εἰσηγήσεις τοῦ Ἀντιπρύτανη τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Καθηγητῆ Ἱατροδικαστικῆς τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Ἀντωνίου Κουτσελίνη μὲ θέμα «Ἐγκεφαλικὸς θάνατος: Ἱατρικὴ καὶ ἠθικοδεοντολογικὴ προσέγγιση» καὶ τοῦ Καθηγητῆ Χριστιανικῆς Ἠθικῆς καὶ Κοινωνιολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης κ. Γεωργίου Μαντζαρίδη μὲ θέμα «Θεολογικὴ θεώρηση τῶν μεταμοσχεύσεων».

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 5ης Μαρτίου 2002

Συνήλθε σήμερα, Τρίτη 5 Μαρτίου 2002, σὲ τακτικὴ Συνεδρία ἡ Διάρκῃς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου στὴ συνήθη αἴθουσα τοῦ Συνοδικοῦ. Γενομένης προσευχῆς ἀνεγνώσθησαν οἱ διοικητικὲς καὶ οἱ ὑπηρεσιακὲς Πράξεις τῆς Συνοδικῆς Ἐξουσιοδοτήσεως ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, οἱ ὁποῖες καὶ ἐνεκρίθησαν.

Κατόπιν, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἔθεσε ἐνώπιον τῶν Μελῶν τῆς Δ.Ι.Σ. τὸ γνωστὸ ζήτημα τῆς Ἑνορίας τοῦ Ἁγίου Σώστη. Στὴν ἀρχὴ παρουσίασε συνοπτικὰ τὴν διευθέτησιν ἀλλὰ καὶ τὴν δημιουργία τοῦ ζητήματος αὐτοῦ καὶ διετύπωσε τὴν πρότασιν γιὰ τὴν ἐπανεισαγωγή τοῦ θέματος ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ὅταν αὐτὴ θὰ συγκληθεῖ. Ἐπηκολούθησε εὐρεία συζήτηση, στὴν ὁποία ἔλαβαν μέρος ὁ ἴδιος ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος καὶ κατὰ σειράν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες: Κερκύρας κ. Τιμόθεος, Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος, Θηβῶν κ. Ἱερώνυμος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, Γρεβενῶν κ. Σέργιος, Παραμυθίας κ. Τίτος καὶ Ζιχνῶν κ. Σπυρίδων.

Ἡ συζήτηση ἐπεξετάθη γενικότερα στὸ θέμα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Συνοδικοῦ συστήματος καὶ οἱ Συνοδικοὶ Ἱεράρχες διετύπωσαν τίς ἀπόψεις των. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος ὑπεραμύνθηκε τοῦ Συνοδικοῦ συστήματος καὶ παρέθεσε πλεῖστα ὅσα στοιχεῖα ἐπιβεβαιοῦντα τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ ὑπὸ τῆς Ι.Σ.Ι. καὶ τῆς Δ.Ι.Σ. ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ἰδίου προσωπικὰ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Ἀρχιερατικῆς διακονίας του καὶ ἰδιαίτερα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων του ὡς Ἀρχιεπισκόπου. Τελικῶς κατὰ τὴν διεξαχθεῖσα ψηφοφορία ἡ πρότασις τοῦ Μακαριωτάτου ἐνεκρίθη μὲ δέκα ψήφους. Ἐκ τῶν μὴ ψηφισάντων, ὁ Σεβασμιώτατος Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος ὑπεστήριξε ὅτι τὸ θέμα δὲν δύναται νὰ συζητηθῇ οὔτε στὴν Ἱεραρχία, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει Ἐπίσκοπος - Μητροπολίτης στὴν Μητρόπολιν Νέας Σμύρνης. Ὁ Σεβασμιώτατος Κερκύρας κ. Τιμόθεος ὑπεστήριξε ὅτι θεωρεῖ τὸ θέμα λελυμένο καὶ ὅτι πρέπει νὰ μὴν ὑπάρξει μεταβολὴ σ' αὐτὸ ποὺ ἔχει ἀποφασισθεῖ καὶ ποὺ ὡς Πράξις δημοσιεύθηκε στὴν Ἐφημερίδα

τῆς Κυβερνήσεως. Ὡσαύτως ὁ Σεβασμιώτατος Θηβῶν κ. Ἰερώνυμος διευκρίνησε ὅτι ἡ Ι.Σ.Ι. πρέπει νὰ ἀποφασίσαι καὶ ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος, ἐὰν ἡ Δ.Ι.Σ. ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ρυθμίζει ὅρια Μητροπόλεων καὶ μετακινήσεις ἐνοριῶν.

Στὴ συνέχεια καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπιστολῶν μεταξύ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν γιὰ τὸ θέμα τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Σώστη ἀλλὰ καὶ γιὰ ἄλλα ἐκκλησιαστικά προβλήματα ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἐπρότεινε νὰ ἀποσταλεῖ Ἐγκύκλιος τῆς Δ.Ι.Σ. πρὸς ὅλους τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς ὁποίας θὰ συνιστάται ἡ ἀποφυγὴ τῆς κοινοποιήσεως τῶν ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα ἀπευθύνονται πρὸς τὴν Δ.Ι.Σ., πρὸς ὅλους τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας μας. Κατὰ τὴν ἰσχύουσα δεοντολογία, ἐγγραφο μὲ πρωτόκολλο ἀπευθυνόμενο πρὸς τὴν προϊσταμένη διοικητικὴ ἀρχὴ ὅπως εἶναι ἡ Δ.Ι.Σ., δὲν εἶναι ἐπιτρεπτό νὰ κοινοποιεῖται πρὸς οἰουσδήποτε ἄλλους ἀποδέκτες. Ἐπὶ αὐτῇ συζητήσῃ καὶ ἡ πρόταση ἐνεκρίθη μὲ ἑνδεκα ψήφους.

Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἀνεφέρθη εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία θὰ μεταβῇ στὸ Βατικανὸ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ νὰ ἀνταλλάξει ἀπόψεις καὶ νὰ ἐνημερωθεῖ μὲ ἀμοιβαιότητα μὲ τὶς ἀρμόδιες Ἐπιτροπὲς τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τὰ θέματα ποιμαντικῆς μέριμνας καὶ προβληματισμοῦ γιὰ τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτη Ἀττικῆς κ. Παντελεήμονα, τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτη Κερκύρας κ. Τιμόθεον, τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Ἀχαΐας κ. Ἀθανάσιον, τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννην καὶ τοὺς Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτες κ. Ἐπιφάνιον Οἰκονόμου καὶ κ. Ἰγνάτιον Σωτηριάδη.

Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη θὰ συμμετάσχει σὲ εἰδικὲς Συνεδρίες μὲ τὶς ἐκεῖ ἀρμόδιες ἐπιτροπές, ὅπου θὰ τεθοῦν θέματα ὅπως: χριστιανικὴ κληρονομία καὶ ταυτότητα τῆς Εὐρώπης, σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωση, ὁ ἀποχριστιανισμὸς τῆς Εὐρώπης, τὸ ὑπὸ κατάρτιση Σύνταγμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως, τὰ ζητήματα τῆς βιοηθικῆς, τὸ πρόβλημα τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευση, τὸ δημογραφικὸ καὶ οἱ ἀμβλώσεις καὶ πλεῖστα ἄλλα. Τὰ θέματα αὐτὰ τὰ ὁποῖα θὰ προτα-

θοῦν καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς ἐξετάζονται πλέον ὑπὸ τὴν προοπτικὴν ποὺ δημιουργεῖται στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωση μὲ ὅσα ὑπ' αὐτῆς ἔχουν θεσμοθετηθεῖ καὶ πρόκειται νὰ προταθοῦν γιὰ τὸ μέλλον τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης. Γιὰ τὸ μέλλον αὐτὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν οἱ χριστιανικὲς Ἐκκλησίαι ἔχουν μὴ τεράστια εὐθύνη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν πληρωμάτων τῶν καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἀνεύρουν τρόπους εὐεργετικῆς ἐπιρροῆς στὰ τεκταινόμενα στὴν Εὐρωπαϊκὴ ἡπειρό.

Διευκρινίζεται ὅτι ἡ μετάβασις τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴ Ρώμην γίνεται μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ ἀρμοδίου ὀργάνου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βατικανοῦ, τοῦ ὁποίου ἡγεῖται ὁ Καρδινάλιος Kasper. Ἀκολούθως ἐξετάσθησαν ὑπηρεσιακὰ θέματα.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 6ης Μαρτίου 2002

Συνήλθε σήμερον, Τετάρτη 6 Μαρτίου 2002, σὲ τακτικὴ Συνεδρία ἡ Διάρκῃς Ἱερᾷ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου στὴ συνήθη αἴθουσα τοῦ Συνοδικοῦ.

Γενομένης Προσευχῆς ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐνεκρίθησαν τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνεδρίας τῆς προηγουμένης ἡμέρας. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῶν Πρακτικῶν καὶ τοῦ Δελτίου Τύπου τῆς 5ης Μαρτίου σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Σώστη διευκρινίζεται ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ Εἰσήγησις - Πρότασις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου εἶχε ὡς ἐξῆς: «*Ἰταρ' ὅτι θεωρεῖ τὸ θέμα λήξαν καὶ ἐνῶ ἔχει ληφθεῖ ἡ ἀνάλογη ἀπόφασις τόσο ἀπὸ τὴν Δ.Ι.Σ. ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν Ι.Σ.Ι., γιὰ λόγους προσωπικῆς τοῦ εὐαισθησίας, ἐπεὶδὴ ἐλάχιστοι ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς διετύπωσαν μίαν ἄλλη ἀποψιν, γιὰ τοῦτο εἰσηγείται καὶ παρακαλεῖ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὸ ὅπως τὸ θέμα τῆς Ἑνορίας τοῦ Ἁγίου Σώστη παραπεμφθεῖ στὴν Ι.Σ.Ι., προκειμένου αὕτη νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ἤδη ληφθεῖσα ἀπὸ τὴν Δ.Ι.Σ. καὶ τὴν Ι.Σ.Ι. ἀπόφασις*». Ἐπὶ αὐτῆς τῆς προτάσεως ἐψήφισε τὸ ἱερὸν Σῶμα.

Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος προέβη σὲ ἀνα-

κοινώσεις ἐπὶ τῶν ἐξῆς θεμάτων: 1) Γιὰ τὸ σχέδιο Νόμου περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως, 2) Γιὰ τὴν ἐπικείμενη ἐπίσκεψι τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τοῦ IPAN στὸ Μακαριώτατο, 3) Γιὰ τὶς δυνατότητες ἀξιοποιήσεως τοῦ πακέτου Prondī πρὸς ἐκτέλεση τῶν προγραμματισμένων ἐκκλησιαστικῶν ἔργων καὶ 4) Γιὰ τὶς προϋποθέσεις ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου τῶν Ἐθελοντῶν κατὰ τὴν Ὀλυμπιάδα τοῦ 2004, στὴν ἐπιτυχία τῆς ὁποίας ἐπιθυμεῖ νὰ συμβάλει καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἡ Ἐκκλησία μας.

Στὴ συνέχεια ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος παρυσίασε στὰ Μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. τὴν τελευταία Ἐπιστολὴ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο, ὡς Πρόεδρο τῆς Δ.Ι.Σ., καὶ ἐζήτησε τὶς ἀπόψεις τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ αὐτοῦ κειμένου. Ἐπηκολούθησε συζήτηση, ἀλλὰ δὲν ἐλήφθη καμμιὰ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Μετὰ ταῦτα συνεζητήθησαν ὑπηρεσιακὰ θέματα καὶ ἐλήφθησαν οἱ ἀνάλογες ἀποφάσεις.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 6ης Μαρτίου 2002

Ἐγινε γνωστὸ ὅτι στὸ τέλος τῆς ἐβδομάδος διοργανώνεται σὲ κεντρικὸ ξενοδοχεῖο τῶν Ἀθηνῶν διημερίδα μὲ τίτλο: «Θρησκευτικὴ ἐλευθερία: Θεωρητικὴ κατοχύρωσις καὶ σύγχρονη πραγματικότητα στὴν Ἑλλάδα».

Ὡς ὁργανωτὲς τῆς διημερίδος αὐτῆς παρουσιάζονται διάφοροι φορεῖς, κυρίως τοῦ ἐξωτερικοῦ, οἱ περισσότεροι ἄγνωστοι, ἀλλὰ καὶ ἐτερόκλητοι. Μεταξὺ αὐτῶν ἐμφανίζονται καὶ ὁργανώσεις τῆς Σαηντολογίας, τοῦ γνωστοῦ Κ.Ε.Φ.Ε.

Εἶναι ὅμως γνωστὸ ὅτι τὸ σωματεῖον τῆς Σαηντολογίας διελύθη (ἀποφάσεις Πρωτοδ. Ἀθηνῶν 7380/96 καὶ Ἐφετ. Ἀθηνῶν 10493/97) διότι: «εἶναι μία ὁργάνωσις μὲ ὁλοκληρωτικὰς δομὰς καὶ τάσεις ποὺ στὴν οὐσία περιφρονεῖ τὸν ἄνθρωπον, ἐνῶ ἐνεργεῖ ἐλεύθερα καὶ μόνον κατ' ἐπίφασιν προκειμένου καὶ ἀποκλειστικὰ νὰ προσελκύσει μέλη τὰ ὁποῖα στὴν συνέχεια ὑφίστανται... πλύσις ἐγκεφάλου, μὲ ἀπώτερο σκοπὸ τὴν δημιουργίαν κατευθυνόμενου τρόπου σκέψεως...». Ἐπίσης «διότι ἐπιδιώ-

κει σκοποῦς ξένους πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐλευθέρου ὄντος καὶ πρὸς τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ».

Εἶναι λοιπὸν ἀπορίας ἄξιον πῶς μὴ τέτοια ὁργάνωσις μπορεῖ νὰ συμμετέχει σὲ τέτοιες ἐκδηλώσεις καὶ νὰ παρουσιάζεται ὡς προστάτης καὶ τιμητὴς τῆς «θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων».

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 7ης Μαρτίου 2002

Συνήλθε σήμερα, Πέμπτη 7 Μαρτίου 2002, σὲ τακτικὴ Συνεδρία ἡ Διάρκῃς Ἱερᾶ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου στὴ συνήθη αἴθουσα τοῦ Συνοδικοῦ.

Γενομένης Προσευχῆς ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐνεκρίθησαν τὰ Πρακτικὰ τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

Ἀκολούθως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος εἰσηγήθηκε πρὸς τὴν Δ.Ι.Σ. τὸ θέμα: «Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ Μέσα Ἐνημερώσεως σήμερα». Στὴν εἰσήγησίν του ὁ Σεβασμιώτατος τόνισε ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα ἡ χρησιμοποίηση τῶν Μέσων Ἐνημερώσεως ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρότεινε τὴν ὁργάνωσιν Ἡμερίδας γιὰ δημοσιογράφους τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ρεπορτάζ γιὰ τὴν «χρησιμοποίησιν μιᾶς ξεχωριστῆς γλώσσας». Ὁ ἐλεγχος τῶν προσώπων ποὺ ἐμφανίζονται στὰ Μέσα Ἐνημερώσεως δὲν ἔχει σχέση μὲ στέρησιν ἐλευθερίας τοῦ λόγου οὔτε τῆς ἐπιβολῆς λογοκρισίας ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνεται, γιὰ τοιοῦτον σκοπὸν, ἐπὶ τῇ ποιότητι τοῦ λόγου καὶ τῆς συμπεριφορᾶς, ὑπογράμμισε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης καὶ πρότεινε νὰ μὴν μεταδίδεται ἡ Θεία Λειτουργία παρὰ μόνον ἀπὸ τὴν Κρατικὴν Τηλεόρασιν ἀπὸ τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῶν Ἀθηνῶν, κυρίως γιὰ τὴν ἀνάγκην τῶν ἀσθενῶν, καὶ τουλάχιστον νὰ γίνεται μετάδοσις Ἀκολουθιῶν καὶ Θείας Λειτουργίας ἐκτὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀπαγορευθεῖ ἡ εἴσοδος τῶν Τηλεοπτικῶν Συνεργειῶν στὸ Ἱερὸ Βῆμα. Ἰδιαιτέρη προσοχὴ πρέπει νὰ δοθῇ στοὺς ἐμφανιζομένους στὰ παράθυρα τῶν Δελτίων Εἰδήσεων καὶ στὴν ἐκπροσώπησιν τῆς Ἐκκλησίας. Γιὰ

τὸ Πρόγραμμα τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρότεινε νὰ καλύψει μὲ ἀναμεταδότες ὁλόκληρη τὴν Ἑλλάδα. Ἐπίσης ὁ Σεβασμιώτατος πρότεινε τὴν παραγωγή Ἐκκλησιαστικῶν Ντοκυμαντέρ. Μετὰ τὸ πέρας τῆς εἰσηγήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ἀκολούθησε ἐποικοδομητικὴ συζήτηση.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν προσώπων ποὺ ἐμφανίζονται στὴν τηλεόραση καὶ παρουσιάζουν ἰδιαίτερη ποιότητα, ἐγίνε ἀναφορά στὸν κ. Γεώργιο Παπαδάκη καὶ τὴν ἐκπομπή του «*Καλημέρα Ἑλλάδα*», ποὺ συν-επλήρωσε δέκα χρόνια ἐπιτυχημένης προβολῆς καὶ ἀπεφασίσθη νὰ τοῦ ἀποσταλεῖ συγχαρητήριο ἐπιστολὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὴν ἐπιτυχία του καὶ τὸν εὐλαβὴ τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ὁ ἴδιος καὶ οἱ συνεργάτες του ἀναφέρονται στὴν Ἐκκλησία.

Δεύτερη εἰσηγήσις ἐγίνε ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμο μὲ βάση τὸ ἔγγραφο ποὺ εἶχε ὑποβάλει στὴν Ἱερὰ Σύνοδο γιὰ τὶς ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. καὶ γιὰ τὰ θέματα ποὺ μπορεῖ νὰ ἀπασχολήσουν τὴν Ἱερὰ Σύνοδο ὑπὸ μιὰ νέα μορφή. Τὰ θέματα αὐτὰ εἶναι μὲ γενικοὺς τίτλους τὰ ἀντιαιρετικά, τὰ ποιμαντικά, τὰ διορθόδοξα, τὰ διοικητικά, τὰ οἰκονομικά, τὰ εὐρωπαϊκὰ καὶ τὰ οἰκιστικά καὶ μὲ ἐπιμέρους τίτλους οἱ αἵρέσεις, οἱ σχέσεις μετὰ τῶν ὁμοδόξων καὶ ἑτεροδόξων, τὰ οἰκονομικά τῆς Ἐκκλησίας, τὸ πρόβλημα τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου, τὸ ζήτημα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Προγραμμάτων, ἡ ἀνανέωση τῆς Ἑνορίας, τοῦ Ἀμβωνος, τῆς Ἐξομολογήσεως, ἡ γυναίκα τῆς ὑπαιθρου, ἡ ὁποία ὑφίσταται ξεχωριστὲς ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴν τηλεόραση, καθὼς καὶ οἱ νέες προοπτικὲς γιὰ τοὺς μικροὺς οἰκισμοὺς τῆς ἐπαρχίας. Ἀκολούθησε ἐνδιαφέροντα συζήτηση ἐπὶ τῶν θεμάτων αὐτῶν.

Ἀναφορικά μὲ τὸ πρόβλημα τῶν αἱρέσεων καὶ εἰδικὰ ὅσον ἀφορᾷ στοὺς Χιλιαστὲς, Πεντηκοστιανούς, Νεοπαγανιστὲς καὶ Σαηντολόγους, ἐλήφθη ἀπόφασις νὰ γίνει μιὰ Πράξις - Διαμαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς πλῆθος ἀποδεκτῶν γιὰ τὴν διασφάλισις τῶν πνευματικῶν δικαιωμάτων τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, ποὺ εἶναι μέλη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι πραγματικότητα βεβαιωμένη, ὅτι περισσότερο ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἄλλη χώρα στὴν Εὐρώπῃ ἡ Ἑλλάς καὶ οἱ πολῖτες της ταλαιπωροῦνται ἀπὸ τὶς αἵρέσεις, τὶς προπαγάνδες καὶ τὶς σέκτες ποὺ ἐπιδιώκουν νὰ ἐκμεταλλευθοῦν τὴν

ἰδιαίτερη κλήσι τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ μας στὰ θρησκευτικὰ ἐνδιαφέροντα.

Ἐπειδὴ σὲ ἄλλα ἐπίπεδα καὶ ἐκτὸς Ἑλλάδος γίνεται λόγος περὶ παραβιάσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σὲ βάρος ξένων προπαγανδῶν, ἡ πρότασις τοῦ Μητροπολίτου ἦταν ὅτι ἐφθασε ἡ ὥρα νὰ ἐκδηλωθεῖ ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ πνευματικὰ δικαιώματα τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων πολιτῶν, διότι δὲν διαφεύγει τῆς προσοχῆς ὅτι, ὅποιοι καὶ ἂν εἶναι οἱ Χιλιαστὲς, οἱ Πεντηκοστιανοί, οἱ Σαηντολόγοι, τὰ μέλη αὐτῶν τῶν προπαγανδῶν εἶναι πρῶν Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, μέλη τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἐπείσαν θύματα αὐτῶν τῶν αἱρέσεων ποὺ δροῦν στὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάσισε ὅλες αὐτὲς οἱ ὁμάδες θεμάτων νὰ παραπεμφθοῦν σὲ ἀρμόδιες Συνοδικὲς Ἐπιτροπές, οἱ ὁποῖες θὰ εἰσηγηθοῦν περὶ τοῦ πρακτέου.

Τρίτο θέμα, τὸ ὁποῖο ἀπασχόλησε τὴν Ἱερὰ Σύνοδο, ἦταν τὸ πρόβλημα ποὺ ἔχει ἀνακύψει μὲ τὴν Ἱερὰ Μονὴ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ναυπάκτου. Μετὰ ἀπὸ πρότασις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως ἀπεφασίσθη νὰ εἰδοποιηθεῖ ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Σπυρίδων Λογοθέτης, Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, νὰ παρουσιασθεῖ μαζί μὲ δύο μοναχοὺς συνεργάτες του καὶ τὸν Γραμματέα τῆς Μονῆς, ἐνώπιον Ἐπιτροπῆς Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν, ἀποτελουμένης ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμον, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμον καὶ Γρεβενῶν κ. Σέργιον, οἱ ὁποῖοι θὰ τοὺς ἐνημερώσουν καὶ θὰ τοὺς ἀκούσουν καὶ στὴ συνέχεια ἡ Ἱερὰ Σύνοδος θὰ λάβει τὶς ἀποφάσεις της.

Τέλος ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ἀσχολήθηκε μὲ ὑπηρεσιακὰ θέματα.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 7ης Μαρτίου 2002

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ
Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὴ Διαθρησκειακὴ
συνάντησις στὴν Ἱερὰ Βασιλικὴ καὶ
Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Κύκκου Κύπρου

Στὰ πλαίσια τοῦ διαλόγου τῶν θρησκειῶν καὶ

τῶν πολιτισμῶν διοργανώνεται διεθνῆς διαθρησκειακὴ συνάντηση με θέμα: «*Συνάντηση Θρησκειῶν καὶ Πολιτισμῶν*», ἀπὸ τὸ Πολιτιστικὸ Ἰδρυμα τῆς Μονῆς Κύκκου «*Ἀρχάγγελος*» στὴ Λευκωσία, ἀπὸ αὐριό 8 ἕως 11 Μαρτίου ἐ.ε.

Στὴν παραπάνω συνάντηση ἔχουν προσκληθεῖ νὰ λάβουν μέρος προσωπικότητες, λαϊκοὶ καὶ κληρικοί, ἀπὸ τὸν κόσμον γιὰ νὰ συζητήσουν θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν συνάντηση τῶν πολιτισμῶν σὲ ἓνα τόπον ποὺ ἀποτελεῖ σταυροδρόμι τῶν πολιτισμῶν καὶ τῶν θρησκειῶν καὶ ταυτόχρονα ἓναν τόπον ποὺ πληρώνει σκληρὰ τὸ γεγονός ὅτι γειννιάζει μὲ ἐστίες διεθνῶς ἐντάσεως σὲ ἓνα γεωπολιτικὰ κρίσιμο σταυροδρόμι διεθνῶν συμφερόντων.

Τὰ θέματα, τὰ ὁποῖα θὰ ἀναπτυχθοῦν εἶναι ἡ «*εἰρήνη καὶ ἡ δικαιοσύνη στὸν κόσμον*», «*θρησκεία καὶ νεωτερικότητα*» καὶ «*ταυτότητα καὶ ἐτερότητα*». Μηνύματα θὰ ἀποστέλλουν οἱ προκαθήμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν, πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ διαφόρων κομμάτων καὶ Κρατῶν, ἐνῶ τηλεοπτικὰ μηνύματα θὰ ἀπευθύνουν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἰσλαμικῆς Δημοκρατίας τοῦ Ἰράν κ. *Hatami Mohammed*, ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος καὶ ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρωσίας κ. Ἀλέξιος. Τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος θὰ ἐκπροσωπήσει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ, ὁ ὁποῖος καὶ θὰ ἀπευθύνει καὶ σχετικὸ μῆνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 8ης Μαρτίου 2002

Συνήλθε σήμερον σὲ τακτικὴ Συνεδρία ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ συνέχισε τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας Διατάξεως.

Ἐκ τῆς Συνεδρίας ἀπουσίαζαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Μαρωνείας κ. Δαμασκηνὸς καὶ Κερκύρας κ. Τιμόθεος.

Μετὰ τὴν προσευχὴ ἀνεγνώσθησαν τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνεδρίας τῆς προηγουμένης ἡμέρας, τὰ ὁποῖα

καὶ ἐνεκρίθησαν.

Ἀκολούθως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος εἰσηγήθη τὸ θέμα «*περὶ τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν*». Τὸ θέμα αὐτὸ προέκυψε ἀπὸ τὴν κατάθεση προτάσεως ὀκτῶ Βουλευτῶν στὴν Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, γιὰ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ καύσις τῶν νεκρῶν στοὺς ἐτεροδόξους καὶ στοὺς ἐτεροθρήσκους. Ἐπίσης τὸ θέμα ἐτέθη δημοσιογραφικὰ, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπιθυμίας τῆς Πριγκιπίσσης Μαργαρίτας τῆς Μεγάλης Βρετανίας, νὰ καεῖ τὸ σῶμα τῆς, μετὰ τὴν Θρησκευτικὴν Τελετὴν. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, ἀνεφέρθη εἰσαγωγικὰ στὴν ἐπικαιρότητα τοῦ θέματος καὶ ἀκολούθως, παρουσίασε τὴν ὑποχρεωτικὴ Ταφὴ τῶν νεκρῶν σὲ ὁλόκληρον τὸν Ἑλλαδικὸν χώρον, κατὰ τὴν Προϊστορικὴ Περίοδον, κατὰ τὴν Γεωμετρικὴν Περίοδον καὶ κατὰ τὴν Ἱστορικὴν Περίοδον, γεγονός τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰς ἀρχαιολογικὰς ἐρευνάς, μέχρι καὶ προχθὲς μὲ τὸ ἀνάκτορον τοῦ Μενελάου, σὲ ὅλες τὰς περιοχὰς τῆς Πατρίδος μας. Κατὰ τὴν Χριστιανικὴν Περίοδον καὶ σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐπεκράτησε ἡ Ταφὴ τῶν νεκρῶν μέσα στὴ γῆ, ὅπως ἀκριβῶς τηρεῖται μέχρι σήμερον. Ἡ Ἐκκλησία μὲ τὴν Ταφὴ τῶν νεκρῶν, διακηρύσσει τὴν πίστη τῆς στὴν αἰωνιότητα τῆς ψυχῆς, στὴν μέλλουσα Ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, τιμᾷ τοὺς νεκροὺς καὶ παρηγορεῖ τοὺς οἰκτεῖους τῶν.

Ἀντίθετα ἡ καύσις τῶν νεκρῶν, εἶπε ὁ Εἰσηγητὴς, εἶναι πράξις βίας, πράξις μηδενισμοῦ, πράξις προσβολῆς τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως καὶ πράξις προσβολῆς τῶν κεκοιμημένων. Ὅλοι οἱ προβαλλόμενοι λόγοι γιὰ νὰ γενικευθεῖ ἡ καύσις τῶν νεκρῶν, ἀποδεικνύονται ἀστήρικτοι, ἀφοῦ τὰ ἀποτρεφρωτήρια θὰ ἀποδειχθοῦν ἐνοχλητικοὶ χώροι μόλυνσεως τοῦ περιβάλλοντος. Ἐπίσης ὁ Εἰσηγητὴς ἀνεφέρθη στοὺς Λογοτέχνες Διονύσιον Σολωμόν, Κωστὴν Παλαμᾶ καὶ Κωνσταντῖνον Καβάφην, ποὺ ὁμιλοῦν μὲ εὐσέβεια γιὰ τὰ ὁστᾶ, γιὰ τὰ Κοιμητήρια καὶ γιὰ τοὺς κεκοιμημένους. Ἀναφερθεὶς δὲ στὴ σημασίαν τοῦ Τάφου, τοῦ Σταυροῦ, τῶν κεριῶν, τῶν εὐχῶν, τοῦ λιβανωτοῦ, τῶν ὁστών καὶ τῆς Ἀνακομιδῆς αὐτῶν, ἐσημείωσε χαρακτηριστικὰ: «*Ὁ Μωάμεθ ὁ Πορθητὴς κατέσκαψε τοὺς Τάφους τῶν Αὐτοκρατόρων στὴν αὐλὴ τοῦ Ναοῦ τῶν*

Ἀγίων Ἀποστόλων καὶ ἔρριξε τὰ ὁστὰ των στὸν Κεράτιο Κόλπο, λέγοντας στοὺς σκλαβωθέντες, ὅτι *“ἀφοῦ δὲν ὑπάρχουν στὸ χῶμα τῆς Πόλης οἱ Πατέρες σας, εἴστε ξένοι σ’ αὐτὸν τὸν τόπο”*. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ», συνέχισε, «πα-
ραμένει ἀμετακίνητη στὶς ἀρχές της περὶ τῆς Ταφῆς τῶν νεκρῶν, ἡ ὁποία τελικὰ μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει διατυπωθεῖ σὲ Δόγμα, ἀλλὰ ἐπειδὴ συνδέεται μὲ τὴν ἀλήθεια τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν αἰωνιότητα καὶ τὴν Ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, εἶναι τελικὰ ἀπαράβατο θέσμιον». Ἐπὶ τῆς Εἰσηγή-
σεως ἐπηκολούθησε εὐρεία συζήτηση, ἐπαναδια-
τυπώθηκε ἡ ἀμετακίνητη θέση τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ταφή τῶν νεκρῶν καὶ ἡ ἀπόρριψη τῆς ἐπιδιωκομέ-
νης καύσεως αὐτῶν, τὰ δὲ ἐπιμέρους ποιμαντικά θέματα τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, παρέπεμψε στὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας.

Στὴν συνέχεια, Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Συνοδικῶν Μη-
τροπολιτῶν Ἀλεξανδρουπόλεως, Γρεβενῶν καὶ
Θηβῶν συνειργάσθη μετὰ τοῦ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς
Μονῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Ναυπάκτου,
Ἀρχιμανδρίτου π. Σπυρίδωνος Λογοθέτη καὶ τριῶν
Μοναχῶν συνεργατῶν του, προκειμένου νὰ ἐξευ-
ρεθοῦν οἱ προϋποθέσεις διευθετήσεως τῶν προ-
βλημάτων ποὺ ἔχουν ἀνακύψει μετὰ τῆς Ἱερᾶς
αὐτῆς Μονῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπά-
κτου. Ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, λαβοῦσα
ὑπ’ ὄψιν καὶ τὶς ἀπόψεις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μη-
τροπολίτου Ναυπάκτου κ. Ἱεροθέου, τὶς ὁποῖες ἔχει
ἐκθέσει ἐγγράφως καὶ αὐτοπροσώπως, κατέληξε
σὲ μία μορφή συμφωνίας, ἡ ὁποία θὰ ἀρχίσει ἄμε-
σα, μὲ τὴν συνάντηση τοῦ Ἡγουμένου καὶ τῶν Μο-
ναχῶν μετὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Ναυπάκτου. Βασικὴ ἀρχὴ τῆς ἐπιδιωκομένης διευ-
θετήσεως τῶν διαφορῶν, ὑπῆρξε ἡ πατροπαράδο-
τη καὶ κανονικὴ καὶ κατὰ νόμον τηρουμένη Τάξις τῆς
Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ὑπακοή καὶ τὴν ἔμπρακτὴ ἐκφρα-
ση σεβασμοῦ τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ τῶν Μονα-
στικῶν Ἀδελφοτήτων πρὸς τὸν Πνευματικὸ καὶ Δι-
οικητικὸ Προϊστάμενο τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας, ποὺ
εἶναι ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος καὶ ὁ ὁποῖος πατρικῶς
μεριμνᾷ περὶ αὐτῶν. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος θὰ παρακο-
λουθήσῃ τὴν ἐξέλιξη τῆς προσπάθειας αὐτῆς καὶ
εὐχεται ὅπως ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης
ἐμπνεύσει τὸ καλύτερο ἀποτέλεσμα.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 8ης Μαρτίου 2002

Μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ παγκοσμίου ἑορτασμοῦ γιὰ
τὴν Ἡμέρα τῆς Γυναίκας ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς Ἑλλάδος τιμώντας τὴν προσφορὰ τῆς
Γυναίκας στὴν οἰκογένεια, τὴν κοινωνία καὶ τὸν πο-
λιτισμὸ ὑπογραμμίζει τὴν ἐξαιρετικὴ θέση ποὺ κατέ-
χει στὴν Ὁρθόδοξία καὶ ἡ ὁποία συμπυκνώνεται στὴν
τιμὴ πρὸς τὸ πρόσωπο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ἡ Διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου ἀποκατέστησε
τὴν γυναῖκα στὴν ἴδια θέση μὲ τὸν ἄνδρα: *«οὔτε
ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς ἐν
Κυρίῳ»*, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Α΄ Κορ. 11,
11). Οἱ κοινωνικὲς ἀνισότητες διὰ μέσου τῶν αἰώ-
νων, ὅμως, συντήρησαν καταπιεστικὲς καὶ ὑποτι-
μητικὲς ἀντιλήψεις γιὰ τὴν Γυναῖκα, ἡ ὁποία ἐπι-
φορτιζόταν κάθε εὐθύνη στὴ διατήρηση τοῦ
ἀνθρώπινου γένους, τὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν καὶ
τὴ συντήρηση τῆς οἰκογενείας, χωρὶς νὰ διαθέτει
οὐσιαστικὰ ἐχέγγυα γιὰ τὴν ἀξιοπρέπειά της.

Στὶς ἡμέρες μας ἡ ἀξία τῆς προσφορᾶς τῆς Γυ-
ναίκας σὲ κάθε κοινωνικὸ τομέα ἔχει γίνῃ ἀντιλη-
πτὴ καὶ σταδιακὰ γίνεται κατανοητὴ ἡ ρῆσις τοῦ
Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν *«οὐκ ἐνὶ ἄρσεν ἡ θήλυ»*
(Γαλ. 3, 28) καὶ ἡ ἀμοιβαιότητα τῶν ὑποχρεώσεων
μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Ἀσφαλῶς μένουν ἀκόμη πολλὰ νὰ γίνουν πρὸς
αὐτὴ τὴν κατεύθυνση καὶ ἡ Ἐκκλησία δίδει τὴν δική
της μαρτυρία γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς θέσεως καὶ
τῆς προσφορᾶς τῆς Γυναίκας στὴν Οἰκουμένη. Πα-
ράλληλα τονίζεται ἡ συμμετοχὴ τῆς Γυναίκας στὸ
ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου πρωτοστατεῖ στὸν φι-
λανθρωπικὸ καὶ κοινωνικὸ τομέα, ἔχοντας ὡς πρό-
τυπο τὸ ὠραιότερο καὶ ἱερότερο γυναικεῖο Πρόσω-
πο τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, ἐκεῖνο τῆς Ὑπεραγίας
Θεοτόκου, ἀλλὰ καὶ *«τὰ νέφη τῶν γυναικῶν»*, ποὺ
ἔδωσαν Ἀγίους στὴν Ἐκκλησία μας, εὐεργέτες τῆς
ἀνθρωπότητος, στυλοβάτες τοῦ πολιτισμοῦ.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ 89.5 FM

**Ἡ μηνιαία ραδιοφωνικὴ ἐπικοινωνία
τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου**

Μέτρα κατὰ τῆς σήψης τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας

καὶ τῆς διαφθορᾶς προτίθεται νὰ πάρει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία ὅπως ἐξηγγεῖλε διὰ τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου πῶς δὲν πρόκειται νὰ μείνει ἀδιάφορη καὶ ἀπαθὴς ἐνώπιον τῆς κρίσης τοῦ διανύει ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς ἀλλὰ καὶ τῆς ὁρατῆς κατάρπτωσης τῶν ἠθικῶν ἀξιών.

Στὴν τακτικὴ μηνιαία ἐπικοινωνία του μὲ τοὺς ἀκροατὲς τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 89.5 FM, μέσω τῆς ἐκπομπῆς ποὺ παρουσιάζει ὁ ἐκπρόσωπος Τύπου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀρχιμανδρίτης Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δὲν ἔκρυψε τὴν ἀνησυχία του καὶ τὸν προβληματισμὸ του γιὰ τὴ μεθοδικὴ διάβρωση ποὺ ἐπιχειρεῖται στὸν ἐλληνικὸ λαὸ μέσω τῆς νόμιμης καὶ παράνομης διάδοσης τοῦ τζόγου, τῆς ἐπιχειρηματικῆς διαπλοκῆς μὲ τὴν πολιτικὴ ἐξουσία, τῆς διαφθορᾶς ἀλλὰ καὶ τῆς ἐξάπλωσης τῶν ναρκωτικῶν. Ἐνώπιον αὐτῆς τῆς τραγικῆς ἐπικίνδυνης κατάστασης γιὰ τὴν πορεία τοῦ ἔθνους μας, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὅπως εἶπε ὁ Μακαριώτατος, δὲν πρόκειται νὰ ἔχει ρόλο ἀπλοῦ θεατῆ καὶ παρατηρητῆ. Ἀντιθέτως θὰ πρέπει ὡς θεματοφύλακας τῶν ἀξιών καὶ τῆς ἐλληνορθόδοξης παράδοσης αὐτοῦ τοῦ τόπου νὰ ὀρθώσει, ὡς ἀντίδοτο στὴν ἠθικὴ κατάρπτωση τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, τὸν πνευματικὸ πλοῦτο καὶ τοὺς θησαυροὺς τῆς πίστεως συμβάλλοντας ριζικὰ στὸν τερματισμὸ τῆς κοινωνικῆς σήψης.

«Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι διανύουμε μιὰ περίοδο μεγάλης καὶ ὀξείας πνευματικῆς κρίσεως στὸν τομέα τοῦ πολιτισμοῦ μας... Μιλάμε γιὰ μιὰ σήψη πνευματικῆ, ἡ ὁποία ἀπλώνεται σιγὰ σιγὰ καὶ ἀπειλεῖ νὰ κυριεύσει ὅλη τὴ χώρα μας καὶ βέβαια ἴσως ὅλη τὴν Εὐρώπη. Τὰ δύο κυρίαρχα θέματα τῶν τελευταίων ἡμερῶν εἶναι ὁ τζόγος καὶ ἡ διαφθορά. Δύο πράγματα ποὺ κυριαρχοῦν στὸ λεξιλόγιο τῶν σύγχρονων Ἑλλήνων. Ὁ τζόγος καὶ μαζὶ ταυτόχρονα καὶ τὸ χρηματιστήριό ὑπῆρξαν αὐτὰ ποὺ πρωταγωνίστησαν τὸν τελευταῖο καιρὸ σὲ σκάνδαλα μὲ τὰ ὁποῖα χρεώνεται ἡ ἐλληνικὴ κοινωνία ὅπου πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχασαν περιουσίες, ἔχασαν τὰ χρήματά τους. Γενικότερα ἡ διαφθορά ἡ ὁποία κυριαρχεῖ στὸ δημόσιο ἀλλὰ καὶ στὸν ἰδιωτικὸ τομέα εἶναι ὅπως δὴποτε διαπιστώσεις, οἱ ὁποῖες γεννοῦν ἀνη-

συχία. Βεβαίως καὶ ὁ κ. πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἔκανε αὐτὴ τὴ διαπίστωση ἡ ὁποία δὲν εἶναι καθόλου τιμητικὴ γιὰ τοὺς καιροὺς μας καὶ γιὰ τὴν ἐποχὴ μας», ἐπεσήμανε ὁ Μακαριώτατος. «Καὶ ἐμεῖς, ὡς ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας, προβληματιζόμεθα –πρόσθεσε– καὶ πολλές φορές προσωπικὰ μέσω τῶν κηρυγμάτων μου κάνω λόγο γι' αὐτὴ τὴν κατάσταση τῆς πνευματικῆς μας κρίσεως. Διότι φοβᾶμαι ὅτι ἂν δὲν ὑπάρξει μιὰ ἀνάσχεση καὶ ἂν οἱ ἄνθρωποι δὲν θελήσουν νὰ προβληματισθοῦν καὶ νὰ σταθοῦν μὲ ἐπίγνωση μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ νέο φαινόμενο ποὺ τείνει νὰ χαρακτηρίσει πλέον τὴν ἐποχὴ μας, θὰ παραστοῦμε μάρτυρες καὶ πολλῶν ἄλλων ἐκφυλιστικῶν ἐκδηλώσεων, οἱ ὁποῖες βεβαίως δὲν μᾶς τιμοῦν καθόλου, οὔτε τιμοῦν τὸν πολιτισμὸ μας».

Στὴ συνέχεια τῆς ἐκπομπῆς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος κατονόμασε καὶ περιέγραψε μὲ λειπτομέρειες τοὺς παράγοντες ἐκείνους ποὺ συνέβαλαν καὶ συνεχίζουν νὰ συμβάλλουν στὰ φαινόμενα αὐτά. Ὅπως χαρακτηριστικὰ εἶπε «ἡ κατάσταση αὐτὴ δὲν εἶναι κάτι τὸ ὁποῖο ἦρθε οὐρανοκατέβητο οὔτε ἀποτελεῖ κεραυνὸ ἐν αἰθρίᾳ. Ὅταν ἐμεῖς παριστάμεθα μάρτυρες στὰ περασμένα χρόνια τοῦ γενικότερου ξηλώματος τῶν πνευματικῶν ἀξιών ἀπ' αὐτὸν ἐδῶ τὸν τόπο. Ὅταν βλέπαμε πολλοὺς ἄνθρώπους ποὺ εἶχαν δῆθεν τὴν ἐτικέτα τῶν προοδευτικῶν καὶ προσηθοῦσαν νὰ βγεῖ ὁ Χριστὸς μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Ὅταν γίνονταν ἐπιθέσεις ἐναντίον τῶν πνευματικῶν ἀξιών ὡς δῆθεν συντηρητικῶν ἀξιών καὶ καθυστερημένων. Ὅταν διδάσκονταν τὰ παιδιά μας ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκολουθοῦν αὐτὲς τίς συνταγὲς διότι δῆθεν εἶναι συνταγὲς τῶν παππούδων καὶ τῶν γιαγιάδων μας, καὶ ὁποῖος τίς ἀκολουθῇ κινδυνεύει νὰ χαρακτηρισθεῖ ὀπισθοδρομικὸς καὶ καθυστερημένος. Ἐμεῖς τότε διαμαρτυρόμασταν καὶ ἐντατικοποιούσαμε τίς προσπάθειές μας μὲ μοναδικὸ σκοπὸ νὰ περισώσουμε στίς καρδιὰς τῶν Ἑλλήνων κυρίως αὐτὲς τίς περιουσίες πνευματικῆς ἀξίας, τίς ὁποῖες παραλάβαμε ἀπὸ τὴν παράδοσή μας τὴν ἐλληνορθόδοξη, προκειμένου ἔτσι νὰ μὴ φθάσουμε στίς σημερινὲς καταστάσεις, οἱ ὁποῖες γεννοῦν μελαγχολία καὶ γενικότερη ἀγωνία».

«Σήμερα καταρρέουν αὐτὰ τὰ ἰδεολογικὰ κλισέ

—συνέχισε— τὰ ὁποῖα χρησιμοποιήθηκαν κατὰ κόσμον τὴν τελευταία 30ετία γιὰ νὰ παρασύρουν τοὺς ἀνθρώπους καὶ μάλιστα τοὺς νέους μακριὰ ἀπὸ τὶς παραδοσιακὲς ἀρχὲς καὶ ἀξίες τοῦ τόπου αὐτοῦ. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ἡ μάχη τῶν ἰδεῶν, ὅπως τὴν χαρακτηρίζουμε, ὁδήγησε σήμερα στὸ νὰ βιώνουμε μία κατάσταση πνευματικῆς σήψευς. Ταυτόχρονα μποροῦμε νὰ προβλέψουμε ποιά θὰ εἶναι ἡ συνέχεια αὐτῆς τῆς κατάστασης ἐὰν δὲν ληφθοῦν ἐπείγοντως μέτρα γιὰ τὴν ἀνάσχεση αὐτοῦ τοῦ κακοῦ. Θὰ φθάσουμε σὲ ἀκραῖα κινήματα, τὰ ὁποῖα θὰ δημιουργήσουν νέες προβληματικὲς καταστάσεις γιὰ τὴ ζωὴ μας». Κατόπιν ὁ Μακαριώτατος ἐπιχείρησε νὰ καταγράψει ὀνομαστικὰ τὶς αἰτίες ποὺ βοήθησαν στὴν ἐξέλιξη αὐτῶν τῶν καταστάσεων. Ἀναρωτήθηκε γιὰ τὸ τί φταίει καὶ περιέγραψε ἓνα πρὸς ἓνα ὅλα αὐτὰ ποὺ εὐθύνονται γιὰ τὴν κατάντια καὶ τὴ σήψη ποὺ παρουσιάζει σήμερα ἡ ἐλληνικὴ κοινωνία. «Ἡ ἔλλειψη πνευματικῶν ἀξιών, οἱ ὁποῖες γονιμοποιήθηκαν μέσα στὴν ἱστορικὴ πορεία τοῦ λαοῦ μας, ἀναθρέφοντάς τον πνευματικὰ γιὰ πολλὰ δεκαετίες καὶ γιὰ αἰῶνες». Μὲ τὴν παρουσίαση παραδειγμάτων ἀπὸ τὴ σύγχρονη ἱστορία ὁ Μακαριώτατος ἀπέδειξε τὴν διαφορὰ νοοτροπίας καὶ ἀντιμετώπισης τῶν θεμάτων ποὺ ὑπῆρχε λίγες δεκαετίες πρὶν σὲ σύγκριση μὲ τὴν σημερινὴ ἐποχὴ. Ἐφερε μάλιστα ὡς παράδειγμα τὶς κινηματογραφικὲς ἐλληνικὲς ταινίες τοῦ '50 καὶ τοῦ '60, ποὺ τυγχάνουν τῆς γενικῆς ἐπιδοκιμασίας σὲ σύγκριση μὲ τὶς σημερινὲς ταινίες καὶ τὰ σήριαλ ἐπισημαίνοντας τὸ πόσο διαφορετικὰ μηνύματα προβάλλουν. Οἱ μὲν παλαιᾶς κινηματογραφικὲς ταινίες στὴν συντριπτικὴ τους πλειοψηφία μετέφεραν ὡς μήνυμα τὴν καταξίωση τοῦ γάμου, τὴν καταξίωση τῆς οἰκογένειας, τὸν σεβασμὸ τῶν γονέων, τὴν ὀρθὴ παρουσία τοῦ παπᾶ σ' ὅλα τὰ κοινωνικὰ προβλήματα. Ἀναφερόμενος στὶς σημερινὲς ταινίες ὁ Μακαριώτατος εἶπε: «Παντοῦ θὰ δεῖτε τὴ μοιχεία, τὸ διαζύγιο, τὸ συμφέρον καὶ τὸ κυνήγι τοῦ χρήματος καὶ τοῦ ἔρωτος. Θὰ δεῖτε ἐπομένως παρεκκλίσεις ἀπὸ τὴν ἠθικὴ ζωὴ καὶ τοὺς ἠθικοὺς κανόνες οἱ ὁποῖες τείνουν νὰ προβάλλονται ὅτι εἶναι ὁ κανόνας καὶ ὄχι ἀπλὲς παρεκκλίσεις. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὑπονομεύονται οἱ πνευματικὲς ἀξίες σ' αὐτὸ τὸ λαὸ καὶ τελικὰ θὰ βρεθοῦμε χωρὶς θεμέλια καὶ θὰ καταρρεύσει ὅλο τὸ οἰκοδόμημά μας. Τί θὰ ὠφελήσῃ αὐτὸν τὸν κόσμον νὰ

ἀποκτήσῃ χρήματα πολλὰ καὶ νὰ ζεῖ μέσα στὴν εὐημερία ὅταν οἱ πνευματικὲς ἀξίες ἔχουν ὑποχωρήσει, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν θεμέλιο τοῦ πολιτισμοῦ». Αὐτὰ τὰ θεμέλια ἐπιθυμοῦν, τόνισε ὁ Μακαριώτατος, «κάποιοι ἐκθεμελιωτὲς ποὺ λειτουργοῦν καὶ μοιάζουν ὡς τερμίτες, κατατρώγοντας τὰ σπλάχνα καὶ τὰ πνευματικὰ θεμέλια αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Ὁ Ἕλληνας σήμερα φαίνεται ὅτι εἶναι ἀηδισμένος ἀπὸ τὴν κατάσταση τῆς πνευματικῆς σήψευς καὶ τῆς ἐν γένει διαφθορᾶς, τὴ βρώμικη κατάσταση ποὺ ἐπικρατεῖ στὴν ἐλληνικὴ κοινωνία. Ἀρχίζει νὰ ἀναζητεῖ λοιπὸν τὰ ἀξιακὰ πρότυπα, τὰ ὁποῖα προβάλλονταν ἀπὸ τὶς κινηματογραφικὲς ταινίες τῆς περασμένης ἐποχῆς». Ὡστόσο, ὁ Μακαριώτατος ὑπογράμμισε ὅτι ὑπάρχουν καὶ οἱ ἐξαιρέσεις ἀπ' αὐτὴ τὴν κατάσταση καὶ ἔφερε ὡς παράδειγμα τὰ παιδιὰ τῆς ἐθνικῆς ποδοσφαιρικῆς ὁμάδος τῶν ἐφήβων, ποὺ διακρίνονται γιὰ τὸ σεβασμὸ τοὺς στὸ Θεὸ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ προσφάτως τὸν ἐπισκέφθηκαν στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ.

Ὁ Μακαριώτατος μάλιστα παρουσίασε ἀνάμεσα στὰ μέτρα ποὺ λαμβάνει ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν ἀποτροπὴ τῆς πνευματικῆς σήψης, τὴ δραστηριότητα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς μάλιστα τῶν ναρκωτικῶν, μὲ τὴν δημιουργία σὲ πρώτη φάση τῶν τεσσάρων συμβουλευτικῶν σταθμῶν σὲ ἀντίστοιχες ἐνορίες πρωτογενοῦς πρόληψης. Ἀποκάλυψε μάλιστα ὅτι ἡ Ἐκκλησία προσανατολίζεται ὡς συνέχεια τοῦ προγράμματος αὐτοῦ νὰ δημιουργήσῃ σὲ ἑκτασὶ ποὺ βρίσκεται λίγο ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀθήναν μιὰ ὁλοκληρωμένη θεραπευτικὴ κοινότητα.

Ὡς «Ἐκκλησία ἀγωνιζόμεθα, ὥστε νὰ μὴν μονιμοποιηθεῖ ἡ ἀνήθικη κατάσταση, ἡ ὁποία τείνει νὰ ἐπικρατήσῃ στὴν κοινωνία μας», εἶπε ὁ Μακαριώτατος. Μέσα στὸ πλαίσιο αὐτὸ ἐνέταξε καὶ τὸν ἀγῶνα τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὶς ταυτότητες, ὁ ὁποῖος εἶχε καὶ ἔχει ὡς στόχο τὴ διατήρηση τῆς ἰδιοπροσωπίας τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Ὅπως τόνισε, ὁ ἀγῶνας γιὰ τὶς ταυτότητες θὰ συνεχισθεῖ μέχρι νὰ στεφθεῖ ἀπὸ ἐπιτυχία.

Ὁλοκληρώνοντας ὁ Μακαριώτατος τόνισε πῶς τὸ μήνυμα ποὺ ἐκπορεύεται πλέον ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴν κατάσταση ἀποσύνθεσης καὶ πνευματικῆς σήψης τῆς κοινωνίας ὅτι «ἐφόσον καὶ ὁ ἴδιος ὁ λαὸς μας ἀντιδρᾷ καὶ πρέπει νὰ ἀντιδράσῃ μὲ πρωτο-

πόρο την Ἐκκλησία πρέπει νὰ συσπειρώσουμε ὅλο τὸν κόσμο γύρω ἀπὸ τίς πνευματικὲς ἀρχὲς καὶ ἀξίες γιὰ νὰ μπορούμε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι θὰ ὑπάρξει μιὰ ἀλλαγὴ τῆς καταστάσεως».

Περὶ τοῦ Ρ/Σ «Πειραϊκὴ Ἐκκλησία» καὶ τῆς ἱδρύσεως τηλεοπτικοῦ σταθμοῦ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία

Κατὰ τὴν συνέντευξή του ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ζήτησε ἀπὸ τὴν κυβέρνηση νὰ ταχθεῖ ὑπὲρ τῆς χορήγησης ἀδείας τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῆς Μητροπόλεως Πειραιῶς «Πειραϊκὴ Ἐκκλησία», χαρακτηρίζοντας τεράστια τὴν προσφορὰ τοῦ ἐν λόγῳ σταθμοῦ στὸν ἐλληνορθόδοξο πολιτισμὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία. «Ἡ “Πειραϊκὴ Ἐκκλησία” καλύπτει μιὰ πνευματικὴ ἀνάγκη ποὺ ἔχει ὁ λαός. Ἡ εἶδηση ὅτι μπορεῖ νὰ μὴν δοθεῖ ἄδεια στὸ σταθμὸ μᾶς ἔχει ἀνησυχήσει καὶ στενοχωρήσει», τόνισε ὁ Μακαριώτατος. Ἀναφέρθηκε ἀκόμη σὲ πρόσφατη τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία ποὺ εἶχε μὲ τὸν Μητροπολίτη Πειραιῶς Καλλίνικο ποὺ ἀπέβλεπε στὸν συντονισμὸ τῶν ἐνεργειῶν ὥστε νὰ ἀποτραπεῖ τὸ ἐνδεχόμενο ἀπόρριψης ἀδείας στὸν ραδιοφωνικὸ σταθμὸ ἀλλὰ καὶ στὴν ἐπιστολὴ ποὺ ἀπέστειλε στὸν ὑπουργὸ Τύπου γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Στὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς ἐπισημαίνεται ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο ὅτι τὸ ἐνδεχόμενο νὰ μὴν δοθεῖ ἄδεια θὰ ἔχει ἄσχημο ἀντίκτυπο γιὰ τὴν κυβέρνηση, «ἢ ὅποια μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ἀντιμετωπίζει τὴν Ἐκκλησία. Ταυτόχρονα ὅμως θὰ εἶναι καὶ ἓνα πλήγμα γιὰ τὴν ἴδια τὴν Ἐκκλησία, ἢ ὅποια χρησιμοποιεῖ τοὺς ραδιοφωνικοὺς σταθμούς της, ὅπουδήποτε καὶ νὰ λειτουργοῦν στὴν Ἑλλάδα, ὡς ἓνα διευρυμένο ἄμβωνα ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἐκπορεύονται τὰ μηνύματα τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς σωτηρίας». Παρομοίωσε μάλιστα τὸ σταθμὸ ὡς φάρμακο ἐναντίον τῆς πνευματικῆς σήψεως τῆς κοινωνίας.

Λαμβάνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ ἐρώτημα ἀκροατῶν ποὺ ἀφορούσε τὴν ἱδρύση τηλεοπτικοῦ σταθμοῦ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ὁ Μακαριώτατος δὲν ἔκρυψε τὴ θλίψη του ἀπὸ τὴν εἰκόνα ποὺ παρουσιάζουν ὀρισμένοι κληρικοὶ ποὺ καλοῦνται στίς διάφορες τηλεοπτικὲς ἐκπομπές. «Ὁρισμένοι ἐξ αὐτῶν –διευκρίνισε– δὲν καταθέτουν τὴν ἀποψη τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ τὴν προσωπικὴ τους ἀποψη, κάνοντας ζημιὰ,

εἴτε γιατί λένε πράγματα ποὺ δὲν εἶναι σωστά, εἴτε γιατί ἀπὸ χαρακτήρος εἶναι ὀξύθυμοι ἄνθρωποι...». Σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἱδρύση τηλεοπτικοῦ σταθμοῦ, ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τίς ἐπιφυλάξεις του χωρὶς ὥστόσο νὰ ἀποκλείσει ἓνα τέτοιο ἐνδεχόμενο, ὅταν πρωτίστως δημιουργηθοῦν οἱ κατάλληλες προϋποθέσεις. Τὸ θέμα, ὅπως τόνισε, μελετᾶται καὶ ἡ Ἐκκλησία τάσσεται ὑπὲρ τῆς ἱδρύσεως ἐνὸς τηλεοπτικοῦ σταθμοῦ εὐρύτερης ἀποδοχῆς ἀπὸ τὸν ἐλληνικὸ λαό. Τέλος, ὁ Μακαριώτατος ἀπάντησε σὲ ἐρωτήματα ἀκροατῶν δίδοντας πρακτικὲς συμβουλὲς γιὰ διάφορα θέματα.

(24.2.2002)

(Ἐκ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Τελετὴ κοπῆς Πρωτοχρονιάτικης βασιλόπιτας τῆς Ἑνώσεως Ἀποφοίτων Ἀμερικανικῶν Πανεπιστημίων

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος παρέστη χθὲς στίς 7 τὸ ἀπόγευμα στὴν τελετὴ κοπῆς τῆς Πρωτοχρονιάτικης Βασιλόπιτας τῆς Ἑνώσεως Ἀποφοίτων Ἀμερικανικῶν Πανεπιστημίων, ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴν Ἑλληνοαμερικανικὴ Ἑνωσι. Παρόντες στὴν τελετὴ ἦταν, μεταξύ ἄλλων, ὁ κ. Κρίς Σπύρου, Πρόεδρος τῆς Ἑλληνοαμερικανικῆς Ἑνώσεως, ὁ Καθηγητὴς κ. Εὐάγγελος Σορόγκας, Πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως Ἀποφοίτων Ἀμερικανικῶν Πανεπιστημίων καὶ πλῆθος μελῶν τῆς ὡς ἂν Ἑνώσεως.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ χαιρετισμοῦ του ὁ Μακαριώτατος καταδίκασε μὲ τὸν πλέον κατηγορηματικὸ τρόπο τὸ ἐπαίσχυντο φαινόμενο τῆς τρομοκρατίας, τὸ ὁποῖο, ὅπως τόνισε, παίρνει ἀνησυχητικὲς διαστάσεις μετὰ τὸ ἀποτρόπαιο καὶ ἀπάνθρωπο χτύπημα τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 2001.

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρθηκε ἐπίσης στὴ σημασία τῆς «εἰρηνικῆς ἐπανάστασης», ἔτσι ὅπως τὴ δίδαξε ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ὅπως ἐπισήμανε χαρακτηριστικὰ, «Ἐκεῖνος εἶναι ὁ μέγας ἐπαναστάτης ὅλων τῶν αἰώνων καὶ ὅλων τῶν ἐποχῶν, ἓνας πραγματικός, ἀλλὰ εἰρηνικός ἐπαναστάτης ὁ ὁποῖος στρέφει τὴν ἐπαναστατικὴ του ὁρμὴ ἀπέναντι στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ

μας». Καί κατέληξε: «Ἄν θέλουμε νὰ εἴμαστε καὶ ἐμεῖς ἀληθινοὶ ἐπαναστάτες, πρέπει νὰ ἀρχίσουμε ἀλλάζοντας τὸν ἴδιο μας τὸν ἑαυτό».

(15.2.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

**Τελετὴ κοπῆς τῆς Πρωτοχρονιάτικης
Βασιλόπιττας τοῦ Πανελληνίου Συλλόγου
Γονέων, Κηδεμόνων καὶ Φίλων Ἀτόμων
μὲ Προβλήματα Ὁράσης καὶ Πρόσθετες
Εἰδικές Ἀνάγκες «Ἀμυμῶνη»**

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος παρέστη χθὲς στὶς 7 τὸ ἀπόγευμα στὴν τελετὴ κοπῆς τῆς Πρωτοχρονιάτικης Βασιλόπιττας τοῦ Πανελληνίου Συλλόγου Γονέων, Κηδεμόνων καὶ Φίλων Ἀτόμων μὲ Προβλήματα Ὁράσης καὶ Πρόσθετες Εἰδικές Ἀνάγκες «Ἀμυμῶνη», ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴν Αἴθουσα Τελετῶν τοῦ Συλλόγου στὸ Ἑλληνικό. Παρόντες στὴν τελετὴ ἦταν, μεταξύ ἄλλων, ὁ πρῶν Ὑπουργὸς Ὑγείας καὶ Πρόνοιας κ. Σκουλάκης, ὁ Βουλευτὴς Αἰτωλοακαρνανίας κ. Κουρουτλής, οἱ Δήμαρχοι Ἑλληνικοῦ κ. Ἐφραιμίδης, Ἡλιουπόλεως κ. Γεωργάκης καὶ Γλυφάδας κ. Λανδράκης, καθὼς καὶ ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ ὡς ἄνω Συλλόγου.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ χαιρετισμοῦ τοῦ Ὁ Μακαριώτατος ἐπισήμανε ὅτι «ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ μεγαλύτερη δύναμη στὸν κόσμο, ἡ δύναμη ποὺ μπορεῖ νὰ ἀλλάξει πράγματα καὶ καταστάσεις καὶ νὰ νικήσει τὴ βία ποὺ ὑπάρχει στὴν κοινωνία μας». Ὑπογράμμισε μάλιστα ὅτι «ὁ Θεὸς δὲν εἶναι αἴτιος τῶν κακῶν, ἀλλὰ ἐπιτρέπει νὰ δοκιμαζόμαστε γιὰ νὰ δοκιμάζεται ἡ πίστη μας καὶ ἡ ἀντοχή μας». Ἀπευθυνόμενος πρὸς τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐπισήμανε ὅτι «ὅλοι πρέπει νὰ συμπαραστεκόμαστε στὰ Ἄτομα μὲ Εἰδικές Ἀνάγκες καὶ νὰ συμμεριζόμαστε τὸν πόνο καὶ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν». Καταλήγοντας ὁ Μακαριώτατος ἐξῆρε τὶς πρωτοβουλίες ἰδιωτῶν ποῦ, ὅπως ἀνέφερε, «συνέβαλαν τὰ μέγιστα, μαζὶ μὲ τὴν Πολιτεία καὶ τὴν Ἐκκλησία, στὴν εὐόδωση τῶν στόχων τοῦ Συλλόγου».

(17.2.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

**Ἐπίσκεψη στὸν Μακαριώτατο
τῆς Ἑθνικῆς Ὁμάδας Ποδοσφαίρου Ἑλπίδων**

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δέχθηκε σήμερα στὶς 12 τὸ μεσημέρι στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο τὰ μέλη τῆς Ἑθνικῆς Ὁμάδας Ποδοσφαίρου Ἑλπίδων, ἡ ὁποία θὰ συμμετάσχει στὴν τελικὴ φάση τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πρωταθλήματος τὸν προσεχὴ Μάιο στὴν Ἑλβετία.

Ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἀθλητές, ὁ Μακαριώτατος ἐπισήμανε ὅτι «μὲ τὸ ἥθος τους ἀνεβάζουν τὸ ἐπίπεδο καὶ τὴν ποιότητα τοῦ ποδοσφαίρου, τὸ ὁποῖο, μερικὲς φορὲς δυστυχῶς, ξεφεύγει ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς εὐπρέπειας καὶ τῆς καλῶς νοούμενης ἀθλητικῆς ιδέας». Καὶ συνέχισε: «Ἐσεῖς ὥστόσο εἴστε παιδιὰ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ποὺ βλέπετε μπροστὰ σας τὸ ἀθλητικὸ ἰδεῶδες. Εἴστε παιδιὰ ποὺ σέβεστε τὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας, προσεύχεστε καὶ ζητᾶτε τὴ δύναμή Του προκειμένου νὰ ἀνταποκριθεῖτε στὰ καθήκοντά σας, καὶ αὐτὸ σᾶς τιμᾷ ἰδιαίτερως». Τόνισε μάλιστα πῶς «κάποτε ὑπῆρχε μία περίοδος ποὺ ἂν κάποιος ἔκανε τὸ σταυρὸ τοῦ πρὶν ἀπὸ ἓναν ἀγῶνα, αὐτὸ θεωρεῖτο μία ἐκδήλωση ὀπισθοδρομικῆ ποὺ δὲν εἶχε καμία σχέση μὲ τὴ σύγχρονη κοινωνία». «Πρόκειται γιὰ μία λανθασμένη ἀντίληψη, τὴν ὁποία μπορεῖτε νὰ παραβλέψετε», σημείωσε, «γιατί εἴστε ἰνδάλματα γιὰ ἓνα μεγάλο μέρος τῆς ἐλληνικῆς νεολαίας μας, τὴν ὁποία πρέπει νὰ διδάσκετε ὄχι μόνο μὲ τὶς ἀθλητικὲς σας ικανότητες, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ὅλη συμπεριφορὰ καὶ προσωπικότητά σας».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρθηκε ἐκτενῶς στὸ θέμα τῆς βίας στὰ γήπεδα ποῦ, ὅπως τόνισε, «στενοχωρεῖ καὶ ἀνησυχεῖ κάθε σκεπτόμενο ἄνθρωπο. Εἶναι ἓνα φαινόμενο, τὸ ὁποῖο πρέπει ὅλοι νὰ καταπολεμήσουμε διδάσκοντας στὰ νέα παιδιὰ ὅτι δὲν διεκδικούμε τίποτα μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο. Εἶναι ἓνα φαινόμενο κατώτερου πολιτισμοῦ ποὺ δὲν ταιριάζει στὴ δική μας ἰδιοσυγκρασία καὶ στὸ δικό μας ἐλληνοχριστιανικὸ πολιτισμὸ». Καταλήγοντας ὁ Μακαριώτατος εὐχήθηκε καλὴ ἐπιτυχία στὰ μέλη τῆς Ἑθνικῆς Ὁμάδας Ποδοσφαίρου Ἑλπίδων μὲ τὴν παρότρυνση «νὰ ἀγωνίζονται δίκαια ὥστε νὰ ικανοποιούνται ἀπὸ τὴν

καρποφορία τῶν κόπων τους καὶ νὰ προβάλουν τὰ χρώματα τῆς ἑλληνικῆς σημαίας».

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς Ὁμάδας κ. Εὐάγγελος Μαζαράκης, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Μακαριώτατο, ἐπισήμανε ὅτι «ὁ ἀγαθὸς Θεός, στὸν ὁποῖο ὅλοι πιστεύουμε καὶ ὁ ὁποῖος εὐλόγησε αὐτὴ τὴ στιγμή νὰ ἡγεῖστε καὶ νὰ βρῖσκεστε στὸ πηδάλιο τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἔφερε μπροστά σας νέους ἀνθρώπους, ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ νὰ προβάλουν τὰ ἑλληνικὰ χρώματα καὶ ποὺ ἐπαξίως καὶ μὲ πολλὴ πίστη φέρουν τὸ σταυρὸ τῆς ταυτότητάς στοὺς στήθος τους, νέους ἀνθρώπους μὲ πραγματικὴ ἑλληνικὴ ταυτότητα».

Τοὺς ἀθλητὲς τῆς Ὁμάδας συνόδευσαν, ἐκτὸς τοῦ κ. Μαζαράκη, ὁ κ. Ἀνδρέας Μιχαλόπουλος (προπονητῆς), ὁ κ. Χάρης Γραμμὸς (βοηθὸς προπονητῆς), ὁ κ. Γιάννης Στέργος (ὕπάλληλος τμήματος Ἐθνικῶν Ὁμάδων) καὶ ὁ κ. Ἀνδρέας Παπαδημητριάδης (φροντιστῆς).

(18.2.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου στὸ Μουσικὸ Σχολεῖο Ἀλίου

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος ἐπισκέφθηκε σήμερα στὶς 11 τὸ πρωὶ τὸ Μουσικὸ Σχολεῖο Ἀλίου, κατόπιν προσκλήσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ τῶν μαθητῶν. Τὸν Μακαριώτατο ὑποδέχθηκαν ἡ Διευθύντρια τοῦ Σχολείου κ. Θεμιστοκλέους, ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Συμεὼν Κούτσας καὶ ὁ Δήμαρχος Ἀλίου κ. Ἀλοῦκος.

Ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς καὶ τοὺς μαθητὲς ὁ Μακαριώτατος συνεχάρη τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ ὡς ἄνω Μουσικοῦ Σχολείου, στὸ ὁποῖο, ὅπως τόνισε, «ἔχει καταργηθεῖ ὁ νόμος τῆς ἡσσανος προσπάθειας, καθὼς οἱ μαθητὲς κοπιᾶζουν ἰδιαίτερα παραμένοντας ἐπιπλέον ὥρες γιὰ νὰ σπουδάσουν τὴν μουσικὴν». «Ὅλοι εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ καλλιεργήσουμε καὶ νὰ ἐπαυξήσουμε τὰ τάλαντα ποὺ μᾶς ἔδωσε ὁ Θεός», σημείωσε χαρακτηριστικὰ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ συνέχισε: «Ἡ μουσικὴ εἶναι θεῖο δημιούργημα, καθὼς μέσα ἀπὸ αὐτὴν ὁ ἄνθρω-

πος ἄρχισε νὰ λατρεύει τὸν Θεό, τὴν πατρίδα καὶ τὴν οἰκογένεια. Πρέπει νὰ εἴμαστε ὑπερήφανοι ὡς Ἕθνος, γιὰτὶ καλλιεργήσαμε τὴν μουσικὴ, τόσο τὴν βυζαντινὴν, ὅσο καὶ τὴν δημοτικὴν. Μάλιστα, μέσα ἀπὸ τὰ δημοτικὰ μας τραγούδια, ποὺ ἐκφράζουν τὶς χαρὲς καὶ τὶς λύπες τοῦ λαοῦ μας, διασώζονται ἡ ἱστορία μας καὶ ἡ παράδοσή μας».

Μὲ ἀφορμὴ τὴν μουσικὴ ἁρμονία, ὁ Μακαριώτατος ὑπογράμμισε ὅτι «τὴν ἁρμονία τὴ λυμαίνονται τὰ πάθη καὶ τὸ μίσος καὶ τὴν θέτουν σὲ κίνδυνο οἱ μικρότητες τῶν ἀνθρώπων». «Ἐὰν θέλουμε νὰ προοδεύσουμε σὲ αὐτὴν τὴ ζωὴ» συνέχισε «πρέπει νὰ ζοῦμε ἁρμονικά, χωρὶς παραφωνίες. Ἡ ἁρμονία πρέπει νὰ ξεκινᾷ ἀπὸ τὸν ἐσωτερικὸ μας κόσμο». Ἀναφερόμενος μάλιστα καὶ στὸν ὑπὸ ἀνέγερση Ἱερὸ Ναὸ κοντὰ στὸ σχολεῖο τόνισε: «Στὴ χώρα μας Ἐκκλησία καὶ Σχολεῖο εἶναι πάντοτε στὴν πρώτη γραμμὴ, δίπλα δίπλα. Αὐτὸ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ τὸ ξεχνᾶμε ἢ νὰ τὸ ὑποτιμοῦμε».

(22.2.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Συλλυπητήρια ἐπιστολὴ τοῦ Μακαριωτάτου γιὰ τὸ τραγικὸ δυστύχημα στὴν Αἴγυπτο

Τὰ θερμὰ τοῦ συλλυπητήρια ἐξέφρασε πρὸς τὴν Πρέσβειρα τῆς Αἰγύπτου στὴν Ἀθήνα Dr. Magda Shahin ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος γιὰ τὸν τραγικὸ θάνατο ἑκατοντάδων ἀθῶων συνανθρώπων μας ἀπὸ πυρκαγιά σὲ ἀμαξοστοιχία ποὺ ἐκτελοῦσε τὸ δρομολόγιο Κάιρο-Λοῦξορ.

Ὁ Μακαριώτατος στὴν ἐπιστολὴ του, κάνοντας λόγο γιὰ «γεγονὸς ποὺ βύθισε στὸ πένθος τὴν φίλη χώρα τῆς Αἰγύπτου», ἀπηύθυνε λόγους παρηγορίας καὶ ἐξέφρασε τὴ συμπάθεια καὶ τὴ συμπαράστασή του πρὸς τοὺς οἰκείους τῶν θυμάτων.

(22.2.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Πνευματικὰ μηνύματα τῆς περιόδου τοῦ Τριωδίου

Ἡ σημερινὴ ἑναρξὴ τοῦ Τριωδίου ἀποτελέσει ἀφορμὴ γιὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο γιὰ νὰ προσκαλέσει κάθε

πιστό ἄνθρωπο νὰ κάνει τὴν αὐτοκριτική του καὶ ἐν μετανοίᾳ νὰ ἐπαναπροσεγγίσει τὸ Θεό. Νὰ ἐπαναφέρει τὴν προσωπικὴ εὐεργετικὴ, καθημερινὴ ἐπικοινωνία του μὲ τὸ Χριστό. Ὁ Μακαριώτατος μίλησε ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ γιὰ τὴ σημασία τῆς μετάνοιας στὸν ἄνθρωπο καὶ καθόρισε τὰ ἀπαραίτητα ἐκεῖνα βήματα ποῦ θὰ ἀποτελέσουν τὴν ὀρθὴ βάση ἐπικοινωνίας μὲ τὸ Θεό. Ὡς πρῶτο βῆμα τῆς προσέγγισης μὲ τὸν Θεό καθόρισε τὴν αὐτοκριτική, ὡς δεῦτερο τὴν αὐτομεμψία καὶ τρίτο τὴν ἐξομολόγηση. Κατόπιν αὐτῆς τῆς ἐντονης πνευματικῆς πορείας ποῦ προβάλλεται ἀπὸ τὸ Τριῶδιο ἀλλὰ καὶ τὴν περίοδο τῆς Σαρακοστῆς ἀπαιτεῖται ἡ σταθερότητα τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Μακαριώτατος ἀκόμη ἐπεσήμανε ὅτι ἡ πρόσκληση γιὰ τὴν πνευματικὴ ἀναγέννηση τοῦ κάθε ἀνθρώπου ποῦ γίνεται μὲ τὴν ἐναρξη τοῦ Τριωδίου δὲν συνάδει μὲ τὶς ἀποκρίτικες ἐκδηλώσεις. Μίλησε ἀκόμη γιὰ τὰ ἐλέη καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ ποῦ γίνονται ὁρατὰ ἀπὸ τὴν Ἐξομολόγηση, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ μυστήριό τῆς μετάνοιας. «Ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας μὲ τὶς τύψεις ποῦ ἔχει ἔρχεται κάποτε κάποια ὥρα ποῦ νιώθει δυστυχισμένος, νιώθει ἀπελπισμένος καὶ ἀπογοητευμένος... Τότε ἔρχεται ἡ ὥρα τῆς κρίσεως καὶ ὁ Κύριος μᾶς προτρέπει: Μετανοήσατε. Μετανοήσατε γιὰ νὰ δικαιωθεῖτε καὶ νὰ αἰσθανθεῖτε τῆς δικαίωσης τὴν πραγματικότητα ποῦ ἔρχεται μέσα στὴν καρδιά σας» εἶπε χαρακτηριστικὰ ὁ Μακαριώτατος. Καὶ πρόσθεσε: «Ἄς μετανοήσουμε ἀδελφοί γιατί δὲν πᾶμε καθόλου καλὰ σ' αὐτὸν τὸν τόπο. Ἄς μετανοήσουμε ἀπὸ τὸν μεγαλύτερο μέχρι τὸν μικρότερο. Ἐπειδὴ παραβιάζουμε καθημερινὰ τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ γι' αὐτὸ πηγαίνουμε κατὰ διαβόλου. Καὶ δὲν ξέρει κανεὶς ποῦ θὰ σταματήσουμε. Γιατί ὁ δρόμος αὐτὸς ἔχει στὸ τέλος τὴν ἀπώλεια. Μιλῶ καὶ πνευματικὰ καὶ συμβολικὰ... Πρέπει νὰ συνέλθουμε, νὰ συνεφέρουμε τὸν ἑαυτό μας καὶ νὰ δοῦμε ποῖο εἶναι τὸ πνευματικὸ μας συμφέρον. Γιατί ἀλλιῶς καταρρεῖ αὐτὴ ἡ κοινωνία. Καταρρεῖ αὐτὸς ὁ λαὸς καὶ ἡ μόνη του ἐλπίδα εἶναι ἡ δύναμη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δύναμη τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ προδώσει ποτὲ τὸν κόσμον, γιατί ἐκφράζει τὸν Κύριο καὶ Σωτῆρα Ἰησοῦ Χριστό».

Ὁ Μακαριώτατος παρέμεινε ἀρκετὴ ὥρα μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας στὸν Ἱερὸ Ναό, συνομίλησε μὲ πολλοὺς ἐνορίτες καὶ ἐνημερώθηκε

μὲ λεπτομέρειες ἀπὸ τοὺς ἐφημερίους τοῦ ναοῦ γιὰ τὸ σύνολο τῆς πνευματικῆς, φιλανθρωπικῆς, πολιτιστικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐν γένει δραστηριότητος ποῦ ἀναπτύσσει ἡ ἐνορία. Μὲ κάθε εὐκαιρία προέτρεπε τοὺς ἐφημερίους νὰ εἶναι πιὸ κοντὰ στὸν κόσμον, νὰ ἀντιμετωπίζουν μὲ καλοσύνη τὰ προβλήματα τῶν πιστῶν καὶ νὰ μεριμνήσουν νὰ προσεγγίσουν ἀκόμη καὶ αὐτοὺς τοὺς Χριστιανοὺς ποῦ παρουσιάζονται ἀδιάφοροι καὶ ψυχροὶ ἐναντὶ τῆς ἐνορίας.

(24.2.2002)

(Ἐκ τοῦ Ἱ. Ναοῦ Παναγίας Μαρμαριώτισσας
Χαλανδρίου)

Ἐπίσκεψη στὸν Μακαριώτατο τοῦ Βουλευτῆ κ. Χρήστου Παπουτσή

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δέχθηκε σήμερα στὶς 10.30 στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο σὲ ἐπίσκεψη τὸν Βουλευτὴ κ. Χρήστο Παπουτσή.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνάντησης, ἡ ὁποία διήρκεσε περίπου τριάντα λεπτά, ὁ κ. Παπουτῆς ἀνέγειλε στὸν Μακαριώτατο τὴν ὑποψηφιότητά του γιὰ τὸν Δῆμο Ἀθηναίων, ζητώντας του τὴν εὐχή του. Οἱ δύο ἄνδρες συζήτησαν, μετὰ ἀλλων, ζητήματα ποῦ ἀφοροῦν στὴ συνεργασία τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸν Δῆμο Ἀθηναίων, ἰδιαίτερα μάλιστα στὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς προσφοράς (καταπολέμηση τῶν ναρκωτικῶν, πρόνοια γιὰ τοὺς ἄστεγους, τοὺς ἡλικιωμένους, τὶς κακοποιημένες γυναῖκες καὶ ἐν γένει τὰ ἄτομα ποῦ ἀπειλοῦνται μὲ κοινωνικὸ ἀποκλεισμό κ.λπ.), καθὼς μία τέτοια συνεργασία μπορεῖ νὰ ἀποδώσει πολὺτιμους καρποὺς γιὰ τοὺς πολίτες.

Κατὰ τὴν ἐξοδὸ τοῦ ἀπὸ τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο ὁ κ. Παπουτῆς δήλωσε στοὺς ἐκπροσώπους τῶν Μ.Μ.Ε. τὰ ἀκόλουθα: «Εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ συζητήσω μὲ τὸν Μακαριώτατο τὶς σχέσεις μετὰ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων καὶ τῆς Ἐκκλησίας, δύο θεσμῶν ποῦ, ὅπως πιστεύω, ἔχουν ἰδιαίτερα σημαντικὸ ρόλο στὴ σημερινὴ κοινωνία. Θεωρῶ ὅτι ἡ καλὴ συνεργασία τους θὰ ἔχει ἕνα θετικὸ ἀποτέλεσμα γιὰ τὸν πολίτη καὶ γι' αὐτὸ ἀλλωστε εἶναι ἐπιβεβλημένη. Ἐπίσης συζητήσαμε ὀρισμένες δικές μου ιδέες ποῦ ἀφοροῦν στὴν ἀνέγερση ἐνὸς σύγχρονου Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ στὴν πρωτεύουσα, ὅπως

καὶ ἄλλα ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν στὴν Ἐκκλησία στὴν εὐρύτερη περιοχὴ. Ἐκεῖνο ποὺ ἔχει σημασία εἶναι ἡ ἰσχυρὴ θέληση τοῦ Μακαριωτάτου νὰ συμβάλει καὶ ἐκεῖνος, ἰδιαίτερα μὲ κοινὲς πρωτοβουλίες, στὸ πεδίο τῆς διαμόρφωσης τοῦ σύγχρονου κοινωνικοῦ κράτους. Μὴν ξεχνᾶμε ὅτι ὁ Δῆμος Ἀθηναίων εἶναι μία ἰσχυρὴ συνιστώσα αὐτοῦ».

(25.2.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Παραβολὴ τοῦ ἀσώτου: Τὸ μεγαλεῖο τῆς μετάνοιας

«Νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε καὶ ἀπολωλὸς ἦν καὶ εὐρέθη». Στὸ μεγαλεῖο τῆς μετάνοιας ἀναφέρθηκε σήμερα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος λαμβάνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὴν παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ. Ἔκανε λόγο γιὰ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ἐπιστροφῆς σὲ ὁδοὺς ἀληθείας, σὲ ὁδοὺς ὅπου ὁ νόμος καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ θὰ ἀποτελοῦν τὸ θεμέλιο καὶ τὴ βάση στὶς ἀνθρώπινες σχέσεις προσκαλώντας τοὺς πιστοὺς νὰ προσέλθουν στὸ μυστήριό τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως. Ταυτόχρονα ὁ Μακαριώτατος στηλίτευσε τὴν ἀπελπισία, τὸ φόβο καὶ τὴ δειλία ποὺ καθίστανται ἐμπόδια στὴν ἀπόφαση ἐπιστροφῆς πρὸς τὶς ἀνάγκες τοῦ Πατέρα, πρὸς τὶς ἀγκάλες τῆς Ἐκκλησίας.

«Ἡ ζωὴ τῆς ἁμαρτίας ποτὲ δὲν ὑπῆρξε ζωὴ εὐτυχίας οὔτε ὑπῆρξε ζωὴ ἐπιτυχίας. Ἦταν μιὰ ζωὴ, ἡ ὁποία πραγματικὰ δὲν ἀνταποκρίνεται στὶς ἐσώτερες ἐπιθυμίες μας. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τὸ βλέπουμε διὰ μέσου τῆς ἱστορίας ἀλλὰ καὶ σήμερα ἀκόμη στὴν Ὁρθόδοξη πατρίδα μας τὴν Ἑλλάδα, ὅπου πνίγηκε ὁ τόπος ἀπὸ τὰ σκάνδαλα καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἀποδείξει πλέον ὅτι τὸ νόμο καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ οἱ περισσότεροί τὰ ἔχουν ἀπολακτίσει», ἐπεσήμανε.

«Ἐκεῖνοι ποὺ ἐξακολουθοῦμε νὰ πιστεύουμε στὸ Θεὸ καὶ ἐξακολουθοῦμε νὰ ἀγωνιζόμαστε νὰ ἐφαρμόσουμε στὴ ζωὴ μας τὸ νόμο καὶ τὸ θέλημά Του, μπορεῖ νὰ εἴμαστε οἱ λιγότεροι ἀλλὰ εἶναι ἀλήθεια ὅτι αἰσθανόμαστε στὴν καρδιά μας νὰ ὑπάρχει πλησμονὴ χάριτος καὶ εὐλογίας. Αὐτὰ εἶναι ποὺ μᾶς χρειάζονται στὴ ζωὴ μας. Ὅπως μάλιστα ἔλεγαν οἱ ἀείμνηστοι Πατέρες μας, ἂς μὴν ἔχεις τίποτε, ἂς μὴν διαθέτεις περιουσία, νὰ ἔχεις τουλάχιστον τὴ

συνείδησή σου ἡσυχὴ καὶ καθαρὴ γιὰ νὰ μπορεῖς νὰ βλέπεις τὸ συνάνθρωπο, τὸ γείτονα, τὸ συνεργάτη σου στὰ μάτια καὶ νὰ ἔχεις τὸ μέτωπό σου καθαρὸ ὅπως λέει ὁ λαὸς μας» τόνισε ἀκόμη ὁ Μακαριώτατος. Καὶ μὲ ἔμφαση συμπλήρωσε: «Τότε εἶσαι εὐτυχισμένος καὶ μόνο τότε πραγματικὰ αἰσθάνεσαι ὅτι ἔχεις τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ εἶσαι εὐλογημένος ὄχι μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό σου ἀλλὰ εἶσαι εὐλογημένος καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔχουν ξεστρατίσει ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ αὐτοὶ περιμένουν τὸ χέρι τῶν ἀνθρώπων τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ στηριχθοῦν στὴ ζωὴ τους καὶ νὰ ὁδηγηθοῦν στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς μετάνοιας ὅπως ἔκαμε ὁ ἄσματος υἱός».

Ἀπὸ ἁμβωνος καὶ μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ πνευματικοῦ πατέρα ὁ Μακαριώτατος ἐπαίνεσε τὶς πρωτότυπες δραστηριότητες τῆς ἐνορίας μας στὸν τομέα τῆς νεότητος χαρακτηρίζοντας τὸ ὅλο ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖται ἐντυπωσιακὸ, πνευματικὸ καὶ ἱεραποστολικό. Ἀπένειμε μάλιστα στὸν ἐμπνευστὴ καὶ ὑπεύθυνο γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ ἐφημέριο τοῦ ναοῦ μας π. Ἀντώνιο Παπανικολάου τὸ ὀφφίκιο τοῦ Οἰκονόμου ἐνῶ παράλληλα εὐχαρίστησε ὅλους τοὺς παράγοντες ποὺ συμβάλλουν σ' αὐτὸ καὶ κυρίως τοὺς δεκάδες ἐθελοντές.

«Ἐδῶ στὴν ἐνορίά σας ὅλοι τὸ γνωρίζουμε ὅτι γίνεται μιὰ πολλὴ σημαντικὴ δουλειὰ μὲ τὰ μικρὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα ἔχουν βρεῖ ἄσυλο καὶ παρηγοριά καὶ κυρίως ἀγάπη στὴν Ἐκκλησία μέσα... Χαίρομαστε στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ γιατί ὁ ναός σας ἔχει τὴν πρωτοπορίαν σ' ἓνα τόσο σημαντικό κοινωνικὸ ἔργο, τὸ ὁποῖο ὅλοι περιβάλλουμε μὲ τὴν ἀγάπη μας καὶ τὴ στοργή μας» εἶπε χαρακτηριστικὰ ὁ Μακαριώτατος. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος ἐπισκέφθηκε τὴ νεανικὴ ἐστία τῆς ἐνορίας, συζήτησε μὲ ἐνορίτες καὶ ἐνημερώθηκε ἀπὸ τοὺς ἐφημέριους τοῦ ἱεροῦ ναοῦ γιὰ τὴ φιλανθρωπικὴ προσφορὰ τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας.

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ ἐνορία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου προσφέρει καθημερινὰ συσσίτιο στοὺς ἀπόρους τῆς περιοχῆς, κυρίως ἁλλοδαπούς, διοργανώνει ἀθλοπαιδιές, παρέχει δωρεὰν μαθήματα ἐκμάθησης Ἡλεκτρονικῶν Ὑπολογιστῶν καὶ δωρεὰν φροντιστηριακὰ μαθήματα στὰ παιδιά. Ὑπενθυμίζουμε ὅτι ἡ ἀγάπη μὲ τὴν ὁποία περιβάλλει ἡ ἐνο-

ρία τούς νέους ὥθησε προσφάτως δύο οικογένειες μουσουλμάνων ἀλλοδαπῶν νὰ βαπτίσουν χριστιανούς τὰ παιδιὰ τους, δείχνοντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὴν ἐμπιστοσύνη τους στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. (3.3.2002)

(Ἐκ τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Ἀκαδ. Πλάτωνος)

Ἐπίσκεψη στὸν Μακαριώτατο ἀντιπροσωπείας τῆς Ὁμοσπονδίας Ρὸμ Μακεδονίας - Θράκης

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δέχθηκε σήμερα στὶς 12.30 τὸ μεσημέρι σὲ ἐπίσκεψη στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο ἐξαμελὴ ἀντιπροσωπεία τῆς Ὁμοσπονδίας Ρὸμ Μακεδονίας - Θράκης.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνάντησης, ποὺ διήρκεσε περίπου τριάντα λεπτά, ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴν ἰδιαίτερη χαρὰ του γιὰ τὴν ἐπίσκεψη τῆς ἀντιπροσωπείας. Τόνισε μάλιστα ὅτι οἱ τσιγγάνοι ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστο τμῆμα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, στηλιτεύοντας τὰ «θλιβερά», ὅπως ἀνέφερε, «φαίνόμενα ρατσισμοῦ ποὺ παρατηροῦνται στὴ σημερινὴ κοινωνία».

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ του ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁμοσπονδίας κ. Κωνσταντῖνος Κουκουμέριας ζήτησε τὴν παρέμβαση τοῦ Μακαριωτάτου γιὰ τὴν ὑλοποίηση τοῦ πάγιου αἰτήματος τῆς Ὁμοσπονδίας, ποὺ ἀφορᾷ στὴν ἀνέγερση Ἱεροῦ Ναοῦ στὸν πρότυπο οἰκισμὸ τῶν τσιγγάνων στὴν Ἀγία Σοφία Νεαπόλεως. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας τὸν διαβεβαίωσε ὅτι θὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὸν ἀρμόδιο ἐπιχώριο Σεβ. Μητροπολίτη Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιο, στὸν ὁποῖο καὶ θὰ μεταφέρει τὸ αἶτημα. Ἐπίσης ἀποδέχθηκε τὴν πρόσκληση τοῦ κ. Κουκουμέρια νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸν ὡς ἄνω οἰκισμὸ.

Ἐπιπρόσθετα, ὁ κ. Κουκουμέριας ἐνημέρωσε τὸν Μακαριώτατο γιὰ τὰ σημαντικὰ προβλήματα τοῦ ἀντιμετωπίζει ἡ πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων τσιγγάνων, ὅπως ἡ ἔλλειψη στέγης, ἡ ἀδυναμία εὐρεσης ἐργασίας καὶ ὁ ἀποκλεισμὸς ἀπὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα. Ὅπως ἀνέφερε χαρακτηριστικά, τὰ προβλήματα αὐτὰ «ἀντιμετωπίζονται ἀπὸ τὴν Πολιτεία μὲ προσωρινὰ καὶ πρόχειρες κινήσεις».

(4.3.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀττικῆς

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νεκρέσι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας κ. Σέργιος σὲ ἀναγνώριση τῆς προσφορᾶς τῆς Μητροπόλεώς μας καὶ ἰδιαίτερα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς «Παρακλήτου» πρὸς τὰ Μοναστήρια καὶ πρὸς τοὺς πιστοὺς τῆς Ἐπαρχίας του ἀπέστειλε πρὸς τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας τὴν ἀκόλουθη εὐχαριστήρια ἐπιστολή:

Πρὸς τὸν

Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην

Ἀττικῆς κ.κ. Παντελεήμονα

Κηφισίαν

Σεβασμιώτατε Δέσποτα Παντελεῆμον,

Ἐπὶ τῇ Γεννήσει τοῦ Χριστοῦ καὶ τῷ Νέῳ Ἑτεὶ θέλομε νὰ εὐχηθοῦμε σὲ Σᾶς καὶ τὸ ποιμνίό Σας εὐτυχία καὶ πολλὴ πνευματικὴ χαρὰ.

Ἐπίσης, θέλομε νὰ εὐχαριστήσωμε τόσον Ἐσᾶς ὅσον καὶ τὴ Μονὴ τοῦ Παρακλήτου, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν πνευματικὴ Σας ἐποπτεία, γιὰ τὴν ἀνιδιοτελεῖ καὶ χρήσιμη βοήθεια τοῦ Καθηγουμένου καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς πρὸς τὸ ἱερατεῖο, τὰ μοναστήρια καὶ τοὺς πτωχοὺς χριστιανούς τῆς ἐπαρχίας μας.

Προσευχόμεθα στὸν Κύριο νὰ Σᾶς χαρίζει πλοῦσια τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, γιὰ τὴν ἀνακούφιση πολλῶν ἐνδεῶν καὶ δυστυχῶν ἀνθρώπων, καθὼς καὶ τὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν στὸ μέλλον.

Μετὰ τῶν καλυτέρων εὐχῶν

Ὁ Μητροπολίτης Νεκρέσι Σέργιος».

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Συνεργασία Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ «Ἀθήνα 2004»

Μέσα σὲ ἓνα ἰδιαίτερα καλὸ κλίμα συναντήθηκαν στὴν Ἀθήνα τὴν Τρίτη 15 Ἰανουαρίου 2002 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος καὶ ὁ ἐντεταλμένος σύμβουλος καὶ μέλος τοῦ «Ἀθήνα 2004» κ. Μάρτον Σίμιτσεκ. Κατὰ τὴ συνάντηση, ποὺ πραγματοποιήθηκε στὰ Γραφεῖα τοῦ «Ἀθήνα 2004», ὁ Σεβασμιώτατος ἐνημέρωσε τὸν κ. Σίμιτσεκ γιὰ τίς δραστηριότητες τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας στὸν νεανικὸ χώρο μὲ ἐμφαση στὸν χώρο

τοῦ ἀθλητισμοῦ, στὸν ἐθελοντισμό, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ εὐρύτερα ποιμαντικά προγράμματα καὶ τὴν ὑποδομὴ ποῦ ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία διαθέτει καὶ ἡ ὁποία εἶναι στὴ διάθεση τοῦ «Ἀθήνα 2004», προκειμένου νὰ χρησιμοποιηθεῖ γιὰ τὸ τμήμα τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων ποῦ θὰ διεξαχθεῖ στὸν Βόλο.

Ὁ Σεβασμιώτατος παρέδωσε στὸν κ. Σίμιτσεκ σχετικὸ φάκελο, ἐνῶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ του ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ «Ἀθήνα 2004» ἔκαμε στὸν Σεβασμιώτατο συγκεκριμένες προτάσεις γιὰ τὴν συμμετοχὴ τῆς Μητροπόλεως στὴν προετοιμασία καὶ τὴν διεξαγωγὴ τῶν Ἀγώνων. Χαρακτηριστικὴ ἦταν ἡ πρόταση τοῦ κ. Σίμιτσεκ νὰ διοργανωθεῖ ἐκθεση ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Ἀγώνων, ὅπως καὶ ἄλλες προτάσεις ἀθλητικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ χαρακτῆρα.

Τόσο ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη, ὅσο καὶ ὁ Ὄργανισμός «Ἀθήνα 2004» θὰ συνεχίσουν τὴν συνεργασία μὲ τὴν ὑλοποίησιν πλέον τῶν προτάσεων καὶ αὐτὸ διεφάνη καὶ ἀπὸ τὴν ἐγκαρδιότητα τῶν προσφωνήσεων.

Ὁ Σεβασμιώτατος στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας

Στὰ πλαίσια τῶν ἐπαφῶν τοῦ Σεβασμιωτάτου μὲ κρατικούς καὶ ἄλλους φορεῖς ὁ Μητροπολίτης κ. Ἰγνάτιος ἐπισκέφθηκε τὴν Τρίτη 15 Ἰανουαρίου 2002 τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας.

Ὁ Σεβασμιώτατος συναντήθηκε μὲ τὴν Ὑφυπουργὸ κ. Κούρκουλα, ἀρμόδια γιὰ τὰ θέματα ἐθελοντισμοῦ. Ἡ συνάντηση διεξήχθη σὲ ἄριστο κλίμα καὶ συζητήθηκε ἡ ἀπὸ κοινού ὁργάνωση προγραμμάτων γιὰ τὰ σχολεῖα σὲ συνεργασία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, μὲ θέμα τὴν παρουσία τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν σύγχρονο κόσμο καὶ τὴν πατρίδα μας.

Ἐξάλλου, ὁ Σεβασμιώτατος συναντήθηκε καὶ μὲ τὸν Γενικὸ Γραμματέα Ὁρησκευμάτων κ. Ἰωάννη Κονιδάρη, στὸν ὁποῖο εὐχήθηκε γιὰ τὴν ἀνάληψη τῶν καθηκόντων του καὶ συζήτησαν θέματα κοινού ἐνδιαφέροντος.

Ἐγκαίνια ἐκθεσης ἀθλητικοῦ βιβλίου
στὰ Μελισσιάτικα

Τὸ πρωὶ τοῦ Σαββάτου 19 Ἰανουαρίου 2002 καὶ

ὥρα 11.30, στὸ Συνεδριακὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος στὰ Μελισσιάτικα, ὁ Σεβασμιώτατος θὰ τελέσει τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκθεσης Ἀθλητικοῦ Βιβλίου, ποῦ εἶναι ἐνταγμένη στὰ πλαίσια τῆς προετοιμασίας τῆς περιοχῆς μας γιὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τοῦ 2004. Τὴν ἐκθεση διοργανώνει ἡ «Καλλιμάχειος Βιβλιοθήκη», ἰδρυμένη ἀπὸ τὸν «Σύλλογο φίλων τοῦ Βιβλίου» Βόλου.

Κληρικολαϊκὴ σύναξη στὴν
Μητρόπολη Δημητριάδος

Κληρικολαϊκὴ σύναξη θὰ γίνῃ τὴν Πέμπτη 25 Ἰανουαρίου 2002 στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ ὥρα 5 τὸ ἀπόγευμα. Κατ' αὐτὴν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος θὰ κάνει ἀναδρομὴ στὸ φιλανθρωπικὸ ἔργο τοῦ παρελθόντος ἔτους 2001 καὶ θὰ ἀνακοινώσει τὸν οἰκονομικὸ ἀπολογισμὸ τῆς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης καὶ τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου, ὅπως καὶ τοῦ Ἐράνου τῆς Ἀγάπης τοῦ 2001. Στὴ συνέχεια, θὰ εὐλογήσῃ τὴν πίττα καὶ θὰ ἐπιδώσῃ τοὺς διορισμοὺς στοὺς ἐπιτρόπους τῶν Ναῶν γιὰ τὴν τριετία 2002-2004, ἐνῶ θὰ ἀναπτύξῃ τὰ σχέδια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως γιὰ τὴν φιλανθρωπικὴ καὶ κοινωνικὴ δράση τοῦ ἔτους 2002.

Ἐκδήλωση γιὰ τοὺς ἐκπαιδευτικούς
τῆς περιοχῆς

Τὴν ἐτήσια καθιερωμένη ἐκδήλωση πρὸς τιμὴν τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρειας, διοργανώνει τὴν ἐρχόμενη Τετάρτη 30 Ἰανουαρίου 2002, ἡ Μητρόπολη Δημητριάδος. Τὸ πρόγραμμα θὰ ξεκινήσῃ μὲ τὴν Θεία Λειτουργία ποῦ θὰ τελεσθεῖ στὸν Ἱερὸ Ναὸ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Βόλου, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου καὶ μὲ τὴν παρουσία τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀρχῶν τῆς περιοχῆς.

Στὴν συνέχεια καὶ ὥρα 11 τὸ πρωί, στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως (Καρτάλη μὲ Γαζῆ), μετὰ τὴν παράθεση μικροῦ πρωينوῦ, θὰ ὁμιλήσῃ ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Μιχαὴλ Καρδαμάκης, Δρ. Θεολογίας, Συγγραφέας, Καθηγητὴς στὴν Ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν, μὲ θέμα «Ἡ

Ἐκπαίδευση σήμερα ἢ ἡ ἀχρήστευση τῆς Παιδείας». Κατόπιν, μικρὴ συναυλία θὰ δώσει ἡ Χορωδία τῶν Ἐκπαιδευτικῶν τοῦ Ν. Μαγνησίας ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ χοράρχη κ. Γιάννη Γράμψα, ἐνῶ τὴν ἐκδήλωση θὰ κλείσει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος. Ἡ εἴσοδος εἶναι ἐλεύθερη.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας

Ὁ Κοινωνικὸς Ἀπολογισμὸς 2001

Σὲ **1.482.107.048** δραχμὲς ἀνῆλθαν τὰ ἐξοδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας, ποὺ δαπανήθηκαν διὰ τὸ κοινωνικὸν τῆς ἔργον τὸ παρελθὸν ἔτος 2001, ἐκτὸς τῶν δαπανῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Νεότητος διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν δύο Μαθητικῶν Ἑστιῶν Ἀγίας Φιλοθέης Πύργου, διὰ τὴν ὁποίαν τὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Νεότητος ἐδαπάνησε ποσὸν 165.897.000 δρχ. καὶ Ἀποστόλου Παύλου Φραγκαβίλλας Ἀμαλιάδος, διὰ τὴν ὁποίαν ἐδαπάνησε ποσὸν 97.019.461 δρχ.

Τὰ ἀνωτέρω ἐξοδα ἐκαλύφθησαν ἀπὸ τις πολὺς δωρεὰς τῶν πιστῶν, ἀπὸ τὰ ἐσοδα ἐξ ἀκινήτων τῶν Ἰδρυμάτων καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐκ Νοσηλείων τοῦ ΟΓΑ, τοῦ ΙΚΑ καὶ τοῦ Ὑπουργείου Κοιν. Ὑπηρεσιῶν, καθὼς καὶ ἀπὸ ἐπιχορηγήσεις τῶν Ἱ. Ναῶν καὶ τῶν Ἱ. Μονῶν τῆς Μητροπόλεως μας. Εἰδικότερα ἀνὰ Ἰδρυμα ἐδαπανήθησαν τὰ κάτωθι ποσά:

1. Ἀσυλὸν κατακοίτων Γερόντων Ἡ ΝΕΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ Λαστείων, 341.637.145 δρχ.
2. Ἀσυλὸν ἀνιάτων Βάρδας Ὁ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, 198.902.305 δρχ.
3. Γηροκομεῖον ΠΑΝΑΓΙΑ Ἡ ΒΛΑΧΕΡΝΑ Κάτω Παναγιάς Κυλλήνης, 244.003.627 δρχ.
4. Γηροκομεῖον ΠΑΝΑΓΙΑ Ἡ ΚΑΘΟΛΙΚΗ Γαστούνης, 310.036.048 δρχ.
5. Γηροκομεῖον ΠΕΛΟΠΙΟΥ, 155.180.900 δρχ.
6. Φοιτητικὰ Οἰκοτροφεία (Δρέσειον Πατρῶν, Φοῦφειον Ἀρρένων καὶ Θεοδωρίδειον Θηλέων Ἀθηνῶν καὶ Βώσειον Θεσ/κης), 35.180.947 δρχ.
7. Ὁρφανοτροφεῖον Ἀρρένων Ὁ ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Σπάτα, 53.553.133 δρχ.
8. Σχολὴ Βυζ. Μουσικῆς καὶ Ἀγιογραφίας Εἰσοδιωτίσσης, 20.674.537 δρχ.

9. Σχολὴ Κοπτικῆς Ραπτικῆς Ἡ ΑΓΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Ἀμαλιάδος, 12.246.555 δρχ.
 10. Οἰκοτροφεῖον - Κατασκήνωσι Λαμπείας, 6.450.128 δρχ.
 11. Κατασκήνωσι Σκαφιδιάς, 5.924.240 δρχ.
 12. Ὁρφανοτροφεῖον Θηλέων Πύργου Ἡ ΑΓΙΑ ΦΙΛΟΘΕΗ, 3.814.446 δρχ.
 13. Οἰκοτροφεῖον Ἀρρένων Φραγκαβίλλας Ὁ ΑΓ. ΠΑΥΛΟΣ, 4.743.155 δρχ.
 14. Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον Ἱ. Μητροπόλεως (διάφορα βοηθήματα, φάρμακα, τρόφιμα κ.λπ.), 44.312.132 δρχ.
 15. Ἐπιδόματα ἀπόρων Σπουδαστῶν, 32.520.000 δρχ.
 16. Ὑπὲρ Σεισμοπλήκτων, 12.927.750 δρχ.
- Γενικὸν Σύνολον: **1.482.107.048** δρχ.

Εἰς τὰ ὡς ἄνω ποσὰ δὲν περιλαμβάνονται αἱ εἰς εἶδος μεγάλες προσφορὲς τῶν χριστιανῶν μας σὲ λάδι, κρέας, ἄλλα τρόφιμα, κηπευτικά, φρούτα, καθὼς καὶ αἱ δωρεὰν χορηγήσεις ζυμαρικῶν, γάλακτος, ρυζιοῦ καὶ λαδιοῦ ἐκ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως.

(Πύργος, 5 Φεβρουαρίου 2002)

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

Μὲ πρωτοβουλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων καὶ μὲ τὴν παρουσία τῶν ἀρχῶν ἀλλὰ καὶ πλήθους κόσμου πραγματοποιήθηκε τὸ ἀπόγευμα τῆς 4ης Φεβρουαρίου 2002 στὸν Ἱερὸ Ναὸ Εὐαγγελιστρίας Καρδίτσης ἐκδήλωση τιμῆς καὶ ἀγάπης πρὸς τοὺς συνταξιούχους κληρικοὺς τῆς Μητροπολιτικῆς μας Περιφέρειας.

Ἡ σεμνὴ τελετὴ ἀρχισε μὲ τὴν ἐμφάνιση τῆς Βυζ. Χορωδίας τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν Καρδίτσης.

Στὴ συνέχεια ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως π. Ἀχίλλιος ἀνέγνωσε ἐμπνευσμένο μῆνυμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου. Στὸ μῆνυμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τονίζονται τὰ ἑξῆς:

«Σεβαστοὶ καὶ ἀγαπητοὶ Πατέρες τῆς Θεοσώτου Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων.

Με ξεχωριστή χαρά ἀπευθύνομαι πρὸς ἐσὰς τοὺς καλοὺς καὶ ἀξιους ἐργάτες τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου μας, ποὺ ἐπὶ τόσα ἔτη διηκονήσατε μὲ ἔνθεο ζήλο, ζέουσα πίστη καὶ πολλή ἀγάπη τὸ λογικὸ ποίμνιο ποὺ σὰς ἐμπιστεύθηκε ἡ Χάρις Του, καὶ τώρα ἀπολαμβάνετε τοὺς εὐχυμους καρποὺς τῆς πολυετοῦς διακονίας σας.

Χαίρω καὶ δοξάζω τὸ Τρισάγιο Ὅνομα τοῦ Παναγάθου Θεοῦ, ὁ Ὅποιος ἀναδεικνύει τέτοιους ἀξιους ἐργάτες γιὰ τὸ μέγιστο ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὴ διακονία τοῦ λαοῦ Του.

Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι ἡ σημερινὴ τιμὴ ἀπὸ τὸν ἐκλεκτό σας Ποιμενάρχη δὲν θὰ εἶναι ἡ μόνη καὶ προπαντὸς ἡ μεγίστη. Καὶ μὲ τὴν εὐκαιρία αὕτη σὰς ἐκφράζω τίς πιὸ ἐγκάρδιες εὐχές μου, ὁ Δωρεοδότης παντὸς ἀγαθοῦ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ σὰς εὐλογεῖ πλουσιοπάροχα καὶ νὰ σὰς κρατῇ ἐν ὑγείᾳ, χαρὰ καὶ εὐφροσύνῃ».

Ἀκολουθῶς τὸ λόγο ἔλαβον ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας, π. Φώτιος Βρέκος, ὁ ὁποῖος ἔκρινε ὑψίστη τὴν τιμὴ αὕτη γιὰ τοὺς συνταξιούχους κληρικούς καὶ τόνισε πῶς ἡ ἱερωσύνη δὲν γηράσκει ποτέ, ἀλλὰ εἶναι αἰώνια, ἐνῶ ὁ ἱεροκήρυκας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως π. Κυριακὸς Τσολάκης ἀναφέρθηκε στίς ἐνέργειες ποὺ ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα μποροῦν νὰ ἀπασχολοῦνται οἱ βραβευθέντες, ὅπως προσπάθειες γιὰ μελέτῃ τῆς Γραφῆς, συμμετοχὴ σὲ φιланθρωπικά ἔργα, ἐπισκέψεις σὲ πάσχοντες καὶ μοναχικούς συνανθρώπους, δυναμικὲς καὶ σωτήριες κινήσεις πρὸς τὴν ἐξομολόγησι.

Ἐκ μέρους τῶν συνταξιούχων ἱερέων εὐχαρίστησε τὸν Σεβασμῶτατο Μητροπολίτη κ. Θεόκλητο γιὰ τὴν τιμὴ ποὺ ἀποδίδεται στὸ πρόσωπό τους καὶ στὸ ἔργο τους ὁ π. Κωνσταντῖνος Κατσαρός, πρῶν Ἐφημέριος Ραχοῦλας. Ὁ π. Κωνσταντῖνος ἀνέφερε ὅτι στὴ διάρκεια τῆς ἱερατείας τους ὑπέστησαν πολλά, ἀλλὰ αὐτὰ εἶναι μηδενικά μπροστὰ στὰ πάθη τοῦ Ἱ. Χριστοῦ.

Τὴν ἐκδήλωσι ἐκλείσει ὁ Σεβ. κ. Θεόκλητος μιλώντας ἐμφανῶς συγκινημένος. Ἐξῆρε τὸ ἔργο τῶν ἀπομάρχων ἱερέων καὶ τόνισε ὅτι αὐτοὶ ἐπετέλεσαν τὸ ἔργο τους ἐν μέσῳ πολλῶν κινδύνων καὶ δυσκολιῶν καὶ χωρὶς μισθό. Ἀκόμα εἶπε πῶς πολλοὶ ἀπὸ τοὺς παλαιούς κληρικούς δὲν εἶχαν γνώ-

σεις καὶ περγαμηνές ἀλλὰ εἶχαν «πλήρωμα καρδίας» ἱκανὸ νὰ καλύψει τὰ κενά.

Μετὰ τὴν ἀπονομὴ οἱ ἱερεῖς τοῦ Ναοῦ μὲ τίς εὐλογίες τοῦ Σεβασμιωτάτου παρεκάθησαν σὲ δεξίωση στὸ «Σπίτι τῆς ἀγάπης».

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Μὲ λαμπρότητα καὶ ἐφέτος ἐορτάσθηκε ἡ ἐορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν – Προστατῶν τῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Παιδείας μὲ εὐθύνη καὶ συνεργασία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τῶν Προϊσταμένων τῶν Γραφείων Α΄/βάθμιας καὶ Β΄/βάθμιας Ἐκπαίδευσέως τῆς πόλεώς μας.

Τὴν παραμονὴ τῆς ἐορτῆς ἐτελέσθη Πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίου Ἰωάννου Αἰγίου χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας. Τοὺς Ἐκκλησιαστικούς Ὑμνους ἀπέδωσε μὲ ἀπόλυτο ἐπιτυχία ἡ Χορωδία τοῦ Συλλόγου Φίλων Βυζαντινῆς Μουσικῆς Αἰγιαλείας ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Χοράρχου κ. Φίλιππα Οἰκονόμου.

Ὁ Σεβασμιώτατος σὲ σύντομη προσλαλίᾳ τοῦ ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἐκπαιδευτικούς τοὺς ἀπεκάλεσε καλλιτέχνες τῶν ψυχῶν τῶν παιδιῶν μας, διδασκάλους τοῦ Γένους καὶ συνέστησε νὰ ἐπιτελοῦν τὸ ἔργο τους μὲ μεγάλη διάθεση διότι οἱ καιροὶ εἶναι δύσκολοι. Τέλος τοὺς εὐχαρίστησε γιὰ τὴν ἀνταπόκρισή τους στὸ κάλεσμα τῆς Ἐκκλησίας. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ Ἑσπερινοῦ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο παρέθεσε δεξίωση στοὺς ἐκπαιδευτικούς στὸ Ἑνοριακὸ Κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Τὴν κυριώνυμο ἡμέρα ἐτελέσθη Πανηγυρικὴ Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία στὸν Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Φανερωμένης Αἰγίου χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας.

Τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησε ὁ κ. Χρήστος Λάζος – Καθηγητὴς τοῦ 3ου Γυμνασίου Αἰγίου.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας οἱ ἐκπαιδευτικοὶ ἐδεξιώθησαν στὸ «ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕΙΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ» τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Αἰγίου.

Τὸ Ἑσπέρας τῆς ἐορτῆς στὴν Αἴθουσα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας

ἐξεφώνησε ὁ κ. Κων/νος Ζορμπᾶς, Θεολόγος, Εἰδικὸς Σύμβουλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ θεμάτων Βιοηθικῆς, μὲ θέμα: «ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΤΗΤΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ, ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ».

Ὁ ὁμιλητὴς μὲ ἐπιστημονικὴ τεκμηρίωση καὶ θεολογικὸ βάθος ἀνεφέρθη στὴν προσωπικότητα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ στὴν κοινὴ ἐορτὴ τῆς 30ῆς Ἰανουαρίου, ἡ ὁποία καθιερώθη κατὰ τὸν 11ο αἰῶνα γιὰ νὰ σταματήσουν οἱ φιλονικίες μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν γιὰ τὸ ποίος εἶναι ἀνώτερος ἐκ τῶν τριῶν.

Συνεχίζοντας ἀνεφέρθη στὸ ἠθικὸ καὶ πνευματικὸ τάλαντο ἐνὸς ἐκάστου, τῇ θερμῇ πίστῃ, τὴν μεγάλη παιδεία, τὴν ἀφοσίωση στὴ σημαία τῆς Ὁρθοδοξίας, τὴν ἀφοβία στοὺς ἄρχοντες καὶ τὴν ἀνεξάντλητη φιλανθρωπία, ποὺ ἀνέδειξαν τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας Φωστῆρες τῆς Οἰκουμένης καὶ Διδασκάλους τοῦ Γένους.

Ἀκολούθως ἔδωσε τὸν ὅρισμό τῆς παγκοσμιοποίησης, χαρακτηρίζοντάς τὴν ὡς οἰκονομία ποὺ διακινεῖ τὸ παγκόσμιο ἐμπόριο, ποὺ καταλύει τὴν ἐννοια τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, μέσα ἀπὸ τὴν ὁποία ἐμφανίζεται ἡ θρησκευτικότης *ὡς Θρησκεία χωρὶς Θεό*, σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας, οἱ ὁποῖοι αἰῶνες πρὶν παρουσίασαν αὐτὴν τὴν Οἰκουμενικότητα, ὄχι μόνο ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὰ γράμματα ἀλλὰ καὶ τὴν εὐημερία τοῦ ἀνθρώπου, χωρὶς διάκριση καὶ σκοπιμότητα μέσα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ποὺ ἀποτελεῖ τὴν τέλεια Κοινωνία.

Τέλος ἀνεφέρθη στοὺς σύγχρονους κατανομεῖς τοῦ πλούτου, οἱ ὁποῖοι καθορίζουν ποῦ καὶ πῶς θὰ διοχετεύεται «ἡ εὐημερία» τῶν λαῶν μὲ σκοπιμότητες καὶ ἰδιοτελεῖ συμφέροντα καὶ ἐκάλεσε τὸν καθένα μας μέσα ἀπὸ τὸν χώρο του νὰ στρατευεῖται καὶ νὰ ἐπαγρυπνεῖ.

(31.1.2002)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Χθὲς Τετάρτη ἐσπέρας καὶ περὶ ὥρα 6.30 μ.μ. στὴν Αἴθουσα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, μὲ πρωτοβουλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας, ἐπραγματοποιήθη συνάντηση γνωριμίας Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων Ἐπαρχίας Αἰγιαλείας, ἐπ'

εὐκαιρία τῆς νέας θητείας τους.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἀπηύθυνε εὐχαριστίας γιὰτὶ ἀπεδέχθησαν τὴν πρόσκληση τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπαίνεσε τὸν ἐθελοντισμὸ τους νὰ τὴν διακονίσουν. Τοὺς ἀπεκάλεσε διακόνους τοῦ Κυρίου καὶ ἑνσαρκούς ἀγγέλους. Ἀνεφέρθη ὅτι τὸ ἀξίωμά τους εἶναι τιμητικὸ καὶ πρέπει ἡ ζωὴ τους νὰ συμβαδίζει μὲ αὐτό.

Στὴ συνέχεια ἀνεφέρθη στὶς σχέσεις Ἐπιτρόπων καὶ Ἱερέως ποὺ πρέπει νὰ διακατέχονται ἀπὸ ἀγάπη καὶ σεβασμό. Νὰ ἐργάζονται μὲ πραότητα, προσοχή καὶ ταπείνωση. Ἀκολούθως τόνισε ὅτι εἶναι διαχειριστὲς ἱερῶν χρημάτων ποὺ πρέπει μὲ τιμιότητα καὶ διαφάνεια νὰ τὰ διαχειρίζονται καὶ ἔδω-σε πρακτικὲς ὁδηγίες διαχείρισεως.

Τέλος ὑπεβλήθησαν ἐρωτήσεις καὶ ἐδόθησαν ἀπαντήσεις ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο.

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτρόπων καὶ τῶν Αἰδεσιμωτάτων Προέδρων ἦτο καθολικὴ καὶ ἔμειναν ἀπόλυτα ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν πατρικὴ ἀγάπη τοῦ Σεβασμιωτάτου.

— Ἡ καθ' ἡμᾶς Ἱερὰ Μητρόπολις στὴν ἀγωνία ποὺ τὴν διακατέχει γιὰ τὴν νεολαία μας, μὲ τὴν εὐθύνη τοῦ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (Ι.Ε.Κ.) Αἰγίου, προτίθεται νὰ λειτουργήσῃ ΣΧΟΛΗ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ, πρὸς στήριξιν τῆς πατρώας Βυζαντινῆς Τέχνης καὶ παροχὴ ἐφοδίων στοὺς νέους μας γιὰ τὴν ἐπαγγελματικὴ τους ἀποκατάσταση.

Ἡ φοίτησις στὴν Σχολὴ θὰ εἶναι διετής, ἤτοι τέσσαρα ἐξάμηνα, θὰ διδάσκουν ἐξειδικευμένοι Καθηγητὲς τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης καὶ οἱ ἀπόφοιτοι θὰ λαμβάνουν κρατικὰ πτυχία, θὰ δύνανται νὰ διορίζωνται στὸ Δημόσιο καὶ νὰ ἀσκοῦν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Ἀγιογράφου. Ἡ ἐναρξὶς θὰ γίνῃ μὲ τὸ νέο σχολικὸ ἔτος 2002-2003 καὶ θὰ γίνωνται δεκτοὶ νέοι καὶ νέες ἀπόφοιτοι Λυκείου Γενικοῦ, Ἐνιαίου, Τεχνικοῦ καὶ ἀπόφοιτοι Τεχνικῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσης (Τ.Ε.Ε.) Β' κύκλου.

Προκειμένου νὰ προβῇ στὶς ἀνάλογες ἐνέργειες λειτουργίας τῆς Σχολῆς, παρακαλεῖ τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ ὑποβάλουν δήλωση ἐνδιαφέροντος στὸν ἐφημερίό τους.

(14.2.2002)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου

Τὴν 17ην Φεβρουαρίου εἰς τὸ Γηροκομεῖον ἀνδρῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορίνθου ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ» διενεργήθη ἡ κατ' ἔτος ὀρισθεῖσα προικοδοτήσεις ἀπόρων νεαρῶν κοριταίων.

Πρόκειται περὶ μιᾶς σεμνῆς τελετῆς, ἡ ὁποία ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὸ ἔτος 1977, ὅταν διὰ πρώτην φοράν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων καθιέρωνε τὸν θεσμὸν αὐτὸν διὰ τὴν Ἀποστολικὴν τοπικὴν μας Ἐκκλησίαν ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἰουδαίου σκηνοποιοῦ ἀγίου Ἀκύλα τοῦ Ἀποστόλου καὶ τῆς ἀγίας συζύγου του Πρισκίλλης. Ἐκτοτε, τὴν πρώτην Κυριακὴν τὸ ἐσπέρας, μετὰ τὴν ἐορτὴν τῶν προμνημονευθέντων ἀγίων Ἀποστόλων, τελεῖται Μέγας Ἑσπερινὸς πρὸς τιμὴν των καὶ εὐθὺς ἀμέσως διανέμονται τὰ βιβλία τῶν ἀπόρων κοριταίων κατ' ἀρχιερατικὴν περιφέρειαν.

Ἐφέτος ἐδόθησαν ἑβδομήντα ἑπτὰ (77) βιβλία· καὶ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον διετέθη εἶναι τῆς τάξεως τῶν ἑνδεκα χιλιάδων διακοσίων ἑνενήκοντα ὀκτὼ εὐρῶ καὶ ἐξήκοντα ἑνὸς λεπτῶν (11.298,61), ἧτοι τριῶν ἑκατομμυρίων ὀκτακοσίων πεντήκοντα χιλιάδων (3.850.000) δρχ.

Ἡ ὅλη τελετὴ ἔκλεισε μὲ τοὺς λόγους τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος Ἀρχιμανδρίτου π. Νεκταρίου Μαρμαρινοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνεφέρθη εἰς τὸ πολυσχιδὲς ἔργον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὸν καθιερωθέντα αὐτὸν θεσμὸν τῆς προικοδοτήσεως ἀπόρων κορασιῶν τῆς Μητροπολιτικῆς περιφέρειας μας.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς

Εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ἐορτασμοῦ τῶν Ἀγίων Εορτῶν τοῦ Δωδεκαημέρου ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκηνός:

Κατὰ τὴν προεόρτιον περίοδον καὶ δὴ τὴν 15ην Δεκεμβρίου παρέστη εἰς τὴν ἐορταστικὴν ἐκδήλωσιν τῶν Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως χάριν τῶν περιθαλπομένων εἰς τούτους βρεφῶν καὶ νηπίων περιλαμβάνουσιν ἐπικαιρὸν πρόγραμμα καὶ διανομὴν δώρων, καθ' ἣν ὡμί-

λησε καταλλήλως καὶ ἠύλόγησε τὰ βρέφη, τὰ νήπια καὶ τοὺς γονεῖς των.

Ἱεροῦργησεν κατὰ τὴν θεῖαν Λειτουργίαν τῆς Ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἀγίου Γεωργίου Κομοτηνῆς.

Τὴν 26ην Δεκεμβρίου ἡμέραν Τετάρτην ἐπεσκέφθη τὸν Λόχον Νυμφαίας καὶ τὴν Ἀεροπορικὴν Μονάδα Ἰσμάρου, ἀπηύθυνεν εὐχὰς καὶ προσέφερε δῶρα εἰς τοὺς στρατιώτας, σμηνίτας, ὑπαξιωματικούς καὶ ἀξιωματικούς.

Τὴν Πέμπτην 27ην Δεκεμβρίου συνοδευόμενος ἀπὸ ἱερεῖς, μέλη τῶν Χριστιανικῶν Ὁμίλων καὶ μαθητὰς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἐπεσκέφθη διαδοχικῶς τὰς Φυλακάς, τὸ Γενικὸν Νοσοκομεῖον, τὸ Γηροκομεῖον καὶ τὸ Θεραπευτήριον Χρονίων Παθήσεων παίδων, παρέσχε τὴν εὐλογία του καὶ προσέφερε δῶρα εἰς τοὺς κρατούμενους, τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς τροφίμους τῶν ἰδρυμάτων.

Προέστη τὸ ἐσπέρας τῆς παραμονῆς τῆς πρώτης τοῦ Νέου Ἑτους τῆς Τελετῆς τῆς κοπῆς τῆς βασιλόπιττας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως κατὰ τὴν ὁποίαν μετὰ τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κοπὴν τῆς πίττας προέβη εἰς σύντομον κατὰ τομεῖς δράσεως ἀπολογισμὸν ἔργου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως κατὰ τὸ ἔτος 2001 καὶ ἀπηύθυνεν εὐχὰς πρὸς τοὺς παρισταμένους, κληρικούς, ἐκπροσώπους τῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν χριστιανικῶν ὀρθοδόξων σωματείων ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς λαϊκοὺς συνεργάτας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Ὁ Σεβασμιώτατος ἐξέφρασεν εὐχαριστίας πρὸς τὴν Περιφέρειαν Ἀνατ. Μακεδονίας-Θράκης, τὸν Βουλευτὴν Ροδόπης, τὴν Νομαρχίαν Ροδόπης, τὸν Δήμον Κομοτηνῆς, τὸν Στρατόν, τὴν Ἀστυνομίαν καὶ τὴν Πυροσβεστικὴν διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν προσφερομένην συμπαράστασιν εἰς τὸ ἔργον τῆς Μητροπόλεως.

Τὸ ἐσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ἠύλόγησε τὴν βασιλόπιτταν τοῦ Στρατοῦ εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Λέσχην ἀπευθύνας εὐχὰς καὶ νουθεσίας πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς καὶ λοιπὰ στελέχη τοῦ Στρατοῦ τῆς πόλεως καὶ τῆς περιοχῆς.

Ἐτέλεσεν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τὴν πανηγυρικὴν Ἀρχιερατικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς ἐορτῆς τῆς Περιτομῆς καὶ τοῦ Ἀγίου Βασιλείου, καθὼς καὶ τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Δοξολογίας ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἑτεῖ εἰς ἣν παρέστησαν αἱ Ἀρχαὶ καὶ ἐκπρόσωποι τῶν φορέων τῆς πό-

λεως. Ἐν συνεχείᾳ ἠύλογησεν τὴν πίτταν τῆς Νομαρχίας Ροδόπης προσφωνήσας καταλλήλως.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Πέμπτης 4ης Ἰανουαρίου εἰς τὸ κτήριο τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἠύλογησεν τὴν πίτταν τοῦ Συλλόγου Φίλων Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τῆς Σχολῆς καὶ τῆς Χορωδίας Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ ὠμίλησεν ἐπικαίρως παρουσία ἐκπροσώπων Ἀρχῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ὑπογραμμίσας τὴν σπουδαιότητα τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ὡς μοναδικοῦ μέσου λατρείας τῆς Ἐκκλησίας καὶ πολύτιμου στοιχείου τῆς Ἑθνικῆς μας παραδόσεως καὶ παρασχῶν πατρικὰς συμβουλὰς εἰς τοὺς ἱεροψάλτας καὶ λοιποὺς διακονοῦντας εἰς τὰ ἱερὰ ἀναλόγια.

Ἰερούργησεν κατὰ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν τῶν Θεοφανείων καὶ ἐτέλεσε τὸν Μέγαν Ἀγιασμόν εἰς τὸν Ἱερὸν Καθεδρικὸν Ναὸν Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Ἀκολουθῶς μετέβη εἰς τὸν λιμένα Ἁγίου Χαραλάμπους Μαρωνείας, ἔνθα παρουσία τῶν Ἀρχῶν καὶ χιλιάδων λαοῦ ἐκ τῆς Κομοτηνῆς καὶ τῆς ὑπαίθρου προέστη τῆς τελετῆς τοῦ Ἀγιασμοῦ τῶν ὑδάτων.

Τὴν Τετάρτην 9ην Ἰανουαρίου ἐπεσκέφθη τὴν Μονάδα ἀποκαταστάσεως καὶ ἀποθεραπείας «Ἅγιος Γεώργιος» ὅπου ἀπήθυνεν εὐχὰς καὶ προσέφερε δῶρα εἰς τοὺς περιθαλπομένους καὶ τὸ προσωπικόν.

Προσέφερεν ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ταμείου ὡς δωρεὰν συνολικὸν ποσὸν 300.000 δραχμῶν εἰς τὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἀναλυόμενον ὡς ἑξῆς:

α) Α΄ Βρεφονηπιακὸς Σταθμὸς «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός» 80.000 δρχ. β) Β΄ Βρεφονηπιακὸς Σταθμὸς «Ἁγία Αἰκατερίνη» 80.000 δρχ. γ) Συσσίτιον Ἀπόρων Ἱ. Μητροπ. Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου 30.000 δρχ. δ) Συσσίτιον Ἀπόρων Ἱ. Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας 30.000 δρχ. ε) Χριστιανικοὶ Ὅμιλοι 80.000 δρχ.

Ἐμερίμνησεν διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Γεν. Φιλοπτώχου Ταμείου προετοιμασίαν καὶ διανομὴν εἰς ἀπόρους οἰκογενείας τῶν Ἑνοριῶν τῆς πόλεως 80 δεμάτων μὲ τρόφιμα συνολικῆς ἀξίας 650.000 δραχμῶν.

Τὴν Κυριακὴν 13ην Ἰανουαρίου εἰς τὴν Αἶθουσαν Τελετῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου ἠύλογησεν τὴν βασιλόπιτταν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, τῶν Χριστιανικῶν Ὁμίλων καὶ τῶν ἀκροατῶν τῶν ἐσπερινῶν κατὰ Κυριακὴν κηρυγμάτων

τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ ὠμίλησεν ἐπικαίρως. Προηγουμένως αἱ μαθηταὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων παρουσίασαν πλούσιον πρόγραμμα ἐξ ὕμνων, ἀσμάτων, ἀπαγγελιῶν, λογουδρίων καὶ σκέτς. Τὴν ἐκδήλωσιν παρηκολούθησεν πολυπληθὲς ἀκροατήριον τὸ ὁποῖον ὑπερεπλήρωσε τὴν αἶθουσαν.

Τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου 26ῃ Ἰανουαρίου παρέστη εἰς τὴν ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἑστίᾳ ἐορταστικὴν ἐκδήλωσιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Κομοτηνῆς καθ' ἣν μετὰ τὸ παρουσιασθὲν πρόγραμμα ἀπεύθυνεν εὐχὰς καὶ πατρικὰς νουθεσίας πρὸς τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον καὶ ἠύλογησεν τὴν Βασιλόπιτταν τῆς Ἐνώσεως.

Προσκληθεὶς ἠύλογησεν τὴν βασιλόπιτταν διαφόρων Φορέων, Ὁργανώσεων καὶ Συλλόγων τῆς πόλεως ἀπευθύνας πατρικὰς εὐχὰς καὶ παραινήσεις. (29.1.2002)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικαίας

Τὴν Κυριακὴν 27 Ἰανουαρίου 2002 στίς 11 π.μ. ἡ ἐταιρεία Πολιτισμοῦ-Επιστημῶν καὶ Κοινωνικῆς Παρέμβασης, τίμησε τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Νικαίας κ. Ἀλέξιο γιὰ τὸ πολὺπλευρο ποιμαντικὸ καὶ κοινωνικὸ του ἔργο. Σὲ μιὰ λαμπρὴ τελετῇ ποὺ ἔλαβε χώρα στὴν αἶθουσα τελετῶν τοῦ νέου Δημαρχείου Νικαίας, παρουσιάστηκε τόσο ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὅσο καὶ ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα μέλη, τὸ πολὺμοχθο καὶ πολυποίκιλο ἔργο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, ποὺ καλύπτει ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς κοινωνίας. Ὁ Σεβασμιώτατος μὲ συγκίνηση ἀπεδέχθη τὴν τιμητικὴ διάκριση καὶ διαβεβαίωσε ὅλους τοὺς παρισταμένους ὅτι θὰ συνεχίσει νὰ βρίσκεται μὲ ἀπλότητα καὶ ἀγάπη ἀρωγὸς στὰ ποικίλα προβλήματα τοῦ ποιμνίου του.

Τὴν ἴδια ἡμέρα, ἐπίσης, στίς 12.30 τὸ μεσημέρι, ὁ Σεβασμιώτατος τιμήθηκε ἀπὸ τὸν Δήμαρχο Κορυδαλλοῦ κ. Στέφανο Χρήστου κατὰ τὴν κοπὴ τῆς Βασιλόπιττας τοῦ Δήμου στὸ Ἀθλητικὸ Κέντρο τοῦ Κορυδαλλοῦ. Ὁ Δήμαρχος ἀνεφέρθη στὸ σεπτὸ πρόσωπο τοῦ Μητροπολίτου μὲ μεγάλη ἐκτίμηση καὶ τόνισε τὴν σπουδαιότητα τοῦ πολὺπλευρου ποιμαντικοῦ ἔργου του τόσο γιὰ τὸν Δ. Κορυδαλλοῦ ὅσο καὶ ὅλες τὶς περιοχὰς τῆς Μητροπόλεως. Σὲ

ένδειξη τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης γιὰ τὴν μεγάλη αὐτὴ προσφορὰ τοῦ ἀπένειμε τιμητικὴ πλακέτα. Ἀντιφωνώντας ὁ σεβασμιώτατος ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν Δήμαρχο γιὰ τὴν τιμὴ, δήλωσε πὺς κύριο μέλημά του εἶναι καὶ θὰ εἶναι νὰ βρίσκεται κοντὰ στὸ ποίμνιό του καὶ στίς χαρὲς καὶ λύπες του. Ἡ παρουσία του εἶναι καὶ θὰ εἶναι διαρκὴς καὶ στοὺς 7 Δήμους τῆς Μητροπόλεως Περιφέρειας

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν προστατῶν τῆς παιδείας μας καὶ τῶν ἑλληνορθόξων γραμμάτων, ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Νικαίας πραγματοποιήσε τὴν καθιερωμένη ἐορταστικὴ ἐκδήλωση τὴν Τρίτη, 29 Ἰανουαρίου 2002 καὶ ὥρα 6 μ.μ. πρὸς τιμὴ τῶν ἐκπαιδευτικῶν.

Οἱ προσκεκλημένοι, οἱ ὁποῖοι εἶχαν κατακλύσει ἀπὸ νωρὶς τὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Πνευματικοῦ μας Κέντρου εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ ἀπολαύσουν 2 ὥρες πνευματικῆς ἀνάτασης.

Κύριος ὁμιλητὴς τῆς ἐκδήλωσης ἦταν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἀλέξιος μὲ ἐπίκαιρο θέμα.

Στὴ συνέχεια, παρουσιάστηκε μὲ προβολὴ ἐγχρώμων διαφανειῶν τὸ πολυσχιδὲς ποιμαντικὸ, ἱεραποστολικὸ, φιланθρωπικὸ καὶ ἐκπαιδευτικὸ ἔργο, ποῦ ἀθόρυβα ἐπιτελεῖται στὴν Ἱερὰ μας Μητρόπολη, σύμφωνα μὲ τίς κατευθυντήριες γραμμὲς τοῦ ποιμενάρχου μας κ. Ἀλεξίου, ὁ ὁποῖος, χάριτι Θεοῦ, συνεπλήρωσε ἤδη ἐξαετία εἰς τὸ πηδάλιο τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας.

Στὴν ἐκδήλωση παρέστησαν Βουλευτές, Πολιτευτές, Δήμαρχοι, ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν.

Ἐπίσης παρευρέθησαν ἐκπρόσωποι τῆς Ἀστυνομίας καὶ τῆς Τροχαίας, ἐκπρόσωποι τοπικῶν σωματείων καὶ ἄλλων φορέων καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ κόσμου.

Ἡ ὅλη ἐκδήλωση ἐκλείσε μὲ δεξίωση.
(31.1.2002)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἱερὰ Μητρόπολις Φθιώτιδος

Μὲ ἀπόφαση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολί-

του μας κ. Νικολάου ἱδρύονται στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Φθιώτιδος «Φροντιστήρια ἐκμαθήσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γλώσσης» γιὰ Κληρικούς καὶ Λαϊκοὺς μὲ σκοπὸ τὴν κατανόηση τῶν ἱερῶν κειμένων τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τὴν προσέγγιση τῶν πιστῶν καὶ πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων μὲ τὰ Ἀγιογραφικά, Λειτουργικά, Πατερικά καὶ Ὑμνολογικά κείμενα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὰ φροντιστήρια διὰ τοὺς Κληρικούς θὰ λειτουργοῦν στίς Ἀρχιερατικὲς περιφέρειες παράλληλα μὲ τίς κατὰ μῆνα πραγματοποιούμενες Ἱερατικὲς Συνάξεις, τὰ δὲ φροντιστήρια διὰ τοὺς Λαϊκοὺς θὰ πραγματοποιοῦνται κάθε ἐβδομάδα παράλληλα μὲ τίς ἐσπερινὲς Ἐνοριακὲς ὁμιλίες καὶ τοὺς Ἀγιογραφικοὺς κύκλους. Στὰ Φροντιστήρια αὐτὰ θὰ διδάσκουν Θεολόγοι καὶ Φιλολόγοι Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοί. Ἡ ὕλη τοῦ πρώτου Κύκλου περιλαμβάνει τὴν ἐρμηνεία τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων.

Μὲ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Φθιώτιδος ἐπιχειρεῖ νὰ βοηθήσει τὸ ἡριστεπώνυμο πλήρωμά της στὴν προσέγγιση τῶν Ἱερῶν Ἐκκλησιαστικῶν κειμένων, τὰ ὁποῖα ὅσο περνᾷ ὁ καιρὸς καὶ ἐγκαταλείπεται ἡ Ἑλληνικὴ Γλώσσα, τόσο καὶ περισσότερο καθίστανται δυσνόητα καὶ ἀπρόσιτα ὄχι μόνο γιὰ τοὺς λαϊκοὺς, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ γιὰ τοὺς Κληρικούς. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ γλώσσα εἶναι ὁ τρόπος ἐπικοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὰ ἱερὰ θέματα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὴν κατανοοῦμε καὶ νὰ τὴν χρησιμοποιοῦμε τουλάχιστον ὅσοι θέλουμε νὰ ἔχουμε μία συνειδητὴ σχέση μὲ τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία μας.

Μὲ τὴν ἱδρυση τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Φροντιστηρίων δὲν ἀντιμετωπίζεται ἡ λαίλαπα τῆς ἰσοπεδώσεως τῆς ὡραίας Ἑλληνικῆς γλώσσης μας, δημιουργοῦνται ὅμως μικροὶ πυρῆνες διασώσεως καὶ διαιωνίσεως μεταξὺ τῶν ὀλίγων τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πνευματικοῦ θησαυροῦ τοῦ Ἑθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἀξιοσημεῖωτο εἶναι ὅτι ἔχει παρουσιασθεῖ μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Γλώσσα στὴν τοπικὴ μας Ἐκκλησία καὶ πιστεύουμε ὅτι θὰ ἀποδώσει πολλὰ πνευματικὰ ὀφέλη ἡ πρωτοβουλία μας αὐτή.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Μέσα σὲ πέντε χρόνια (1996-2001) στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Φθιώτιδος, χάριτι Θεοῦ:

1. Ἐθεμελιώθησαν 5 Ἑνοριακοὶ Ναοί.
2. Ἐγκαινιάσθηκαν 16 Ἑνοριακοὶ Ναοὶ καὶ 2 Μοναστηριακοὶ Ναοί.
3. Ἰδρύθησαν 31 Πνευματικὰ Κέντρα.
4. Ἐχειροτονήθησαν 30 Κληρικοὶ (11 Θεολόγοι).
5. Ἐπραγματοποιήθησαν 16 Ἱερατικά Συνέδρια, κατὰ τόπους Ἱερατικὲς Συνάξεις, Ἱερατικά Σεμινάρια καὶ Κληρικολαϊκὲς συνελεύσεις.
6. Ἐπραγματοποιήθησαν 3 Συνέδρια διὰ Πρεσβυτέρους.
7. Ἐπανιδρύθησαν 5 Μοναστήρια.
8. Ἐχειροθετήθησαν 38 Ἀναγνώστες.
9. Ἐπραγματοποιήθησαν 29 Θυρανοίξια Ἱερῶν Ναῶν.
10. Ἐθεμελιώθησαν τὸ Κέντρο Νεότητος στὴν πόλη τῆς Λαμίας καὶ τὸ Ἰδρυμα Πετρῆ-Στέγη Γερόντων στὴ Στυλίδα.
11. Ἰδρύθηκε τὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως «ΕΝΘΕΟΝ».
12. Ἐκυκλοφόρησε ἡ ἡμερησίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως «ΦΘΙΩΤΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΦΩΝΗ» (Διμηνιαία).
13. Ἐξεδόθησαν ἀπὸ τὶς «Ἐκδόσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως» 20 βιβλία.
14. Καθιερώθηκε τὸ Ἡμερολόγιο τσέπης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.
15. Ἐθεσπίσθηκε ἡ ἑορτὴ τῶν Φθιωτῶν Ἀγίων (Κυριακὴ πρὸ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ).
16. Ἰδρύθηκε Τράπεζα Αἵματος.
17. Ἰδρύθηκε τὸ Κέντρο Ἀγάπης στὴ Λαμία (φαγητὸ γιὰ τοὺς ἀστέγους).
18. Ἰδρύθηκε Γραφεῖο Εὐρέσεως Ἑργασίας.
19. Ἰδρύθηκε τὸ Κέντρο Γάμου καὶ Οἰκογένειας (Μοναδικὸ στὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος).
20. Ἰδρύθησαν 2 Σχολὲς Κατηχήσεως Ἐνηλίκων (Λαμία καὶ Ἀταλάντη).
21. Ἰδρύθηκε ἡ ΣΤΕΓΗ ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ στὴ Λαμία.
22. Ἐγκαινιάσθηκε τὸ Γηροκομεῖο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ξυνιάδος.
23. Προικοδοτήθηκαν 170 ὀρφανὰ κορίτσια.
24. Ἰδρύθηκε Ὑπηρεσία συμπαραστάσεως ἀσθενῶν τῶν δύο Νοσοκομείων τῆς Λαμίας.
25. Κατεγράφησαν τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Κειμήλια, οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ καὶ τὰ Ἐξωκκλήσια τῆς Μητροπόλεως.
26. Πραγματοποιήθηκε γιὰ πρώτη φορὰ «ΓΙΟΡΓΗ ΝΕΟΛΑΙΑΣ» στὸ Στάδιο τῆς Λαμίας μὲ τὴ συμμετοχὴ χιλιάδων νέων παρουσίᾳ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χριστοδούλου.
27. Ἐξεδόθη μετάλλιο τοῦ Ἰωβηλαίου καὶ ἐτιμήθησαν μὲ αὐτὸ προσωπικότητες τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.
28. Ἰδρύθηκε Σχολὴ Παραδοσιακῶν Χορῶν (130 παιδιὰ).
29. Ἀνακαινίσθηκαν ἐκ βάθρων οἱ Κατασκηνώσεις στὸ Καινούργιο καὶ τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.
30. Καθιερώθηκαν ὑποτροφίες τῶν Φοιτητῶν τῆς Θεολογίας καὶ ἑκτακτὰ βοηθήματα σὲ ἀπόρους φοιτητὲς καὶ φοιτήτριες τῆς Φθιώτιδος.
31. Ἰδρύθηκε Γραφεῖο Προστασίας καὶ Στηρίξεως τῆς ἁγᾶμης Μητέρας (Οἰκονομικὴ ἐνίσχυση 25 ἀγάμων Μητέρων).
32. Ἰδρύθηκαν 50 Ἑνοριακὰ Φιλόπτωχα ταμεῖα.
33. Διετέθησαν πολλὰ ἑκατομμύρια σὲ πτωχοὺς καὶ ἐμπεριστάτους ἀδελφοὺς (850.000.000 καὶ πλέον).
34. Καθιερώθησαν Ἀγιογραφικοὶ Κύκλοι σὲ πολλὲς Ἑνορίες καὶ Ἑσπερινὰ Κηρύγματα στὶς πόλεις καὶ κωμοπόλεις ἀπὸ τοὺς Ἱεροκλήρυκες.
35. Ἰδρύθηκε Σῶμα Ἐθελοντριῶν (150 μέλη).
36. Ἰδρύθηκε Γραφεῖο Ἀνακυκλώσεως Χαρτιοῦ.
37. Ἀναδιοργανώθηκε καὶ ἀναγνωρίσθηκε ἀπὸ τὸ Κράτος ἡ Σχολὴ Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.
38. Καθιερώθηκε ἡ ἔκδοση τοῦ φυλλαδίου «ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΓΑΠΗΣ» μὲ ἀπολογισμὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως κάθε χρόνο.
39. Ἐπραγματοποιήθησαν πολλὲς ἐκθέσεις πολιτιστικοῦ καὶ ἐνημερωτικοῦ χαρακτήρος.
40. Καθιερώθησαν Συνάξεις Νέων κάθε ἐβδομάδα στὴ Λαμία.
41. Πραγματοποιήθηκε γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἱστορίᾳ τῆς Μητροπόλεως Ἱερατικὸ Συλλεΐτουργο μὲ τὸν Μητροπολίτη καὶ ὅλους τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος στὶς Κατασκηνώσεις τοῦ Καινουρίου (1 Αὐγούστου 2000).
42. Πραγματοποιήθηκε περιοδεία τοῦ Σεβασμω-

- τάτου σὲ ὅλες τὶς ἐνορίες καὶ τὰ Μοναστήρια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.
43. Τοποθετήθηκε ἀναμεταδότης τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ ὄρος Ἀντίνιτσα.
 44. Ἐτιμήθησαν καὶ κατεγράφησαν οἱ ἀγωνιστὲς Κληρικοὶ τῆς Φθιώτιδος τοῦ 1821 καὶ τοῦ 1940.
 45. Κατεγράφησαν τὰ οἰκόπεδα ποὺ παρεχώρησε ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις, οἱ Ἐνορίες καὶ τὰ Μοναστήρια τῆς Φθιώτιδος διὰ κοινωφελεῖς σκοποὺς ἀπὸ τὸ 1930 μέχρι σήμερα.
 46. Ἐξοπλίσθηκε μὲ ἠλεκτρονικοὺς ὑπολογιστὲς καὶ μηχανογραφήθηκε τὸ ἱστορικὸ καὶ ποιμαντικὸ ὕλικὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.
 47. Καθορίσθηκε μὲ τοπογραφικὸ διάγραμμα ἡ περιουσία τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῆς Λαμίας στὸ Περιστέρι Ἀττικῆς καὶ ἔγιναν οἱ ἀπαραίτητες ἐνέργειες γιὰ τὴν ἀναγνώριση ἀπὸ τὸ Κράτος τῆς ἰδιοκτησίας μας.
 48. Πραγματοποιήθηκαν ριζικὲς ἀνακαινίσεις Καθολικῶν καὶ ἄλλων κτισμάτων πολλῶν Ἱερῶν Μονῶν.
 49. Πραγματοποιήθηκαν πολλὲς λατρευτικὲς, πολιτιστικὲς καὶ πνευματικὲς ἐκδηλώσεις ἐπ' εὐκαιρία τοῦ Ἰωβηλαίου 2000 βάσει εἰδικοῦ ἐτησίου προγράμματος.
 50. Καθιερώθηκε καθημερινὴ Θεία Λειτουργία καὶ δεύτερη Λειτουργία τὴν Κυριακὴ στὸ Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Λαμίας.
 51. Ἰδρύθησαν 6 ἀκόμα Ἀρχιερατικὲς Περιφέρειες.
 52. Καταργήθηκε ἡ τακτικὴ δισκοφορία τῆς Κυριακῆς καὶ ἡ διατίμηση τοῦ κερικοῦ.
 53. Ἐτιμήθησαν οἱ διατελέσαντες Μητροπολίτες Φθιώτιδος μὲ τὴν καθιέρωση Μνημοσύνου τῶν Προκατόχων τὴν Κυριακὴ τῶν Ἀγίων Πάντων.
(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος στὴ Λαμία

Γεγονὸς μεγάλης ἱστορικῆς καὶ πνευματικῆς σημασίας ὑπῆρξε ἡ ἐπίσκεψη στὴ Λαμία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου, ποὺ πραγματοποιήθηκε τὴν Τετάρτη 20 Φεβρουαρίου τὸ ἀπόγευμα.

Ἀνταποκρινόμενος στὴν τριπλὴ πρόσκληση ποὺ τοῦ εἶχε πρὸ καιροῦ ἀπευθυνθεῖ ἐκ μέρους τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Νικολάου, τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Λαμιέων καὶ τοῦ Τ.Ε.Ι. Λαμίας ἐφθάσε μὲ ὀλιγομελὴ συνοδεία στὴν πόλη τῆς Λαμίας ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος γενόμενος δεκτὸς μὲ ἐγκαρδιότητα καὶ ἐνθουσιασμό ἀπὸ τὶς Πολιτικὲς, Στρατιωτικὲς, Δικαστικὲς καὶ Πνευματικὲς ἀρχὲς τοῦ Νομοῦ, τὸν Ἱερὸ Κλῆρο καὶ τὸν φιλόχριστο λαὸ τῆς Φθιώτιδος. Στὴ θερμὴ ὑποδοχὴ ποὺ ἐτοίμασε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος συμμετεῖχαν καὶ οἱ ὁμοῦ Μητροπολίτες Καρπενησίου κ. Νικόλαος, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος, Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας, Λαρίσης κ. Ἰγνάτιος, Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος καὶ Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος.

Οἱ τιμητικὲς ἐκδηλώσεις διὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀλβανίας ἄρχισαν ἀπὸ τὴν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Δήμου Λαμιέων ὅπου μὲ τὴν παρουσία τῶν ἐπισήμων καὶ πλήθους λαοῦ ὁ Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου κ. Κωνσταντῖος Τσαμαδιάς καὶ ὁ Δήμαρχος κ. Γεώργιος Κοτρωνιάς προσεφώνησαν τὸν ὑψηλὸ ἐπισκέπτη καὶ τοῦ παρέδωσαν τὸ χρυσὸ κλειδὶ τῆς πόλεως. Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Μακαριώτατος ἐξεδήλωσε τὴ χαρὰ του γιὰ τὴν παρουσία του στὴν ἱστορικὴ Φθιώτιδα, εὐχαρίστησε τὸν Δήμαρχο, τὸν Πρόεδρο καὶ τὰ Μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν μεγάλη τιμὴ καὶ εὐχήθηκε ἐπιτυχία στὸ ἔργο τους.

Στὴ συνέχεια ἐν πομπῇ προηγούμενης τῆς Φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου καὶ ὑπὸ τὶς ἐπευφημίες τοῦ πλήθους ποὺ εἶχε συγκεντρωθεῖ στοὺς δρόμους τῆς πόλεως καὶ στὴν πλατεία Ἐλευθερίας κατεβύνθηκε στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ ὅπου ἐψάλη Δοξολογία κατὰ τὴν ὁποία μὲ λόγια θερμὰ προσεφώνησε τὸν Μακαριώτατο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος ἀναφερθεὶς στὴν ἱεραποστολικὴ πορεία τοῦ Μακαριωτάτου καὶ στοὺς ἀγῶνες τῆς τελευταίας δεκαετίας γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, τοῦ προσέφερε δὲ εἰς ἀνάμνηση τῆς ἐπισκέψεώς του ἓνα Ἱερὸ Εὐαγγέλιο μὲ τὴν εὐχὴ νὰ ἔχει πάντοτε στὴν Ἀρχιερατεία του τὴν Χάρη καὶ τὴν Δύναμη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Μακαριώτατος στὴν ἀντιφώνησή του ἐξέφρασε τὴν ἐκπληξή του γιὰ τὴν πρωτοφανὴ ὑποδο-

χή και αφού ευχαρίστησε τὸν Σεβασμιώτατο Φθιώτιδος γιὰ τὴν ἀγάπη του, ἀπευθύνθηκε στὸ λαὸ μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ καρδιακὰ μιλώντας γιὰ τὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας καὶ τὰ θαυμαστὰ γεγονότα τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ.

Μετὰ τὴν Δοξολογία, ἡ ὁποία μετεδόθη ἀπ' εὐθείας μέσω τοῦ τοπικοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Μακαριώτατος εὐλόγησε τοὺς νεοφωτίστους Ἀλβανούς ποὺ εἶχαν συγκεντρωθεῖ ἀπ' ὅλη τὴ Φθιώτιδα γιὰ νὰ λάβουν τὴν εὐχή του, ἐχαιρέτισε τοὺς Ἱερεῖς, τὶς Μοναχὲς καὶ τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν ποὺ συνωθεῖτο γιὰ νὰ ἀσπασθεῖ τὸ χέρι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Ἀμέσως μετὰ ἐγίνε δεκτὸς στὸ Τ.Ε.Ι. Λαμίας ἀπὸ τὸν Πρόεδρο κ. Κων/νο Ἀναστασίου, τοὺς Ἀντιπροέδρους, τοὺς Καθηγητὲς καὶ τοὺς σπουδαστὲς ὅπου στὸ ἀμφιθέατρο τοῦ Ἰδρύματος ἔδωσε μιὰ πολὺ ἐνδιαφέρουσα διάλεξη μὲ θέμα: «Ἡ θεώρηση τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν μὲ μιὰ σύγχρονη ὀρθόδοξη ματιά». Τὴν ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου παρηκολούθησε ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρος Εὐθυμίου, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου κ. Ἀθανάσιος Τσουρουπλῆς, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες, οἱ τοπικὲς ἀρχές, πολλοὶ Δήμαρχοι, Κληρικαί, πλῆθος ἐκλεκτῶν προσκεκλημένων καὶ ἐπλαισίωσαν ἡ Βυζαντινὴ χορωδία τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ ἡ χορωδία τοῦ Δήμου Λαμιέων. Στὸ τέλος τῆς ὁμιλίας ὁ Νομάρχης Φθιώτιδος κ. Τριαντάφυλλος Μπέλλος καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Τ.Ε.Ι. Λαμίας μὲ θερμὰ λόγια προσέφεραν πολὺτιμα δῶρα στὸν Μακαριώτατο.

Τὴν ἱστορικὴ ὀλιγόωρη καὶ μεστή μηνυμάτων ἐπίσκεψη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου ἐκάλυψαν μὲ εὐμενέστατα καὶ πολὺ κολακευτικά γιὰ τὸ πρόσωπό του καὶ τὴν Ἐκκλησία σχόλια καὶ ρεπορτάζ τὰ τοπικὰ Μ.Μ.Ε.

Ὁ Μακαριώτατος πλήρως ἱκανοποιημένος καὶ συγκινημένος γιὰ τὰ πρὸς τὸ πρόσωπό του αἰσθήματα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ τοῦ Μητροπολίτου κ. Νικολάου, τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, τῆς Διοικήσεως τοῦ Τ.Ε.Ι., τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Φθιωτικοῦ λαοῦ ἀνεχώρησε γιὰ τὴν Ἀθήνα τὴν ἐπομένη τὸ πρῶτ' προπεμπόμενος μέχρι τὴν πόλη τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Φθιώτιδος κ. Νικόλαο. Στὸν Ἅγιο Κωνσταντῖνο

ὁ Μακαριώτατος ἐπεσκέφθη γιὰ λίγα λεπτὰ τὸν περικαλλὲ ἱερὸ Ναὸ καὶ ἐχαιρέτισε τοὺς πιστοὺς ποὺ ἔσπευσαν νὰ πάρουν τὴν εὐλογία του.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Νικόλαος εἰς ἐνδειξὴν ἀναγνώρισε τοῦ ἐπιτελουμένου ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἀλβανία ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἀναστασίου καὶ συμπαραστάσεως πρὸς αὐτὸ τοῦ προσέφερε 1.000.000 δρχ. ὡς ἐλαχίστη προσφορὰ ἀγάπης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος.

(22.2.2002)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὸ χριστουγεννιάτικο μήνυμα τοῦ Πάπα μὲ τὴν καταληκτικὴ εὐλογία «*Urbi et Orbi*» μεταδόθηκε σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο ἀπὸ 67 τηλεοπτικοὺς σταθμοὺς καὶ 4 διεθνῆ δίκτυα.

— Ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β' δέχθηκε τὰ Διαπιστευτήρια τοῦ νέου Βουλγάρου πρέσβεως στὴν «Ἁγία Ἐδρα» κ. *Vladimir Nikolaev Gradev*. Στὴν προσφώνησί του ὁ Ποντίφηξ ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιθυμία του γιὰ ἓνα «ποιμαντικὸ ταξίδι» στὴ Βουλγαρία, γιὰ νὰ συνεχίση, ὅπως τόνισε, τὸ «προσκύνημα» του στὶς ἀρχαῖες τοποθεσίες τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ γιὰ νὰ προαγάγῃ τὸν διάλογο καὶ τὴν εἰρήνη. Μετὰ τὴν ἀπειλὴ τῆς τρομοκρατίας ἐναντίον τῆς παγκόσμιας τάξεως, ὁ κόσμος ἔχει ἀνάγκη «τῆς φωνῆς ἀνθρώπων τοῦ διαλόγου καὶ οἰκοδόμων τῆς εἰρήνης». Καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς συνεκάλεσε τὴ συνάντησι τῶν ἡγετῶν τῶν Θρησκειῶν στὴν Ἀσσίζη τὴν 24η Ἰανουαρίου ἐ.ἔ.

— Τὸν Μάιο ὁ Πάπας θὰ ταξιδεύσῃ στὴ Βουλγαρία, ἐνῶ τὸν Ἰούλιο θὰ μεταβῇ στὸν Καναδᾶ, γιὰ νὰ παρευρεθῇ στὸ Παγκόσμιο Συνέδριο Νεολαίας στὴν πόλι Toronto. Καὶ τὸ 1993 εἶχε μεταβῇ στὸ Denver τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς πρὸς συμμετοχὴν σὲ Συνέδριο Νεολαίας.

— Μὲ τὴν εἰσαγωγὴ τοῦ Εὐρώ στο Βατικανὸ αὐξήθηκαν οἱ τιμὲς τῶν εἰσιτηρίων τῆς εἰσόδου στὰ Μουσεῖα. Ἀπὸ τὴν 1η Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. ἡ κάρτα εἰσόδου στὴ Συλλογὴ τῶν καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν τῆς Αἰώνιας Πόλεως κοστίζει 10 εὐρώ. Ἡ ἄνοδος στὸν τροῦλλο τοῦ Ἁγίου Πέτρου κοστίζει τώρα 5 εὐρώ.

– Στὸ Γιαουντέ, πρωτεύουσα τοῦ Καμερούν, ἡ ΡΚαθολικὴ Ἐκκλησία ἐόρτασε τὴ δεκαετηρίδα τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ ὁποῖο ἔχει ἰδρυθῆ ἀπὸ τὸν Σύνδεσμο τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνόδων Κεντρικῆς Ἀφρικῆς.

– Ὁ Πάπας κατὰ τὴν πρωτοχρονιάτικη δεξίωσι τοῦ διπλωματικοῦ σώματος στὴν «Sala Regia» τοῦ «Ἀποστολικοῦ Παλατιοῦ», κατὰ τὴν πρὸς τοὺς διπλωμάτες ἐκτενὴ προσφώνησί του τόνισε ὅτι «τὸ σκότος ἐκδιώκεται μόνον διὰ τοῦ φωτός» καὶ «τὸ μῖσος ὑπερνικᾶται μόνον διὰ τῆς ἀγάπης». Γι' αὐτὸ μόνον οἱ διάφορες Ὁρησκεῖες δύνανται νὰ προωθήσουν τὴν ἀνάπτυξι τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ καὶ νὰ συντελέσουν μὲ τίς ἀρχές τους στὴν προβολὴ τῆς οἰκογενείας ὡς κυψέλης τῆς κοινωνίας, στὴν καταπολέμησι τῆς πτωχείας, στὴν ἀνάπτυξι, στὴν ἀπόσβεσι τῶν χρεῶν, στὴν ἀνθησι τοῦ ἐμπορίου, στὸν σεβασμὸ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων (ἰδίως τῶν παιδιῶν, γυναικῶν καὶ προσφύγων), στὸν ἀφοπλισμὸ, στὴ συρρίκνωσι τοῦ ἐμπορίου τῶν ὀπλῶν, στὴν κατάπαυσι τῶν συγκρούσεων, στὴν ἐπικράτησι τῆς εἰρήνης, στὴν καταπολέμησι τῶν ἀσθενειῶν, στὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, στὴν ἐπικράτησι τοῦ δικαίου κ.λπ.

– Τὸ Βατικανὸ θέσπισε νέους κανόνες γιὰ τὴν ἐκδίκασι σεξουαλικῶν παρεκτροπῶν κληρικῶν μὲ ἀνηλίκους κάτω τῶν 18 ἐτῶν. Οἱ τοπικοὶ ἐπίσκοποι ἔχουν ὑποχρέωσι νὰ ἀναφέρουν τέτοιες παρεκτροπές στὴν Παπικὴ Ἐπιτροπὴ Πίστεως.

– Στὸ ἔτος 2001 φονεύθηκαν ἀπὸ ἀλλοπίστους 33 ΡΚαθολικοὶ Ἱεραπόστολοι σὲ διάφορες χῶρες.

– Τὸν μῆνα Φεβρουάριο τέθηκαν μὲ καθυστέρησι στὴν κυκλοφορία τὰ «βατικάνεια εὐρώ».

– Ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β' μετέτρεψε πρῶην Ρωμαιοκαθολικὴς «Ἀποστολικὴς Διοικήσεις» στὴ Ρωσία σὲ μητροπολιτικὴς ἐπισκοπές ἢ ἀρχιεπισκοπές μὲ προφανῶς ἐπεκτατικοὺς σκοποὺς. Αὐτὸ προκάλεσε τὴν ὀξεία ἀντίδρασι τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Ἀλεξίου τοῦ Β'.

– Ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Βατικανοῦ ἐπισκέφθηκε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρες τὴ Βουλγαρία, γιὰ νὰ ρυθμίση τίς λεπτομέρειες τοῦ Προγράμματος τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Πάπα στὴν ὁρθόδοξη αὕτη χώρα ἀπὸ τὴν 23ῃ ἕως τὴν 25ῃ Μαΐου ἐ.ἔ. Ὁ «Ἀποστολικὸς Νούντιος» στὴ Σόφια Ἀρχιεπίσκοπος Antonios Mennini, ὁ Ἀναπληρωτὴς Προϊστάμενος τῆς Γραμμα-

τείας τοῦ «Κράτους» τοῦ Βατικανοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Leonardo Sandri καὶ ὁ ὀργανωτὴς τῶν παπικῶν ταξιδιῶν Renato Boccardo μετέφεραν μῆνυμα τοῦ Πάπα στὸν Μακ. Μητροπολίτη Σόφιας καὶ Πατριάρχην πάσης Βουλγαρίας κ. Μάξιμο καὶ στὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Βουλγαρίας. Ὁ Πάπας στὸ μῆνυμά του ἐκδηλώνει τὴν ἐπιθυμία «νὰ συναντηθῇ καὶ ἐναγκαλισθῇ μὲ τὸν Πατριάρχη κ. Μάξιμο». Ὁ Πατριάρχης Βουλγαρίας ἀπήντησε ὅτι θὰ συναντηθῇ μὲ τὸν Πάπα καὶ ὅτι ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία δὲν καλεῖ μὲν ἡ ἰδία τὸν Πάπα, ἀλλὰ θὰ τοῦ ἐκδηλώσῃ τὸ πνεῦμα τῆς παραδεδομένης Βουλγαρικῆς φιλοξενίας.

Ἡ Παπικὴ Ἀντιπροσωπεῖα συναντήθηκε μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Κυβερνήσεως (πρῶην Βασιλέα) Simeon Saksoburggotski καὶ μὲ τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν Solomon Passi, ὁ ὁποῖος εἶναι Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς προετοιμασίας τῆς παπικῆς ἐπισκέψεως. Ὁ Πάπας θὰ ἐπισκεφθῇ τὴ Σόφια, τὸ μοναστήρι τῆς Rila καὶ τὸ Plowdiw, ὅπου ζοῦν πολλοὶ ΡΚαθολικοί.

– Ἡ ἐλληνικὴ Ρωμαιοκαθολικὴ «Ἀδελφότης Πνευματικοῦ Οἰκουμενισμοῦ», ἡ ὁποία ἐποπτεύεται πνευματικῶς ἀπὸ τὸν π. Αὐγουστῖνο Ροῦσσο, ἐορτάζει κατὰ τὸ τρέχον ἔτος τὴν τριακονταετηρίδα της.

– Πρὸ τῆς εἰρηνικῆς συγκεντρώσεως τῆς Ἀσίζης οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ὁρησκεϊῶν σὲ προπαρασκευαστικὴ συγκέντρωσι ἄκουσαν εἰσαγωγικὴ ὁμιλία τοῦ Προέδρου τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὸν διαθρησκευτικὸν διάλογο καρδιναλίου Francis Arinze ἐπὶ τοῦ θέματος: «Ἡ συμβολὴ τῶν Ὁρησκεϊῶν στὴν εἰρήνη».

– Στὴ Ρουμανία ἰδρύθη τὸ πρῶτο μοναστήρι Βενεδικτίνων Μοναστριῶν.

– Στὸ Βατικανὸ ἐγίνε τὸ Β' Συνέδριον τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν στρατιωτικῶν ἐπισκόπων τῆς Εὐρώπης, στὸ ὁποῖο ἐξετάσθηκε τὸ θέμα: «Ὁ ρόλος καὶ ἡ ἀποστολὴ τῶν στρατιωτικῶν ἐπισκόπων στὴν Εὐρώπῃ σήμερα». Οἱ ἐπίσκοποι αὐτοί, ὅπως τονίσθηκε στὸ Συνέδριον, πρέπει «μὲ δύναμη, σοφία, ἀφοσίωσι καὶ θάρρος» νὰ δώσουν στὴν Εὐρώπῃ τὴν ψυχὴ της.

– Οἱ Μουσουλμάνοι τῆς Ἰνδονησίας ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνη τους στὸν Πάπα Ἰωάννη Παῦλο Β', ἐπειδὴ τὴν 14ῃ Δεκεμβρίου, ἡμέρα τοῦ τέλους

τοῦ Ραμαζανίου, ὁ Ποντίφηξ ἐκήρυξεν ὡς ἡμέρα προσευχῆς καὶ νηστείας ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου καὶ ἀλληλεγγύης Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων.

– Ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς Δήμαρχος τῆς ἰταλικῆς πόλεως Μπάρι, ὅπου ἰδιαίτερος τιμᾶται ὁ ἅγιος Νικόλαος, διέθεσε 500.000 δολλάρια γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησι τοῦ ἐλληνορθοδόξου Ἱ. Ναοῦ τῆς Ν. Ὑόρκης, ποὺ καταστράφηκε τὴν 11η Σεπτεμβρίου 2001.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Κρατικῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Canterbury Γεώργιος Carey ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ προσεχὲς φθινόπωρον θὰ παραιτηθῇ. Ἀμέσως ἤρχισαν ζυμώσεις γιὰ

τὴν διαδοχὴ του. Σὲ δημοσκόπησι τὴν ὁποία ἐνήργησε ἡ ἡμερησία ἐφημερὶς τοῦ Λονδίνου «The Times» τὰ 28% τῶν ἐρωτηθέντων θέλουν ὡς νέον Ἀρχιεπίσκοπον τοῦ Canterbury τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Οὐαλίας Rowan Williams· τὰ 19% θέλουν τὸν ἐκ Πακιστάν καταγόμενον ἐπίσκοπον τοῦ Rochester Μιχαὴλ Nazir-Ali· τὰ 13% δίδουν τὴν προτίμησίν τους στὸν ἐπίσκοπο τοῦ Λονδίνου Richard Chartres.

Μιὰ Ἐπιτροπὴ ἐκ 13 μελῶν, στὴν ὁποία προεδρεύει ὁ Πρωθυπουργὸς Tony Blair, θὰ προτείνει μία λίστα με δύο ὀνόματα. Ἐκ τούτων δύναται ὁ Blair νὰ ἐκδηλώσῃ προτίμησιν σ' ἓνα ὑποψήφιο. Ἀλλὰ ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ ὡς ἡ ἀνωτάτη ἡγέτις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας θὰ προβῇ εἰς τὴν ὀνομασίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ὁ Blair ἔχει ἐπίσης τὴ δύναμότητα νὰ ἐπιστρέψῃ τὴ λίστα στὴν Ἐπιτροπὴ.

Ε.Δ.Θ.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΦΩΤΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ*

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι,
Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρη,
Κύριε Κοσμήτορα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν,
Κύριοι Πρόεδροι τῶν τεσσάρων Τμημάτων τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῆς χώρας μας,
Κυρίες καὶ Κύριοι Συνάδελφοι,
Σεβαστοὶ πατέρες,
Ἀγαπητοὶ φοιτητὲς καὶ φοιτήτριες,

Ἐχοντας πλήρη συναίσθηση τῆς μεγάλης τιμῆς ποὺ μοῦ γίνεται σήμερα, νὰ ἐκπροσωπήσω τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ νὰ ἀναφερθῶ στὴν ἀκτινοβολία

Τοῦ κ. **ΙΩ. ΧΡ. ΤΑΡΝΑΝΙΑΗ**

Κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ.

τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου τοῦ πατριάρχου Φωτίου στὸν κόσμον τῶν Σλάβων, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη, πρὶν ἀπ' ὅλα, νὰ εὐχαριστήσω τοὺς συναδέλφους μου, ποὺ μοῦ ἐμπιστεύθηκαν αὐτὴ τὴν ἀποστολή, ἀλλὰ καὶ Ὑμᾶς, Μακαριώτατε, καθὼς καὶ τοὺς σεβασμιώτατους Μητροπολίτες μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διότι μὲ τὴ συγκατάθεσή σας συμβάλλετε στὴν ἔνταξη καὶ τιμητικὴ συναρίθμηση καὶ τοῦ δικοῦ μου ὀνόματος μεταξὺ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἐπιχειρήσαν καὶ ἐπιχειροῦν νὰ ἀναδείξουν στίς σωστὲς καὶ ἀντικειμενικὲς διαστάσεις τὴ μνήμη καὶ τὴν προσφορὰ μιᾶς ἀπὸ τὶς λαμπρότερες καὶ φωτεινότερες προσωπικότητες ὅχι μόνον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ εὐρύτερου πνευματικοῦ στερεώ-

ματος τῆς Ὁρθοδόξιας, τῶν ἐλληνικῶν γραμμῶν καὶ τῆς πανανθρώπινης σοφίας. Εἶναι δὲ ἡ τιμὴ γιὰ τὸν ὁμιλοῦντα ἰδιαίτερα μεγάλη, ὅχι μόνον διότι ἡ αἴγλη τῆς προσωπικότητος τοῦ τιμωμένου σοφοῦ καὶ ἁγίου ἀνδρὸς ἀντανακλᾶται ἅμεσα καὶ ἀπλόχερα σὲ κείνον ποὺ ἀποτολμᾷ κάτι τέτοιο, ἀλλὰ καὶ διότι μοῦ δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ γευθῶ καὶ ὅσο μοῦ εἶναι μορετὸ νὰ ἐξωτερικεύσω τὴ συγκίνησή μου ὡς ἐρευνητῇ, ὁ ὁποῖος εἰσέρχεται σὲ ἓνα ἀνοιχτὸ καὶ εἰσέτι ἀκατάγραφον κεφάλαιο τῆς ἱστορίας ἥ, ἂν προτιμᾶτε, ὡς προσκυνητῇ, ὁ ὁποῖος καλεῖται νὰ προσκυνήσει καὶ νὰ θέσει στὴ διάθεση τοῦ εὐσεβοῦς κοινοῦ λησμονημένα ἀλλὰ εὐωδιάζοντα τεμάχια ἱερῶν λειψάνων!

Συμβαίνει δὲ τοῦτο τὸ τελευταῖο, διότι ἡ περίπτωση τοῦ Μεγάλου Φωτίου εἶναι ἀπὸ τὶς σπανιότερες ἐκεῖνες, ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τὶς μοναδικές, ἂν λάβει κανεὶς ὑπόψη του τὶς ἀναλογίες, κατὰ τὶς ὁποῖες μιὰ λαμπρὴ προσωπικότητα, μὲ τεράστιο καὶ σημαντικὸτατο ποιμαντικὸ καὶ συγγραφικὸ ἔργο, μὲ πρωταγωνιστικὸ ρόλο στὸ τιμόνι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ στὰ βυζαντινὰ πνευματικά καὶ πολιτικά πράγματα τῆς ἐποχῆς του (δεύτερο μισὸ τοῦ 9ου αἰῶνα)¹, μένει ἔξω ἀπὸ τὴ βιογραφικὴ καὶ χρονολογικὴ μέθη τῶν συγχρόνων του βυζαντινῶν συγγραφέων.

Ἀναφερόμενος στὸ γεγονὸς αὐτὸ ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς Παν. Χρήστου, ἔγραφε μὲ μιὰ δόση, θὰ ἔλεγε κανεὶς, πικρίας: «Γι' αὐτὸ (γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἐξέθεσε πιὸ μπροστὰ καὶ ποὺ δὲν ἦταν ἄλλοι, ἀπὸ τὴν ἀντίθεση τοῦ πατριάρχου μὲ τοὺς Ζηλωτὲς, τὴν ἀντίστασή του στίς ἀξιώσεις τῆς Ρώμης καὶ τὴ δυσμένεια τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Μακεδονικῆς δυ-

* Εἰσήγηση στὴ Συνάντηση Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Θεολογικῶν Σχολῶν κατὰ τὸν καθιερωμένο ἑορτασμὸ τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου (6.2.2002) στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Πεντέλη).

1. Γενικά περὶ Φωτίου βλέπε ὁμιλία-μελέτη τοῦ Β. Θ. Σταυρίδη, Ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Φώτιος Α', ὁ Ὁμολογητὴς, *Κληρονομία* 23(1991), σελ. 21-60, ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία (σελ. 54-60).

ναστείας, στην οποία περιέπεσε συμπτωματικά και χωρίς ιδιαίτερο λόγο), γι' αυτό λοιπόν, όπως έγραφε, «παρατηρείται τούτο το παράδοξο φαινόμενο· ότι για τη μεγάλη αυτή μορφή της ορθοδοξίας οι παλαιότερες γενεές δεν μᾶς ἄφησαν οὔτε μία βιογραφία οὔτε ἕνα ἐγκώμιο οὔτε μιὰ ἀκολουθία οὔτε ἕναν ὕμνο. Ὅ,τι γνωρίζουμε γι' αὐτόν, πέρα τῶν συντόμων σημειωμάτων πού περιέχονται σέ συγγράμματά του ἢ σέ ἀγιολογικά κείμενα τῆς ἀμέσως μετὰ ἀπ' αὐτὸν ἐποχῆς, προέρχεται σχεδὸν ἀποκλειστικά ἀπὸ ἔργα ἀνθρώπων πού ἀνήκουν στὸ ἀντίπαλο στρατόπεδο»².

Ἡ δυσφήμιση πάντως πού ἐκπορευόταν τόσο ἀπὸ τὴν τάξη τῶν ἀκραίων Ἰγνατιανῶν Ζηλωτῶν, ὅσο καὶ ἀπὸ τοὺς κατευθυνόμενους ἀπὸ τὸ παλάτι χρονογράφους καὶ ἀπὸ τοὺς φιλενωτικούς ἱεράρχες καὶ θεολόγους, πέτυχε τὴν περιθωριοποίηση καὶ κατ' ὀλίγον τὴν ἀπάλειψη τῆς ζωντανῆς μνήμης τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἀπὸ τὴ συνείδηση τῶν πιστῶν καὶ ὄχι μόνον. Ἐὰν ὁμως αὐτὰ συνέβαιναν στὰ ἐνδότερα τοῦ Βυζαντίου καὶ στὸν ἑλληνικὸ πνευματικὸ χῶρο, μπορεῖ κανεὶς νὰ φανταστεῖ ποιά θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ἡ τύχη τῆς μνήμης τοῦ πατριάρχῃ πρὸς τὰ ἔξω. Ἐρευνώντας τὰ δεδομένα καὶ τίς σλαβικὲς γραπτὲς μαρτυρίες καὶ ἀναφορὲς στὸ πρόσωπο τοῦ Φωτίου, ὁ ἱστορικὸς ἐρευνητὴς καὶ ἀναλυτὴς διαπιστώνει μιὰ σύμπτωση μὲ τὰ ἀντίστοιχα τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ βυζαντινοῦ χώρου, ἀλλὰ καὶ κάποια μικρὴ καὶ περιπτωσιακὴ ἀπόκλιση τῶν πρώτων ἀπὸ τὰ δευτέρω. Ἀπόκλιση, ἡ ὁποία ἀποτυπώνεται στὴ χρονικὴ ἢ ποσοτικὴ ἀναφορὰ στὴν προσωπικότητα τοῦ ἁγίου καὶ ὄχι σὲ κάποια τάση διαφοροποίησης ἀπὸ τὴν βασικὴ ἀποτίμηση τοῦ ἔργου του. Καὶ τοῦτο εἶναι εὐλόγο καὶ ἐξηγήσιμο, ἀν λάβει κανεὶς ὑπ' ὄψη του ὅτι ἄλλη ἦταν ἡ προσφορὰ τοῦ πατριάρχῃ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας καὶ ἄλλη πρὸς τὰ ἔξω καὶ στὴ συγκεκριμένη περίπτωσι πρὸς τοὺς προσερχόμενους στὸ βάπτισμα ἢ τοὺς νεοφώτιστους Σλάβους.

Καλούμεθα λοιπὸν νὰ διερευνήσουμε καὶ κατὰ τὸ δυνατό ἀντικειμενικὰ νὰ ἀξιολογήσουμε, α) τὴν

προσφορὰ τοῦ πατριάρχῃ στὸ σλαβικὸ κόσμο στὰ χρόνια τῆς παρουσίας ζῶντος καὶ ἐνεργοῦ δράσης του, β) τὸν ἐκεῖθε ἀπόηχο τοῦ συγγραφικοῦ του ἔργου, στὸ ποσοστὸ πού μεταφράστηκε ἢ καθ' οἰονδήποτε τρόπο ἀποδόθηκε στὴ σλαβικὴ ἢ σκέψη καὶ ἡ σοφὴ του πολιτεία, καὶ γ) τὴν ἔκταση τῆς τιμῆς του ὡς ἁγίου στὸν κόσμον αὐτό, εἴτε ὡς ἀπομίμησης τῆς ἑλληνικῆς συμπεριφορᾶς εἴτε ὡς ἀνταπόδοσης πρὸς ὅσα ὁ μέγας πατριάρχῃ ἔπραξε γι' αὐτοὺς.

Ξεκινώντας ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς πατριαρχίας καὶ καθοριστικῆς γιὰ τὰ βυζαντινὰ πράγματα παρουσίας τοῦ Φωτίου στὸν ἐκκλησιαστικὸ θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως (858-867, 877-886), διαπιστώνουμε τὴ σύμπτωσή τους μὲ τὴ λαμπρότερη καὶ ἐπιτυχέστερη ἱεραποστολικὴ ἐκστρατεία τοῦ Βυζαντίου ἀνάμεσα στοὺς σλαβικοὺς λαούς, πού ἀπὸ τὸν 6ο καὶ 7ο αἰῶνα εἶχαν ἦδη ξεχυθεῖ καὶ ἐγκατασταθεῖ σὲ διάφορα σημεία τῆς γηραιᾶς Ἡπείρου³. Οἱ Ρῶσοι, οἱ Μοραβοί, οἱ Βούλγαροι, οἱ Σέρβοι, καθὼς καὶ ἄλλοι μικρότεροι καὶ λιγότερο γνωστοὶ σλαβικοὶ λαοὶ δέχονται κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ, εἴτε σποραδικὰ καὶ ἐξ ἀφορμῆς κάποιας ἐπίθεσής τους ἐναντίον τῆς αὐτοκρατορίας, εἴτε ὁργανωμένα μεθοδικὰ καὶ προγραμματισμένα τὸ θεῖο μήνυμα ἀπὸ βυζαντινοὺς ἱεραποστόλους. Ἀπὸ τοὺς λαοὺς αὐτοὺς, οἱ Μοραβοὶ καὶ οἱ Βούλγαροι στὴν ἀρχὴ καὶ στὴ συνέχεια –κάπως ἀργότερα– οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Ρῶσοι δέχονται ὁμαδικὰ τὸ βάπτισμα καὶ εἰσέρχονται στὴ χριστιανικὴ καὶ πολιτισμένη οἰκογένεια τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν⁴.

3. Ἡ σχετικὴ μὲ τὴν ἐμφάνιση καὶ ἐξάπλωση τῶν Σλάβων στὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρον βιβλιογραφία εἶναι ὀγκωδέστατη. Ἐνδεικτικὰ βλ.: G. Sotirov, Velika Moravia, *Kirilo-Metodievski enciklopedija*, τ. 1, Sofija 1985, σελ. 340-355· J. Kovacevic, Doseljenje Slovena na Balkansko poluostrvo, *Istorija srpskog naroda*, τ. 1, Beograd 1981, σελ. 109-124 καὶ Δ.Α. Ζακυνθινῶν, *Βυζαντινὴ ἱστορία 324-1071*, Ἀθῆναι 1972, passim.

4. Βλ. P. Duthilleul, *L' évangélisation des Slaves*. Cyrille et Méthode, Tournai 1963 [= Bibliothèque de Théologie. Série IV. Histoire de la Théologie. Vol 5]· Fr. Dvornik, *Byzantine Missions among the Slavs*, SS. Constantine-Cyril and Methodius, New Brunswick-New Jersey 1970· A. D. Vlasto, *The Entry of the Slavs into Christendom*, Cambridge 1970· V. Vodoff, *Naissance de la chrétienté russe*, Fayard 1988· V. Zlatarski, *Istorija na bǎlgarskata dǎržava prez srednite vekove*, τ. 2, Sofija 1927· T. Sǎbev, *Samostojna narodnostna cǎrkva v srednovekovna Bǎlgarija*, Sofija 1987, σελ. 72-219· *Istorija srpskog naroda*, τ. 1, σελ. 109-327.

2. Π. Κ. Χρήστου, Ἡ μνήμη τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, *Κληρονομία* 23 (1991), σελ. 129.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Βυζαντίου στὸν τομέα αὐτὸ ὑπῆρξε τεράστια, γιατί τεράστιος ἦταν καὶ ὁ ὄγκος τῶν λαῶν ποὺ ἀσπάστηκαν τὸ Χριστιανισμό. Θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ κάνει λόγο γιὰ ἓνα νέο θρίαμβο τοῦ Χριστιανισμοῦ, μετὰ τὴν ἀποκρουστικότητα τῆς ὀρθόδοξης πίστεως καὶ τῆς ὀρθόδοξης παραδόσης, ποὺ ἐπιτεύχθηκε μέσω τῶν ἐφτά Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἔληξε μόλις πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια, μετὰ τὴν Σύνοδο τῆς Κωνσταντινούπολης (843) καὶ τὴν ἀποκατάσταση τῆς τιμῆς τῶν εἰκόνων. Πρὶν δὲ προχωρήσουμε στὴν διεξοδικότερη ἀνάλυση τοῦ φαινομένου καὶ τὴν διερεύνηση τῆς σχέσης τοῦ πατριάρχη Φωτίου μετὰ τὴν εὐτυχὴ γιὰ τὸ Βυζάντιο κατάληξή του, ἀξίζει νὰ προσθέσουμε ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ σλαβικοὶ λαοί, ὅχι ἀπλῶς προσχώρησαν στὴν χριστιανικὴ πίστη, ἀλλὰ καὶ προσδέθηκαν ἄρρηκτα στὸ ἄρμα τῆς Ἀνατολικῆς Παράδοσης, τῆς Ὁρθοδόξιας.

Μελετώντας τὸ φαινόμενο καὶ ἀναζητώντας τοὺς βαθύτερους συντελεστὲς αὐτῆς τῆς ἐπιτυχίας, ἀσφαλῶς καὶ θὰ καταλήγαμε στὸ βέβαιο συμπέρασμα ὅτι ἡ μεταστροφή τῶν ἐν λόγω σλαβικῶν πληθυσμῶν πρὸς τὸ Χριστιανισμό ὀφειλόταν βασικά καὶ κύρια στὸ λυτρωτικὸ μήνυμα τοῦ θεοῦ κηρύγματος, τοῦ Εὐαγγελίου. Ὅμως γιὰ τὴ συγκεκριμένη μεταστροφή καὶ προσήλωσή τους στὸ βυζαντινὸ κήρυγμα καὶ τὴ βυζαντινὴ παράδοση οὐσιαστικὸ ρόλο διεδραμάτισαν καὶ ἄλλοι παράγοντες, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ πιὸ ἀποτελεσματικὸς ἦταν ὁ παράγοντας **σλαβικὴ γλῶσσα καὶ σλαβικὴ γραφή**. Πιὸ συγκεκριμένα, τὸ Βυζάντιο, σὲ ἀντίθεση μετὰ τὴ Ρώμη, ὅχι μόνον ἀποδέχθηκε τὴ χρῆση τῆς σλαβικῆς γλώσσας στὴ λατρεία, ἀλλὰ καὶ ἀνέλαβε νὰ βοηθήσει στὴν καλλιέργεια καὶ τὸν ἐμπλουτισμὸ τῆς, παράλληλα μετὰ τὴν ἐπινόηση εἰδικῆς γι' αὐτὴ γραφῆς, προκειμένου νὰ τὴν καταστήσει ἱκανὴ νὰ ἀποτυπώσει τὸν θεῖο λόγο καὶ τὰ λατρευτικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ τεράστιο αὐτὸ σὲ κόπο, σὲ ὄγκο καὶ σημασία ἔργο συντελέστηκε στίς μέρες τοῦ πατριάρχη Φωτίου καί, ὅπως γράφουν οἱ σλαβικὲς πηγές, κατ' ἐντολὴ τοῦ αὐτοκράτορα Μιχαὴλ Γ' ἀπὸ τοὺς Θεσσαλονικεῖς ἀδελφοὺς Κύριλλο καὶ

Μεθόδιο⁵. Ἀναφέραμε στὸ τέλος καὶ μετὰ ἰδιαίτερο τόνισμὸ τὴν πληροφορία ποὺ μᾶς παρέχουν οἱ σλαβικὲς πηγές καὶ πιὸ συγκεκριμένα οἱ Βίοι τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, διότι παραδόξως σὲ καμιά ἀπ' αὐτὲς δὲν σημειώνεται ἄλλοις ὅλος τοῦ Φωτίου στὰ τόσο σημαντικὰ γεγονότα ποὺ συνέβαιναν στὴ βυζαντινὴ πρωτεύουσα, ἢ καλύτερα μετὰ πρωτοβουλία τῆς βυζαντινῆς πρωτεύουσας στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ὄνομα τοῦ Φωτίου μνημονεύεται μόνο μία φορὰ στὸ Βίو τοῦ Κυρίλλου καὶ μάλιστα σὲ συνάφεια ἄσχετη μετὰ τὰ μεγάλα αὐτὰ γεγονότα, ὅταν ὡς καθηγητὴς δίδασκε Διαλεκτικὴ καὶ Φιλοσοφία, στὸ πανεπιστήμιον τῆς Κωνσταντινούπολης, σημειώνοντας ὅτι τὰ μαθήματα αὐτὰ παρακολούθησε καὶ ὁ Κωνσταντίνος (Κύριλλος)⁶. Τὸ ὄνομα τοῦ Φωτίου ἀπουσιάζει παντελῶς ἀπὸ τὸ Βίον τοῦ Μεθοδίου· ὑπονοεῖται μόνο στὴ φράση «ταῦτα ὁμοίως ἐποίησε καὶ ὁ πατριάρχης»⁷, ὅταν ὁ βιογράφος τοῦ Θεσσαλονικέως ἱεραποστόλου ἀφηγεῖται τὴν κατὰ τὸ ἔτος 881 ἐπιστροφή του στὴν Κωνσταντινούπολη (ὅπως εἶναι γνωστὸ οἱ ἅγιοι ἀδελφοὶ ἀναχώρησαν γιὰ τὴ σλαβικὴ Μοραβία τὸ 862)⁸, προκειμένου νὰ ἐκθέσει στὸν αὐτοκράτορα

5. Βασικὲς πηγές γιὰ τὰ συγκεκριμένα αὐτὰ γεγονότα, τῆς δημιουργίας τῆς σλαβικῆς γραφῆς καὶ τῆς μετάφρασης τῶν ἱερῶν κειμένων ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς Κύριλλο καὶ Μεθόδιο, ἀποτελοῦν οἱ Βίοι τους, οἱ ὁποῖοι διασώθηκαν σὲ παλαιосλαβικὴ γλῶσσα. Ἐκδόσεις, καθὼς καὶ μεταφράσεις αὐτῶν τῶν Βίων σὲ διάφορες γλώσσες ἔχουν γίνεαι ἀρκετές. Ἀπὸ τίς σημαντικότερες ἐκδόσεις τῶν παλαιосλαβικῶν αὐτῶν κειμένων εἶναι: τοῦ P. A. Lavron, *Materialy po istorii vozniknovenija drevnejšej slavjanskoj pis'mennosti*, Hague-Paris 1966 (φωτοαναστ. ἀνατύπωση ἀπὸ τὸ Trudy Slavjanskoj komisii, Akademii Nauk Sojuza Sovetskikh Republik, τ. I, Leningrad 1930) καὶ τῶν Fr. Grivec - Fr. Tomšić, *Constantinus et Methodius Thessalonicenses. Fontes, Radovi staroslavenskog Instituta*, knj. 4, Zagreb 1960, σελ. 95-167. Ἑλληνικὴ μετάφραση, ἀπὸ τὴ γερμανικὴ ἀπόδοση τῶν κειμένων αὐτῶν, πραγματοποιήθηκε ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης Ἀναστασίου, καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ. Βλ. Ἰ. Ε. Ἀναστασίου, *Βίος Κωνσταντίνου-Κυρίλλου, Βίος Μεθοδίου (μετάφρασις)*, *Βίος Κλήμεντος Ἀχρίδος, Ἐπιστημ. Ἐπετηρὶς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ*, τ. ΙΒ', Θεσσαλονικὴ 1968, σελ. 113-200.

6. «Ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἐξέμαθε πᾶσαν τὴν Γραμματικὴν καὶ ἐδιδάχθη ὁμοίως καὶ τὰ υπόλοιπα μαθήματα. Ἐξέμαθε τὸν Ὅμηρον καὶ τὴν Γεωμετρίαν καὶ παρὰ τῷ Λέοντι καὶ τῷ Φωτίῳ Διαλεκτικὴν καὶ πάντας τοὺς κλάδους τῆς Φιλοσοφίας...». Ἀναστασίου, *Βίος Κυρίλλου, Βίος Μεθοδίου*, σελ. 121.

7. Ἀναστασίου, *Βίος Κυρίλλου, Βίος Μεθοδίου*, σελ. 159.

8. Βλ. Ἀντ.-Αἰμ. Ταχιάου, *Κύριλλος καὶ Μεθόδιος*, Θεσσαλονικὴ 1992, σελ. 89-113.

τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἔργου του. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ στὸν κατὰ ἑκατὸ χρόνια μεταγενέστερο Βίο τοῦ ἁγίου Κλήμη Ἀχρίδας, ἑνὸς ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀξιόλογους μαθητὲς τῶν ἱεραποστόλων, τὸν ὁποῖο ἔγραψε ὁ μετὰ ταῦτα ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρίδας Θεοφύλακτος (1078-1107)⁹. Καὶ ἐκεῖ, παρ' ὅλο πὺν γίνεται εἰδικὴ ἀναφορὰ στὴ φάση τῆς προεργασίας καὶ προπαρασκευῆς τῶν ἱεραποστόλων στὴν Κωνσταντινούπολη, πούθενά δὲν μνημονεύεται ὁ ἐν λόγω πατριάρχης.

Ἀναφερόμενοι πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια στὸ παρόδοξο αὐτὸ φαινόμενο, ἀφοῦ συμφωνήσαμε μὲ τὴ θέση ὅτι τοῦτο ὀφειλόταν στὴ γνωστὴ ἀντίδραση τῶν δυτικῶν –στὴν περιοχὴ τῶν ὁποίων γράφτηκαν αὐτὰ τὰ κείμενα– στὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀντιπάλου τους Φωτίου, προσθέσαμε καὶ τὸ στοιχεῖο τῆς βυζαντινῆς πρακτικῆς, κατὰ τὴν ὁποία ἡ ἐξωτερικὴ ἱεραποστολὴ φαίνεται νὰ ἀποτελοῦσε βασικὴ ὑποχρέωση τοῦ κράτους¹⁰. Αὐτὸ ἔδειξε τόσο ἡ περίπτωση τῆς Μοραβίας, πὺν διασώζουν οἱ σλαβικὲς πηγές, ὅσο καὶ ἡ περίπτωση τῆς Σερβίας, τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ρωσίας, γιὰ τίς ὁποῖες κάνουν λόγο οἱ βυζαντινὲς πηγές. Ὁ αὐτοκράτορας εἶναι ἐκεῖνος πὺν ἀποφασίζει, σχεδιάζει καὶ μὲ τὰ ὄργανα καὶ τοὺς ἀνθρώπους του πραγματοποιεῖ τὸν ἐκχριστιανισμό τῶν ξένων αὐτῶν λαῶν. Οὔτε ὅμως αὐτὴ ἡ διαπίστωση δίνει ἀπάντηση στὸ κενό, στὴ βροντερὴ σιωπὴ τῶν πηγῶν, γιὰ τὸν κάποιον, τὸν ὁποῖο ρόλο τοῦ πατριάρχου καὶ ἐν προκειμένῳ τοῦ Μεγάλου Φωτίου στὰ τόσο σημαντικὰ γιὰ τὴν Ἐκκλησία γεγονότα τῶν ἡμερῶν του.

Ἀλλὰ ὁ ρόλος τοῦ Φωτίου δὲν εἶναι δυνατό νὰ ὑπῆρξε οὔτε κάποιος οὔτε περιθωριακός. Θὰ πρέπει νὰ ἦταν βασικός, πρωτεύων καὶ καθοριστικός,

ὅπως μᾶς ἐπιτρέπει νὰ συμπεράνουμε ἡ διαρροὴ μερικῶν ψηφισμάτων ἀλήθειας, πὺν διέφυγαν μέσα ἀπὸ τὸ πέπλο τῆς σκοπιμότητος, τὴν ὁποία ὑπηρετοῦσαν οἱ χρονογράφοι καὶ βιογράφοι τῆς ἐποχῆς του. Διότι καὶ ἂν ἀκόμα δεχτοῦμε πῶς ὁ αὐτοκράτορας ἦταν ἐκεῖνος πὺν ἐξουσίαζε καὶ ἤλεγχε τὸ καθετί, πὺν εἶχε σχέση μὲ τὴν ἐξωτερικὴ ἱεραποστολὴ, δὲν θὰ μπορούσαμε ποτὲ νὰ ἀπαντήσουμε στὸ εὐλόγο καὶ σαφὲς ἐρώτημα: ποιὸς ἐπέτρεψε, πολὺ δὲ περισσότερο, ἔδωσε τὴν εὐλογία του γιὰ τὴ χρῆση τῆς σλαβικῆς γλώσσας στὴ λατρεία, εἰδικὰ σὲ κείνη τὴ συγκυρία, πὺν ὁ αὐτοκράτορας Μιχαὴλ Γ' δὲν φαίνεται νὰ ἦταν ἱκανὸς νὰ κατανοήσῃ καὶ νὰ σχεδιάσῃ μιὰ τόσο μεγάλη πράξη; Κανεῖς ἄλλος, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶχε τέτοια ἀρμοδιότητα καὶ τέτοιο κύρος, ὥστε νὰ μὴ προκαλέσῃ τὴν ἀντίδραση κάποιας μερίδας πιστῶν. Καὶ ὁ πατριάρχης αὐτός, μὲ τὴν εὐρύτητα τοῦ πνεύματος¹¹, μὲ τίς ἀνεξίτητες θεωρίες καὶ ἀντιλήψεις, μὲ τὴν ὀξυδερκεία καὶ τὴν ἱκανότητα ἀξιολόγησης τοῦ ἐν λόγω ἐγχειρήματος, ὑπῆρξε ὁ Μέγας Φῶτιος. «Μόνο μιὰ πνευματικὴ φυσιογνωμία τῶν διαστάσεων τοῦ Φωτίου», γράφει καὶ ὁ ρώσος σχολιαστὴς Βίκτωρ Γρηγόροβιτς, «μποροῦσε νὰ συλλάβῃ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς τέλεσης τῆς χριστιανικῆς λατρείας στὴ σλαβικὴ γλώσσα»¹².

Πράγματι, ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἀναγνώριση τῆς σλαβικῆς γλώσσας ὡς ὄργανου ἀποδεκτοῦ καὶ ἱκανοῦ νὰ χρησιμοποιηθῇ στὴ θεία λατρεία, ὑπῆρξε τὸ σημαντικότερο στοιχεῖο τοῦ ἀνοίγματος τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς προσερχομένους στὸ Χριστιανισμό λαούς. Στὸ Βίο τοῦ Κυρίλλου καὶ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτορας Μιχαὴλ Γ', συνειδητοποιώντας τὸ μεγάλο γεγονὸς τῆς δημιουργίας ἀπὸ μέρους τοῦ ἁγίου εἰδικῆς γραφῆς γιὰ τὸ σλαβικὸ λαὸ τῆς Μοραβίας, ἐμπλεος χαρᾶς, φέρεται νὰ ἀπευθύνεται δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν ἡγεμόνα τοὺς Ροστισλάβο καὶ νὰ τοῦ λέει: «Ὁ Θεὸς ... εἶδε τὴν πίστιν καὶ τὴν

9. Ἀναστασίου, *Βίος Κυρίλλου, Βίος Μεθοδίου*, σελ. 116-117 καὶ 162-184.

10. Βλ. Ἱ. Ταρνανίδη, «Ὁ πατριάρχης Φῶτιος καὶ ἡ διάδοση τοῦ Χριστιανισμοῦ στοὺς Σλάβους, *Μνήμη ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Μεγάλου Φωτίου, ἀρχιεπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως* (Πρακτικὰ ἐπιστημονικοῦ Συμποσίου, 14-17 Ὀκτωβρίου 1993), Θεσσαλονίκη 1994, σελ. 483-491, καθὼς καὶ Ὁ ρόλος τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορα καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στὴ διαμόρφωση τοῦ αὐτοκεφάλου τῶν Σλαβικῶν Ἐκκλησιῶν, *Μνήμη Ἰωάννου Εὐαγγ.* Ἀναστασίου, Ἐπιστ. Ἐπετ. Θεολ. Σχολῆς, Θεσσαλονίκη 1992, σελ. 539-564.

11. Πρὸβλ. Β. Ν. Τατάκη, Φῶτιος, ὁ μέγας ἀνθρωπιστής. *Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου τόμος ἐόρτιος ἐπὶ τῇ χιλιοστῇ καὶ ἑκατοστῇ ἐτηρίδι*, Θεσσαλονίκη 1966, σελ. 79-111.

12. *Sobranie sočinenij V. I. Grigoroviča* (1864-1876), pod redakcej M. G. Popruženko, Odessa 1916, σελ. 19.

προσπάθειάν σου και ἀπεκάλυψε γραφή διὰ τὴν γλώσσαν σας... ἵνα και ὑμεῖς συγκαταλεχθῆτε μετὰ τῶν μεγάλων λαῶν, οἵτινες δοξάζουσι τὸν Θεὸν εἰς τὴν ἑαυτῶν γλῶσσαν»¹³.

Ἄραγε, ἡ νεοελληνικὴ δὲν διαθέτει τὴν ἱκανότητα και δὲν ἔχει τὸ κύρος τῆς τότε σλαβικῆς, γὰρ νὰ ἔχει και ἀνάλογη τύχη, καθ' ὃν χρόνον ἔχει καταστῇ ἐπίσημο ὄργανο τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους; Ἡ μήπως δὲν τὴν χωρίζει ἀπόστασις τόσο ἀπὸ τὴν ἀρχαία γλῶσσα τῶν Γραφῶν και τῆς Λατρείας, ποῦ νὰ ἐπιτρέπει, ἂν ὄχι νὰ ἐπιβάλλει τὴ σταδιακὴ και προγραμματισμένη χρῆσις τῆς, ἀφοῦ ἐκεῖνη ἡ γλῶσσα, ἔστω και ἡ ἑλληνικὴ τῶν χρόνων τῆς Καινῆς Διαθήκης και ἡ τῶν κατωπινῶν αἰώνων, στήν ὁποία ἔγραψαν οἱ πατέρες και οἱ ὑμνωδοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι τόσο δυσνόητη και ξένη πρὸς τοὺς Νεοέλληνες; Ἐγνώριζε ὁ Φώτιος ὅτι παραχωρώντας στοὺς πλησιόχωρους σλαβικοὺς πληθυσμοὺς –διότι και αὐτοὶ τὴν ἴδια γλῶσσα μὲ τοὺς Μοραβοὺς ὁμιλοῦσαν τότε– τὸ δικαίωμα νὰ λατρεύουν τὸ Θεὸ στὴ δική τους γλῶσσα, στήν οὐσία συνέβαλλε ἀποφασιστικὰ και ἀμετάκλητα στήν πνευματικὴ τους ἀνεξαρτησία. Διότι οὐδεὶς ἀγνοεῖ, πολὺ δὲ περισσότερο ὁ συγγραφέας τοῦ «Λεξικοῦ» ἢ τῆς «Μυριοβίβλου» και τόσων ἄλλων ἱστορικοφιλολογικῶν, θεολογικῶν, φιλοσοφικῶν και λοιπῶν μελετῶν Φώτιος, ὅτι ἡ γλῶσσα ἀποτελεῖ τὴ ρίζα και τὸ γονίδιο ἀπὸ τὸ ὁποῖο ξεπηδαίει και μὲ βάση τὸ ὁποῖο ἀναπτύσσεται ἡ ἰδιαιτερότητα και ὁ ξεχωριστὸς πολιτισμὸς κάθε κοινωνίας. Μὲ τὴν ἐνέργειά του ἐπομένως ἐκεῖνη ὁ πατριάρχης Φώτιος προαπεφάσισε και μὲ πλήρη γνώση τῶν συνεπειῶν αὐτῆς τῆς συμπεριφορᾶς ἐξασφάλισε ὄχι μόνον τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἀνεξαρτησία, ἀλλὰ και τὴ μελλοντικὴ πνευματικὴ αὐτοτέλεια αὐτῶν τῶν λαῶν. Πράξις προφητικὴ, γενναιοδωρὴ, μὲ διαχρονικὰ μηνύματα ποὺ ξεπερνοῦν ἀκόμα και τὰ σημερινὰ δεδομένα.

Τὸ ἐνδιαφέρον βέβαια και ἡ φροντίδα τοῦ Φωτίου γιὰ τὴν εἴσοδο τῶν εἰδωλολατρικῶν σλαβικῶν λαῶν στὸ Χριστιανισμό, γιὰ τὴν καθαρότητα τῆς πίστεως τους, ἀλλὰ και γιὰ τὴν ἀλλαγὴ τῆς συμπεριφορᾶς τους, φαίνεται πολὺ καθαρά στὴν ἐπιστολὴ

του πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῆς Βουλγαρίας Βόρη¹⁴. Στὴ γνωστὴ αὐτὴ ἐπιστολὴ, δὲν καθρεφτίζεται μόνον ἡ ἀγαθὴ, εἰλικρινὴς και φιλελεύθερη διάθεσί του ἀπέναντι στὸν βούλγαρο ἡγεμόνα και στὸ βουλγαρικὸ λαό, ἀλλὰ διαφαίνεται ἐξ ἴσου καθαρά και ποιὸς ἦταν ὁ ρόλος τοῦ ἰδίου γιὰ τὴ μεταστροφή αὐτοῦ τοῦ λαοῦ στὸ Χριστιανισμό, καθὼς και γιὰ τὴν μετέπειτα τύχη και πορεία του.

Ἡ ὁρθότητα τῆς πίστεως τῶν Βουλγάρων, ποῦ ἀπασχολεῖ πρωτίστως τὸν πατριάρχη, καταλαμβάνει τὸ πρῶτο και μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐπιστολῆς. Ἐκεῖ, ἀνατρέχοντας στίς ἐφτά οἰκουμενικὰς Συνόδους και ἐρμηνεύοντας τὸ ὁρθόδοξο χριστιανικὸ δόγμα, δίνει στὸ Βόρη και στήν Ἐκκλησία του μιὰ σταθερὴ και ἀσφαλὴ βάση, προφανῶς γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξει ἀπὸ τὰ ἀλλότρια κηρύγματα, ὅπως ἦσαν ἐκεῖνα τῶν δυτικῶν ἱεραποστόλων. Μάλιστα, ἡ ἀμεσότητα στὴ σχέση του μὲ τοὺς νεοφώτιστους, ποῦ δὲν ἐπιτρέπει καμιά ἀμφιβολία γιὰ τὸ ρόλο του στὸν προγραμματισμὸ και τὴν διεκπεραίωση τῆς ἱεραποστολικῆς διαδικασίας, φαίνεται ἀκόμα πιὸ ἔντονα στήν ἐγκύκλια ἐπιστολὴ του «πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἀρχιερατικούς θρόνους»¹⁵, ἡ ὁποία γράφτηκε περὶ τὸ ἔτος 867 και ἀφοῦ πᾶς ὁ Βόρης εἶχε δεχθεῖ τοὺς μισσιοναριοὺς τῆς Ρώμης, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ πετύχαινε ἐκεῖθεν τὴν ἀναγνώριση τῆς Ἐκκλησίας του ὡς Πατριαρχείου.

Ἐκφράζοντας ὁ πατριάρχης τὸν προσωπικὸν τοῦ πόνο και τὴν πικρία του γι' αὐτὴ τὴν ἀναπάντεχη στροφή τῶν Βουλγάρων πρὸς τὴ «ἑσπερία», ἔγραφε χαρακτηριστικὰ: «Ἡ γὰρ τοιαύτη διήγησις, Εὐαγγελίων οὕσα ὑπόθεσις, εἰς κατήφειαν μετατίθεται. τῆς εὐφροσύνης και χαρᾶς εἰς πένθος τραπέισις και δάκρυα»¹⁶. Πενθεῖ λοιπὸν ὁ πατριάρχης και κλαίει.

14. Ἱ. Ν. Βαλέττα, *Φωτίου τοῦ σοφωτάτου και ἀγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιστολαί*, Λονδίνο 1864, σελ. 200-248· Βασ. Λαοῦρδα, *A new letter of Photius to Boris*, *Ελληνικά*, XIII (1954), σελ. 264-266. Πρβλ. Κ. Νιχωρίτη, *Ὁ Φώτιος στὴ Βουλγαρικὴ παράδοση και γραμματεία, Μνήμη ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου και Μεγάλου Φωτίου*, σελ. 622 και 627, καθὼς και *Οἱ ἅγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος, οἱ ἁγῶνες και τὸ ἔργο τους γιὰ τὴν ἐνταξί τῶν Σλάβων στὸ βυζαντινὸ πολιτισμὸ και τὰ ἑλληνικὰ γράμματα*, Θεσσαλονίκη 2000, σελ. 31-34, τοῦ ἰδίου.

15. Βαλέττα, ὁπ.π., σελ. 165-181.

16. Βαλέττα, ὁπ.π., σελ. 168.

13. Ἀναστασίου, *Βίος Κυρίλλου, Βίος Μεθοδίου*, σελ. 141.

διότι εἶναι δεμένος μὲ τὸ νεοπαγὲς ποίμνιο, διότι εἶναι αὐτὸς ποὺ φρόντισε νὰ φτάσει καὶ σ' αὐτοὺς τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως. Δείγματα ὁμῶς σαφῆ τῆς ἄμεσης σχέσης του μὲ ὅσα συμβαίνουν στὸ σλαβικό χωρὸ καὶ τῆς αποφασιστικότητάς του νὰ ἐπαναφέρει τὸ βουλγαρικό ἐθνὸς στὴν ὀρθή πίστη μᾶς παρέχει πιὸ κάτω, λέγοντας: «Ἀλλ' ἐκείνους μὲν ἐθρηνήσαμεν τε καὶ θρηνοῦμεν, καὶ ἀνορθωθῆναι τοῦ πτώματος, οὐ δώσομεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ὕπνον, οὐδὲ τοῖς βλεφάροισι νυσσισμὸν· ἕως ἂν αὐτοὺς εἰς τὸ τοῦ Κυρίου, κατὰ τὸ δυνατόν ἡμῖν, εἰσελάσωμεν σκηνώμα. Τοὺς δὲ νέους τῆς ἀποστασίας προδρομοὺς ... τούτους τοὺς ἀπατεῶνες καὶ θεομάχους συνοδικῇ καὶ θείᾳ κατεργίναμεν ψήφῳ»¹⁷.

Ἄν δὲ λάβει κανεὶς ὑπ' ὄψη του ὅτι αὐτὲς οἱ γραμμὲς γράφονταν τὴν ἴδια ἀκριβῶς περίοδο ποὺ οἱ ἀποσταλέντες στὴ μακρινὴ Μοραβία Κύριλλος καὶ Μεθόδιος ἀντιμετώπιζαν τὶς ἐπιθέσεις αὐτῶν γιὰ τοὺς ὁποίους ὁμιλεῖ τόσο σκληρὰ καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ἀνέχονταν τὴ σλαβικὴ γλῶσσα στὸ κήρυγμα καὶ στὴ λατρεία καὶ ἀκόμα περισσότερὸ τὸν ἀνατολικὸ τύπο καὶ τὶς ἀνατολικὲς συνήθειες¹⁸, μπορεῖ εὐκολὰ νὰ ξεχωρίσει τὸ ρόλο καὶ τὴν ἀγωνία τοῦ πατριάρχη Φωτίου καὶ γιὰ τὴν τύχη τοῦ ὀρθόδοξου κληρονομίου στοὺς Σλάβους τῆς ἐσπερίας. Ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρον ἐπίσης καὶ σημαντικὸ γιὰ τὸ θέμα μᾶς εἶναι καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ δεύτερο μέρος τῆς ἐπιστολῆς του πρὸς τὸ Βόρην, τὴν ὁποία ἀναφέραμε πιὸ πάνω, εἶναι ἀφιερωμένο στὰ καθήκοντα τοῦ χριστιανοῦ πᾶ ἡγεμόνα· τὸ ἐπιγράφει μὲ τὸν τίτλο «τί ἐστιν ἔργον ἄρχοντος». Ἐκεῖ, μὲ βάση τὴ χριστιανικὴ ἠθικὴ καὶ δεοντολογία τὸν συμβουλεῖ νὰ συμπεριφέρεται μὲ δικαιοσύνη, στοργὴ καὶ ἀγάπη πρὸς τοὺς ὑπηκόους του, νὰ ἀποφεύγει τοὺς κόλακες, νὰ ἀνυψεῖ τὴν ἀλήθεια κ.λπ. Θὰ ἔλεγε κανεὶς πὼς ἡ φροντίδα τοῦ πατριάρχη γιὰ τοὺς νεοφώτιστους δὲν περιορίζεται μόνο στὰ καθαρῶς θρησκευτικὰ τους καθήκοντα, ἀλλὰ μὲ βάση τὴ νέα ἠθικὴ ἐπεκτείνεται

καὶ σὲ θέματα διοίκησης καὶ πολιτικῆς συμπεριφορᾶς.

Θὰ μπορούσαμε, μάλιστα, νὰ ἐπικαλεσθοῦμε καὶ ἄλλα παραδείγματα καὶ νὰ ποῦμε πολλὰ πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἐπειδὴ ὁμῶς δὲν μᾶς παίρνει ὁ χρόνος καὶ γιὰ νὰ μὴ μείνει μετέωρη κάποια σκέψη γιὰ ἀπερίσκεπτη καὶ ἀλόγιστη ἀνάμειξη τοῦ ἱεροῦ Φωτίου στὰ πολιτικὰ πράγματα τῆς ἐποχῆς του, θὰ θυμίσουμε τὴν καθοριστικὴ ἀπάντηση ποὺ ἔδωσε στὸν πάπα Νικόλαο Α', ὅταν ἐκεῖνος τοῦ ἔθεσε θέμα ἐξάρτησης τοῦ Ἰλλυρικοῦ. Τοῦ ἔγραψε, συγκεκριμένα, ἀφήνοντας καὶ μιὰ αἰώνια παρακαταθήκη γιὰ τοὺς μέλλοντες νὰ διαχειρίζονται παρόμοια θέματα: «τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ μάλιστα γε τὰ περὶ τῶν ἐνοριῶν δίκαια ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατεῖαις τε καὶ διοικησεσι συμμεταβάλλεσθαι εἴωθεν»¹⁹. Ἀποτελοῦσε ἐκείνη ἡ θέση τοῦ Φωτίου μιὰ λογικὴ ἐκτίμηση καὶ παραχώρηση προτεραιότητος στὴν κοσμικὴ ἐξουσία σὲ θέματα διοικητικῆς διαίρεσης, προσαρμογῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐνοριῶν καὶ ἐπαρχιῶν πρὸς τὶς πολιτικὲς μεταβολές καὶ ἀνακατατάξεις. Εἶναι δὲ γνωστό, ὅτι ἡ ἀρχὴ αὐτὴ υἱοθετήθηκε ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἀπέκτησε καθολικὴ καὶ διαχρονικὴ ἰσχὺ καὶ ἀποτελεῖ μέχρι καὶ σήμερὰ ἓνα ἀπὸ τὰ βασικότερα κριτήρια στὶς ἐκκλησιαστικὲς διοικητικὲς μεταβολές, ποὺ ἀπὸ μικρὲς καὶ ἀσήμαντες μπορεῖ νὰ φτάνουν μέχρι καὶ τὴν παραχώρηση αὐτοκεφάλου σὲ ἐπὶ μέρους ἐκκλησιαστικὲς κοινότητες, ὅταν οἱ πνευματικὲς συνθήκες τὸ ἐπιτρέπουν καὶ οἱ πολιτικὲς τὸ ἐπιβάλλουν²⁰.

Κλείνοντας τὸ κεφάλαιο τοῦτο, τῆς ἐνεργοῦ δράσης τοῦ πατριάρχη Φωτίου καὶ ἰδιαίτερα στὸν τομέα τῆς ἱεραποστολῆς πρὸς τὸ σλαβικὸ κόσμον, θὰ πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι καὶ ἡ νεότερη ἐρευνα, ἀκολουθώντας τὴν ὅπως ἀποδεικνύεται ἐπιφανειακὴ καὶ πλημμελὴ εἰκόνα ποὺ δίνουν οἱ πηγές – ὑπακούοντας σὲ σκοπιμότητες ἢ ἄλλες συγκυρίες – πε-

19. Βαλέττα, ὁπ.π., σελ. 162.

17. Βαλέττα, ὁπ.π., σελ. 175-176.

18. Βλ. Ἱ. Ταρνανίδη, Οἱ λατινικὲς ἀντιδράσεις στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τῶν ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, *Πτυχές τῆς Σλαβικῆς Ὀρθοδοξίας*, Θεσσαλονίκη 1992, σελ. 137-164.

20. Βλ. Κ. Βαβούσκου, Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Φωτίου εἰς τὸν τρόπον χειραφετήσεως αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, *Μνήμη ἁγίων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Μεγάλου Φωτίου*, σελ. 451-459. Ἠρβλ. Ἱ. Ταρνανίδη, Τὸ αὐτοκέφαλο τῶν Σλαβικῶν Ἐκκλησιῶν, *Πτυχές*, σελ. 210-222, ὅπου καὶ ἡ βασικὴ σχετικὴ βιβλιογραφία.

ριορίστηκε στο να μελετήσει και προβάλλει τὸ ὄντως μεγάλο και λαμπρὸ ἔργο τῶν Θεσσαλονικέων ἀδελφῶν Κυρίλλου και Μεθοδίου, ἀφίνοντας ὁμῶς στο περιθώριο και στὴν ἀφάνεια τὸ ρόλο ἐκείνου ποὺ ἐμπνεύστηκε, ποὺ σχεδίασε, ποὺ ἔδωσε κύρος και ἐγκυρότητα στο ἔργο τῶν ἱεραποστόλων· ἐκείνου ποὺ ἔδωσε θεολογικά ἐπιχειρήματα και ἐκκλησιολογικά στηρίγματα στο κήρυγμά τους²¹.

Ἐὰν κατὰ τὸ στάδιο τῆς ζωντανῆς παρουσίας και δράσης του ἡ εἰκόνα τοῦ πατριάρχῃ Φωτίου ἔμεινε ἐν πολλοῖς ἄγνωστη ἢ ἔστω μιὰ συνηθισμένη βυζαντινὴ φιογούρα γιὰ τὸ σλαβικὸ κόσμο, παρ' ὅλο ποὺ ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐνσάρκωσε και διοχέτευσε στίς κοινωνίες τους τὸ πνεῦμα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, τοῦ ἀλληλοσεβασμοῦ και τῆς εὐταξίας, μὲ τὸν τρόπο ποὺ ἐκθέσαμε πιὸ πάνω, ἡ μνήμη του, ποὺ και αὐτὴ παρέμεινε σὲ ὑπνώττουσα κατὰστασι ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνες, ἀνέδειξε ὡς σημαντικότερο στοιχεῖο τῆς πρὸς τοὺς Σλάβους προσφορᾶς του τὴ σταθερὴ στάση του ἔναντι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Ἀπὸ τὰ ἔργα του, πιὸ διαδεδομένο και χρησιμοποιημένο στὸν ἀγῶνα τῶν σλάβων ὑπερασπιστῶν τῆς Ὁρθοδοξίας ὑπῆρξε τὸ «περὶ τῆς τοῦ Ἀγίου Πνεύματος Μυσταγωγίας»²². Τοῦτο μάλιστα ὀδήγησε μιὰ μεγάλη μερίδα ἐρευνητῶν στο νὰ συσχετίσουν κάθε σλαβικὴ ἀναφορά στο θέμα τῆς «νιοπατερικῆς αἵρεσης»²³ (τοῦ *filioque*) μὲ τὴ συγκεκριμένη πραγματεία τοῦ Φωτίου και μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν δικαιολογημένη πεποίθησή τους, ὅτι ὁ μέγας Φώτιος εἶχε ἄμεση ἐπαφή και μὲ

τὸ κήρυγμα τῆς Κυριλλομεθοδιανῆς ἀποστολῆς. Παρόμοιες ἀπόψεις διατυπώθηκαν π.χ. σὲ σχέση και μὲ τὸ παλαιοσλαβικὸ κείμενο «Ἐκθεσις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως», ποὺ ἀποδίδεται στὸν Κωνσταντῖνο τὸ φιλόσοφο (τὸν ἅγιο Κύριλλο, φωτιστὴ τῶν Σλάβων). Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὁ συγγραφέας του ἀναφέρεται στο Σύμβολο τῆς Πίστεως και τὸ ἀποδίδει σὲ ἀπλούστερη μορφή. Τὸ ἴδιο συμβαίνει και σὲ σχέση μὲ τὴν Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, τὴν ὁποία ἔγραψε ὁ μαθητὴς του Κων/νος Πρεσλάβας και στὴν ὁποία ὑπάρχουν οἱ πληροφορίες ὅτι ὁ Μεθόδιος ἐκήρυττε πῶς «ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται ὁ Παράκλητος και οὐχὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» ἢ «τὸν Παράκλητον ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον και οὐχὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ»²⁴.

Παρόμοιοι συσχετισμοὶ ἐκ μέρους τῶν ἐρευνητῶν γίνονται και σὲ σχέση πρὸς τὸ σλαβικὸ Πηδάλιο (*Kormčaja kniga*)²⁵, μὲ βάση ἀκριβῶς τίς ἀντιλατινικὲς θέσεις και ἐκφράσεις του, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὁμῶς ἐπίσης ἀπουσιάζει τὸ ὄνομα τοῦ Φωτίου. Μὲ τὴν ἴδια λογικὴ, βέβαια, θὰ ἔπρεπε νὰ θεωρήσουμε τὸ ἐν λόγω ἔργο τοῦ Φωτίου και ὡς πηγὴ ἑνὸς μεγάλου μέρους τοῦ Βίου τοῦ Κλήμεντος Ἀχρίδας ποὺ γράφτηκε, ὅπως εἶδαμε, περὶ τὰ τέλη τοῦ 11ου αἰῶνα. Καὶ ἐκεῖ γίνεται ἐκτενὴς λόγος γιὰ τὸ σκληρὸ ἀγῶνα τῶν ἱεραποστόλων προκειμένου νὰ ἀντικρούσουν τίς δυτικὲς κακοδοξίες περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ Ἀγίου Πνεύματος και ἐκ τοῦ Υἱοῦ²⁶. Τὸ περὶ ὅρου ὁμῶς εἶναι ὅτι, ἐνῶ, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὴ καθεαυτὴ τὴ θεματικὴ τοῦ συγγραφέα, ποὺ ἀνάγει τὴν σκέψη τοῦ ἀναγνώστη στὸν πατριάρχῃ Φώτιο, και ἔτερα σημεῖα τῆς περιγραφῆς του, ἰδιαίτερα δὲ τὰ ἱστορικά, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στο ξεκίνημα τῆς ἱεραποστολικῆς δράσης τῶν δύο ἀδελφῶν, ὅπου ὁ

21. Ἐκτὸς τῶν ἐπώνυμων και γνωστῶν ἔργων τοῦ Φωτίου, ἡ ἱστορικὴ και λοιπὴ ἐρευνα ἀνακαλύπτει κάθε τόσο και νέα κείμενα, τὰ ὁποῖα μὲ πειστικότητα ἀποδίδει στο μεγάλο πατριάρχῃ. Βλέπε π.χ. Κ. Ἀ. Μανάφη, Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἄγνωστοι ὀκτώηχοι κανόνες εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον, *Μνήμη ἁγίων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου και Μεγάλου Φωτίου*, σελ. 493-565. Γιὰ τὸ συγγραμμικὸ ἔργο τοῦ Φωτίου ἡ πλέον ἐμπειριστατωμένη μέχρι σήμερα μελέτη εἶναι ἡ περιλαμβανομένη στὴν Εἰσαγωγὴ τῆς ἐλληνικῆς ἐκδόσεως τῆς Πατρολογίας τοῦ J.-P. Migne (*Patrologia Graeca*) ἀναφορά στὴ ζωὴ και τὸ ἔργο του ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Πισιδίας (ἀρχιεπίσκοπο πρ. Θυατείρων και Μ. Βρετανίας) κ. Μεθόδιο Φούγια. Βλ. *Ἑλληνικὴ Πατρολογία*, τ. 101 (φωτοαναστ. ἐπανέκδοσις, ἐπιμέλεια Ἰ. Κ. Διώτη), Ἀθῆναι 1991, σελ. λγ'-ργ'.

22. Φούγια, ὁπ.λ., σελ. ξγ'-ξδ' και σα'-οβ'.

23. Βλ. Κ. Γ. Νιχωρίτη, Σλαβικὲς μαρτυρίες γιὰ τὴ διδασκαλία τῶν ἁγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου γιὰ τὸ *Filioque*, *Οἱ ἅγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος*, σελ. 79-92.

24. Βλ. Κ. Νιχωρίτη, Ὁ Φώτιος στὴ βουλγαρικὴ παράδοσι, σελ. 624-625.

25. Βλ. Χρ. Λασκαριδῆ, Ὁ Φώτιος στὴ ρωσικὴ παράδοσι και ἰα γραμματεία, *Μνήμη ἁγίων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου και Μεγάλου Φωτίου*, σελ. 574.

26. Βλ. Ἀντ. Παπαδοπούλου, Ὁ χαρακτήρας τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου τῶν ἁγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου και τὸ μῆνυμά του στο σήμερα, *Πρακτικὰ Συνεδρίων: Ἐορταστικαὶ ἐκδηλώσεις πρὸς τιμὴν και μνήμην τῶν ἁγίων και ἀγαθῶν Κυρίλλου και Μεθοδίου τῶν Θεσσαλονικέων, φωτιστῶν τῶν Σλάβων* (10-15 Μαΐου 1985), Θεσσαλονίκη 1986, σελ. 271-297.

πατριάρχης εἶναι ἀναμφισβήτητα παρῶν καὶ κατευθύνει ἰδεολογικά καὶ πρακτικά τὸ ἔργο τους, δίνουν συνεχεῖς ἀφορμὲς στὸν Θεοφύλακτο νὰ κάνει μνηεῖα τοῦ ὀνόματος τοῦ Φωτίου, δὲν τὸ πράττει. Γιατί ἄραγε; Ὁ Θεοφύλακτος ζεῖ στὰ χρόνια τῆς βασιλείας τοῦ Ἀλεξίου τοῦ Α' Κομνηνοῦ καὶ ἡ Ἀχρίδα τότε ἀνήκει ἀσφαλῶς στὸ κλίμα τῆς Κωνσταντινούπολης²⁷. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ ἀναφορὰ στὸ ὄνομα τοῦ πατριάρχου Φωτίου λογικά δὲν θὰ πρέπει νὰ ἀποτελοῦσε πρόβλημα οὔτε γιὰ τὸν ἴδιο οὔτε γιὰ τοὺς ἀναγνώστες του. Μήπως θὰ πρέπει νὰ υποθέσουμε ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου πατριάρχου, γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἐκθέσαμε λίγο πιὸ πάνω, εἶχε περιέλθει σὲ τέτοια δυσμένεια, ὥστε οἱ συγγραφεῖς νὰ χρησιμοποιοῦν τὶς ἀπόψεις καὶ τὰ ἐπιχειρήματά του, ἀποφεύγοντας νὰ τὸν μνημονεύουν; Κάτι ποὺ συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς ἡσυχαστὲς συγγραφεῖς τοῦ 14ου αἰῶνα Γρηγόριο Παλαμᾶ, Φιλόθεο Κόκκινο, Νεῖλο Καβάσιλα, ὅπως καὶ μὲ τοὺς θεολόγους τοῦ 15ου αἰῶνα Ἰωσήφ Βρυέννιο, Γεννάδιο Σχολάριο ἢ Μάρκο Εὐγενικό, οἱ ὁποῖοι ἀσχολοῦνται μὲ ὅμοια θέματα;²⁸.

Ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα ἔργα τοῦ Φωτίου, ἐκεῖνο ποὺ εἶχε σοβαρότερο ἀντίκτυπο στὸ σλαβικό κόσμο ἦταν τὸ νομοκανονικό. Λέγοντας δὲ νομοκανονικό ἔργο τοῦ Φωτίου, δὲν ἐννοοῦμε μόνο τὰ ὑπὸ μορφήν «ἐρωτημάτων καὶ ἀποκρίσεων» ἢ «κρίσεων καὶ ἐπιδόσεων» γνήσια πονήματά του, ἀλλὰ καὶ ὅσες συλλογὲς γνήσια ἢ ψευδεπίγραφα διασώθηκαν ἐπ' ὀνόματί του. Καὶ τοῦτο ὄχι φυσικά μὲ σκοπὸ νὰ μεγαλοποιήσουμε τὴ δεδομένη καὶ ἐξακριβωμένη συμβολὴ τοῦ ἀνδρὸς στὸ νομοθετικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ προκειμένου νὰ ἀξιολογήσουμε συνολικά τὸν ἀπόηχο τῆς προσωπικότητάς του μέσα ἀπὸ τὸν σημαντικώτατο καὶ καθοριστικό γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ αὐτὸν τομέα.

Στὸν τομέα αὐτὸ συμβαίνει, ἴσως ὄχι τυχαῖα, καὶ τὸ ἐντελὼς ἀντίθετο μὲ ὅσα ἐκθέσαμε προηγουμένως γιὰ τὴν τύχη τῆς φήμης τοῦ τοῦ ἐξασφάλισαν τὰ ἀντιλατινικά του κείμενα· σχετικὰ ἐνωρίς, ἀπὸ τὸν 13ο αἰῶνα ἤδη, κάποιες κανονικὲς συλλογές, ἐξασφαλίζοντας κύρος ἀπὸ τὸν ἀπόηχο τῆς δικῆς του αὐθεντίας, κυκλοφόρησαν καὶ σὲ σλαβικὴ μετάφραση.

Τοῦτο π.χ. συνέβη μὲ τὸν φερόμενο ὡς Νομοκάνονα τοῦ Φωτίου, ὁ ὁποῖος, ὅπως ἡ ἔρευνα ἀπέδειξε, δὲν ἀποτελεῖ παρὰ τὴν δευτέρη καὶ ἀναθεωρημένη ἐκδοσὴ τοῦ Νομοκάνονα σὲ 14 τίτλους, ποὺ ἀνήκει σὲ παλαιότερη ἐποχὴ²⁹. Ἡ σύνδεσή του μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Φωτίου ὀφείλεται σαφῶς στὸ γεγονὸς ὅτι ἀπὸ αὐτὸν ἐγίνε ἡ νέα ἐπεξεργασία καὶ ἐκδοσὴ του, ὅπως καὶ ἡ προσθήκη στὴ συλλογὴ αὐτὴ τῶν Κανόνων τῆς Πενθέκτης καὶ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, μαζὶ μὲ τοὺς Κανόνες τῶν τοπικῶν Συνόδων τῆς Κωνσταντινούπολης, τοῦ 861 καὶ 879 καὶ τῆς περὶ σιμωνίας ἐπιστολῆς τοῦ πατριάρχου Ταρασίου³⁰. Ἔτσι, ὁ ἐν λόγω Νομοκάνοντας, χωρὶς νὰ εἶναι πρωτότυπο πόνημα τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, ὑπῆρξε προϊόν δικῶν του ἐπιλογῶν, προσθηκῶν καὶ συνολικῆς σύνθεσης, ὥστε νὰ φέρει πράγματι τὴ σφραγίδα του καὶ ὄχι ἄδικα τὸν ἀπόηχο τῆς αὐθεντίας του. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο, περιβλημένος μὲ τὸ κύρος τῆς προσωπικότητάς του πατριάρχου Φωτίου, ἴσχυσε καὶ κατηύθυνε τὰ ἐκκλησιαστικά πράγματα ὄχι μόνον στὸ ἐσωτερικό, ἀλλὰ καὶ σὲ ὁλόκληρο τὸν ὁμόδοξο σλαβικό κόσμο.

Στὴν κατηγορία αὐτὴ ἀνήκει ὁ σερβικός Νομοκάνοντας, ὁ ὁποῖος μεταφράστηκε στὴ Θεσσαλονίκῃ μὲ τὴ φροντίδα τοῦ νεοεκλεγέντος πρώτου ἀρχιεπισκόπου τῶν Σέρβων Σάββα Νέμανιτς. Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ γιὸς τοῦ ἡγεμόνα τῆς Σερβίας Σάββας, ὁ

27. Βλ. Ζακυνθινὸν, *Βυζαντινὴ ἱστορία*, σελ. 503 κ.ε. Πρβλ. Iv. Snegarov, *Istorija na Ohridskata arhiepiskopija*, τ. 1, Sofija 1995 (φωτοαναστ. ἐπανέκδοσις ἀπὸ τὴν πρωτότυπη τοῦ 1924), σελ. 65-78 καὶ Ἱ. Ταρνανίδη, Ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδας ἀνάμεσα στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ στὸ σλαβικό κόσμο, *Ἡ Μακεδονία κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν Παλαιολόγων* [Πρακτικά Συνεδρίου, 14-20 Δεκεμβρίου 1992, Θεσσαλονίκη], ὑπὸ ἐκδόση.

28. Πρβλ. Χρήστου, *Ἡ μνήμη τοῦ ἱεροῦ Φωτίου*, σελ. 144.

29. Βλ. V. Benešević, *Kanoničeskij Sbornik XIV titulov so vtoroj četverti VII veka do 883 g.*, S-Peterburg 1905, passim. Πρβλ. Φούγια, ὁ.π.λ., σελ. μζ'-μθ' καὶ Μ.Μ. Πέτροβιτς, *Ὁ Νομοκάνων εἰς 14 τίτλους καὶ οἱ βυζαντινοὶ σχολιαστὲς. Συμβολὴ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν θεμάτων περὶ σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ τῶν ἐπισκόπων Παλαιῆς καὶ Νέας Ρώμης*, Ἀθῆναι 1970, σελ. 39.

30. Πρβλ. Χαφ. Κ. Παπαστάθη, *Τὸ νομοθετικὸν ἔργον τῆς Κυριλλομεθοδιανῆς ἱεραποστολῆς ἐν Μεγάλῃ Μοραβίᾳ*, [Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία Σλαβικῶν Μελετῶν 2], Θεσσαλονίκη 1978, σελ. 57.

ὁποῖος ἐμόναζε στὸ Ἅγιον Ὄρος, πρωταγωνίστησε καὶ πέτυχε νὰ προαγάγει κατὰ τὴ δεύτερη δεκαετία τοῦ 13ου αἰώνα τὴ Σερβικὴ Ἐκκλησία σὲ αὐτοκέφαλη Ἀρχιεπισκοπή. Ὁ Σάββας, ὁ ὁποῖος διατηροῦσε φιλικούς δεσμούς μετὰ τὸν μητροπολίτη Θεσσαλονίκης, Κωνσταντῖνο Μεσοποταμίτη, πέρασε μετὰ τὴ χειροτονία του ἀπὸ τὴν πόλη καὶ ἐκεῖ φρόντισε νὰ γίνῃ ἡ σερβικὴ μετάφραση τοῦ Νομοκάνονα, τὸν ὁποῖο καὶ πῆρε μαζί του γιὰ τὴ σωστὴ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας του³¹. Πολὺ πιθανὸ ὁ Νομοκάνοντας αὐτός, μετὰ τὴ σλαβικὴ του πιά μορφή, νὰ πέρασε καὶ στὴ βουλγαρικὴ πλευρὰ καὶ λίγο ἄργότερα νὰ συμπεριελήφθῃ καὶ στὸ ρωσικὸ Πηδάλιο, τὸ γνωστὸ μετὰ τὸν τίτλο *Kormčaja kniga*³².

Ἡ συμβολὴ ὁμῶς τοῦ πατριάρχου Φωτίου στὴ σύνταξη ἀκόμα καὶ τοῦ πρώτου σλαβικοῦ Νομοκάνονα, ποὺ πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὸν ἱεραπόστολο ἅγιο Μεθόδιο, θὰ πρέπει νὰ θεωρηθεῖ βεβαία. Καὶ τοῦτο, παρ' ὅλο ποὺ ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα ἀπέδειξε ὅτι ὁ Μεθόδιος μετέφρασε γιὰ τὴ χριστιανικὴ Ἐκκλησία τῆς Μοραβίας ὅχι τὴ συλλογὴ τοῦ Φωτίου, ἀλλὰ τὴ Συναγωγὴ ἐκ 50 κεφαλαίων τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου Σχολαστικοῦ³².

Ἡ θέση καὶ ἡ πεποίθησή μας αὐτὴ ἐδράζεται ἐπὶ πραγματικῶν δεδομένων, τὰ ὁποῖα δὲν μποροῦν νὰ ἀγνοηθοῦν στὴ συγκεκριμένη περίπτωσι. Πρῶτο δεδομένο, βασικὸ γιὰ τὴν περίπτωσι ἐπιλογῆς τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῆς ἐπίσημης χρήσης τους στὴ διοίκηση μιᾶς νεοπαγοῦς Ἐκκλησίας, ὅπως ἦταν ἐκείνη τῆς Μοραβίας, θὰ πρέπει νὰ θεωρήσουμε τὴν βέβαιη ἀνάμειξι τῆς πατριαρχικῆς αὐθεντίας. Παρ' ὅλη τὴν πρωτοβουλία, τὴν οὐσιαστικὴ συμβολὴ καὶ τὴν ἐπιτόπια προσαρμογὴ τὴν ὁποία πραγματοποίησε ὁ ἅγιος Μεθόδιος, ὡς ἀρχιεπίσκοπος πλέον Μοραβίας, δυσκολευόμαστε νὰ πιστέψουμε πῶς οἱ ἐπιλογὲς σ' αὐτὸν τὸν τομέα ἦσαν καθ' ὁλοκληρίαν δικές του. Καὶ τοῦτο, γιατί σύμφωνα μετὰ τὸ Βίο του τὴ μετάφραση τοῦ Νομοκάνονα τὴν ἔκαμε ὁ ἅγιος ἀμέ-

σως μετὰ τὴν ἐπιστροφὴ του ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη³³, ὅπου ὅπως εἶδαμε εἶχε μεταβεῖ περὶ τὸ ἔτος 881 ὕστερα ἀπὸ πρόσκλησι τοῦ αὐτοκράτορα, προκειμένου νὰ παρουσιάσῃ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἔργου του καὶ νὰ λάβῃ ἐνισχύσεις, ἐπιβεβαίωσι καὶ στήριξι στὸν περαιτέρω ἀγῶνα του. Ἡ χρονικὴ στιγμὴ, στὴν ὁποία ὁ βιογράφος τοποθετεῖ τὴ μετάφραση τοῦ Νομοκάνονα, δηλαδὴ ἀμέσως μετὰ τὴς ἐπαφῆς ποὺ εἶχε ὁ ἅγιος στὴν Κωνσταντινούπολη μετὰ τὴν πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἡγεσία, ἐν προκειμένῳ δὲ μετὰ τοῦ πατριάρχου Φωτίου, μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ θεωρήσουμε βέβαιη –καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ δεύτερο δεδομένο γιὰ τὴ στήριξι τῆς ἀποψῆς μας– τὴν συμβολὴ τοῦ φυσικοῦ προϋσταμένου του στὴν ἐπιλογὴ τοῦ συγκεκριμένου Νομοκάνονα γιὰ τὴ νέα σλαβικὴ Ἀρχιεπισκοπή.

Ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἀποψῆς συνηγορεῖ καὶ ἡ ἀνεπιβεβαίωτη βέβαια πληροφορία, ὅτι κατὰ τὴν μετάβασί του στὴ Ρώμη, τὸ ἔτος 879, ὁ Μεθόδιος ἔλαβε ἀπὸ τὸν πάπα Ἰωάννη Η' καὶ μιὰ συλλογὴ Κανονικοῦ δικαίου³⁴. Ἐὰν αὐτὸ ἀληθεύει, δείχνει σαφῶς τὴν ἰδιαίτερη φροντίδα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας καὶ τὴν προσωπικὴ παρέμβασί της γιὰ τὸ εἶδος καὶ τὴ συγκεκριμένη κανονικὴ συλλογὴ ποὺ ἐπρόκειτο νὰ χρησιμοποιηθεῖ σὲ μιὰ νεοπαγὴ ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα. Μιὰ τέτοια φροντίδα δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ τὴ θεωρήσουμε λογικὴ καὶ ἀναμενόμενη ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀπὸ τὸν ὁποῖο προερχόταν καὶ μετὰ τὸν ὁποῖο διατηροῦσε συνεχὴ ἐπαφὴ ὁ ἱεραπόστολος Μεθόδιος.

Ἄν ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα, καὶ ἐμεῖς τὸ πιστεύουμε ἀπόλυτα αὐτό, τότε θὰ πρέπει νὰ σημειώσουμε σὲ σχέση μετὰ τὸν ἐπιλεγέντα γιὰ τοὺς Μοραβίους Νομοκάνονα καὶ τὴν ἐξῆς ἐσωτερικὴ, στὸ περιοχόμενό του, παρέμβασι τοῦ Φωτίου, ποὺ εἶναι ἰδιαίτερα ἄξια προσοχῆς: δὲν περιελήφθησαν οἱ Κα-

31. Βλ. Dj. Slipepčević, *Istorija srpske pravoslavne crkve*, knj. 1, Minhen 1962, σελ. 91-95 καὶ 206-208. Πρβλ. Ἰ. Ταρνανίδη, *Ἱστορία τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας*, Θεσσαλονίκη 1985, σελ. 44.

32. Βλ. Παλασιόθη, *Τὸ νομοθετικὸν ἔργον*, σελ. 43 κ.ε., ὅπου καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία.

33. Ἀναστασίου, *Βίος Κυρίλλου, Βίος Μεθοδίου*, σελ. 159: «Τότε ἐπίσης μετέφρασεν ἓνα Νομοκάνονα –δηλαδὴ βιβλίον νόμων– καὶ συγγράμματα τῶν Πατέρων».

34. Βλ. ἐπιστολὴ τοῦ πάπα Ἰωάννου Η' πρὸς τὸν Μοραβὸ ἡγεμόνα Svjatopulk, «Industriae tuae», *Magnae Moraviae Fontes Historici III*, Pragae-Brunae 1966, σελ. 207.

νόνες γ', δ' καὶ ε' τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου, πού σύμφωνα μὲ τοὺς δυτικούς ἐρμηνευτὲς ἀπένειμαν στὸν πάπα τῆς Ρώμης τὸ ἐκκλητον, οὔτε ὁμως καὶ οἱ κανόνες τῶν Συνόδων καὶ τὰ θεσπίσματα τῶν αὐτοχρηατόρων Θεοδοσίου Β' καὶ Ὀνωρίου, μὲ τὰ ὁποῖα ἀποδίδονταν στὸν πατριαρχικὸ θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὰ «ἴσα πρεσβεῖα τιμῆς» πρὸς ἐξέτινα τοῦ πάπα³⁵.

Παρ' ὅλο δὲ πού ἡ ἐπιλογή αὐτὴ ἀποδόθηκε ἀπὸ τοῖς εἰδικούς ἀναλυτὲς στὸν ἴδιο τὸ Μεθόδιο καὶ ἐρμηνεύτηκε ὡς διπλωματικὴ του ἐνέργεια, προκειμένου νὰ μὴ θίξει καμιά πλευρὰ καὶ νὰ προστατέψει τὸ κήρυγμά του στὴ Μοραβία, ἐμεῖς θὰ τολμούσαμε νὰ ὑποστηρίξουμε πὼς τίποτε δὲν ἔγινε χωρὶς νὰ λαβεῖ γνώση, γιὰ νὰ μὴ ποῦμε, χωρὶς νὰ ὑποδειχθεῖ ἀπὸ τὸν πνευματικὸ προϊστάμενο τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου καὶ αὐτοῦ τοῦ Μεθοδίου, Φώτιο.

Στὴ σειρὰ τῶν ἔργων τοῦ Φωτίου πού μεταφράσθηκαν στὴ σλαβική, διαβάστηκαν ἀπὸ τὸ σλαβικὸ κοινὸ καὶ εἶχαν κάποια ἐπιρροή στὴ διαμόρφωση τῆς πνευματικῆς του φυσιογνωμίας, θὰ μπορούσαμε νὰ ἀπαριθμήσουμε καὶ μιὰ σειρὰ ὁλόκληρη ἄλλων³⁶, πού ὁμως τὰ θεωροῦμε δευτερεύοντα καὶ ἐπειδὴ ὁ χρόνος δὲν μᾶς παίρνει τὰ ἀφήνουμε γιὰ τὴν ὥρα στὸ περιθώριο, προκειμένου νὰ προχωρήσουμε στὴν τρίτη καὶ τελευταία ἐνότητα τῆς σημερινῆς μας ὁμιλίας, ὁ ὁποῖα ὅπως προείπαμε εἶναι ἀφιερωμένη στὴν ἔκταση τῆς τιμῆς τοῦ Φωτίου ὡς ἁγίου στὸ σλαβικὸ κόσμο. Στὸ σλαβικὸ χωρὸ, θὰ λέγαμε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, συμβαίνει κάτι ἀνάλογο μὲ αὐτὸ τοῦ συνέβη καὶ συμβαίνει καὶ στὸν ἐλληνικὸ. Βεβαίως, ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ ποῦμε πὼς ἡ ταύτιση δὲν εἶναι ἀλύτλη οὔτε χρονικὰ οὔτε ποιητικὰ οὔτε ποσοτικά. Καὶ αὐτὸ δείχνει ὅτι οἱ λόγοι, τὰ κίνητρα, ὅλα καὶ οἱ ἀφορμὲς γιὰ τὴν ἀπόδοση τιμῆς στὴ μνήμη τοῦ ἁγίου δὲν εἶναι οἱ ἴδιοι στὴ μία καὶ στὴν ἄλλη πλευρὰ. Χοντρικά, σπεύδουμε νὰ ἐπεξηγήσουμε ὅτι

στὸν ἐλληνικὸ χωρὸ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀγιότητα τοῦ βίου του –κοινὸ σημεῖο ἀναφορᾶς γιὰ ὅλους τοὺς πιστούς, ἀνεξάρτητα ἀπὸ γένος, φυλὴ, σύνορα καὶ ἀποστάσεις–, ὁ Φώτιος ὑπῆρξε ὁ σοφὸς ἐπιστήμονας ὁ ὁποῖος ἀνέσυρε ἀπὸ τὴν ἀφάνεια, μελέτησε, σχολίασε καὶ διέσωσε πλῆθος ἀρχαίων κειμένων, ποικίλου περιεχομένου καὶ μᾶς ἄφησε τὴ Μυριόβιβλο, τὸ Λεξικὸ καὶ ἄλλες πραγματεῖες πολὺ σημαντικές· ἀκόμα, κυβέρνησε μὲ ἐπιτυχία τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔδωσε λύσεις σὲ ποικίλα ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ προβλήματα· προστάτεψε τὸν οἰκουμενικὸ Θρόνο ἀπὸ τὶς παπικὲς ἀξιώσεις κ.λπ. Ἐνα μεγάλο μέρος ἀπὸ αὐτὲς τὶς δραστηριότητες τοῦ πατριαρχοῦ δὲν εἶχαν κάποιο ἄμεσο ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ σλαβικὸ στοιχεῖο καὶ γι' αὐτὸ ἔμειναν ἄγνωστες καὶ δὲν ἐπηρέασαν τὴν πρὸς τὰ ἐκεῖ φήμη μου. Γιὰ τοὺς Σλάβους ἡ μνήμη του βασίστηκε στὴν πολεμικὴ του κατὰ τῆς λατινικῆς ἐκτροπῆς ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη πίστη (κατὰ τοῦ *filioque*) καὶ ἀπὸ τὸν, ἔστω καὶ ὑποκρυπτόμενο, ρόλο του στὸ νὰ γνωρίσουν τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὴ Χριστιανικὴ πίστη, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ νομοκανονικὸ του ἔργο, πού ἀποτελοῦσε τὴν ἐσωτερικὴ νομοθεσίαν καὶ τὸ θεμέλιο τῆς ἐν τῷ κόσμῳ πολιτείας τῶν πιστῶν. Ὅπως εἶναι φανερό, ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν ἐν λόγω προσφορά τοῦ πατριαρχοῦ στὸ σλαβικὸν κόσμον δὲν θὰ μπορούσε, ἀντίστοιχα, νὰ ἔχει τὴν ἴδια βαρύτητα καὶ τὸν ἴδιο ἀντίκτυπο καὶ στὸν ἐλληνικὸ χωρὸ.

Παρ' ὅλα αὐτά, ὅ,τι συμβαίνει στὸν ἐλληνικὸ χωρὸ, μὲ τὴ συντήρηση τῆς μνήμης του μέσω τῶν «Λεξιοναρίων»³⁷, τὸ αὐτὸ περίπου παρατηρεῖται καὶ στὴ σλαβικὴ πλευρὰ, ὅπως ἀποδεικνύουν νεότερες ἐρευνες³⁸. Ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ ποῦμε πὼς ἡ σλαβικὴ παράδοση μᾶλλον ἀποτελεῖ μιὰ τυπικὴ ἀπομίμηση τῶν ἐλληνικῶν ἀγιολογικῶν κειμένων.

Ἡ μνήμη τοῦ Φωτίου, ὡς ἁγίου ἀλλὰ καὶ μεγάλου καὶ φωτισμένου ἀνδρός, ὅπως εἶναι γνωστὸ, τε-

35. Βλέπε σχετικὰ Παλαστόθης, *Τὸ νομοθετικὸν ἔργον*, σελ. 57-58.

36. Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ἀποτελοῦν οἱ λόγοι τοῦ Φωτίου «εἰς τὴν ἐφοδὸν τῶν Ρώσ». Σχετικὰ σχόλια καὶ ἐκτενὴς ἀναφορά μὲ τὴν ἀντίστοιχη βιβλιογραφία βλ. Χρ. Λασκαρίδης, *Ὁ Φώτιος στὴ ρωσικὴ παράδοση καὶ γραμματεία*, σελ. 585-600· ἡ βιβλιογραφία εἰς σελίδες 601-608.

37. Βλ. Θ. Ξ. Γιάνγκου, *Ὁ κύκλος τῶν ἐορταζομένων ἁγίων καὶ οἱ Κύπριοι ἅγιοι. Προσέγγις τῆς τάξεως μὲ βάση τοὺς κανόνες καὶ τὰ Λεξιόνάρια, Κανόνες καὶ Λατρεία*, Θεσσαλονίκη 2001, σελ. 117 καὶ ὑποσ. 50.

38. Νιχωρίτης, *Ὁ Φώτιος στὴ βουλγαρικὴ παράδοση*, σελ. 627 καὶ *Οἱ ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος*, σελ. 34-38 καὶ 39-45 τοῦ ἰδίου.

λικά ἀναδύεται κατὰ τὸν 16ο αἰώνα, μέσα ἀπὸ τὴν ἀντιπαλότητα καὶ τὴν ἰδεολογικὴ σύγκρουση μεταξὺ Διαμαρτυρομένων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν. Ἀναζητώντας ἐπιχειρήματα κατὰ τῶν παπικῶν αὐθαιρεσιῶν οἱ Διαμαρτυρόμενοι ἀνακάλυψαν τὸν Φώτιο, τοῦ ὁποῖου ἐξετίμησαν καὶ πρόβαλαν τὴν ἀντίσταση στὶς παπικὲς κυριαρχικὲς ἀξιώσεις. Ἀπὸ ὀρθόδοξη πλευρὰ, ὅπως παρατηρεῖ ὁ Π. Χρήστου, «πλὴν τῶν ἀξιόλογων σημειωμάτων στὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Μελετίου Μήτρου (1783), καὶ στὰ ρωσικὰ ἐγχειρίδια ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καὶ γραμματολογίας, εἰδικὲς μελέτες ἄρχισαν νὰ ἀφιερώνονται ἀμέσως μετὰ τὰ μέσα τοῦ 19ο αἰῶνος, καὶ ἀρχικὰ ἀπὸ τὸν ἐλληνικὸ ὄμιλο»³⁹. Στὸ ρωσικὸ ὁμοῦς χωρὸ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν Φώτιο ἀρχίζει κατὰ ἓνα περίπου αἰῶνα νωρίτερα καὶ συμπίπτει μὲ τὶς ζυμώσεις ποὺ λαμβάνουν χώρα στὴ Δύση. Ἦδη στὰ 1519 ὁ Μάξιμος ὁ Γραικός, στὴν προσπάθειά του νὰ ἀντικρούσει τὶς αἰρετικὲς ἀπόψεις τῶν Δυτικῶν, στὸ «Λόγο τοῦ κατὰ τῶν Λατίνων» ἀνατρέχει στὸν Φώτιο καὶ ἀντλεῖ ἀπὸ τὸ «περὶ τῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Μυσταγωγίας» ἀντιλατινικὸ τοῦ ἔργου ἐπιχειρήματα. Καὶ δὲν ἀρκεῖται μόνο σ' αὐτό· ἀναφέρεται ἐκτενῶς καὶ στὸ βίβιο τοῦ πατριάρχου, στοὺς ἀγῶνες τοῦ καὶ ἀναδημοσιεύει τὶς ἐπιστολές του, πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἀρχιεπισκοπικοὺς Θρόνους, πρὸς τὸν πᾶπα Ἰωάννη Η' καὶ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπο Ἀκυλῆας. Ὁ Μάξιμος Γραικός εἶναι ἐπίσης ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπαναφέρει στὴν ἐπικαιρότητα καὶ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Φωτίου πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν Βουλγάρων Βόρη⁴⁰. Τὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ συνιστᾷ καὶ στὸν τσάρο Ἰβάν Δ'. Ἔτσι, ὁ ἐν λόγῳ Ἑλληνας λόγιος, ποὺ ἔζησε καὶ ἐργάστηκε στὴ Ρωσία τὸ 16ο αἰῶνα, ἀνοιξε διὰ πλάτα τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἐπανασύνδεση τῆς μνήμης τῶν Ρώσων μὲ τὸν ἱερό Φώτιο, ὁ ὁποῖος λίγο ἀργότερα, ὅταν θὰ ἀρχίσει ἡ πιὸ θερμὴ ἐνασχόλησή τους μὲ τὸ πρόσωπό του σὲ σχέση μὲ τὸ δικό τους παρελθόν, θὰ συνδυαστεῖ καὶ μὲ μεταγενέστερα τῆς ἐποχῆς του σημαντικὰ γεγονότα (π.χ.

βάπτισις τοῦ ἡγεμόνα Βλαδίμηρου, ποὺ ἔλαβε χώρα τὸ 988, ἓναν αἰῶνα μετὰ) ὡς ἐκδήλωση ἀναγνώρισης καὶ μεγάλου σεβασμοῦ⁴¹.

Ἀπὸ τὸ 19ο αἰῶνα πάντως καὶ ἐντεῦθεν ἡ ἀναφορὰ τῶν Ρώσων στὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργο τοῦ Φωτίου εἶναι τόσο πυκνὴ καὶ ἐνθουσιώδης, ὥστε νὰ διευρύνεται ὁ κύκλος τῶν μεταφραζομένων στὴ γλώσσα αὐτὴ ἔργων του καὶ νὰ θεωρεῖται ἀπὸ τὸ σλαβικὸ στοιχεῖο ὡς ἀνάδοχος τοῦ σλαβικοῦ γένους.

Γιὰ τὶς ὑπόλοιπες σλαβικὲς χώρες καὶ τὶς σλαβικὲς Ἐκκλησίες δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ βροῦμε κάτι ἀντίστοιχο στὴ χρονικὴ περίοδο τοῦ 16ου ἢ τοῦ 19ου αἰῶνα. Εἶναι δὲ τοῦτο φυσικὸ, ἀφοῦ τόσο οἱ Βούλγαροι ὅσο καὶ οἱ Σέρβοι μέχρι καὶ τὸ 19ο τελοῦσαν ὑπὸ τουρκικὸ ζυγὸ καὶ τὸ πνευματικὸ ἐπίπεδο τῶν λαῶν αὐτῶν ἦταν σχετικὰ χαμηλὸ γιὰ τέτοιες ἀναζητήσεις. Στὴ Σερβία μάλιστα τοῦ 18ου καὶ 19ου αἰῶνα, ὅταν ἡ λατινικὴ προπαγάνδα, συνεπικουρούμενη καὶ ἀπὸ τὴν αὐστριακὴ κρατικὴ βία, ἀπειλοῦσε νὰ ἀποσταθεροποιήσῃ τὴν ὀρθόδοξη χριστιανικὴ πίστη καὶ παράδοση τοῦ λαοῦ, ἡ πνευματικὴ ἡγεσία στράφηκε μὲν πρὸς τὸν ἐλληνισμό, ἐχρησιμοποίησε ὁμοῦς τὰ ἐκλαϊκευτικὰ ἐλληνικὰ κείμενα τῆς ἐποχῆς, ὅπως ἦταν ἡ «Πέτρα σκανδάλου» τοῦ Ἡλίου Μηνιάτη, ἀλλὰ καὶ τὰ «Ἀπομνημονεύματα τῆς Συνόδου τῆς Φλωρεντίας» τοῦ Σιλβέστρου Συροπούλου⁴² κ.λπ.

Ἡ μορφή τοῦ ἱεροῦ Φωτίου βρίσκεται τὰ τελευταῖα χρόνια –ὄχι τυχαία– στὴν ἐπικαιρότητα, τόσο στὸν ἐλληνικὸ, ὅσο καὶ στὸ σλαβικὸ ἀλλὰ καὶ στὸν πανορθόδοξο χωρὸ καὶ ὄχι μόνο. Ἡ περὶ αὐτὸν γνώση μας συμπληρώνεται ἀπὸ τὶς νεότερες ἐρευνες καὶ ἡ ἐκτίμησις στὸ πρόσωπό του διογκοῦται, ἀφοῦ καὶ τὰ μηνύματα ποὺ ἐκπέμπει πρὸς κάθε κατεύθυνση εἶναι ἐπίκαιρα, διαχρονικά, βαθιὰ ἀνθρώπινα καὶ συνάμα ἀσύλληπτα ὑψηλοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου. Ἐπάνω σ' αὐτὴ τὴν ἀναστροφικὴ καλλιέργεια καὶ πορεία τῆς πανορθόδοξης μνήμης, ποὺ λές

39. Χρήστου, *Μνήμη ἱεροῦ Φωτίου*, σελ. 147.

40. Βλ. Λασκαρίδη, *Ὁ Φώτιος στὴ ρωσικὴ παράδοση*, σελ. 574-575.

41. Λασκαρίδη, ὁπ.π., σελ. 584.

42. Βλ. Ἱ. Ταρνανίδη, *Τὰ προβλήματα τῆς μητροπόλεως Καρλοβιζίων καὶ ὁ Jovan Rajić (1726-1801)*, Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 108 κ.ε.

καὶ πασχίζει νὰ ἐξιλεωθεῖ γιὰ τὴν προηγούμενη συμπεριφορὰ της, θὰ εἶχε κανεὶς πολλὰ νὰ πεῖ καὶ νὰ παρατηρήσει. Ἐπιτρέψτε μου, ὅμως, κλείνοντας τὴ σημερινή μου ἀναφορὰ στὴ σλαβική ἀποτίμηση τοῦ ἔργου καὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ Φωτίου, νὰ ἀφήσω τὸ ρόλο αὐτὸ σὲ ἓναν ἀπὸ τοὺς πιὸ βαθυστόχαστους θεολόγους καὶ σύγχρονους πατέρες τῆς Σερβικής Ἐκκλησίας. Συντάσσοντας τὸ Συναξάρι τῆς 6ης Φεβρουαρίου ὁ π. Ἰουστίνος Πορονιέ, γράφει μεταξὺ πολλῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: «Βίος τοῦ ἁγίου καὶ ἰσαποστόλου πατρὸς ἡμῶν Φωτίου τοῦ Μεγάλου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ», καὶ μετὰ ἀπὸ μιὰ μικρὴ εἰσαγωγή, στὴν ὁποία σημειώνεται ὅτι ἡ «διδασκαλία καὶ ἡ ὑπεράσπιση τῆς ὀρθῆς πίστεως» ἀποτελεῖ τὴν πιὸ μεγάλη ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες ἀρετές, συνεχίζει: «Ἀνάμεσα στοὺς ἀρχαίους μεγάλους Πατέρες οἱ μεγαλύτεροι ἐραστές τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῆς Θείας Ἀλήθειας ἦσαν οἱ ἅγιοι Μέγας Ἀθανάσιος καὶ Μέγας Βασίλειος. Μετὰ δὲ ἀπ' αὐτοὺς πολλοὶ ἄλλοι ἅγιοι πατέρες, φτάνοντας μέχρι τὸν παρόντα ἅγιο καὶ θεοφόρο πατέρα ἡμῶν Φώτιο, τὸν ἰσαπόστολο κήρυκα, ὁμολογητὴ καὶ ὑπερασπιστὴ τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως τοῦ Χριστοῦ. Οὗτος εἰς οὐδὲν ὑπελείπετο τῶν ἄλλων...»⁴³. Ἀκολουθεῖ, στὴ συνέχεια⁴⁴, ὁ Βίος τοῦ Φωτίου, ἡ περιγραφὴ τοῦ ὁποίου γίνεται μὲ πολλὴ θεώριη ψυχῆς, βαθὺ σεβασμὸ καὶ λελογισμένη χρῆση τῶν ὑπερβολῶν, ποὺ συνήθως δὲν λείπουν ἀπὸ πα-

ρόμοια κείμενα, πράγμα ποὺ ὀφείλεται στὴ σταθερὴ καὶ ἀπαρέγκλιτη προσήλωση τοῦ συγγραφέα στὰ ἱστορικά καὶ πραγματικά δεδομένα, ποὺ τοῦ παρέχουν οἱ πηγές.

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι, Κυρίες καὶ Κύριοι,

Ἐπειδὴ ἡ ἀναβίωση τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου καὶ ἀπὸ κάθε ἀποψη μεγάλου ἀνδρὸς Φωτίου βρίσκεται ἀκόμα σὲ ἓνα σαφὲς μεταβατικὸ στάδιο ἀναβάθμισης καὶ ἐπειδὴ σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις ὑπάρχει πάντα ἡ τάση ἀνώφελων, στὴν προκειμένη δὲ καὶ ἐπιζήμιων ὑπερβολῶν, ἂν ἡ μνήμη τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἀκολουθήσει τὴν τύχη ἐκείνης τῶν ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ποὺ δυστυχῶς εἶχε, ὡς μὴ ὦφελε, καταντήσῃ σημεῖον ἀντιλεγόμενον καὶ σὲ κάποιες φάσεις ἀντικείμενο ἀπρεποῦς ἀνταγωνισμοῦ ἀνάμεσα στὸ ἐλληνικὸ καὶ στὸ σλαβικὸ στοιχεῖο, θὰ ἤθελα, κατακλείοντας τὴ σημερινή μου φτωχὴ οἶονεὶ παρέμβαση στὸ θέμα, καὶ μὲ ἀφορμὴ τὴ μετρημένη καὶ ἄξιοπρεπὴ ἀναφορὰ τοῦ μακαριοστοῦ π. Ἰουστίνου Πορονιέ, νὰ εὐχηθῶ ἡ μνήμη τοῦ μεγάλου πατριάρχη, ποὺ στὴν ἐποχὴ του ὑπῆρξε ὄντως σημεῖον ἀντιλεγόμενον, ὅχι μόνο στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Βυζαντίου, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, Ἀνατολῆς καὶ Δύσης, ἡ μνήμη λέγω τοῦ πατριάρχη Φωτίου νὰ ἀποτελέσῃ γιὰ μᾶς καὶ γιὰ τὶς ἐπόμενες γενεές σημεῖον θετικῆς ἀναφορᾶς καὶ συνάντησης καὶ ἐνότητας τόσο στὸ ἐσωτερικὸ τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, ὅσο καὶ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ὁρθοδοξίας γενικότερα, πολὺ δὲ περισσότερο, ἀσφαλὲς κριτήριο καὶ μέτρο στὶς σχέσεις μας μὲ τὴ Δύση.

43. J. Sp. Popović, Žitija svetih za februar, Beograd 1973, σελ. 85-86.

44. Popović, ὁπ.π., σελ. 85-115.

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΚΡΙΤΕΣ ΤΗΣ

Τὰ τελευταῖα χρόνια βιώνουμε στὸν τόπο μας τὴν προσπάθεια ὀρισμένων κέντρων (ὁπαδοὶ τῆς ἀναβίωσης τῆς ἀρχαιοελληνικῆς θρησκείας) νὰ διασπάρουν τὴ διαχρονικὴ πολιτιστικὴ ταυτότητα τοῦ ἑλληνισμοῦ. Παρουσιάζουν τὸ Χριστιανισμό (καὶ μάλιστα τὴν Ὁρθοδοξία) ὡς ἐβραϊκὸ προϊόν, σῶμα ξένο πρὸς τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ καί, ἐπομένως, παρείσακτο πού ἐπιβλήθηκε στοὺς Ἕλληνες μὲ τὴ βία.

Ἐνα ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα πού προβάλλουν συνεχῶς γιὰ νὰ ἀποδείξουν τάχα τὴν ξενικὴ προέλευση τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶναι καὶ ἡ χρῆση, ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, γιὰ τὴν ὁποία διατυπώνουν διάφορες ἐνστάσεις, ὅπως:

1. Ἡ Π.Δ. δὲν ἔχει νὰ προσφέρει τίποτε στὸ Χρι-

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΚΑΡΑΚΟΒΟΥΝΗ**

Θεολόγου

στιανισμό, ἄρα πρέπει νὰ ἐξοβελιστεῖ ἀπ' τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, τὸ κήρυγμα καὶ τὴ διδασχὴ τῆς.

2. Δὲν ἔχει καμία παιδευτικὴ καὶ μορφωτικὴ ἀξία, ἄρα πρέπει νὰ παύσει νὰ διδάσκεται στὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, στὰ πλαίσια τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν.

3. Ἀποτελεῖ ἐβραϊκὴ ἱστορία γεμάτη ἀπὸ ἀνηθικότητα, ἐγκληματικότητα καὶ βία. Καί,

4. Περιέχει πολλὰ μυθολογικὰ στοιχεῖα καὶ γιὰ τοῦτο δὲν ἔχει καμία ἱστορικὴ ἀξία.

Οἱ ἀπαξιωτικὲς αὐτὲς γιὰ τὴν Π.Δ. ἐπικρίσεις, μαρτυροῦν σίγουρα τὴν ἀμάθεια καὶ τὸν περιορισμένο γνωστικὸ ὀρίζοντα ὧν τὶς διατυμπανίζουν, ἀλλὰ καὶ τὴ μεγάλη προκατάληψη καὶ ἐμπάθειά τους πρὸς τὴν Ἐκκλησία. Κι αὐτὸ θὰ φανεῖ μὲ κάθε σαφήνεια στὰ ὅσα θὰ ἀναπτύξουμε στὴ συνέχεια ὡς ἀπάντηση στὶς παραπάνω ἐνστάσεις.

1. Γιὰ τοὺς ὀρθόδοξους χριστιανοὺς ἡ Π.Δ. ἀποτελεῖ τὴ βάση τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος. Ὁ Ἀπ. Παῦλος σημειώνει πῶς «ὁ νόμος (ἡ Π.Δ.) παιδαγωγὸς γέγονεν εἰς Χριστὸν» (Γαλ. 3, 24). Δόθηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ στὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ τὸν καταστήσει ἱκανό, νὰ τὸν προετοιμάσει, νὰ τὸν «παιδαγωγῇ»

νὰ δεχθεῖ τὴν Καινὴ Διαθήκη, τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρία του, ὅταν θὰ ἐρχόταν τὸ πλῆρωμα τοῦ χρόνου. Ὁλόκληρο τὸ περιεχόμενό της ἀποτελεῖ μία προφητεία, εἴτε μὲ λόγια εἴτε μὲ τύπους, πού προαναγγέλλει τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ. Στὴν Π.Δ. ἀποκαλύπτεται τὸ σχέδιο τῆς θείας οἰκονομίας γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου· ἐκεῖ δίνεται ἡ πρώτη ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ, τὸ λεγόμενο «πρωτευαγγέλιο» (Γεν. 3, 15) γιὰ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ.

Τὰ διάφορα γεγονότα πού περιγράφονται στὴν Π.Δ. δὲν θὰ εἶχαν κανένα νόημα γιὰ μᾶς, ἂν δὲν ἀποτελοῦσαν τὴν πρώτη πράξη ἐνὸς ἔργου πού πρόκειται νὰ ὁλοκληρωθεῖ στὴν Καινὴ Διαθήκη. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, τὰ γεγονότα τῆς Καινῆς Διαθήκης θὰ μᾶς ἦταν ἀκατανόητα, ἂν δὲ γνωρίζαμε τὴν Παλαιά. Χωρὶς τὴν Π.Δ. δὲν μπορούμε νὰ κατανοήσουμε γιατί ἦρθε ὁ Χριστὸς στὸν κόσμον καὶ ποιὲς ὑποσχέσεις ἦρθε νὰ ἐκπληρώσει.

Τὴ στενὴ σχέση Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, τὴ σύνδεσή τους στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, περιγράφει θαυμάσια ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Προέλαβε τὴν Καινὴν ἢ Παλαιὰ καὶ ἡρμήνευσε τὴν Παλαιὰν ἢ Καινὴν. Καὶ πολλάκις εἶπον, ὅτι δύο Διαθῆκαι καὶ δύο παιδίσκαι καὶ δύο ἀδελφαὶ τὸν ἕναν Δεσπότην δορυφοροῦσι. Κύριος παρὰ προφῆταις καταγγέλλεται, Χριστὸς ἐν Καινῇ κηρύσσεται. Οὐ καὶνὰ τὰ καινὰ, προέλαβε γὰρ τὰ παλαιὰ. Οὐκ ἐσβέσθη τὰ παλαιὰ, ἡρμηνεύθη γὰρ ἐν τῇ Καινῇ»¹.

Πραγματικά, «οὐκ ἐσβέσθη τὰ παλαιὰ»· ἡ Παλαιὰ Διαθήκη δὲν καταργεῖται σὲ καμιά περίπτωση. Γι' αὐτὸ κι ὁ Χριστὸς σημειώνει πῶς «οὐκ ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας... ἀλλὰ πληρῶσαι» (Ματθ. 5, 17). «Τοσοῦτον οὖν κέρδος (τῆς Π.Δ.) ἔλυσεν ὁ Χριστός; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἐπέτεινε», σημειώνει ὁ ἱερός Χρυσόστομος². Τὸ κύρος καὶ τὴν ἀξία της κατοχυρώνει ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ὅταν ἀναφέρεται σὲ πρόσωπα καὶ προφη-

1. Ὁμιλία στὸ «Ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αἰγυπτίου», J.-P. Migne, P.G. 50, 796.

2. Εἰς τὸ Κατὰ Ματθαῖον, ὁμιλία ΛΘ' («Ἀπαντα Ἀγ. Πατέρων»), τ. 66, σ. 267).

τεῖες της, ὅπως καὶ ἡ δὴλωσή Του ὅτι οἱ προφητεῖες ἀναφέρονται στὸ πρόσωπό Του· «ἐρευνᾶτε τὰς Γραφὰς ὅτι ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ» (Ἰω. 6, 39).

Στὴν ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, λοιπόν, ἡ Π.Δ. κατέχει σημαντικὴ θέση. Ὁλόκληρη ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, τὸ κήρυγμα, ἡ διδασχὴ της, ἡ λατρεία της καὶ ἡ ἱμνολογία της εἶναι συνυφασμένη με αὐτήν. Ἡ πίστις καὶ ἡ παράδοσή της στηρίζεται στὴ διδασκαλία τῶν «Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων, τῶν Πατέρων» (Συνοδικὸ Ὁρθοδοξίας). Τίποτε δὲ θὰ μπορέσει νὰ ξεζόψει τὸν ἰσχυρὸ αὐτὸ σύνδεσμο, τὸν τόσο σημαντικὸ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ τὴν ὁποία συνεστήθη ἡ Ἐκκλησία.

2. Τὸ θέμα τῆς παιδευτικῆς καὶ μορφωτικῆς ἀξίας τῆς Π.Δ. εἶναι τεράστιο. Ἐδῶ θὰ ἀναφερθοῦμε σὲ ὁρισμένες μόνο πτυχές του, ποὺ εἶναι ἀρκετὲς ὁμως γιὰ νὰ φανερώσουν τὴν οὐσιαστικὴ συμβολὴ τῆς στὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐπιστήμης, τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ γενικότερα.

Στὴν κοσμολογία καὶ οἰκολογία: Ἡ Π.Δ. μᾶς ἀποκάλυψε πρώτη τὸ δυναμικὸ χαρακτῆρα τῆς δημιουργίας (Γεν. κεφ. 1), ἔχουμε δηλαδὴ μιὰ ἐξέλιξη τῆς δημιουργίας τῶν ὄντων ἀπὸ τὰ ἀτελέστερα καὶ ἀπλούστερα πρὸς τὰ τελειότερα καὶ συνθετότερα, καὶ ἐπισημαίνει τὴν ἐμφάνιση τῆς ζωῆς στὶς θάλασσες, ἀπ' ὅπου βγαίνουν τὰ ἐρπετὰ στὴν ξηρὰ καὶ τὰ πτηνὰ στὸν ἀέρα (Γεν. 1, 20). Ἐπειτα δημιουργοῦνται τὰ θηλαστικά καὶ τέλος ὁ ἄνθρωπος. Τὴν ἀλήθεια αὕτη ἐρχεται νὰ ἐπικυρώσει μετὰ ἀπὸ αἰῶνες ἡ σημερινὴ ἐξέλιξη τῆς ἐπιστήμης τῆς Βιολογίας.

Ἡ Π.Δ., ἐξάλλου, ἐμπνέει στὸν ἄνθρωπο ἕνα «οἰκολογικὸ ἦθος», μιὰ ἀντίληψη πολὺ σημαντικὴ γιὰ τὴν σημερινὴ ἐποχὴ καθὼς ὁ πλανήτης μας ἀπειλεῖται με μιὰ παγκόσμια οἰκολογικὴ καταστροφή. Βάσει τοῦ ἥθους αὐτοῦ, ἡ φύσις, ὁ κόσμος, δὲν ἀποτελεῖ κτήση τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ κτίσις, δημιουργία τοῦ Θεοῦ ποὺ δόθηκε ὡς δωρεὰ στὸν ἄνθρωπο «ἐργάζεσθαι καὶ φυλάσσειν» (Γεν. 2, 15) αὐτόν. Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει, γιὰ τὸ δικό του καλὸ, νὰ στέκεται ἀπέναντι στὴ φύσις με σεβασμό· νὰ εἶναι χρήσις τῆς φύσεως καὶ ὄχι καταχρηστὴς, διαχειριστὴς καὶ οἰκονόμος καὶ ὄχι τυραννικὸς ἀφέντης της. Μόνο μέσα ἀπὸ αὐτὴν τὴν προοπτικὴ τὸ οἰκολογικὸ πρόβλημα μπορεῖ νὰ ὀδηγηθεῖ στὴ λύση του, ἀφοῦ πρόκειται προπάντων γιὰ ἠθικὸ πρόβλημα.

Στὴν ἀνθρωπολογία: Ἡ Π.Δ. προβάλλει μιὰ ὑψηλότερη ἀξιολόγηση γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἀφοῦ, μόνον αὐτὸς πλάστηκε με ἰδιαίτερη δημιουργικὴ ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ καὶ κυρίως γιὰτὶ ἀποτελεῖ τὴν «εἰκόνα» Του (τὸ λογικὸ καὶ τὸ αὐτεξούσιο ποὺ καθιστοῦν τὸν ἄνθρωπο «πρόσωπο») με τὴ δυνατότητα τῆς «ὁμοιώσεως» του με τὸ Δημιουργό του.

Ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι διττὴ· ὕλική καὶ πνευματικὴ. Ὁ ἄνθρωπος ἀποτελεῖται ἀπὸ ψυχὴ καὶ σῶμα. Ὁ Θεὸς ὅ,τι δημιουργεῖ εἶναι «καλὸ λίαν»· ἄρα καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα δὲν ἔχουν ἀντιθετικὴ σχέση μεταξύ τους. Τὸ σῶμα δὲν εἶναι φυλακὴ, τάφος τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἀπελευθερωθεῖ (Ὀρφικοί, Πυθαγόρειοι, Πλατωνισμός, Βουδισμός). Ἔχουμε, λοιπόν, ἐδῶ τὴν ἀλλαγὴ τῆς φιλοσοφικῆς ἀντίληψης γιὰ τὸν ἄνθρωπο, με πολὺ σημαντικὲς συνέπειες στὴν ἀνάπτυξη τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐπίσης, ἡ διήγησις τῆς Π.Δ. γιὰ τὴ δημιουργία τῆς γυναίκας (Γεν. 7, 21-24) ἔχει τόσα πολλὰ νὰ μᾶς διδάξει. Ὁ Θεὸς δημιουργεῖ τὴ γυναῖκα ὡς βοηθὸ τοῦ ἀνδρα. Ὁ ρόλος της ὡς «βοηθοῦ» διευκρινίζεται ἀπὸ τὴ βαθύτερη ἔννοια τῆς βοήθειας ποὺ παρέχει. Δὲν πρόκειται γιὰ ὕλική βοήθεια, ἀφοῦ αὐτὴν θὰ μπορούσαν καὶ τὰ ζῶα νὰ τὴν προσφέρουν. Πρόκειται γιὰ βοήθεια στὴ ζωὴ καὶ τὴν ἔνωση τῶν δύο, ἀνδρα καὶ γυναίκας, με τὸ Θεό, ποὺ ἀποτελεῖ καὶ τὸν οὐσιαστικότερο στόχο τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ γυναῖκα δημιουργεῖται ἀπὸ τὸ ἴδιο ὕλικό με τὸν ἄνδρα, ἀπὸ τὴν πλευρά του. Αὐτὸ γιὰ τὴν ἀνδροκρατούμενη κοινωνία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ μέχρι σήμερα, ἔχει μεγάλη σημασία: ἡ γυναῖκα ἐμφανίζεται ἰσοτίμη με τὸν ἄνδρα. Ἡ δημιουργία της δείχνει ὅτι χαρακτηριστικὸ τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξῆς εἶναι τὸ ὅτι τὰ δύο φύλα ἀλληλοσυμπληρώνονται, διαφορετικὰ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἑλλιπής. Ἔτσι ὁ Θεὸς δημιουργεῖ μιὰ κοινωνία ἀνθρώπων προσώπων, ἀπ' τὴν ὁποία θὰ προέλθουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Συνεπῶς ἡ Π.Δ. διδάσκει καὶ τὴν οὐσιαστικὴ ἐνότητα ὅλων τῶν ἀνθρώπων φυλῶν, ποὺ πρέπει με τὴ σειρά τους νὰ χαρακτηρίζονται ἀπὸ ἰσοτιμία καὶ συνεργασία.

Στὴν ἀντίληψη γιὰ τὴν ἱστορία: Με τὴν Π.Δ. ξεπερνιέται ἡ λανθασμένη ἀντίληψη γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ἱστορία. Ἡ ἱστορία γιὰ τοὺς ἀρχαίους λαοὺς (Ἕλληνες, Αἰγύπτιους, Βαβυλώνιους) εἶχε πορεία

κυκλική καὶ ἐπαναλαμβανόμενη³, συνήθως ὑποταγμένη στοὺς ρυθμοὺς τῆς φύσης ἢ τῆς μοίρας (Φαταλισμός: μοιροκρατία). Μάλιστα ὁ Ἡράκλειτος ὀριζε καὶ τὴ χρονικὴ διάρκεια ἑνὸς ἱστορικοῦ κύκλου ὑπολογίζοντάς τον στὰ 10.000 χρόνια.

Στὴν Π.Δ. βεβαιώνεται ἡ εὐθύγραμμα πορεία τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας μὲ αἴσιο τέλος: τὴν ἀνακαίνιση τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἐπικράτηση τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἐπομένως, τὰ διάφορα ἱστορικὰ γεγονότα ἀποκοτῶν ἓνα μοναδικὸ χαρακτήρα καὶ ἡ ἱστορία ἐρμηνεύεται πλέον ὡς σύνολο ἀνθρώπινων ἀποφάσεων καὶ ἐνεργειῶν ποὺ ἐπιτελοῦνται μὲ πρόθεση, σχέδιο καὶ προσπάθεια· θεώρηση ἀπαραιτήτη γιὰ τὴν προαγωγή καὶ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἀνθρωπιστικὴ καὶ κοινωνικὴ ἀντίληψη τῆς Π.Δ.: Πηγὴ τους εἶναι ἡ Μωσαϊκὴ νομοθεσία, ἡ ὁποία ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Δεκάλογον (δέκα ἐντολές)⁴ περιεῖχε καὶ μιὰ σειρὰ ἀπὸ διατάξεις ποὺ ἀφοροῦσαν ὅλες τὶς πλευρὲς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ὅπως τὶς οἰκογενειακὲς σχέσεις, τὶς οἰκονομικὲς δοσοληψίες, τὴν ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης κ.τ.λ. Πολλὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς διατάξεις εἶναι τόσο σημαντικὲς ποὺ ξεπερνοῦν σὲ κοινωνικὴ εὐαισθησία καὶ τὴν κοινωνικὴ ἀντίληψη τῶν προηγμένων κοινωνιῶν τοῦ αἰῶνα μας.

Ἄς δοῦμε ὅμως μερικὲς διατάξεις στὶς ὁποῖες φαίνεται ὁ ἀνθρωπιστικὸς χαρακτήρας τῆς Π.Δ.:

– Οἱ δικαστὲς νὰ μὴν καταδικάζουν κάποιον ἀνδρὸς ὑπάρχουν καταθέσεις τουλάχιστον δύο μαρτύρων. Νὰ μὴν παίρνουν τὸ μέρος τῶν δυνατῶν σὲ βάρος τῶν ἀδυνάτων. Νὰ μὴν καταδικάζονται οὔτε νὰ ἀθωώνονται ἄνθρωποι μὲ δωροδοκίες (Δευτ. 16, 19, 19,15).

3. Τὴ θεωρία τῆς ἀνακύκλωσης τῆς ἱστορίας ἀνέπτυξαν ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνες, συστηματικὰ, οἱ Πυθαγόρειοι (τὴ συνέδεαν μὲ τὴν ἰδέα τῆς μετενσωμάτωσης), καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς ποὺ τὴν ἐνέταξε σὲ μιὰ γενικὴ κοσμολογικὴ ἀνακύκλωση (οἱ κόσμοι καταστρέφονται καὶ γεννιοῦνται συνέχεια). (Σωκράτης Γκίκα, Φιλοσοφικὸ λεξικό, Ἐκδ. Φελέκη, Ἀθήνα 1987, σ. 29).

4. Οἱ πρῶτες τέσσερις ἐντολὲς τοῦ Δεκαλόγου (Δευτ. 5, 1-10) ἀναφέρονται στὴ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεό. Τονίζουν ὅτι ἓνας μόνον Θεὸς ὑπάρχει, τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ λατρεύουν, ἀλλ' ὅχι μὲ τὴ μορφὴ ὁποιοῦδήποτε εἰδώλου. Ἡ πίστη αὐτὴ ἦταν γιὰ τὴν ἐποχὴ τῆς ἐπαναστατικῆς, γιατί ὅλοι οἱ λαοὶ πίστευαν ὅτι γιὰ νὰ λατρεύουν τὸ Θεὸ ἔπρεπε νὰ τὸν παραστήσουν μὲ μιὰ συγκεκριμένη μορφὴ ἀνθρώπου ἢ ζώου, νὰ κατασκευάσουν δηλ. τὸ εἶδωλό του.

– Ὁ ἐργοδότης ὀφείλει νὰ πληρώνει τὸ μισθὸ τοῦ ἐργάτη καθημερινὰ (Δευτ. 24, 14).

– Ἄν τραυματιστεῖ κάποιος σὲ φιλονικία, ὁ δράστης ὀφείλει νὰ πληρώσει στὸν παθόντα τὰ νοσήλεια καὶ τὰ χαμένα μεροκάματα (Δευτ. 24, 12).

– Ὅποιος ἀποκτήσει σπίτι, ἀμπέλι καὶ δέν πρὸλαβε νὰ τὸ καλλιεργήσει ἢ πρόκειται νὰ νυμφευθεῖ, ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴ συμμετοχὴ του σὲ πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις (Δευτ. 20, 5-7).

Ἀκόμη καὶ στὶς φαινομενικὰ αὐστηρὲς του διατάξεις εἶναι φανερόν ὁ ἀνθρωπιστικὸς χαρακτήρας τῆς Μωσαϊκῆς νομοθεσίας. Ἔτσι μὲ τὴ γνωστὴ διάταξη, ποὺ φαίνεται νὰ σκανδαλίζει πολλοὺς, γιὰ τὴν ἀνταπόδοση ἑνὸς κακοῦ, «ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος» (Ἐξ. 21, 24), δὲν προτρέπεται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐκδικηθεῖ, ἀλλὰ ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο, νὰ περιορίσει τὴν ἐκδικητικότητά του.

Στὴν κοινωνία τοῦ Ἰσραὴλ τῆς Π.Δ. ἴσχυαν δύο σπουδαῖοι κοινωνικοὶ θεσμοί: τὸ «Σαββατικὸ» καὶ τὸ «Ἰωβηλαῖο Ἔτος» (Λευιτ. 25, 1-48). Τὸ «Σαββατικὸ Ἔτος» ἐορταζόταν κάθε ἑπτὰ χρόνια. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἔτους αὐτοῦ ἀπαγορευόταν ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς. Ὅσα ἡ γῆ μόνη τῆς θὰ ἀπέφερε στοὺς ἰδιοκτῆτες τῆς χαρίζονταν ὅλα στοὺς φτωχοὺς. Ἐπίσης τὸ ἴδιο ἔτος ἦταν καὶ «ἐνιαυτὸς ἀφέσεως τῶν χρεῶν». Ὅλα τὰ χρεῖα, ποὺ ἀναγκάζονταν νὰ κάνει ὁ Ἰσραηλῆτης τὰ ἔξι προηγούμενα χρόνια, χαρίζονταν καὶ ὅπου ὑπῆρχαν δοῦλοι ἀπελευθερώνονταν.

Κατὰ τὸ «Ἰωβηλαῖο Ἔτος» (ἐορταζόταν κάθε πενήντα χρόνια) ὅλες οἱ ἀγοραπωλησίαι ποὺ εἶχαν γίνῃ τὰ προηγούμενα χρόνια ἀκυρώνονταν καὶ τὰ κτήματα ἐπιστρέφονταν στοὺς προηγούμενους ἰδιοκτῆτες τους, χωρὶς νὰ καταβληθεῖ ἀποζημίωση. Τὸ ἴδιο ἴσχυε καὶ γιὰ τὰ χωράφια ποὺ ὑποθηκεύτηκαν.

Τὸ Σαββατικὸ καὶ Ἰωβηλαῖο ἔτος στέκονταν ἐμπόδιο στὴν ἀπληστία τῶν ἰσχυρῶν κοινωνικὰ ἀνθρώπων καὶ τῶν γαιοκτημόνων. Κάθε νέα γενιὰ ἀντιμετώπιζε τὴ ζωὴ μὲ τὰ ἴδια δικαιώματα, χωρὶς χρῆναι καὶ ἄλλου εἶδους ὑποχρεώσεις. Μὲ τὴν ἐπιστροφή ἐξάλλου τῆς γῆς ἐξομαλύνονταν οἱ κοινωνικὲς ἀντιθέσεις. Ἔτσι ἡ νομοθεσία τῆς Π.Δ. ἀπὸτέλεσε γιὰ τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ τὸν ἀσφαλὴ ὁδηγὸ τῆς κοινωνικῆς συμβίωσης καλλιεργώντας του μὲ τὶς διατάξεις τῆς τῆ δικαιοσύνης, τὴν ἀδελφoσύνη καὶ τὸν ἀλληλοσεβασμό.

3. α) Στὴν ἐνσταση ὅτι ἡ Π.Δ. εἶναι βιβλίον τῶν

Ἑβραίων καὶ τοὺς ἀφορᾷ αποκλειστικά, θὰ ἀπα-
νήσουμε πὼς ἡ Π.Δ., ὅπως καὶ ἡ Κ.Δ. στὴν πραγ-
ματικότητα δὲν ἔχει ἐθνικὴ ταυτότητα, ἀφορᾷ σὲ ὅλο
τὸ ἀνθρώπινο γένος, μολονότι στίς σελίδες τῆς πα-
ρουσιάζεται ἡ ἱστορικὴ διαδρομὴ ἐνὸς συγκεκριμέ-
νου ἔθνους πού ἐπιτέλεσε τὸ ρόλο του στὸ σχέδιο
τῆς θείας οἰκονομίας γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου.

Ἡ ἐκλογή καὶ κλήση τοῦ ἑβραϊκοῦ ἔθνους νὰ ὑπὴ-
ρετήσῃ τὸ σχέδιο αὐτὸ δὲν τοῦ προσδίδει κάποια
ιδιαιτερότητα ἢ ὑπεροχὴ ἔναντι τῶν ἄλλων ἔθνων. Ὁ
Θεὸς θὰ μπορούσε νὰ καλέσῃ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ
ὅποιοδήποτε λαὸ τῆς γῆς. Στὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι
πολὺ χαρακτηριστικὴ ἡ παρατήρηση τοῦ Ἀγ. Ἰωάν-
νη τοῦ Βαπτιστῆ ὅτι «δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων
τοῦτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ» (Ματθ. 3, 9).

Τὸ ἔθνος αὐτὸ ἀποδείχθηκε «λαὸς σκληροτρά-
χηλος» (Ἐξ. 33, 3) καὶ ἀχάριστος, πού ἐπανελημ-
μένα ἐγκατέλειπε τὸ Θεό, δίωκε καὶ σκότωνε τοὺς
προφῆτες του, ὥστε ἡ συνέχιση τοῦ θεϊκοῦ σχεδίου
γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου νὰ φαίνεται πολλὰς
φορὰς ἀδύνατη.

Πρέπει λοιπὸν νὰ κάνουμε σαφὴ διάκριση τοῦ
προφητικοῦ ἰουδαϊσμοῦ τῆς Π.Δ. μέσω τοῦ ὁποίου
ἐπιτελέστηκε τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ταλμουδι-
κοῦ (σιωνιστικοῦ) ἑβραϊσμοῦ πού ἐγκλώβισε τὸ ἰου-
δαϊκὸ ἔθνος στίς ἐθνικιστικὲς του ἀντιλήψεις, μὲ ἀπο-
τέλεσμα νὰ μείνῃ πεισματικὰ ἔξω ἀπὸ τὸ συγκλονι-
στικὸ καὶ εὐεργετικὸ γεγονός τῆς ἐν Χριστῷ σωτη-
ρίας, τὴν ὁποία ἔκανε κτῆμα του ὁ περιφρονημένος⁵
ἀπὸ τοὺς ἑβραίους «ἐθνικὸς κόσμος», γενόμενος ὁ
ἴδιος στὸ ἔξῃς «ἔθνος ἅγιον, βασίλειον ἱεράτευμα»
(Α' Πέτρ. 2, 9), ὁ ἐκλεκτὸς δηλαδὴ λαὸς τοῦ Θεοῦ.

β) Εἶναι ἀλήθεια πὼς στὴν Π.Δ. ἀναφέρονται
πολλὰ γεγονότα ἀνηθικότητας, βίας καὶ ἐγκληματι-
κότητας. Ἡ καταγραφή τῶν γεγονότων αὐτῶν δὲν
σημαίνει ὁμῶς καὶ τὴν ἀποδοχὴ τους. Ἡ Π.Δ. εἶναι
ἓνα ἀληθινὸ βιβλίον πού διακρίνεται γιὰ τὸν ἐντονο-
γραφικὸ του χαρακτήρα. Περιγράφει μὲ κάθε ἀλή-
θεια τὴν ἠθικὴ κατὰπτωση τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος
«ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυμβλήθη τοῖς κτήνε-
σι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιωθῇ αὐτοῖς» (Ψαλμ. 48,
13). Ἐξ αἰτίας τῆς ἐκούσιας ἀπομάκρυνσής του ἀπὸ

τοῦ Θεοῦ. Δὲ διστάζει μάλιστα νὰ ἀποκαλύπτῃ καὶ τὴν
ἀμαρτία μεγάλων καὶ ἐπιφανῶν ἀνθρώπων πού
ἀναφέρονται στίς σελίδες τῆς, ὅπως τοῦ Δαβὶδ καὶ
τοῦ Σολομώντα.

4. α) Τὰ «μυθολογικά» στοιχεῖα τῆς Π.Δ. οἱ ἐπι-
κριτές τῆς τὰ ἐπισημαίνουν κυρίως στὴ διήγηση τῆς
δημιουργίας τοῦ κόσμου (κοσμογονία), παραλλη-
λίζοντάς τιν με ἀντίστοιχους μύθους ἄλλων λαῶν,
ὅπως εἶναι π.χ. «ὁ μῦθος τῆς Τιαμάτ» καὶ τὸ «ἔπος
τοῦ Γιλγάμεχ» (βαβυλωνιακοὶ μῦθοι). Μιὰ προσε-
κτικότερη, ὁμῶς, καὶ ἀντικειμενικότερη, ἴσως, σύ-
γκριση μεταξύ τους θὰ δείξῃ πὼς ἡ Π.Δ. ἐκθέτοντας
τὴ θεόπνευστη ἀλήθειά τῆς ἀπομυθοποιεῖ τὸ θαυ-
μαστὸ γεγονός τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου.

Συγκεκριμένα: 1) Στίς μυθολογίες οἱ θεοὶ γεν-
νιοῦνται, ἀρχίζουν δηλαδὴ κάποια χρονικὴ στιγμή
νὰ ὑπάρχουν, ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι. Τὸ γνωστότε-
ρο σὲ μᾶς παράδειγμα ἀποτελεῖ τὸ ἔργο τοῦ Ἡσίο-
δου «Θεογονία», ὅπου ἀναφέρεται στίς γεννήσεις
θεῶν καὶ γιγάντων. Στὴν Π.Δ. φαίνεται ὁλοκάθαρα
ὅτι ὁ Θεὸς «οὐκ ἦν ὅτε οὐκ ἦν», ὑπῆρχε πάντα καὶ
δὲν ἔχει ἀρχὴ (ἀναρχος).

2) Στίς μυθολογίες ἀναφέρονται ἀκόμη μάχες
μεταξὺ τῶν θεῶν (θεομαχίες). Ἐκεῖ οἱ διαφορὲς φυ-
σικὲς δυνάμεις, μὲ τὴ μορφὴ τεράτων ἢ γιγάντων,
ἀντιμάχονται τοὺς θεοὺς. Αὐτὸ δείχνει ὅτι οἱ θεοὶ
καὶ ὁ κόσμος ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸ ἴδιο ὕλικό. Ἀντί-
θετα στὴν Π.Δ. ὁ Θεὸς δημιούργησε τὸν κόσμον μὲ τὸ
λόγον του, γεγονός πού δείχνει ὅτι ἔχει ἀπόλυτη ἐξου-
σιαστικὴ δύναμη καὶ δὲ συγχέεται μὲ τὰ δημιουργή-
ματά του.

Τέλος, σύμφωνα μὲ τοὺς ἀρχαίους μύθους πίσω
ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσης (ἀέρας, θάλασσα, νερό,
δάση) καὶ τὰ φυσικὰ φαινόμενα (κεραυνοί, ἐκλείψεις
ἡλίου, πλημμύρες) κρύβονται θεϊκὲς ἢ ὑπερφυσικὲς
δυνάμεις πού προκαλοῦν φόβο. Ἀντίθετα, ἡ διδα-
σκαλία τῆς Π.Δ. γιὰ τὴ δημιουργία βοηθᾷ τὸν ἄνθρω-
πο νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τέτοιου εἶδους φόβους, ἀφοῦ,
ὅπως κατηγορηματικὰ ἀναφέρει, ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι
θεοί, ἀλλὰ δημιουργήματα τοῦ ἐνὸς ἀληθινοῦ Θεοῦ.

β) Ἐπίσης, οἱ ἀνακαλύψεις τῆς ἐπιστήμης τῆς
Ἀρχαιολογίας διαψεύδουν μὲ τὸν πλέον κατηγορη-
ματικὸ τρόπο πὼς τὸ περιεχόμενο τῆς Π.Δ. δὲν ἔχει
καμία ἱστορικὴ ἀλήθεια καὶ ἀκρίβεια. Ἡ ἀρχαιολο-
γικὴ σκαπάνη ἔχει ἀνασύρει ἀπὸ τὰ βάθη τῆς γῆς
τόσο σπουδαῖα εὐρήματα τὰ ὁποῖα, σύμφωνα μὲ τὴ

5. Περβλ. Ἰω. 18, 28: «Ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' Ἵνα φάγω-
σι τὸ Πάσχα», ὅπου ἡ συναναστροφή μὲ ἐθνικοὺς θεω-
ροῦνταν μῖσμα.

γνώμη τοῦ διακεκριμένου ἀρχαιολόγου Wil Albright, «ἐβεβαίωσαν τὴν ἀκρίβεια ἀμέτρητων λεπτομερειῶν καὶ ἔχουν τύχει μεγάλης ἀναγνωρίσεως, σχετικὰ μὲ τὴν ἀξία της (τῆς Π.Δ.) ὡς ἱστορικῆς πηγῆς», ὥστε νὰ ὁμολογεῖται χωρὶς κανέναν πλεόν ἐπιστημονικὸ ἐνδοιασμὸ καὶ ἀμφιβολία «ὅτι ἡ Ἀρχαιολογία ἔχει ἐπιβεβαιώσει τὴν οὐσιαστικὴ ἱστορικότητα τῆς παραδόσεως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης»⁶, καὶ ἀκόμη πῶς ἡ Π.Δ. «χάρη στὴν Ἀρχαιολογία εἶναι πέρα γιὰ πέρα ἐπιβεβαιωμένη»⁷.

Οἱ φορεῖς ποὺ ἀσχολήθηκαν, καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀρχαιολογία τῆς Π.Δ., καὶ γενικότερα τῆς Ἀγίας Γραφῆς, δὲν εἶναι κάποια ἀνεύθυνα πρόσωπα (τυχοδιώκτες ἢ κυνηγοὶ χαμένων θησαυρῶν) ἀλλὰ ἐπιστημονικὰ ἰνστιτούτα καὶ ἀρχαιολογικὲς ἐρευνητικὲς ὁμάδες μεγάλων Πανεπιστημίων διεθνoῦς ἐμβέλειας. Σ' αὐτὰ περιλαμβάνονται μερικὰ ἀπὸ τὰ πιὸ ξακουστὰ ἰδρύματα: Πανεπιστήμιο τοῦ Χάρβαρντ (ΗΠΑ), Κολλέγιο Bryn Mawr, Ἀνατολικὸ ἰνστιτούτο τοῦ Παν/μίου τοῦ Σικάγου, Βρετανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή, Πανεπιστημιακὸ Μουσεῖο τῆς Φιλαδελφείας (ΗΠΑ), Βρετανικὸ Μουσεῖο κ.ἄ.

* * *

Θὰ ἀποτελοῦσε μεγάλη παράλειψη ἐκ μέρους μας ἂν δὲν ἀναφέραμε στὸ ἄρθρο αὐτὸ καὶ τὴν πολὺτιμη, πραγματικά, συνεισφορὰ τῆς Π.Δ. στὴν ὑπόθεση τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ὅς τὸ προσέξουν καλὰ αὐτὸ ὅσοι ἀναγορεύουν ἑαυτοὺς σὲ μοναδικoὺς ἀμύντορες τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἰδιαίτερα τώρα, στοὺς δύσκολους καιροὺς ποὺ διερχόμαστε, ὅπου

6. W. F. Albright, *Archaeology and the Religion of Israel*, rev. ed. The Johns Hopkins Press, Baltimore 1955, σελ. 176. Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Νικ. Π. Βασιλειάδη «Ἀρχαιολογία καὶ Ἀγ. Γραφή», Ἐκδόσεις «Σωτήρ», Ἀθήνα 1996, σελ. 18.

7. Ὁπ.παρ.

πολιτικὲς καὶ ἄλλες ὑποπτες σκοπιμότητες καὶ ἐπιδιώξεις διαστρεβλώνουν καὶ παραχαράσσουν ἀκόμη καὶ τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴν ἱστορία τῶν λαῶν.

Ἡ Π.Δ., λοιπόν, συνιστᾷ ἓνα σημαντικότερο γραπτὸ μνημεῖο τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἀφοῦ:

α) Τὸ κείμενό της εἶναι γραμμένο στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα (τῆς ἑλληνιστικῆς περιόδου). Τὸ κείμενο αὐτὸ ἀναφέρεται ὡς «Μετάφραση τῶν Ο'», ἀποτελεῖ δὲ πράγματι μετάφραση ἀπὸ τὸ ἑβραϊκὸ κείμενο, ποὺ ἔκαναν στὴν Ἀλεξάνδρεια (β' μισὸ τοῦ 3ου π.Χ. αἰ.) ἑβδομήντα σοφοὶ Ἑβραῖοι, ἀκριβέστερα ἑβδομήντα δύο, στὴ διεθνή τότε γλῶσσα τοῦ ἀρχαίου κόσμου ποὺ ἦταν ἡ ἑλληνικὴ, καλύπτοντας ἔτσι τὶς θρησκευτικὲς ἀνάγκες τῶν πολυαριθμῶν Ἰουδαίων τῆς διασπορᾶς, ἀλλὰ καὶ τῶν προσηλύτων, οἱ ὅποιοι μιλοῦσαν τὴν ἑλληνικὴ ὡς μητρικὴ τους γλῶσσα. Ἡ μετάφραση τῶν Ο' παραμένει ὡς ἡ ἐπίσημη Βίβλος ὁλοκλήρου τοῦ Χριστιανισμοῦ σὲ Ἀνατολή καὶ Δύση.

β) Ἡ Π.Δ. εἶναι διάσπαρτη ἀπὸ ἄμεσες ἢ ἔμμεσες ἀναφορὲς στὸν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πολιτισμὸ (εἰδικὰ στὰ βιβλία Μακκαβαίων Α', Β', Γ' καὶ Δ'). Μέσα ἀπὸ τίς σελίδες της ἀναδύεται ὁ πολιτισμὸς τουλάχιστον 115 ἑλληνικῶν πόλεων.

γ) Ἀποτελεῖ τὸ ἀρχαιότερο –μὴ ἑλληνικῆς προέλευσης– κείμενο (πειστήριο) γιὰ τὴν ἀπόδειξη τῆς ἑλληνικότητος τῆς Μακεδονίας, ἀφοῦ σὲ ἀρκετὰ σημεία κατονομάζεται ρητὰ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ὡς βασιλιάς τῶν Ἑλλήνων: «Ἄ κατέλιπεν ἐκεῖ Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου, ὁ βασιλεὺς ὁ Μακεδών, ὃς ἐβασίλευσε πρῶτος ἐν τοῖς Ἑλλήσι» (Μακ. 6, 2 καὶ Δαν. 8, 20), καὶ ὡς «ἄρχων τῶν Ἑλλήνων» (Δαν. 8, 21).

Ἡ Π.Δ., ἐπομένως, ἀποτελεῖ ἓνα μεγάλο θρησκευτικὸ καὶ πνευματικὸ θησαυρὸ γιὰ τὸν παγκόσμιον πολιτισμὸ. Κυρίως ὁμως γιὰ μᾶς τοὺς Ἑλληνες εἶναι μιὰ ἀνεκτίμητη πνευματικὴ παρακαταθήκη ποὺ ὀφείλουμε νὰ διαφυλάξουμε ἀκέραιη στὰ πλαίσια τῆς ἑλληνορθόδοξης παραδόσεώς μας. Εἴθε!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀλεξανδρουπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 817/1978 (Φ.Ε.Κ. 170, Α', 8-10-1978) «Περὶ ρυθμίσεως ἐνίων ἐκπαιδευτικῶν θεμάτων», ὡς καὶ τὸ Πρωτοδικὸν Διάταγμα 582/1980 (Φ.Ε.Κ., 158, Α', 11-7-1980) «Περὶ κατανομῆς θέσεων ἱεροκλήρυκων εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἀποφασίζομεν ὅπως προκηρύξωμεν διὰ τῆς παρούσης τὴν πλήρωσιν μιᾶς κενῆς θέσεως ἱεροκλήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλουν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὰς περαιτέρω ὑπηρεσιακὰς ἐνεργείας πρὸς τοποθέτησίν του εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἱερὰν Μητρόπολιν.

Ἐν Ἀλεξανδρουπόλει, τῇ 18ῃ Φεβρουαρίου 2002
† Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΑΝΘΙΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὁργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἀγίου Νικολάου Ἀγίου Δημητρίου Ναυπλίας,
2) Ἀγίας Τριάδος Γυμνοῦ Ἄργους, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κουτσοποδίου Ἄργους,
4) Ἀγίου Δημητρίου Σχινοχωρίου Ἄργους,
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 27ῃ Φεβρουαρίου 2002
† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρῶν 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

α) Ἀγίου Πέτρου Ἄργους, β) Ἀγίου Νικολάου Ἄργους καὶ γ) Τιμίου Προδρόμου Ἄργους, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 27ῃ Φεβρουαρίου 2002

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὁργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ζωοδόχου Πηγῆς Παιανίας-Ἀττικῆς καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Σπάτα, τῇ 27ῃ Φεβρουαρίου 2002

† Ὁ Μεσσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐξαίρεσιν δι' ἐπιλογῆς κατὰ τὰς διατάξεις:

1. τοῦ ἀρθρ. 20 τοῦ Ν. 1476/1984

2. τοῦ Π.Δ. 225/1985

3. τῆς ὑπ' ἀριθμ. 031/253/Α 1/31/18.1.1985 ἀποφ. τοῦ Ὑπ. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, καὶ

4. τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 334/1967 Π.Δ., πλήρωσιν μιᾶς θέσεως κλάδου ΔΕ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας:

α. ὑγιῶς περὶ τὴν πίστιν τῆς Ἀγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας,

β. ἀδιάβλητον τὸν βίον καθ' ὃ ὁ Εὐαγγελικὸς νόμος ἐπιτάττει καὶ

γ. τὰ ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων καὶ κανονισμῶν προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς εἰκο-

σαημέρου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλουν εἰς ἡμᾶς σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν.

Ἐν Πρεβέζῃ, τῇ 27ῃ Φεβρουαρίου 2002

† Ὁ Νικοπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σιδηροκάστρου

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως λαϊκοῦ ὑπαλλήλου Κλάδου ΥΕ κλη-τῆρος-ὁδηγοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅπως ἐντὸς εἰκο-σαημέρου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπό-λεως σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν κατὰ Νόμον ἀπαι-τουμένων δικαιολογητικῶν.

Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς θέσεως ταύ-της δέον νὰ ἔχωσιν τὰ δι' ἐκκλησιαστικὸν ὑπάλλη-λον προσόντα, ὡς ταῦτα ὀρίζονται ὑπὸ τῶν ἀρθρων 6 ἕως 13 τοῦ 5/1978 Κανονισμοῦ «Περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων».

Ὁ διορισμὸς εἰς τὴν ὡς ἄνω θέσιν ἐνεργηθήσε-ται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 15 τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ.

Ἐν Σιδηροκάστρῳ, τῇ 27ῃ Φεβρουαρίου 2002

† Ὁ Σιδηροκάστρου ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἀρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακῆρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλή-ρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων τῶν Ἱερῶν Ναῶν:

1. Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Σιδηροκάστρου,
2. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἡρακλείας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Σιδηροκάστρῳ, τῇ 28ῃ Φεβρουαρίου 2002

† Ὁ Σιδηροκάστρου ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις: α) Τῶν ἀρθρων 37 παρ. 2, 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977 (Φ.Ε.Κ. 146, τ. Α') «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλη-σίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33-37 τοῦ ὑπ'

ἀριθμ. 2/1969 (Φ.Ε.Κ. 193/1970, τ. Α') Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν». β) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 26/1.9.1977 Πρᾶξιν τοῦ προκατόχου ἡμῶν περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων τῶν Διακόνων εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἱερὰν Μητρόπολιν, προκειμένου, ἵνα πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν διακόνου τοῦ

Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου – τῆς

Ἀγίας Φωτεινῆς Ὑμηττοῦ,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανο-νικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἄνωτέρω κενῆς διακονικῆς θέσεως.

Ἐν Καισαριανῇ, τῇ 28ῃ Φεβρουαρίου 2002

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΔΑΝΙΗΛ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προ-κειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέ-σιν τακτικοῦ ἑφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου Κυνηγοῦ Πυλίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανο-νικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἄνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτῃ, τῇ 6ῃ Μαρτίου 2002

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33-34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προ-κειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέ-σιν τακτικοῦ ἑφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίου Γεωργίου Κουτσομαδίου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανο-νικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἄνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κορίνθῳ, τῇ 8ῃ Μαρτίου 2002

† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ